T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME YÖNETİMİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ BİLİM DALI

EBEVEYNİN EĞİTİMİ VE MESLEKLERİNİN ÇOCUKLARIN EĞİTİMİNDEKİ BAŞARISINA ETKİSİ VE BİR ARAŞTIRMA

(Yüksek Lisans Tezi)

Tezi Hazırlayan: **Nesrin ÇAĞLI**

İSTANBUL, 2009

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME YÖNETİMİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ BİLİM DALI

EBEVEYNİN EĞİTİMİ VE MESLEKLERİNİN ÇOCUKLARIN EĞİTİMİNDEKİ BAŞARISINA ETKİSİ VE BİR ARAŞTIRMA

(Yüksek Lisans Tezi)

Tezi Hazırlayan**:**

Nesrin ÇAĞLI

Öğrenci No:
060712017

Danışman:

Yrd. Doç. Dr. Sefer GÜMÜŞ

İSTANBUL, 2009

YEMİN METNİ

Sunduğum Yüksek Lisans Tezimi, Akademik Etik İlkelere bağlı kalarak, hiç kimseden akademik ilkelere aykırı bir yardım almaksızın bizzat kendim hazırladığıma and içerim. 10/09/2009

Aday: Nesrin ÇAĞLI

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS SINAV TUTANAĞI

7.09.2009

Enstitümüz ***İşletme Yönetimi*** Anabilim dalı ***Eğitim Yönetimi ve Denetimi*** Bilim dalı yüksek lisans öğrencilerinden **060712017** numaralı ***Nesrin Çağlı'nın*** *"Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim - Öğretim ve Sınav Yönetmeliği"*nin ilgili maddesine göre hazırlayarak, Enstitümüze teslim ettiği ***"EBEVEYNİN EĞİTİMİ VE MESLEKLERİNİN ÇOCUKLARIN EĞİTİMİNDEKİ BAŞARISINA ETKİSİ VE BİR ARAŞTIRMA"*** konulu tezini, Yönetim Kurulumuzun 28.08.2009 tarih ve 2009/23 sayılı toplantısında seçilen ve Taksim Yerleşkesinde toplanan biz jüri üyeleri huzurunda, ilgili yönetmeliğin *(c) bendi gereğince* (60) dakika süre ile aday tarafından savunulmuş ve sonuçta adayın tezi hakkında ~~***oyçokluğu/oybirliği***~~ ile ***Kabul/~~Red~~ ~~veya Düzeltme~~*** kararı verilmiştir.

İşbu tutanak, 4 nüsha olarak hazırlanmış ve Enstitü Müdürlüğü'ne sunulmak üzere tarafımızdan düzenlenmiştir.

DANIŞMAN
YRD.DOÇ.DR. SEFER GÜMÜŞ

ÜYE
DOÇ.DR. CEMAL ZEHİR

ÜYE
YRD.DOÇ.DR. KAMİL USLU

EBEVEYNİN EĞİTİMİ VE MESLEKLERİNİN ÇOCUKLARIN EĞİTİMİNDEKİ BAŞARISINA ETKİSİ VE BİR ARAŞTIRMA

Hazırlayan: **Nesrin ÇAĞLI**

Özet

Bu çalışmada, ebeveynin eğitim düzeyi ve mesleklerinin çocuklarının eğitimindeki başarısına etkisi araştırılmaktadır. Anne-babanın eğitim seviyelerine göre, lise ve üniversite mezunları için sosyal ya da fen alanlarında eğitim almış olmalarına yani branşlarına ve mesleklerinin fen ya da sosyal alanda oluşuna göre anne-babanın çocuğunun hangi alandaki başarısına daha çok katkıda bulunduğunu ve bu üç bağımsız değişkene göre nasıl değiştiğini ve ne bağlantısı olduğunu belirleyerek, çocukların okul başarılarının bundan nasıl etkilendiğinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

Araştırmada Tarama ve Betimsel İstatistik metodu kullanılmıştır. Bu amaçla Kadıköy ilçesinde bulunan Genel Lise, Anadolu Lisesi, Meslek Lisesi, Özel Lise türünde çocuğu okuyan anne ya da babalara, Ebeveyn eğitimi ve Mesleklerinin Çocukların Eğitimindeki Başarısına Etkisi anketi uygulanmıştır. Anket verileri SPSS 10.0 programında analiz edilmiştir.

Yapılan analizler sonucunda çocuklarının eğitim hayatlarına katılan, onları takip eden, yardım istediklerinde çocuklarına destek veren ebeveynin, çocuklarını kendi meslek alanlarına yönlendirmediği, babanın eğitim düzeyinin çocuğun karne ortalamasını etkilediği ama annenin eğitim düzeyinin etkilemediği görülmüş. Ebeveynin eğitim düzeyi yükseldikçe çocuğun lisede sayısal alanı, lise mezunu annelerin çocuklarının eşit ağırlık alanını daha çok tercih ettiği, eğitim düzeyi düştükçe sözel alan seçtikleri görülmüş. Ebeveynin mezun olduğu alanın ve mesleğinin çocuğun alan seçimlerini etkilediği, ebeveynin mesleği ne olursa olsun çocuklarının sözel derslerine daha çok yardımcı olabildiği, eğitim düzeyi yükseldikçe çocuğun eğitim-öğretim hayatının daha sıkı takip edildiği ve bütün bunların çocuğun eğitimindeki ders başarılarını olumlu etkilediği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ebeveyn ve Çocuk, Öğrenci Başarısı, Ders Başarısı, Ebeveyn Okul Etkileşimi, Ebeveyn Tutumu

EFFECTS OF EDUCATION LEVEL AND PROFESSIONS OF PARENTS ON SUCCESS OF CHILDREN'S EDUCATION AND A RESEARCH

Presented by: Nesrin ÇAĞLI

ABSTRACT

In this study, effects of parents' education levels and professions on success of their children's education have been researched. By determining in which area parents contributing to success of their children according to parents' education levels, according to their education either in social or sciences field, in other words their field of study, and according to their professions either in science or social field for graduated from high school or university; and by determining how it is changed according to these three variables, and their relations; it is aimed to show how school success of children is affected from those.

In the research, methods of Screening and Descriptive Statistics have been used. For this purpose, Effects of Education and Profession of Parents on Success of Children's Education Questionnaire has been conducted on parents whose children are attending to General High Schools, Anatolian High Schools, Vocational High Schools, Private High Schools resided in Kadıköy District. Survey data have been analyzed in SPSS 10.0 program.

As the result of analyses made, it is seen that parents joining into education life of their children, following them, supporting their children when they ask for help do not canalize their children to their own profession areas; and education level of father affects children's score in school, but education level of mother does not affect it. It is found that children choose mathematics field in high school more often as education level of parent increases, children of mothers graduated from high school choose mathematical – verbal field, and they choose verbal field as education level decreases. It is concluded that field that parents graduated from affects children's field choices; that parents can help their children's verbal lessons whatever their professions are; that they follow children's education period more strictly; and that all of those affect children's score in education positively.

Key Words: Parents and Children, Success of Student, Success in Classes, Parent – School Interaction, Parent's Behaviour

İÇİNDEKİLER

Yemin Metni
Jüri Sayfası
Türkçe Özet ve Anahtar Kelimeler
İngilizce Özet ve Anahtar Kelimeler (Abstract)
Tablolar Listesi……IV
Kısaltmalar……...…….X
Giriş……. 1

I. BÖLÜM
TOPLUMDA EĞİTİMİN YERİ, EBEVEYNİN EĞİTİME KATILIMI VE AİLE-OKUL ETKİLEŞİMİ İLE ÇOCUĞUN DERS BAŞARISI ARASINDAKİ İLİŞKİ

1 EĞİTİM, OKUL VE AİLE ÜÇGENİ……. 4
1.1 Eğitimin Tanımı ve Amacı……...…....4
1.2 Bir Kurum Olarak Okul……...12
1.2.1 Geleneksel Okul Modelleri ile Çağdaş Okul Modelleri Arasındaki Farklar……..16
1.2.2 Kaliteli Eğitim ve Eğitim Yöneticisi……....17
1.3 Toplumda Okulun Yeri ve Eğitim Hizmetleri……19
1.4 Ebeveyn ve Çocuk Yetiştirme Tutumları…….…...23
1.5 Aile - Okul Etkileşimi ve Birbirlerinden Beklentileri.……26
1.6 Okul ve Ailenin Eğitim Stratejileri……....29
2. ÖĞRENCİ BAŞARISINDA SOSYAL DESTEK, AİLE UYUMU VE ANNE-BABA İLGİSİNİN ETKİLERİ……..34
2.1. Öğrenci Başarısını Etkileyen Faktörler……...34
2.2. Sosyal Destek……..39
2.2.1. Sosyal Destek Tanımı……...39
2.2.2. Sosyal Destek Türleri……...40
2.2.3. Sosyal Destek ve Başarı İlişkisi……...43
2.3. Aile Uyumu ve Anne Baba İlgisinin Öğrenci Başarısındaki Etkisi…….……...44

3. EĞİTİME KATILIM……...46
3.1. Türkiye'de Eğitime Katılım……..……46
3.2. Eğitime Aile Katılımı……...…….……...52
3.2.1. Eğitime Aile Katılımının Amacı……...52
3.2.2. Eğitime Aile Katılımının Sağlanması İçin Okul Yönetiminin Yapması Gerekenler…….53
3.3. Anne-babanın Çocuklarının Eğitimlerine Katılımının Okula Sağladığı Katkı……....57
4. ANNE-BABANIN ÇOCUKLARININ EĞİTİMLERİNE KATILIMIYLA ÖĞRENCİNİN EĞİTİM VE ÖĞRETİMİNE SAĞLADIĞI KATKININ ÖĞRENCİNİN DERS BAŞARISINA ETKİSİ…….58
4.1. Anne-babanın Sosyoekonomik Düzey ve Sosyokültürel Düzeyinin Çocuklarının Eğitimine Katılımları Arasındaki İlişki…….59
4.2. Anne-babanın Eğitim Düzeyinin ve Mesleklerinin Çocuklarının Ders Başarısındaki Rolü……..……61

II. BÖLÜM
EBEVEYNİN EĞİTİMİ VE MESLEKLERİNİN ÇOCUKLARIN EĞİTİMİNDEKİ BAŞARISINA ETKİSİ VE BİR ARAŞTIRMA

1. ARAŞTIRMANIN AMACI……...66
2. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ……...67
3. PROBLEM……..68
4. HİPOTEZLER……..…….69
5. ARAŞTIRMANIN SAYILTILARI……..69
6. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI……70
7. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ ……70
7.1. Araştırmanın Modeli……...70
7.2. Evren ve Örneklem……71
7.3. Veriler ve Veri Toplama Araçları...……71
7.3.1. Ebeveynin Eğitimi ve Mesleklerinin Çocuğun Eğitiminde Başarıya Etkisi Anketi……..……..…71
7.4. Verilerin Çözümlenmesi……..…72

8. BULGULAR VE YORUM……...73
8.1. Örneklem Grubuna Ait Frekans ve Yüzde Dağılımları……..73
8.1.1. Kişisel Bilgi Formundan Elde Edilen Bilgilere Ait Frekans ve Yüzdeler……..73
8.1.2. Ebeveyn ve Okul Boyutuna İlişkin Bulgulara Ait Frekans ve Yüzdeler……..83
8.1.3. Ebeveyn ve Çocuk Boyutuna İlişkin Bulgulara Ait Frekans ve Yüzdeler……..89
8.2. Araştırmanın Amaçlarına İlişkin Bulgular……106
SONUÇ VE GENEL DEĞERLENDİRME..……150
KAYNAKÇA……....162
EKLER……..…172
ÖZGEÇMİŞ……..…180

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo No. **Sayfa**

1. 1. Cinsiyet Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler ……..74
2. Yaş Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler……..74
3. Medeni Durum Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler……75
4. Çocuk Sayısı Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler…….…..75
5. Ailelerin Çocuklarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler…….…76
6. Ankete Konu Olan Çocuğun Cinsiyetine Göre Frekans Ve Yüzdeler……...76
7. Çocuğun Eğitim Gördüğü Lise Türü Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler……..77
8. Çocuğun Eğitim Gördüğü Alan Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler…….77
9. Çocuğun Sene Sonu Karne Ortalaması Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler…….....78
10. Ailenin Aylık Geliri Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler…….....78
11. Babanın Çalışma Durumu Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler……79
12. Babanın Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler…….....79
13. Babanın Mezun Olduğu Alan Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler……...80
14. Babanın Mesleği Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler……...80
15. Annenin Çalışma Durumu Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler……81
16. Annenin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler……..81
17. Annenin Mezun Olduğu Alan Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler……..82
18.Annenin Mesleği Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler……...82
19. Ebeveyn ve Okul Boyutu Birinci Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler…….83
20. Ebeveyn ve Okul Boyutu İkinci Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler…….84
21. Ebeveyn ve Okul Boyutu Üçüncü Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler…….84
22. Ebeveyn ve Okul Boyutu Dördüncü Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler…….85
23. Ebeveyn ve Okul Boyutu Beşinci Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler…….85

24. Ebeveyn ve Okul Boyutu Altıncı Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler……86
25. Ebeveyn ve Okul Boyutu Yedinci Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler……87
26. Ebeveyn ve Okul Boyutu Sekizinci Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler……88
27. Ebeveyn ve Okul Boyutu Dokuzuncu Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler……88
28. Ebeveyn ve Çocuk Boyutu Birinci Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler……89
29. Ebeveyn ve Çocuk Boyutu İkinci Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler……90
30. Ebeveyn ve Çocuk Boyutu Üçüncü Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler……90
31. Ebeveyn ve Çocuk Boyutu Dördüncü Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler……91
32. Ebeveyn ve Çocuk Boyutu Beşinci Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler……91
33. Ebeveyn ve Çocuk Boyutu Altıncı Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler……92
34. Ebeveyn ve Çocuk Boyutu Yedinci Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler……93
35. Ebeveyn ve Çocuk Boyutu Sekizinci Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler……94
36. Ebeveyn ve Çocuk Boyutu Dokuzuncu Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler……94
37. Ebeveyn ve Çocuk Boyutu Onuncu Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler……95
38. Ebeveyn ve Çocuk Boyutu On Birinci Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler……96
39. Ebeveyn ve Çocuk Boyutu On İkinci Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler……96
40. Ebeveyn ve Çocuk Boyutu On üçüncü Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler……97

41.Ailelerin Boş Zamanlarında Yaptıkları Aktivitelere Göre Frekans ve Yüzdeler……...98
42. Okul Veli İlişkisi Konusunda Sorulan Sorulara Verilen Cevaplara Ait Frekans ve Yüzdeler…….99
43. Ailenin Çocuğu İle İlgili Beklentileri Konusunda Sorulan Sorulara Verilen Cevaplara Ait Frekans ve Yüzdeler……100
44. Çocuk ve İletişim Konusunda Sorulan Sorulara Verilen Cevaplara Ait Frekans ve Yüzdeler……101
45. Ailelerin Okul Derslerine Takviye İçin Alınan Dersler Hakkında Görüşleri Konusunda Sorulan Sorulara Verilen Cevaplara Ait Frekans ve Yüzdeler……....102
46. Evde Okulda Verilen Ödevlerin Yapılması ve Bazı Konularda Ebeveynin Düşünceleri Konusunda Sorulan Sorulara Verilen Cevaplara Ait Frekans ve Yüzdeler……..103
47. Öğrencilerin Ailelerinin Gelir Seviyelerine Göre Öğrencilerin Karne Ortalamalarına Ait Kay-Kare Testi Sonuçları……104
48. Öğrencilerin Babalarının Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin Karne Ortalamalarına Ait Kay-Kare Testi Sonuçları……105
49. Öğrencilerin Babalarının Mezun Olduğu Alana Göre Öğrencilerin Karne Ortalamalarına Ait Kay-Kare Testi Sonuçları……105
50. Öğrencilerin Babalarının Mesleğine Göre Öğrencilerin Karne Ortalamalarına Ait Kay-Kare Testi Sonuçları…….106
51. Öğrencilerin Annelerin Eğitim Düzeyine Göre Öğrencilerin Karne Ortalamalarına Ait Kay-Kare Testi Sonuçları……107
52. Öğrencilerin Annelerin Mezun Olduğu Alana Göre Öğrencilerin Karne Ortalamalarına Ait Kay-Kare Testi Sonuçları……108
53. Öğrencilerin Annelerin Mesleğine Göre Öğrencilerin Karne Ortalamalarına Ait Kay-Kare Testi Sonuçları…….108
54. Velilerin Ebeveyn Okul Boyutu Beşinci Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Öğrencilerin Karne Ortalamalarına Ait Kay-Kare Testi Sonuçları……109
55. Velilerin Ebeveyn Çocuk Boyutu 12. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Öğrencilerin Karne Ortalamalarına Ait Kay-Kare Testi Sonuçları……110
56. Velilerin Anketin 15. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Öğrencilerin Karne Ortalamalarına Ait Kay-Kare Testi Sonuçları……110

57. Velilerin Anketin 22. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Öğrencilerin Karne Ortalamalarına Ait Kay-Kare Testi Sonuçları……111
58. Velilerin Anketin 25. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Öğrencilerin Karne Ortalamalarına Ait Kay-Kare Testi Sonuçları……112
59. Velilerin Anketin 35. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Öğrencilerin Karne Ortalamalarına Ait Kay-Kare Testi Sonuçları……112
60. Öğrencilerin Annelerinin Çalışma Durumuna Göre Velilerin Anketin 14. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları……..……113
61. Öğrencilerin Annelerinin Çalışma Durumuna Göre Velilerin Anketin 15. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları……..114
62. Öğrencilerin Babalarının Çalışma Durumuna Göre Velilerin Anketin 14. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları ……..114
63. Öğrencilerin Babalarının Çalışma Durumuna Göre Velilerin Anketin 15. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları……..115
64. Velilerin Cinsiyetlerine Göre Velilerin Anketin 15. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları……116
65. Velilerin Cinsiyetlerine Göre Velilerin Anketin 16. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları……116
66. Öğrencilerin Babaların Mesleğine Göre Öğrencilerin Eğitim Alanlarına Ait Kay-Kare Testi Sonuçları……...117
67. Öğrencilerin Babalarının Mesleğine Göre Velilerin Ebeveyn Çocuk Boyutunun Yedinci Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları…….118
68. Öğrencilerin Babalarının Mesleğine Göre Velilerin Ebeveyn Çocuk Boyutunun Sekizinci Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları……..119
69. Öğrencilerin Babalarının Mesleğine Göre Velilerin Ebeveyn Çocuk Boyutunun 10. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları…….120
70. Öğrencilerin Babalarının Mesleğine Göre Velilerin Anketin 15. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları……..……121
71. Öğrencilerin Babalarının Mesleğine Göre Velilerin Anketin 22. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları……..122
72. Öğrencilerin Babalarının Mesleğine Göre Velilerin Anketin 25. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları…….123
73. Öğrencilerin Babalarının Mesleğine Göre Velilerin Anketin 34. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları……..124

74. Öğrencilerin Babalarının Mesleğine Göre Velilerin Anketin 35. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları……..125
75. Öğrencilerin Babalarının Mesleğine Göre Velilerin Anketin 36. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları……..126
76. Öğrencilerin Annelerinin Mesleğine Göre Öğrencilerin Eğitim Alanlarına Ait Kay-Kare Testi Sonuçları……...127
77. Öğrencilerin Annelerinin Mesleğine Göre Velilerin Ebeveyn Çocuk Boyutunun Yedinci Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları……128
78. Öğrencilerin Annelerinin Mesleğine Göre Velilerin Ebeveyn Çocuk Boyutunun Sekizinci Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları……..129
79. Öğrencilerin Annelerinin Mesleğine Göre Velilerin Ebeveyn Çocuk Boyutunun 10. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları……130
80. Öğrencilerin Annelerinin Mesleğine Göre Velilerin Anketin 15. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları……..131
81. Öğrencilerin Annelerinin Mesleğine Göre Velilerin Anketin 22. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları……..…132
82. Öğrencilerin Annelerinin Mesleğine Göre Velilerin Anketin 25. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları……..…133
83. Öğrencilerin Annelerinin Mesleğine Göre Velilerin Anketin 34. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları……..…134
84. Öğrencilerin Annelerinin Mesleğine Göre Velilerin Anketin 35. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları……..…135
85. Öğrencilerin Annelerinin Mesleğine Göre Velilerin Anketin 36. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları……..…136
86. Öğrencilerin Babaların Eğitim Düzeyine Göre Öğrencilerin Eğitim Alanlarına Ait Kay-Kare Testi Sonuçları…….137
87. Öğrencilerin Babalarının Eğitim Düzeylerine Göre Velilerin Anketin 22. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları……...138
88. Öğrencilerin Annelerin Eğitim Düzeyine Göre Öğrencilerin Eğitim Alanlarına Ait Kay-Kare Testi Sonuçları…….139
89. Öğrencilerin Annelerinin Eğitim Düzeyi Göre Velilerin Ebeveyn Çocuk Boyutunun Sekizinci Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları…….140

90. Öğrencilerin Annelerinin Eğitim Düzeylerine Göre Velilerin Anketin 22. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları……...141
91. Öğrencilerin Babalarının Mesleğine Göre Öğrenciler Yardım Edilen Alana Ait Kay-Kare Testi Sonuçları…….142
92. Öğrencilerin Annelerin Mesleğine Göre Öğrenciler Yardım Edilen Alana Ait Kay-Kare Testi Sonuçları…….143
93. Öğrencilerin Babalarının Eğitim Düzeyine Göre Öğrenciler Yardım Edilen Alana Ait Kay-Kare Testi Sonuçları……..…144
94. Öğrencilerin Annelerin Eğitim Düzeyine Göre Öğrenciler Yardım Edilen Alana Ait Kay-Kare Testi Sonuçları…….145
95. Öğrencilerin Babaların Mezun Olduğu Alana Göre Öğrencilerin Eğitim Alanlarına Ait Kay-Kare Testi Sonuçları……...145
96. Öğrencilerin Annelerinin Mezun Olduğu Alana Göre Öğrencilerin Eğitim Alanlarına Ait Kay-Kare Testi Sonuçları……...146
97. Öğrencilerin Velilerinin Ebeveyn Çocuk Boyutu Beşinci Sorusuna Verdikleri Cevaplar Göre Velilerin Ebeveyn Çocuk Boyutu Üçüncü Sorusuna Verdikleri Cevaplar Ait Kay-Kare Testi Sonuçları…….147

KISALTMALAR LİSTESİ

M.E.B.	Milli Eğitim Bakanlığı
YÖK	Yükseköğretim Kurulu
OECD	Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü
TKY	Toplam Kalite Yönetimi
MGEP	Milli Eğitimi Geliştirme Projesi
MLO	Müfredat Laboratuar Okulu
ISSLC	Interstate School Leaders Licensure Consortıum Councıl Of Chıef State School Officers
PISA	Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı
a.g.k.	Adı Geçen Kitap
a.g.m.	Adı Geçen Makale
a.g.t.	Adı Geçen Tez
s.	Sayfa
ss.	Sayfalar
c.	Cilt

GİRİŞ

Bu araştırmanın amacı, ebeveynin eğitimi ve mesleklerinin çocukların eğitimindeki başarısına etkisini incelemektir. Araştırmanın problemi, ebeveynin aldığı eğitim ile çocuğunun eğitimine destek olarak, sahip oldukları meslekleri ile çocuğunun ders başarısını etkileyip etkilemediğidir.

"Matbaanın 1454'de icat edilmesinden önce eğitim çoğu insan için gerekli bir unsur değildi. Bu dönemde yetişkinler günlük yaşamda yaptıklarını, alışkanlıklarını çocuklara kendi deneyimleri yoluyla aktarır, çocuk da büyüklerini taklit ederek hayatı öğrenirdi. Aynı zamanda eğitim parası ve zamanı olanların alabildiği bir hizmet olmakla birlikte, modern çağın başlarından itibaren bu iş değişmeye başlamış, okuryazarlık oranının yükseldiği ve hemen herkesin temel bir eğitim aldığı bir dönemin içine girilmiştir. Daha sonraları sanayi gelişmeye başlamış, buna bağlı olarak nitelikli işgücü ihtiyacının artmasından dolayı eğitimin çeşitlendirilmesine ve derinleştirilmesine ihtiyaç duyulmuştur. Modern toplumların insanları, geniş bir bilgi donanımına sahip olma zorunluluğu içinde kendilerini daha da geliştirerek geleceğe yol açabilmek için bilgilerin nasıl öğrenildiğini de bilme ihtiyacı duyarlar. Dolayısıyla bu dönemde eğitim, insanın toplumsal yaşam içerisinde farklı ortamlara giriş yapmasını sağlayan bir hizmet olmuştur." [1]

Toplumsal değişmeler çok hızlı yaşanmakta ve bu hızlı değişimlerin yaşanması ailelerin eğitimdeki rollerinin azalmasına neden olmaktadır. Sürekli daha çok ve çeşitli bilgilerin öğrenilmesi gerekirken ailelerin bu konuda çocuklarına yeterli olamamasına ilişkin sonuçlar ortaya çıkmaya başlamıştır. Bununla beraber aile, çocuğun toplum içerisinde yaşamanın gereklerini, toplum kültürünü, değer ve yargılarını, tutumlarını öğrendiği ilk kurumdur.

"Çocukların gelişimlerinde aile duyarlılığı çok önemlidir. Çocuk içinde doğduğu ailenin kültürünü alarak fiziksel ve psikolojik ortamını hissederek gelişimini devam ettirir. Aile çocuğunun eğitiminde sosyoekonomik düzeyi doğrultusunda imkânlar yaratabilecek ve bu durum çocuğun birey olma yolundaki tüm yaşantısını etkileyen sonuçlar doğuracaktır. Birçok araştırma aile geliri, anne-baba mesleği ve anne-baba eğitim düzeyi gibi değişkenlerin çocuğun eğitim hayatındaki başarıları üzerinde önemli etkilere sahip

[1] Giddens, A., Sosyoloji (Hazl. C.Güzel), (Çev. H. Özel ve diğerleri), Ankara, 2005, ss. 486-523.

olduğunu kanıtlamış ve bu değişkenlerin yükselmesinin çocuğa sağlanan eğitim imkânlarını artırdığını ifade etmiştir. Bununla beraber ailede alınan kültürün çocuğun okuduğu okuldaki kültürle uyumlu olmasının da başarıyı etkilediği görülmektedir." [2]

"Bir ülkenin gelişmişlik düzeyi, sahip olduğu teknolojik altyapı ve ekonomisi ile ölçülmektedir. Toplumlar da bireylerden oluştuğuna göre toplum yapılarının oluşumunda bireylerin kararları da yer almalıdır. Bireylerin kendilerini yetiştirmeleri, ekonomik ve sosyal bağlamda yaptıkları yatırımlar içinde yaşadıkları toplumların da gelişimlerine katkı sağlayacaktır. Bilim ve teknoloji çok hızlı bir gelişim göstermekte, toplumlar ve dolayısıyla bireyler bu hızlı değişime ayak uydurabilmek için kendilerini de aynı hızla geliştirmek zorundadırlar. Dolayısıyla toplumların hayat boyu öğrenmeyi felsefe edinmiş ve öğrendiklerini aktif bir şekilde uygulamaya koyabilmiş vatandaşlara gereksinimleri olacaktır." [3]

Gelişmiş toplumların ihtiyaç duyduğu iyi eğitimli bireyler için kaliteli bir eğitim ihtiyacından bahsedilebilir. Kaliteli eğitim okullarda alınan eğitimlerin kalitesinin arttırılmasını gerektirir. Kaliteli eğitim veren iyi bir okul, iyi bir yönetici lidere, iyi eğitimli ve mesleğine uygun karakterli iyi öğretmenlere ve eğitim-öğretim anlamında okullara güven duyan katılımcı ailelere (velilere) gereksinim duymaktadır. Eğitimli veliler ile eğitimsiz velilerin çocuklarının eğitimlerine katılımları açısından farklılıklar oluşmaktadır.

"Eğitim seviyesi düşük olan işçi ailelerinin kültürel bağlamda da ileri seviyelerde olmadıkları genel çerçevede bir saptama olup, bu tür aileler çocuklarının eğitimlerinde onlara yardımcı olamamaktadırlar. Bunun yanı sıra memur aileler, akademik eğitim almış anne-babalar (öğretmen, öğretim üyesi, mühendis vb..) çocuklarının eğitimleri sürecinde daha çok yardımcı roldedirler. Dolayısıyla bu çocukların aralarında akademik başarı yönünden farklılıklar doğmaktadır." [4]

Bu durum ebeveynin çocuklarının eğitimine kendi aldıkları eğitim doğrultusunda yardımcı olup olamadıkları ve ebeveynin mesleklerinin çocukların eğitimindeki

[2] Yanıklar, C., Eğitim Bilimine Giriş (Ed. M. Durdu Karslı), Ankara, 2007, ss. 124-125.
[3] Yıldıran, G., "Yaşananlar, Yönelimler ve Eğitim", Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi, cilt 19, no. 2, 2002, ss. 61-80,
[4] Ergün, M., "Eğitim Sosyolojisi" ss. 54-68, http://www.egitim.aku.edu.tr/ergun8.htm , (05.04.2009).

başarılarına etkisinin olup olmadığı sorularını ortaya çıkarmış ve bu araştırmada bu soruların cevaplarının bulunmasına çalışılmıştır.

Araştırmada Tarama ve Betimsel İstatistik yöntemleri kullanılarak, ebeveyne uygulanan ebeveyn-okul ve ebeveyn-çocuk arasındaki ilişkilere ilişkin anket çalışmasının sonuçları ile birlikte ebeveynin eğitim düzeyi ve mesleklerinin çocukların eğitimindeki başarısına etkisi belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırma iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde eğitimin tanımı, amacı, türleri, geçmiş dönemler itibariyle özelliklerinden bahsedilerek toplumda eğitimin yeri ve eğitim hizmetlerinin verildiği bir kurum olarak okul ve okulun toplumdaki yerinden bahsedilmiş, okul-aile etkileşimi incelenerek izledikleri ve izleyecekleri stratejilerden bahsedilmiş. Ebeveynin eğitime katılımı ile çocuğun ders başarısı arasındaki ilişkinin incelenmesi için öğrenci başarısında sosyal destek, aile uyumu ve anne-baba ilgisinin etkileri incelenmiş ve eğitime katılım ile anne-babanın sosyoekonomik, sosyokültürel düzeyleri ile eğitim düzeyi ve meslekleri açısından eğitime katılım ilişkileri ve ders başarılarına etkisi incelenmiştir.

İkinci bölüm ise çalışmanın yöntem bölümünü içermektedir. Ebeveynin eğitimi ve mesleklerinin çocukların eğitimindeki başarısına etkisini belirlemeye ilişkin, İstanbul'un Kadıköy ilçesindeki okullarda çocukları okuyan ebeveyne uygulanan anket çalışması ve bu çalışmadan elde edilen sonuçlar ve yorumlar yer almaktadır.

Bu değerlendirmeler, içinde yaşanılan toplumsal sistemde; "Anne-baba aldıkları eğitimleri kendi çocuğunun eğitimine aktarabiliyor mu? Eğitim düzeyleri çocuklarının eğitim hayatındaki başarılarını etkileyebiliyor mu? Mesleklerinin, çocuklarının eğitimindeki başarılarına etkisi var mı?" sorularını ortaya çıkarmış ve bu çalışmada bu soruların cevapları araştırılmıştır.

I. BÖLÜM
TOPLUMDA EĞİTİMİN YERİ, EBEVEYNİN EĞİTİME KATILIMI VE AİLE-OKUL ETKİLEŞİMİ İLE ÇOCUĞUN DERS BAŞARISI ARASINDAKİ İLİŞKİ

1 EĞİTİM, OKUL VE AİLE ÜÇGENİ

1.1 Eğitimin Tanımı ve Amacı

Türk Dil Kurumu'na göre eğitim: " 1. Belli bir bilim dalı veya sanat kolunda yetiştirme, geliştirme ve eğitme işi. 2. Çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine yardım etme, terbiye"[5] olarak tanımlanmaktadır. Başka bir tanıma göre "Kasıtlı kültürlemedir. İnsanları belli amaçlara göre yetiştirme sürecidir. Önceden hazırlanan programlar çerçevesinde planlı olarak yapılır ve öğretim yoluyla gerçekleştirilir." [6]

Eğitim kelimesi ayrıca bir alan olarak, eğitimi yapılacak kitleyi ifade eden bir kelime veya eğitim yapılacak aracı ifade eden bir kelime ya da değişik içerikteki eğitimleri ifade eden bir kavram olarak, sistem ifade eden bir kelime olarak da kullanılmaktadır.

Literatürde yer almış olan beş klasik eğitim tanımından bahsedebiliriz.
"Birinci tanıma göre; eğitim kişilere toplum tarafından oluşturulan standartları, inanışları, yaşam biçimlerini kazandıran bir sosyal süreçtir. İkinci tanıma göre ise kişinin içinde bulunduğu toplum için bir önemi olan kabiliyetlerinin, tutum ve davranışlarının geliştirildiği süreç olarak ifade edilir. Üçüncü tanıma göre, belirlenmiş ve denetlenebilen bir ortam içerisinde sosyal yönden yeterli olmak ve kişisel gelişimin sağlandığı bir sosyal süreçtir. Dördüncü tanıma göre, eğitim önceden belirlenmiş kriterler doğrultusunda kişinin davranışlarında gelişmeler sağlamak için ortaya konulmuş planlı eylemlerdir. Beşinci tanıma göre ise kişinin kendi yaşamı içerisinde davranışlarında istendik değişiklikler oluşturması için geçen süreç olarak tanımlanabilir." [7]

---

[5] *Türkçe Sözlük*, Ankara: Türk Dil Kurumu, 2005, ss. 605-606.
[6] Ataseven, F., "Teknolojik Gelişme, Kitle İletişim Araçları ve Okul", Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, no. 6, 1991, ss. 87-109.
[7] Durdu Karslı, M., Eğitim Bilimine Giriş, Ankara, 2007, ss. 8-27.

Kelime olarak ele aldığımızda, birden fazla anlam yüklendiğini görmekteyiz. Bunlardan "Yerleşmiş ve yaygın olanları terbiye, yönlendirme, yetiştirme, geliştirme, şartlandırma, uygulama, alıştırma, pedagoji, eğitbilim (Eğitim Bilimi), öğrenim ve öğretim, eğitilmişlik, kültürleme" [8] olarak ifade edilebilir.

Bütün bu tanımları ortak bir çerçevede birleştirirsek eğitimi; toplum içindeki bireye toplumun yaşayış biçimini aktarabilmek için kişinin yetenek, tutum ve davranışlarını belirlenen bir plan çerçevesinde sosyal yeterlik ve ortalama bireysel gelişmesini sağlayarak, kendi yaşantısı içerisinde istendik olarak değişiklikler yaratmak olarak tanımlayabiliriz.

Eğitimi genç bireylerin toplumun istediği normlar çerçevesinde toplumun amaç ve içeriğine uygun bir şekilde şekillendirilmesi olarak tanımladığımızda toplumu ön plana alan bir tanımlama yapmış oluruz. Başka bir yönüyle bakıldığında ise formal veya informal ortamlarda bireylerin davranışlarında istendik değişiklikleri yaşantılar yoluyla meydana getirmek olarak ifade edildiğinde ise bireyi ön plana alan bir tanımlamadan bahsetmiş oluruz. Ülkeler ihtiyaçları doğrultusunda eğitim programları geliştirirler. Çocukların ilgileri ve yetenekli olduğu alanları eğitim ile belirlenir, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda ilgili okullarda ve uygun öğretim programlarında bu yönlerinin gelişmesi sağlanarak eğitimlerine devam ederler.

Bireyin aldığı eğitimler onun sosyal bir varlık olduğunu hissettirir ve toplum içerisinde kabul görmüş olan sosyal normlar çerçevesinde toplumda bir yer edinerek toplumsallaşmış olarak biçimlenmiş olur. Eğitim bireyin düşünsel ve bedensel becerilerinin gelişmesi için uygun zeminler hazırlar. Zihinsel becerilerini geliştiren bir birey neden-sonuç ilişkilerini kurabilme becerisini geliştirebilecek, öğrendiği bilgileri farklı olayların içerisine aktarabilecek ve bu bilgileri teknolojik ve kültürel değişimler için gerekli araç-gereç üretimi sağlamada kullanabilecektir. Bütün bunlar onun üretken bir birey olarak sosyal hayat içerisinde her türlü ihtiyacını karşılayabilen ve ülkesinin her türlü sorunu ile ilgili fikir sahibi olarak bu sorunlara çözümler ortaya koyabilecek kudrete sahip olmasına yardımcı olacaktır.

[8] Çelikkaya, H., Eğitim Bilimlerine Giriş Eğitimcilik ve Öğretmenlik, Ankara, 2009, ss. 19-27.

"Eğitim bireye ilgi ve yetenekler doğrultusunda kazandırmaya çalıştığı bilgi ve beceri işini değişik öğretim yöntemleri ve teknikleriyle gerçekleştirmeye çalışır. Öğretim, istenen öğrenmelerin oluşması için birbirini izleyen etkinliklerin tamamını oluşturan bir süreç olarak tanımlanabilir. İstenilen bilgi ve becerilerin öğretim süreci içerisinde kazandırılması sırasında öğretmen ve öğrenci arasında bir etkileşim ortaya çıkar. Bu etkileşimin iyi olması, aralarındaki iletişimin iyi olması ile ilişkilidir." [9] İletişim bilgi alışverişinin daha etkin bir şekilde gerçekleşmesini sağlar.

"Eğitimi ve Öğretimi birbirinden ayırmadan bu etkileşimlerin gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Öğretim sırasında bir kılavuz şeklinde öğrenmeler gerçekleşir. Öğretim sırasında kılavuz rolü öğretmen tarafından gerçekleştirilir ve öğrenme yaşantılarının iyi niteliklerle düzenlenmesini sağlar." [10] Öğretmen tarafından gerçekleştirilecek öğrenmeler bir sistem içinde planlanarak yürütülür.

"Sistem; belirlenmiş amaçların gerçekleştirilmesi için birbiri ile ilintili parçaların birlikte bir işleyişe sahip olması için oluşturulan bir bütün olarak tanımlanabilir. Eğitim sistemleri ise toplumların ihtiyaçları doğrultusunda eksikleri giderecek bir yapı içerisinde oluşturulurlar. Eğitim sistemi; eğitim programları, öğretmenler, uzmanlar, idareciler, finansal kaynaklar, teknolojik aletler gibi belli başlı öğelere sahiptir." [11]

Toplumsallaşma sürecinde eğitim sistemi önemli bir rol oynamaktadır. Sistem içinde çocuklar sosyalleşmekte, toplumun ihtiyaç duyduğu alanlara yetenekli işgücü yetiştirilmesi sağlanmaktadır. Eğitime ayrılan kaynaklar dünyadaki çoğu ülkede yeterli miktarda olamamaktadır. Zaman içerisinde eğitim seviyesinin istenilen boyutlara gelemediği, okuryazarlık seviyesinin düşük olduğu pek çok yerde gözlemlenmektedir. Okullarda sınıfların kalabalık oluşu, kaynakların sınırlılığı eğitimde istenilen kalitenin yakalanamamasına neden olmaktadır. Aileler çocukları için kaliteli bir eğitim talep etmektedirler.

[9] Kızıloluk, H., "Sınıf Ortamında Öğretmen Öğrenci İletişiminin Yatay veya Dikey Olmasının Öğrenme Üzerindeki Etkileri", C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi, c. 25, no. 1, Mayıs 2001, ss. 151-159.
[10] Oktar, İ., Bulduk, S., "Ortaöğretim Kurumlarında Çalışan Öğretmenlerin Davranışlarının Değerlendirilmesi", Milli Eğitim Dergisi, no. 142, 1999.
[11] Şişman, M., Taşdemir, İ., Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi, Ankara, 2008, s. 15.

Türk Milli Eğitiminin amaçları 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde genel amaçlar ve 3. maddesinde de özel amaçlar olmak üzere iki grupta toplanmaktadır.

I – Genel amaçlar:

Madde 2 – " Türk Milli Eğitiminin genel amacı, Türk Milletinin bütün fertlerini,

1. (Değişik: 16/6/1983 – 2842/1 md.) Atatürk inkılâp ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan, insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;

2. Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;

3. İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak;

Böylece bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan milli birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır.

II – Özel amaçlar:

Madde 3 – Türk eğitim ve öğretim sistemi, bu genel amaçları gerçekleştirecek şekilde düzenlenir ve çeşitli derece ve türdeki eğitim kurumlarının özel amaçları, genel amaçlara ve aşağıda sıralanan temel ilkelere uygun olarak tespit edilir.

Türk Milli Eğitiminin Temel İlkeleri: Genellik ve eşitlik, Ferdin ve toplumun ihtiyaçları, Yöneltme, Eğitim hakkı, Fırsat ve imkân eşitliği, Süreklilik, Atatürk İnkılâp ve İlkeleri ve Atatürk Milliyetçiliği, Demokrasi eğitimi, Laiklik, Bilimsellik, Planlılık, Karma eğitim, Okul ile ailenin işbirliği, Her yerde eğitim." [12]

"Ulusal düzeyde belirlenen bu amaçlardan uluslararası düzeyde belirlenen amaçlara doğru bir gidiş söz konusu olmuş olup bu amaçlar ise fırsat ve imkânların herkes için eşit olması sağlanılarak, sadece okuyan-yazan bireyler yerine, sürekli okuyan-yazan, vatanını ve milletini seven, iyi bir üretici ve tüketici olan mutlu bireylerin yetişmesidir. Bunların gerçekleştirilmesi için kişi başına düşen kitap sayısının arttırılarak, kitap okuma oranlarının yükseltilmesi gerekmektedir." [13] Okuyan ve okutan bireylerin varolması bilgi toplumunun varlığını gündeme getirmektedir. Bilgi toplumu insanının, sürekli değişen bilgiyi yakalayabilmek için eğitimini bu doğrultuda yenilemesi gerekmektedir.

Türk eğitim sistemi geçmişinden itibaren bölümlere ayrılır. Her bölüm kendine dair bazı özelliklere sahiptir. Bu bölümleri kısaca ifade edersek:

- **"Selçuklular'dan önceki dönem:** Bu dönemde çıraklık eğitimi hâkim olup yazılı belgeler pek fazla yoktur.
- **Selçuklular dönemi:** Medreseler kurulmuş dolayısıyla örgün öğretim başlamış. Ayrıca Lonca sistemi ile usta-çırak eğitimi şeklinde mesleki eğitim başlamıştır.
- **Osmanlı'da Yükselme Dönemi:** Medreselerde okuyan öğrencilerin tüm masrafları vakıf tarafından karşılanarak, ilköğretimden yükseköğretime kadar olan bütün eğitim medreselerde yapılmaktadır. Eğitimde kabiliyete önem verilirken hem sosyal anlamda hem de bilimsel anlamda gelişmeler desteklenmiş. Açılan sıbyan mekteplerinde (bunlara mahalle mektebi de denilmekteydi) ilkokul seviyesinde eğitimler yapılmış. Üstün düzey devlet adamları ve komutanlar yetiştirmek amacıyla açılan enderun mekteplerinde genellikle devşirme çocuklar eğitime alınmışlardır.
- **Osmanlı'da Gerileme Dönemi:** Medreseler bozulmaya başlamış, eğitim felsefesi değişikliğe uğramış, askeri eğitimlerde iyileştirmeler yapılmış, Yurtdışına özellikle

[12] "Türk Milli Eğitiminin Amaçları ve Temel İlkeleri" (meb.gov.tr), http://okulweb.meb.gov.tr/35/02/254185/tmeb.doc, (26.04.2009).
[13] Durdu Karslı, a.g.k., ss. 8-27.

Fransa, İngiltere ve Avusturya gibi ülkelere eğitim için öğrenciler gönderilmiş. Batı kültürüne uygun rüştiye adı altında ortaokullar açılmış.

- **Tanzimat Dönemi:** Fransa eğitim sistemi örnek alınarak bugünkü eğitim sistemimizin temelleri atılmış ilk, orta ve yükseköğretim okulları düzenlenmiş. Milli Eğitim Bakanlığı'nın temelini oluşturan, "Mekatib-i Umumiye Nezareti" kurulmuş, İlköğretim için temel program ve yönetmeliği yayınlanmış, öğretmen okulları, kız rüştiyeleri (ortaokulları) açılmış. Meslek eğitimi önemli olmaya başlamıştır.
- **I. Meşrutiyet Dönemi:** İlköğretim zorunlu hale getirilmiş, din ve ahlak eğitimine önem verilmiş, eğitim kurumlarının çoğaltılmasına çalışılarak pek çok yeni okullar açılmış.
- **II. Meşrutiyet (İttihat ve Terakki) Dönemi:** Ortaöğretim, İlköğretim kararnameleri ve İl İdare Yasası çıkmış.
- **Cumhuriyet Dönemi:** Tevhid-i Tedrisat Kanunu çıkarılarak bütün eğitim kurumları Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlanmış. Latin alfabesi kabul edilerek eğitim felsefesinde değişimler olmuş, din dersleri 1939–1948 arasında yavaş yavaş programdan kaldırılmış ancak 1948'den itibaren tekrar yaygınlaştırılmaya başlanmış. Devlet Planlama Teşkilatı'nın kurulmasıyla planlı eğitim hareketi başlamış. Sekiz yıllık temel eğitim uygulamasına geçilmiş. Yükseköğretimde merkeziyetçiliğe geçilerek Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) kurulmuş, ortaöğretimde zorunlu dersler, özel branş dersleri ve seçmeli dersler oluşturularak, din kültürü ve ahlak bilgisi dersleri de zorunlu ders olmuş. Ortaöğretimde 1991–1992 yılında kredili sisteme geçilmiş ve 1995–1996 yılından itibaren sınıf geçme ve ders geçme sistemi uygulanmaya başlamış." [14]

Bütün yapılan çalışmalar değerlendirildiğinde, "Cumhuriyet Döneminde eğitim ile ilgili yapılan çalışmaları özellikleri bakımından öğretimin birleştirilmesi, eğitimin örgütlenmesi, eğitimin niteliğinin geliştirilmesi, eğitimin yaygınlaştırılması şeklinde dört maddede toplanabilir." [15]

"Ülkemizde Cumhuriyetin ilanından günümüze kadar Örgün Eğitim (Formal Eğitim) ve Yaygın Eğitim (Formal Olmayan) yapılmaktadır. Örgün Eğitim içerisinde

[14] Çelikkaya, a.g.k., ss. 139-145.
[15] Çetin, K., Gülseren, H.Ö., "Cumhuriyet Dönemi Eğitim Stratejileri", Milli Eğitim Dergisi, no. 160, Güz 2003.

Okulöncesi Eğitim, İlköğretim, Ortaöğretim, Mesleki ve Teknik Eğitim ve Yükseköğretim bulunmaktadır. Yaygın eğitim ise örgün eğitimle birlikte veya bunların dışında düzenlenen tüm faaliyetleri kapsar. Yaygın eğitim ile örgün öğretim sisteminin herhangi bir kademesinde bulunan veya bu sisteme hiç girmemiş ya da bir şekilde örgün öğretim sisteminden çıkmış kişilere çeşitli alanlarda meslekler kazandırılmaktadır. Bu kişilerin boş zamanlarını faydalı bir şekilde geçirmelerini sağlamak, beslenme ve sağlıklı yaşam konusunda bilgilendirmek ve bunu benimsetmek, okuma-yazma öğretmek veya eksik eğitimleri tamamlatmak v.b. eğitimleri sağlamak için hizmet vermektedir." [16] Halk eğitim merkezlerinde açılan biçki-dikiş, bilgisayar, nakış, muhasebe v.b. kurslar yaygın eğitimin hizmetleridir.

"Örgün ve yaygın eğitimin uygulamada farklılıkları vardır. Örgün eğitim aynı öğretmen ve öğrencilerle yapılırken, yaygın eğitimde aynı olmayabilir. Örgün eğitimde pedagojik formasyon eğitimi almış olan öğretmenler görev alırken, yaygın eğitimde ilgili konuda uzmanlık bilgisine sahip olması yeterlidir. Örgün eğitimde öğretmenler belli başlı kurallara bağlı olduğu halde yaygın eğitimde bunlarda esneklik söz konusudur. Örgün eğitimde belli bir yaşa kadar zorunluluk varken, yaygın eğitimde böyle bir koşul yok ve örgün eğitim belli bir yaştan sonra yapılamazken, yaygın eğitim hayat boyu devam edebilir. Örgün eğitimde hiyerarşik bir yapı vardır. Eğitimler belirlenmiş olan kurumlarda yapılmaktadır." [17] Örgün öğretimden çıkmış olan, örgün öğretimi bitirmiş olan ya da devam ediyor olan kişilerin hepsi yaygın eğitimden faydalanabilirler.

Zorunlu eğitim; bir vatandaşın yasaların belirlediği bir yaşa kadar belirlenen eğitim kurumlarında belirlenen sürelerle öğrenim görmesini zorunlu kılar. 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'nun ikinci, üçüncü ve dördüncü maddeleri, "Türk vatandaşı kız ve erkek öğrencilerin mecburi ilköğretim çağı olan 6–14 yaş aralığında ilköğretimlerini devlet veya resmi ilköğretim kurumlarında yapmakla mükellef olduğunu ifade eder." [18] Daha sonra 16.8.1997'de kabul edilen 4306 sayılı kanunla ilköğretim kurumlarının sekiz yıllık olduğu kabul edilmiş ve 222 sayılı kanunda değişiklik yapılarak kesintisiz eğitime geçilmiştir.

Devlet okullarında 1980'li yıllardan itibaren kayıt parası, katkı payı gibi paralar toplanmaya başlanmış ve 1990'dan sonra bunlarda çeşitlenmeler ve miktarlarında artışlar

[16] Erdoğan, İ., Yeni Bir Binyıla Doğru Türk Eğitim Sistemi Sorunlar ve Çözümler, İstanbul, 2004, ss. 9-14.
[17] Yılman, M., Pala, A., Eğitim Bilimine Giriş, Ankara, 2006, ss. 1-9.
[18] "İlköğretim ve Eğitim Kanunu (222 S.K.) ", Resmi Gazete, 10705; Ocak 1961, http://mevzuat.meb.gov.tr/html/24.html. (13.08.2009).

gözlemlenmiştir. Bu uygulamalar devlet okullarının belli bir oranda paralı hale getirilmesi anlamını çıkartmakta olup, eğitim hizmetlerinin özelleştirme çalışmalarının da başlangıcı olarak kabul edilebilir. Milli eğitim sisteminde eğitim hizmetlerinin özelleştirilmesi denildiğinde özel okullar ve özel dershaneler akla ilk gelen kurumlar olmakla birlikte temizlik hizmetleri, kantin işletmeleri, hizmet kadrosunda çalışanların sözleşmeli personel olmaları eğitimin aslında uygulamada da özelleştirildiğinin göstergesidir.

"Milli Eğitim Bakanlığı'nın son yıllarda çıkarmış olduğu 'Eğitim Bölgesi ve Kurulları Yönergesi' ile 1516 eğitim bölgesi oluşturulmuş her bölgedeki okulların altyapı, araç ve gereç, sosyal tesisler gibi değişik olanaklarını ortak olarak kullanabilmelerinin imkânı yaratılmıştır. Eğitimde kalitenin artırılması adına öğrencilerin yönetime katılması için okullarda 'okul öğrenci kurulları', öğretmenlerin katılımı için 'okul zümre başkanları kurulu' kurulmuş, mahalle muhtarları ve sivil toplum kuruluşlarının katılımı için 'eğitim bölgesi danışma kurulu' oluşturulmuş ve böylelikle çeşitli kanallardan kişilerin ve kurumların eğitim ile ilgili kararlarda söz sahibi olması sağlanmıştır.

Bu şekliyle eğitimde katılımcı ve demokratik bir yaklaşım izlenilerek, okul ve çevre ilişkisinin artırılmasına çalışılmış ve merkezi yönetimden uzaklaşılarak yerel yönetimin etkili olması çalışmaları ile eğitim kalitesinin artırılması hedeflenmiştir. 'Toplam Kalite Yönetimi ve Müfredat Laboratuar Okulları Yönetmeliği' ile Dünya Bankası'ndan sağlanan kredilerin desteğiyle 1990 yılından itibaren TKY uygulamaları 'Milli Eğitimi Geliştirme Projesi (MGEP)' ile başlatılmıştır. TKY uygulamaları eğitimde okulların bir şirket mantığıyla yönetilmesini, öğrencilerin ve velilerin müşteri olarak, öğretmenlerin satıcı gibi görülmesini sağlayan davranışlar ortaya koymaktadır. Bu uygulamalar okulların daha fazla kâr getirecek kurumlar olarak algılanmasına neden olmaktadır. Bunların dışında geliştirilen yeni yönetim yaklaşımları ile yeni eğitim programlarının, teknolojik gelişmelerle yansıtılarak denemelerin yapılması için MGEP çerçevesinde 208 Müfredat Laboratuar Okulu (MLO) kurulmuştur. Bir yeniden yapılanma çalışması olan ve Okul Gelişim Modeli (OGM) ismiyle uygulama çalışmalarına başlanılan ve TKY uygulamalarının da alt yapısını oluşturan bu model Okul Gelişim Yönetim Ekibi (OGYE)'nin çalışmalarıyla okulların stratejik planlama uygulamalarını gerçekleştirmiştir." [19] Bu uygulama çalışmalarının raporları daha sonraki çalışmalara rehberlik edecek ve yeni çalışmalara ışık tutacaktır.

[19] Keskin, N., "Eğitimde Reform", Kamu Yönetimi I. Ulusal Kurultayı, Malatya, İnönü Üniversitesi, 18-19 Aralık 2003.

1.2 Bir Kurum Olarak Okul

"İnsan toplumsal bir varlıktır ve insanlar bir arada yaşama gereksinimi duydukları için toplumlar oluşmuştur. Toplum içerisindeki her bireyin doğuştan sahip olduğu bireysel özelliklerinin, topluma ait özellikler ile etkileşmesi suretiyle benimsemesine toplumsallaşma denir." [20] Toplumsallaşmanın başladığı yerde, toplum ve birey etkileşmesi kaçınılmazdır. Bunun sonucunda toplumlar bireylerden ve bireylerde toplumlardan etkilenecektir.

"Toplumlar varlıklarını sürdürebilmek ve kendi içlerindeki sosyal birlikteliği sağlayabilmek için çeşitli kurumlar oluşturmuşlardır. Bilgilerin ana-babadan çocuğa aktarılması veya nesiller arasında aktarımının sağlanması için eğitimin kurumsallaştırılması dolayısıyla okulların oluşumu gereklilik kazanmıştır." [21]

"Toplumsal gelişim ve eğitim arasındaki sıkı ilişki eğitimciden beklenen ilginin artmasına neden olur. Eğitimci bunun için gerekli eğitimi almış ve donanım sahibi bir kişi olarak, çocuğun bulunduğu yaş ve gelişim özelliklerini dikkate almalı toplumsal gelişimin ihtiyacı olan bilgilerin verilmesine yardımcı olacak ortamı hazırlamalıdır." [22]

"Eğitim bir süreç içerir. Her yaştaki birey bu süreç içerisinde yer alır. Öğrencilerin kişilik gelişimleri okulda eğitim aldıkları dönem içerisinde gerçekleşmekte olduğundan bu dönem önemli bir dönemdir. Bireyin kişilik gelişimini tamamlayarak toplum hayatına faydalı ve iyi bir birey olabilmesi için okulda verilen bu eğitim sürecini iyi bir biçimde geçirmiş olması gerekir. Eğitim bireyin yaşadığı her dönem devam edecektir." [23] Bireyin bir okul bitirmiş olması ya da okulu bırakmış olması onun eğitimini de bitirdiği anlamını çıkarmaz. Okulda verilen eğitimlerin dışında hayat için gerekli olan bilgilerin alınması da bir eğitimdir. Yani eğitim sadece ortam ve içerik değişimine uğrar.

---

[20] Duman, B., Eğitim Bilimine Giriş (Ed. M. Durdu Karslı), Ankara, 2007, ss. 241-281.
[21] Genç, S., Z., "İlköğretim 1. Kademedeki Okul-Aile İşbirliği ile İlgili Öğretmen ve Veli Görüşleri", Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, c. 3, no. 2, Bahar 2005.
[22] Binbaşıoğlu, C., Eğitim Psikolojisi, Ankara, 1978, s. 194.
[23] Kocabaş, İ., Aladağ, S., Yavuzalp N.,, "Eğitim Sistemimizdeki Okullaşma Oranlarının Analizi", XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya, (Yayınlanmamış), 6-9 Temmuz 2004.

"Yaşadığımız çağda her şey hızla değişirken insanların günlük yaşantıları ve iş yaşamlarında kullandıkları bilgiler de hızla eskimektedir. Okulda alınan bilgiler yeterli gelmemektedir. Yetişkin insanların da belli alanlarda eğitilmeleri gereklidir. Yetişkin insanların sürekli eğitim programları içerisine dâhil edilme imkânları her zaman mümkün olamayacağına göre okullarda çocuklara 'öğrenmeyi öğrenme' öğretilmelidir ki çocuk yetişkin durumuna geldiğinde eksik kalan bilgilerini tamamlayabilsin. Buna yaşam boyu öğrenme diyebiliriz." [24]

Eski adı mektep olan okul; öğrenci, öğretmen ve yöneticilerden oluşan eğitim topluluğu olarak da tanımlanabilir. "Okulların varoluşlarının en önemli nedenlerinden birisi de öğrencilerin eğitime duydukları gereksinmedir. 21. yy bilgi çağının yaşandığı bir yüzyıl olması nedeni ile bilgi toplumunun varlığını gerekli kılmaktadır. Bilgi toplumunun insanları, düşünce üretebilen, nedensellik bağlarını kurabilen, akıl yürütme ile bilgiye ulaşarak yeni bilgiler üretebilen ve bunları ileri eğitim seviyelerine taşıyarak iş hayatına entegre edebilen insanlar olmalıdır. Bütün bu gereksinimler bilgi toplumu ihtiyaçlarını giderebilecek niteliklere haiz insanları yetiştirebilen okulların ihtiyacını doğurmaktadır. Dolayısıyla okullar eğitim sistemimizin bütünsel olarak sistematik değişimini öngörebilecek bir kimlik içinde olmalıdır." [25] Değişimin bugününü görüp yarına gidişini planlamalı ve uygulamada merkeze öğrenciyi koymalıdır.

"Okulların bu kimlik içerisinde bir donanıma sahip olarak bilginin aktarılacağı merkezler olarak konumlanması gerekmektedir. Tarım ve sanayi toplumlarında insan gücü kaynağı önemli iken bilgi toplumunda da bilgiye sahip olmanın önemli olduğunu söyleyebiliriz. Böyle bir ortamda gerekli bilgilerin hızlı bir şekilde üretilerek, gerekli teknolojilerin içinde kullanılması ile 'Bilim-Teknoloji-Üretim' çevrimi süregelecektir. Bilginin depolanmasından, işlenmesine, düzenlenerek kullanımına kadar olan bütün süreç bilgi yönetiminde uzmanlık gerektirecektir." [26] Yani ister tarım toplumu olsun ister bilgi toplumu olsun sermaye her zaman insan gücüdür. İnsanın farklı güçlerinin her biri bir kaynak olarak değerlendirilmelidir.

[24] Omurtag, Y., Karaçay, T., "21.yy'da Yeni Dünya Düzeni ve Eğitim (Bir Utopia)", EğitimBilim Dergisi, Ocak 2005.
[25] Numanoğlu, G., "Bilgi Toplumu-Eğitim-Yeni Kimlikler-II Bilgi Toplumu ve Eğitimde Yeni Kimlikler", Ankara Üniversitesi Dergiler Veritabanı , c. 32, no. 1, 1999, ss. 331-339.
[26] Tonta, Y., "Bilgi Toplumu ve Bilgi Teknolojisi", Türk Kütüphaneciliği, c. 13, no. 4 , 1999, ss. 363-375.

"Bilgi toplumunda ihtiyaç duyulan işgücü, nitelikli veya yarı nitelikli tanımlamalarından daha fazla olarak sürekli öğrenen ve öğrenmeyi bir felsefe olarak benimseyen, bilimsel yöntemlerle bilgi edinebilen ve edindiği bilgiyi objektif olarak kullanabilen niteliklere sahip olmalıdır." [27] Yani bilginin kaynağına nasıl ulaşacağını bilen ve bunu bilimsel yöntemler kullanarak gerçekleştirebilen bireylerin işgücüne ihtiyaç duyulmaktadır. Bu işgücünün istenilen formlarda oluşturulması ise okullar sayesinde gerçekleştirilecektir. Okullar öğrenciler için bir öğrenme merkezi ve öğretmenler için de bu öğrenmelerin gerçekleştirildiği kurumlardır. Bundan kısa bir zaman önce okul kapalı bir sistem olarak algılanmakta, kitle iletişim araçlarının kullanımı ile kitle kültürüne açık bir sistem haline getirilmesi ve geleneksellikten uzaklaşarak yeniliklere açık ve iyi bir idareyle ileriye dönük hareket edebilecek şekilde açık olarak geliştirilmesi gerektiği söylenmekteydi. Bugün ise durum daha farklı seyretmektedir.

"Okullar açık bir sistem içinde yer aldıkları için gelişen toplum sistemi içerisinde farklı sorunlarla karşı karşıya kalmaktadırlar." [28] Okul bir eğitim kurumudur ve sosyal bir sistemdir. İnsanların toplu olarak yaşadığı yerlerde yapılan kitle eğitiminin örgütsel bir yapının işleyişi içinde gerçekleştirilmesi gereklidir. Örgütsel yapı, okulun belirlenen amaçlarının gerçekleştirilebilmesi için okulda çalışacak kişilerin rol ve görev tanımlarının belirlenerek işbölümü ve gruplamalarının yapılabilmesini sağlar ve bu yapı en başından belli olup okul müdürleri tarafından değişikliğe uğratılamaz. Okulu bu yönüyle bir örgüt olarak aldığımızda bir hizmet örgütü olarak sınıflandırabiliriz.

Okullar, üniversiteler insanların beyin olarak gelişimlerini sağlamanın ötesinde, toplum içerisinde gelecek nesiller için yeni kuşakların yaratılmasını sağlayan kurumlar olmuşlardır. Diğer yandan toplumun siyasi kesimi ve işverenleri toplumsal yaşam dengesinin sağlanması için ihtiyaç duyulan işgücüne yönelik bir eğitimin de verilmesinden yana bir tutum sergilerler. Bu yüzden günümüzde okul artık bir fabrika gibi görülmeye çalışılmaktadır. İş dünyasında ihtiyaç duyulan nitelikteki personelin yetiştirildiği ve bu yetiştirilecek insanların bir girdi olarak düşünüldüğü bir işletme gibi algılanmaktadır. Oysaki eğitim sisteminin önemli bir stratejik birimi olarak insanla ilgili eylemlerin gerçekleştirildiği okul, eğitim hizmetinin üretildiği bir kurumdur. Bu eğitim kurumları

[27] Numanoğlu, G., "Bilgi Toplumu-Eğitim-Yeni Kimlikler-I Bilgi Toplumu ve Eğitimde Yansımalar", A.Ü.Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, c. 32, no. 1-2 , 1999, ss. 331-339.
[28] Çalık, C., "Okul-Çevre İlişkisinin Okul Geliştirmedeki Rolü: Kavramsal Bir Çözümleme", GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, c. 27, no. 3, 2007, ss. 123-139.

gelecekte sadece işgücünü sağlamak için eğitim hizmeti vermekle kalmayıp, sosyal yaşamla ilgili sorumluluklarını alabilen kişilerin yetişmesini sağlamaya yönelik moral ve etik eğitimlerini veren kurumlar olacaktır.

"Küreselleşmenin getirisi içerisinde öğrenme okul sınırlarının çok ötesine taşınacak, coğrafi ve kültürel özelliklerin sınırlayıcı etkileri engel olmayacak ve kişiler birden fazla dili konuşabilmenin önemini bilen bireyler olarak eğitimlerini devam ettireceklerdir." [29]

"Ayrıca okulun verdiği bilgiler öğrencinin bilgiyi nasıl kullanması gerektiğinin ve bilişsel bilgi düzeyini artırarak bunların nasıl işleneceğinin yanında insanların birbirleriyle iletişim kurabilmesini ve düşüncelerini ifade edebilmesini de öğretebilecek bilgiler olmalıdır." [30] Yani okulun verdiği eğitim ile çocuk hayatının akışını belirleyecek kararları verebilecek donanıma sahip olmalıdır.

"Bir kurum olarak okula bakıldığında, yeniliğin sürekliliği içerisinde bilgi üretimi yapılan ve bu bilgileri kullanarak geliştirebilen ve bunları bir ekip çalışması içerisinde gerçekleştirebilen kurumlar olduğu görülür. Bunların dışında okulların ihtiyaç halinde günün her saatinde kullanılabilecek ve toplumun ihtiyaçlarını karşılayabilecek şekilde çok fonksiyonlu bir işleyiş sistemine de sahip olması gerekmektedir. Okullar vizyonlarını, misyonlarını belirleyerek, kendilerine özgü temel değerler çerçevesinde faaliyetlerini sürdürmelidirler." [31] Belirledikleri değerlerin aktarımlarını sadece öğrencilere değil, bulundukları yerdeki tüm halkla da bunları paylaşmalıdır. Bu çalışmaların planlı ve sağlıklı bir şekilde gelişimi insanların okula ve okulun yararlılığına dair güvenlerinin gelişmesine de katkıda bulunacaktır.

"Etkili bir eğitim için etkili okulların varlığı gereklidir. Eğitim yönetiminde okulun merkeze alınması zorunluluklardan birisidir. Bunun gerçekleşmesi için 'Okul Odaklı Eğitim' bu konuda geliştirilmiş stratejilerden birisidir. Okulların yönetimi esnasında ortaya çıkabilecek problemlere anında müdahale edilebilmesi için konularında iyi, güvenilir ve

[29] Balay, R., "Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim", Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, c. 37, no. 2, 2004, ss. 61-82.
[30] Güçlü, N., Sotirofski, K., "Bilgi Yönetimi", Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, c. 4, no. 4 , 2006, ss. 351-371.
[31] Numanoğlu, a.g.m., ss.331-339.

sorumluluk sahibi oldukları kabul edilen diğer işgörenlerin de yönetime katılmalarının sağlanması gereklidir. Etkili bir okul, örgüt olarak yönetim ve eğitim ile ilgili amaçlarını, yaptığı planlar çerçevesinde gerçekleştirebilen bir okuldur. Okullar varoluş nedenleri ile birlikte gerçekleştirmeleri gereken amaçlara sahiptir. Belli yaş aralıklarını farklı eğitim basamaklarına alarak onlara eğitim olanaklarını açan okullar, en önemli örgütsel amaçlarını gerçekleştirir." [32]

"Okullar öğrencilerin bireysel anlamda araştırma yapmalarını desteklemek ve sosyal çevrelerine uyum sağlamak için öğrenmelerini bilişsel gelişmelerine uygun olarak gerçekleştiren etkinlikler yoluyla öğretim yapmalıdırlar." [33]

Okullar çocukların gelecek hayatlarına geçiş için önemli kurumlardır. Çünkü çocuklar okulda uzun saatler geçirirler dolayısıyla pek çok farklı bilgiyi de öğrenmiş olurlar. Bu deneyim bazı çocuklar açısından olumlu bazıları açısından ise olumsuz olabilir. Bugün çocuklarımızın devam ettiği eğitim sistemimizde okullarımız Toplam Kalite kuralları çerçevesinde eğitim faaliyetlerine devam etmek zorundadırlar. Tüm bu yenilikler ve gelişen toplum ihtiyaçları içerisinde okulların da kendilerini yenilemeleri ve çağa uyum sağlama zorunlulukları vardır.

1.2.1 Geleneksel Okul Modelleri ile Çağdaş Okul Modelleri Arasındaki Farklar

Kaliteli eğitim anlayışı beraberinde yeni okul anlayışları ile modellerini getirmekte ve öğrenci merkezli eğitimi öngören, herkesin eğitime katılmasını planlayarak sürekli kendisini geliştirerek yenilenen okul yapılarını gerekli kılmaktadır. Bu katılım, eğitime alınan bireyin etkileşim içinde olduğu her şeyin, eğitim programı içerisine dâhil olması anlamına gelmektedir.

"Geleneksel okul modelleri incelendiğinde okul ve ailenin birbirinden ayrı kurumlar olarak nitelendirildiği ve sorumluluklar konusunda ortak bir hareketin ortaya konulmadığı görülmektedir. Bununla birlikte çağdaş yaklaşımı benimseyen okul modellerinde okul ve ailenin birbiri ile etkileşim içerisinde hareket ederek, öğrencinin

[32] Başaran, İ.E., Eğitim Yönetimi Nitelikli Okul, Ankara, 2000, ss. 11-16.
[33] Fer, S., Cırık, İ., Yapılandırmacı Öğrenme Kuramdan Uygulamaya, İstanbul, 2007, s.63.

eğitimi içerisinde sorumluluklarını iletişim kurma yoluyla paylaşma düşüncesini benimsedikleri söylenebilir." [34]

Bakanlık tarafından bir süre önce Okul Gelişim Modeli (Planlı Okul Gelişimi) isimli bir çalışma başlatılmıştır. MEB, performans değerlendirmesine ve denetim anlayışına farklı bir bakış açısı ile bakmayı olanaklı kılacak olan bu modeli 2006 yılında MLO (Müfredat Laboratuvar Okulları) okullarında pilot uygulama olarak uygulamış ve sonucunu da bir kitap halinde yayınlamıştır. Model; okulun, öğretmenin ve yöneticinin değerlendirilmesi esasına dayanmakta olup bu değerlendirme süreci içerisinde karşılıklı güven oluşumu ile bilgi ve deneyimlerin paylaşılması suretiyle öğrenmelerin gerçekleşmesini ve dolayısıyla da gelişmenin gerçekleşmesini öngörmektedir. Modelde öğretmenlerin performans değerlendirmeleri çoklu değerlendirme sistemi kurularak gerçekleştirilmiş ve yönetici, öğrenci, veli gibi sistem içindeki tüm paydaşlar değerlendirme sistemi içerisine alınmıştır.

Eğitim sürecinin işlemesi esnasında ister geleneksel okul modelleri isterse çağdaş okul modelleri olsun her iki tür işleyiş içinde öğretmenleri, öğrencileri ve öğrencilerin ailelerini eğitim için organize ederek, eğitim-öğretim işini uygulamaya koyarak, kaliteli eğitimin yapılmasını sağlayacak olan kişi eğitim yöneticisi olacaktır. Ekili bir okul, başarı düzeyi yüksek öğrencilerin yetişmesini sağlayacaktır. Bunun için okulların eğitim kalitelerinin artırılması gerekmektedir.

1.2.2 Kaliteli Eğitim ve Eğitim Yöneticisi

Eğitim Yönetimi genel bir tanımlama olup, onun küçük bir model uygulaması okul yönetimidir. "Yönetim işinde yöneticilerin çalışanlarının psikolojik ve sosyal bağlamda ihtiyaçlarını anlamaları ve bu ihtiyaçların karşılanması yönünde davranışlar göstermesi beklenir. Yönetici beraberinde çalıştığı kişileri etkileyerek onların görevlerini yerine getirmeleri esnasında bazı güçlerden faydalanır. Bu güçler örgüt kimliği içinde tanımlanabildiği gibi, bireysel kaynaklı da olabilir. Bu güçler,

- Maddi veya manevi olabilen ödül vermeye dayalı güç

[34] Çalık, a.g.m., ss. 123-139.

- İnsanları baskılayıcı ve cezalandırıcı nitelikte yaklaşımı öngören zorlayıcı yaklaşım gücü,
- Yöneticinin kendileri ile ilgili kontrol gücü olduğu kabulüne dayalı olan meşru kaynaklı güç,
- Yöneticinin diğer çalışanlardan farklı olarak sahip olduğu bilgisi, becerisi ve deneyimlerinden hareketle çalışanlarını değerlendirme, yargılama ve karar vermeye dayalı uzmanlık gücü,
- Yöneticiye kendisini yakın hissetme kaynaklı çalışana iş yaptırabilmeyi olanaklı kılan karizmatik yapının getirdiği referans gücü
- Yasalara dayalı hüküm kaynaklı yasal güç olarak açıklanabilir.

Okul yöneticisi yönetim gücünü bütün bu güçlerin yanı sıra liderlik gücüyle desteklemek zorundadır." [35]

Bilgi toplumu klasik okul yöneticileri yerine, değişimleri yakalayabilen aktif liderlik tanımlamasını getirmektedir. Okul yöneticileri sadece idareci kimliğinde olmayarak, liderlik mantığı ile hareket edecek, yeni toplumun değerlerine göre stratejiler belirleyecek, öğretmenleri ve öğrencileri için yeni öğrenmelerin gerçekleştirileceği eğitim ortamlarını uygun şekilde hazırlayacaklardır. Okul yöneticisi okulun gereken koşullarını, gelişen toplumun ihtiyaçlarına ve beklentilerine uygun eğitimleri verebilecek bir kurum niteliğinde donanıma ve işleyişe sahip olması için oluşturmaya çalışmalıdır.

Öğrenen lider konumundaki yönetici, toplumun değerlerini bilerek toplumun ihtiyacına yönelik yeni yönelimleri takip ederek, değişimleri yakalayabilmek için yeni stratejiler geliştiren kişi olarak hareket etmelidir. Okul yöneticisi bütün bunları tek başına yapamayacak ve büyük bir oranda öğretmenlerin emeğine ihtiyaç duyacaktır. Bunun için öğretmenlerinin mesleki boyutta kendi alternatif kararlarını alabilecek profesyonellikte olmaları, aynı zamanda ekip çalışması ile çalışabilmeleri ve değişimcilik ruhuna sahip olabilmeleri için uygun öğrenme ve öğretme ortamını sağlamalıdır. Bunları gerçekleştirirken otoriteden çok bilgisini kullanarak, öğrenmeye açık tavrını etken faktör olarak kullanmalıdır.

[35] Şişman, Taşdemir, a.g.k., ss. 193-196.

"Okul yöneticileri etkili bir lider olarak görev yapmalıdırlar. Bu iki görev birbirinden bağımsız olarak değerlendirilmemelidir. Birbirlerine destek veren iki rol olarak algılanmalıdır. Etkili bir öğretim lideri, okul içerisinde öğrenme ve öğretme ortamını sağlayabilmek için uygun etkinlikler planlayarak bu etkinliklerin uygulanmasını gerçekleştirebilmeli ve ortaya çıkan sonuçların değerlendirmesini yapabilmelidir. Okul yöneticisi, gerektiğinde okul ve aile arasında bir işbirliği kurmalı ve çevredekilerin de desteğini alarak okulunu imkânları daha fazla olan zengin kullanımlı okullar konumuna getirmeye çalışmalıdır." [36]

"Lider okul yöneticileri için ISSLC (1996, 1997) (Interstate School Leaders Licensure Consortıum Councıl Of Chıef State School Officers**)** de standartlar oluşturulmuştur. Bu standartlara göre Lider Yönetici; öğrencilere başarı sağlayacak ve çevresindeki herkes tarafından desteklenen, öğrenmeye açık bir vizyona sahip olarak, profesyonel bir şekilde okulu geliştirecek öğretim programı uygulayabilecek, öğrencilerin başarıları için ailelerle işbirliği içine girecek ve toplumun desteğini de alarak toplumun kaynaklarını okula çekebilecek, tutarlı davranışları ile adil bir biçimde kültürel bağlamda anlayış gösterebilecek entelektüel bir kişidir." [37]

1.3 Toplumda Okulun Yeri ve Eğitim Hizmetleri

"Okullar bireylerin toplumun istediği normlar ölçüsünde sosyalleşmeleri için aileden sonra gelen önemli bir sosyalleştirme aracı kurumlarıdır. Bireyler okullarda aldıkları eğitimler ile mesleki yönden beceri sahibi olmakta ve sosyal değerler kazanmakta, aynı zamanda geleceklerini şekillendirebilmek için öngörümler elde etmektedirler. Bu şekilde okulda alınan eğitimler, onların hayatla ilgili bir anlayış kazanıp, sorumluluk duygusu içerisinde okul tarafından ortaya konan sosyokültürel değerler çerçevesinde sosyalleşme çalışmaları ile yaşam deneyimleri kazanmalarını sağlar. Ayrıca okulları bireyin toplum içerisinde sergileyeceği davranışların belirlendiği bir sosyal denetim unsuru olarak da algılamak mümkündür." [38]

---

[36] Tezel Şahin F., Ünver N., "Okulöncesi Eğitim Programlarına Aile Katılımı", Kastamonu Eğitim Dergisi, c. 13, no. 1, Mart 2005, ss. 23 -30.
[37] Turan S., Şişman M., "Okul Yöneticileri İçin Standartlar: Eğitim Yöneticilerinin Bilgi Temelleri Üzerine Düşünceler", Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, c. 3, no. 4, 2000, ss. 68-87.
[38] Kızmaz, Z., "Okullardaki Şiddet Davranışının Kaynakları Üzerine Kuramsal Bir Yaklaşım", C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi, c. 30, no. 1, Mayıs 2006, ss. 47-70.

"İnsanlık olarak sürekli gelişim ve değişim içerisinde bulunurken günümüze kadar üç büyük döneme geçişten bahsedebiliriz. Birinci geçiş dönemi, göçebe toplum döneminden hayvan yetiştiriciliğinin yapılarak toprağın işlendiği dönem olan Tarım Toplumuna geçiş dönemidir. İkincisi ise Sanayi Toplumuna geçiştir. Sanayi toplumu insanlarının hayatlarında artık endüstrinin ürünü olan makineler vardır. Üçüncü geçiş dönemi ise İletişim ve Bilişim Toplumuna geçiş dönemidir. Bu dönem ile birlikte küreselleşmeden bahsedilmeye başlanmıştır. İletişim ve bilişim çağı; telefon, bilgisayar ve elektronik endüstrisinde son derece büyük gelişimlerin yaşandığı bir dönemdir. Bundan dolayı bu döneme Bilgi Toplumu adı verilmiştir." [39]

Günümüz toplumu da artık bilgi toplumudur. Bilgi toplumunun insanları, hayat boyu öğrenen bireyler olarak çocuklarını eğitim ve öğretime açık, öğrenmeyi bilen kişiler olarak yetiştirme ihtiyacını hissederler. Bilgi Toplumu bilginin gerekliliğini ve toplumun bilgiyi edinebilmesi için bir sistem kurulmasının zorunluluğunu ortaya çıkarmış ve temel bilgilerin tüm toplum tarafından ortak olarak alınabilmesi yönünde toplumsal olarak okullaşma oranlarının artması zorunluluğunu doğurmuştur.

Bununla beraber çocukların ve gençlerin toplumsal standartlarda davranışlar sergilemelerini sağlamak için okulların toplumsal sermayeyi artırarak harekete geçirecek değerler ortaya koyması gerekecektir. Bu değerlerin konularını; "Doğru söylemek, sözünde durmak, başka kişilerin haklarına ve eşyalarına saygılı olmak, başka kişilere karşı düşünceli davranmak, bizden daha az şanslı ve güçsüz olanlara yardımcı olmak, davranışların kişisel sorumluluğunu taşımak, kendi kendine disipline olmak" [40] şeklinde sıralayabiliriz. Bu değerler öğrencilere kişiliklerinin bir parçası olması gerektiğini hissettirecek şekilde verilmelidir.

"Okulun amacı çocuklara iyi ve rahat bir eğitim ortamı sağlamaktır. Okul, toplumun kültürünü koruyarak eğitim verirken düşünce, yaratıcılık, girişimcilik ve üretkenliği de kendi içinde oluşturmalıdır." [41] Okullar sadece bilgiyi aktaran ya da kazandıran bir kurum yerine; verdiği eğitimle, araştırma becerisi geliştirilebilen, eleştirel

[39] Kocacık F., "Bilgi Toplumu ve Türkiye", C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi, c. 27, no. 1, Mayıs 2003, ss. 1-10.
[40] Özdemir, M.Ç., "Toplumsal Değişme Karşısında Aile ve Okul", Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, c. 5, no. 2, Bahar2007, ss. 185-198.
[41] Numanoğlu, a.g.k., ss. 331-339.

bir yaklaşımla düşünebilen, öğrenmeyi öğrenebilen ve bütün bunları bir iç disiplin içerisinde yapabilen çocukların yetiştirildiği kurumlar olmalıdır.

"Yapılmış olan bazı araştırmalar, okullara yapılacak desteğin ve farklı yerel kurumlarla yapılacak işbirliği çalışmalarının, sistemli bir yapı içinde gerçekleştirilmesi gerektiği gerçeğini ortaya çıkarmaktadır. Ayrıca eğitime ayrılan katkı payının azlığı okulların gelişimini engelleyen önemli bir nedendir." [42] Bireylerin var olan yeteneklerini kullanabilmeleri ve geliştirebilmeleri yönünden okul süreci önemli bir dönemdir. Verilecek eğitim-öğretim çocuğun yeteneklerinin gelişmesini sağlayarak onun kendisine uygun meslek seçebilmesine yardımcı olur. Bir birey toplum içerisinde bir yer edinerek, kendisinin ve ailesinin yaşamsal ihtiyaçlarını karşılayabilmek, toplumun ve ailesinin kendisinden beklenilen davranışları yerine getirebilmek toplumun içinde yaşayan diğer bireylerle iyi ilişkiler kurabilmek için belli bir eğitim almak zorundadır.

"Okul sosyal bir örgüttür bu yüzden de örgüt kimliği içerisinde hareket etmelidir. Okul ile çevre arasında sürekli bir etkileşim söz konusudur. Okul hizmet verdiği çevreyi temel özellikleri açısından tanımalı ve kendisinin de çevresi tarafından tanınmasını sağlamalıdır. Okulun bulunduğu çevre ne kadar iyi tanınırsa, okul amacının gerçekleştirilmesi ve eğitimle ilgili sorunların ortadan kalkması da o kadar kolay olur. Dış kaynaklar, çevresel imkânların tespit edilebildiği ölçüde okulun faaliyetlerine yardımcı olacak şekilde kullanıma geçirilebilir. Kurum yöneticisi okulun misyonunu çevreye anlatarak, çevrenin de beklentilerini dikkate alacak şekilde okulun öğretim programını ve yürütülecek etkinlikleri planlayarak çevreye tanıtmalıdır. Okullar sadece öğrencilere ders anlatılan bir eğitim-öğretim kurumları olmayıp, bulundukları çevre halkının da gereken konularda eğitim alabileceği, spor salonlarından faydalanabileceği, bahçesini ve otoparkını kullanabileceği kurumlardır." [43]

"Yapılan bir araştırmanın sonucuna göre öğrenci okul kültürünün kendi yaşadığı gerçek dünyadan uzak olduğunu düşünerek, yaşadığı toplum içindeki kitle iletişim araçlarının da bir yansıması sonucu olarak ortaya çıkan kitle kültürünü kendisine okul kültüründen daha yakın bulmaktadır. Bundan hareketle okul kültürünün can sıkıcı, çağın

[42] Çalık, a.g.k., ss.123-139.
[43] Aydoğan, İ., "İlköğretim Okullarında Okul-Çevre İlişkilerinin Düzeyi", Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, c. 1, no. 2 (2006): 121-136.

gereklerine ayak uyduramayan ve statik bir yapı içerisinde olduğunu düşünmekte ve kabul etmemekte ve okulun gerçek yaşamın dışında hareket ettiğini düşünmektedir. Kitle kültürünün kendisine sunduğu çağın iletişim araçları ona daha yakın ve çekici bir görüntü verdiği ve sürekli bir değişim ve gelişimin sergilendiğini gördüğü için okul dışında kalan zamanlarda kitle iletişim araçlarına yönelmektedir. Öğrenci bu yanıyla bakıldığında okul kültürünün varlığını kabul etmemektedir. Öğretmen açısından bakıldığında ise kitle kültürü ve okul kültürü arasında bir çatışma yaşandığı sonucu ortaya çıkmakta olup, kitle kültürünün kendi çizdiği sınırların aşılması, geleneksel kararların kaybolması, otoritesinin kırılması ve okulun güvenli ortamının bozulmasından dolayı endişe duymaktadır. Bu yüzden de kitle iletişim araçlarını, onlardan oldukça etkilenen öğrenciyi tanımak ve ona yakınlaşmak için kullanmak yerine, onları kötüleme yoluyla okul kültürünü yüceltmeye çalışmaktadır. Aslında bu, içinde bulunduğu durumun değişmesinden korktuğu için geliştirdiği bir savunma davranışıdır." [44] Yani değişimin alışkanlıkların değişmesine ve yeniliklerin gelmesine neden olacağından korkular yaratmaktadır.

Ortaya çıkan bu durum "Okulda verilen eğitimin içeriğinin tartışılarak yeniden ele alınmasını gerekli kılmaktadır. Okul kültürünün kitle kültürü içerisinde özümsenmesi gerekir. Yani içselleştirilerek hayatın içinde kullanılabilir bilgiler halinde işlenmesi gereklidir. Bugün üniversite mezunlarının çoğu bitirdikleri bölümle ilgili meslekleri yapmamaktadırlar. Bunun nedenleri birden fazladır. Kişisel sorunlardan kaynaklanabildiği gibi ekonomik nedenlerle de alakalı olabilir. Bu konuda bir konferansta gerçekleştirilen sunumda da ifade edildiği gibi, eğitimin gerçek yaşama yansıtılmayışı eğitimin kalitesinin giderek azalmasına, verimliliğini ve önemini kaybetmesine neden olmaktadır. Okulda alınan eğitim, sadece fiziki şartların yerine getirilerek dört duvar içindeki masa, sandalye ve tahtayı oluşturmanın ötesinde bir çalışma olduğu, bilginin en iyi şekilde aktarıldığı, başka bilgilere nasıl ulaşılacağının bilgisini öğretmenlerin en iyi şekilde verdiği bir eğitim olarak düşünülmelidir." [45] Bu eğitimlerin okullarda doğru bir şekilde gerçekleştirilmesi için okulla ilgili tüm birimlerin planlı bir düzen içerisinde tam bir koordinasyon halinde çalışması gerekmektedir.

[44] Ataseven, a.g.k., ss.87-109.
[45] Pembecioğlu Öcel, N., "Okullaşmanın Anlamı: Eğitim Sistemi Çöküyor mu?", AB Sürecinde Yeni Türk Eğitim Modeli Konferansı, U.D.D.O. Kitaplığı: Uygulamalı Dilbilim ve Dil Öğretmenliği, E-Kümesi, (Yayınlanmış), 24-25 Eylül 2005, http://www.yde.yildiz.edu.tr/uddo/belgeler/inca-npocel-okanlami.htm. (02.08.2009)

Sonuç olarak okul, akademik başarı elde etmeye çalışarak kendini ifade edebilen, çalışma alışkanlığı kazanarak, özgüvenini geliştirebilmiş öğrencilerin yetiştirilmesini amaç edinmiştir. Bu amaçların gerçekleştirilmesinin sağlanması küçük ölçekte okul müdürünü ilgilendirmekle birlikte büyük ölçekte içinde bulunulan toplumu yani ülkenin çıkarlarını ilgilendirmektedir. Bir toplumun bireyleri kendini iyi yetiştirebilmiş ve iç huzurunu sağlamış mutlu bireyler olarak tanımlanabiliyorsa içinde bulunduğu ülkede geleceğini huzurlu bir biçimde kurabilecektir. Burada atlanmaması gereken asıl nokta, en küçük okul kurumunun aile olması ve çocuğun ilk öğretmenlerinin onun ebeveyni olması gerçeğidir.

1.4 Ebeveyn ve Çocuk Yetiştirme Tutumları

"Ebeveyn kelimesi Türk Dil Kurumu Sözlüğü'nde 'Anne ve baba', Medeni Hukuk Terimleri Sözlüğü'nde ise 'ana baba' olarak tanımlanmıştır." [46] Ebeveyn çocuklarını yetiştirirken onlar üzerinde birtakım etkiler uyandırarak, belli niteliklerde tutum sergilerler.

Bunlar "Disiplinli, baskı kuran ve otoriter, demokratik ve destekleyici, ilgisiz ve umursamayan, fazla hoşgörülü ve gevşek, fazla koruyucu ve sevgisini hissettiren olarak sınıflandırılabilir. Ebeveyn bu tutumları kendi ailelerinden gördüğü çocuk yetiştirme ile ilgili geçmiş yaşam deneyimleri, kişilik özellikleri, çocuk yetiştirmeye ilişkin edindikleri bilgiler, içinde yaşadıkları toplumun inanç ve değer yargılarını kendi yaşantılarına ve çocuğun karakteristik özelliklerine eklemlemeleri sonucunda oluşan etkileşim ile kendilerine özgü bir şekilde sergilemektedirler. Sosyal öğrenme teorisi anne-babalar, kendi anne-babalarının onlara uyguladıkları disipline benzer özelliklerde disiplin uygulamaları içinde olduklarını söylemektedir." [47] Toplumlar kültürel değerleri ile var oldukları için ebeveynin çocuk yetiştirme tutumları da bundan etkilenecektir. Ebeveyn sosyal birikimlerini yaşadıkları sosyal ortam ve sosyoekonomik düzeyleri doğrultusunda gerçekleştireceklerdir. Kendi bireysel özellikleri doğrultusunda ve bu sosyal yapı içerisinde oluşturdukları birikimleri doğrultusunda yaşadıkları topluma uyum sağlayacak şekilde çocuklarını yetiştirme yolunu seçeceklerdir.

---

[46] "Büyük Türkçe Sözlük", Türk Dil Kurumu, http://tdkterim.gov.tr/bts/?kategori=verilst&kelime=ebeveyn&ayn=tam (09.08.2009).

[47] Sertelin, Ç., "Ebeveyn Tutumlarının Sosyo-Kültürel Yapı ve Aile Fonksiyonları ile İlişkisi", (Yayınlanmamış) Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul, 2003, ss. 9-17.

Ebeveynin eğitime ilişkin tutumunu belirlemesinde içinde yaşadığı toplumun değerlerinin ve normlarının etkisi vardır. "Ebeveyn çocuğunu kendi kültürüne göre şekillendirerek yetiştirir ve okula başladığında ailenin kültürünü alarak toplumsallaşmış olur. Ebeveyn kırsal bir kesimde yaşıyorsa genellikle tarımsal kültürün etkisinde olurlar. Bu tür aileler çoğunlukla eğitimin olanaklarından yararlanamamaktadırlar. Çocukları okula gidiyorlarsa bile devamsızlıkları çok fazladır. Aile ilgisizliği ve çocuğun dışarıda çalışması gibi nedenler okula devamsızlıkla alakalı olabilir. Ebeveyn gecekondu kültürüne sahipse (genellikle köyden kente gelmiş olan aile tiplerinin yaşadığı bir durumdur) toplumsal yalnızlık yaşayabilirler. Bu durumda aile geçimi, ön planda tutulacağından çocuğa karşı ilgisizlik ve dolayısıyla okula devamsızlık söz konusu olabilir. Yani gecekondu aile tiplerinde ailenin sahip olduğu ekonomik düzey ve eğitime olan ilgileri oranında çocuklarına eğitim olanaklarını kullandırmaya yönlendirirler. Bu tip ailelerde toplumsal cinsiyet ayrımı yapıldığı, erkeklerin okumasına kızların okumasından daha fazla önem verildiği de gözlenebilir. Kent kültürüne sahip aileler, eğitim imkânından en fazla yararlanabilen ailelerdir. Çünkü bu tip ailelerin çocuklarının görevi sadece okula gitmek olarak algılanır ve aileler çocuklarının okul başarı düzeylerini önemserler." [48]

Ailenin kültürünün dışında ailenin toplumsal konumu da önemlidir. "Ailenin toplumsal konumu; yaşadığı çevre, sahip olduğu mal varlığı, toplum içinde yaptığı işler, soy, ün, meslek gibi unsurlarla belirlenir. Bu değişkenler ailelerin ait olduğu toplumsal katmanları üçe ayırır. Üst katman aileler çocuklarını genel olarak özel okullara gönderirler, okula ve öğretmenlere tepeden bakan olumsuz bir tutum içinde olabilirler. Okulu önemsemeyip mal varlıklarıyla çocuklarının geleceklerini sağlayabileceklerine inançları fazladır. Orta katmanda bulunan aileler okula değer verirler, çocuklarının yükseköğrenim görmelerinin onların toplumsal konumlarını yükselteceğine dair inanca sahiptirler. Bu tür ailelerin çocukları çok çalışmaya ve yüksek başarı elde etmeye güdülenirler. Alt katmandan gelen aileler, okulun yararına inanmayarak çocuklarını zorunlu olduğu sürede okula göndermeyi bir külfet olarak görmektedirler çünkü çocuğun okula gitmenin dışında aileye daha çok yarar sağlayacak şeyler yapması gerektiğini düşünürler. Kendi mesleklerini ve yaptıkları işi yapmalarının onlar için yeterli olacağına olan inançları fazladır. Çocuk, içinde yetiştiği ailenin eğitime karşı tutumunu, yargısını ve inançlarını benimseyerek davranışlarını geliştirir." [49]

[48] Başaran, E., Eğitim Psikolojisi Gelişim, Öğrenme ve Ortam, Ankara, 2005, ss. 299-303.
[49] Başaran, a.g.k., ss. 299-304.

"Ebeveynin çocuk yetiştirme tutumu ile ailedeki çocuk sayısı arasında negatif ilişki olduğu söylenebilir ve bu ilişkiyi etkileyen diğer unsurların, ailenin sosyoekonomik düzeyi ve bununla ilişkili seyreden yaşam koşulları olarak nitelendirilebilir." [50] Ebeveynin ilk çocuklarına daha kuralcı bir yaklaşım sergiledikleri gözlemlenmektedir. Anne-babalık deneyimlerinin olmaması onların da pek çok bilgiyi yaşarken deneyerek öğrenmelerine neden olmaktadır. Bununla beraber ikinci çocuk ilk çocukta yapılan hataların yapılmamasına çalışılarak büyütülmeye çalışılacaktır. İlk çocuğun tepkilerinden ve yaşamsal deneyimden ötürü hangi davranışlar karşısında nasıl bir tutum sergilemeleri gerekeceğini daha iyi kestirerek geliştirecekleri yaklaşımla yetiştirilecektir. Tabii ki çocuk sayısının artmasının ihtiyaçların karşılanmasında ekonomik bağlamda bir plan yapılmasını gerekli kılabileceğinden ekonomik yeterliliğe göre tutumlarda değişiklikler oluşabilecektir.

"Öğrenim düzeyi ve ebeveyn tutumu arasındaki ilişkiyle ilgili yapılan araştırmalar, anne ve babaların öğrenim düzeyi arttıkça çocuklarına karşı demokratik tutumlarının arttığını, öğrenim düzeyi düştükçe daha fazla baskı ve disiplini benimsediklerini göstermektedir. Ayrıca öğrenim düzeyinin artması ile birlikte ana-babanın tutumlarında geleneksellikten ayrıldıkları yönünde de olumlu bir değişiklik gözlemlenmektedir. Bu durum çocukların akademik başarılarına da olumlu yönden etki etmektedir." [51]

Ana-babanın aşırı koruması altında büyüyen çocuklar günlük işlerini dahi anne-babaya yaptırırlar ve kendi ayakları üzerinde duramadıkları için de kendi kendilerine yeterli olup olmadıklarını anlayamazlar. Dolayısıyla okulda karşılaştıkları olaylar karşısında nasıl tepki vereceklerini kestirmekte zorluk çekme durumunda kalmak onların yılgınlıklar yaşamalarına neden olabilir ve bunlar da fizyolojik sonuçlar doğurabilir.

"Yumuşak bir tavır içerisinde destekleyici tutum gösteren annelerin ve demokratik babaların çocukları okulda başarılı olmaktadır. Yurtdışında yapılan araştırmalar toplumsal sınıfların farklılığı içerisinde mesleksel koşullarında farklı olmasından dolayı anne-baba tutumlarında değişiklikler meydana geldiğini göstermektedir. İşçi sınıfı ailelerin daha disiplinli bir tutum sergileyerek itaat sağlamaya yönelik bir düzen isterken, orta sınıf ailelerin daha kabullenici ve eşitlikçi bir yaklaşım içinde oldukları görülmüştür.

[50] Sertelin, a.g.t., s. 20.
[51] Tezel Şahin F., Özyürek, Ö., "5-6 Yaş Grubu Çocuğa Sahip Ebeveynlerin Demografik Özelliklerinin Çocuk Yetiştirme Tutumlarına Etkisinin İncelenmesi", Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, c.3, no. 6, yaz 2008, ss. 395-414.

Sosyoekonomik düzeyi alt seviyelerde olan annelerin denetim ve baskıcı bir yaklaşım içinde olmasından dolayı çocuklarının bağımsız, demokratik, arkadaşça tutumlardan ve iletişimden uzak kaldıkları ve babalarına çocuğunu eğitme ve yetiştirme açısından rol vermedikleri anlaşılmaktadır." [52] Anne-babanın tutum ve davranışlarını belirleyen unsurlar toplum içerisinde onların yaşamlarına da etki ederek onların kendi içlerinde de baskı altında olmalarına neden olmaktadır.

"İnsanlar siyasal, ailesel, dinsel hayata vb., yatkın olduklarından dolayı doğal olarak toplumsal bağlamda organizasyonlar oluştururlar. Bu organizasyonlarda her şey normal seyrinde devam etmediği takdirde baskıya başvurur. Sosyolojik bağlamda ilke olarak bireysel güçlerin serbest bir biçimde gelişmelerine izin verilirse bu güçler toplumsal olarak organize olurlar." [53] Baskı uygulamanın istenilen sonuçları vermemesi buna dayanmaktadır. Bu yüzden baskı kurmadan kontrollü davranışlar daha olumlu sonuçlar verecektir.

1.5 Aile - Okul Etkileşimi ve Birbirlerinden Beklentileri

"Aile ve okul arasındaki etkileşimin çeşitli amaçlarla, farklı yönlerde ve katılımı yüksek oranda tutularak gerçekleştirilmesinin problemlerin keşfedilmesi açısından önemi fazladır. Yaratılan fırsatlarla sahip olunan engin görüşlerin oluşturduğu duygusal derinlikler nitelikli etkileşimlerin gerçekleştirilmesine yardımcı olacaktır." [54]

"Ailelerin eğitime yönelimleri ve eğitimden beklentileri onların sosyokültürel ve sosyoekonomik düzeyleri ile yakından ilgilidir. Çocuklarının iyi bir eğitim almasını isteyen ilgili anne-babaların eğitim-öğretim beklentileri daha az ilgili anne-babalara oranla daha fazla olmaktadır. Bu durum çocukların okul tercihlerine yansımaktadır. Ailelerin çocuklarına aldırdıkları eğitimden beklentileri vardır. Bu beklentiler iyi bir meslek kazanarak iyi bir iş sahibi olmaları, sosyal ve kültürel bağlamda gelişmeleri, toplumsal uyumu oluşturacak donanıma sahip olmaları, bilimsel ve teknolojik açıdan eğitim olanaklarından faydalanmaları, iletişim yönlerinin gelişmesinin sağlanması, bilgi ve beceri yönünden güncel hayatı yakalayabilmeleri, bireysel ilgi ve yeteneklerini geliştirerek kendi

[52] Tezcan, M., Eğitim Sosyolojisi, Ankara, 1992, ss. 143-144.
[53] Durkheim, E., Sosyolojik Metodun Kuralları (Çev. E. Aytekin), İstanbul, 1994, ss. 180-181.
[54] Bingham, A., Oğuzkan, A., F., Çocuklarda Problem Çözme Yeteneklerinin Geliştirilmesi, İstanbul, 1998, s. 67.

kendilerine yetebilen bireyler olabilmeleri olarak sıralanabilir. Ailelerin eğitimle ilgili geliştirdikleri bu beklentiler onların okul ve öğretmenle iletişim kurmalarını ve öğretmenlerden de beklenti duymalarını gerektirir." [55] İyi bir eğitim için iyi okullarda, iyi öğretmenlerden eğitim almak gerekliliğinin bir sonucudur bu durum.

Aileler eğitim hizmeti aldıkları kurumlardan ve özellikle öğretmenlerden ciddi bir beklenti içine girerler. Hayata dair çocuklarını görmek istedikleri yere onların gelmesini sağlayacak kurumlar olarak düşündükleri okullarda eğitim veren öğretmenlerden beklentilerini sırlayacak olursak. "Öğretmenlerin çocuklarına sınıf içerisinde yeterli zaman ayırabilmelerini, öğrencilerinin derse aktif olarak katılmaları için öğretmenlerinin onları destekleyerek cesaretlendirmelerini, ödev vermelerini ve onları kontrol etmelerini, okulda güvenli bir ortam içinde eğitim almalarını ve öğretmenlerin onları gözetmelerini ve iyi bir biçimde bilgilendirmelerini istemektedirler. Bunların dışında ailelerin öğretmenlerden özellikle bazı beklentileri de bulunmaktadır. Onlar öğretmenlerin kendilerine daha fazla zaman ayırarak dinlemeleri ve onların açısından da olayları değerlendirmelerini, açık ve net davranışlar ortaya koyarak, öğrencilere yaklaşımlarında onların kişisel özellikler dolayısıyla birbirlerinden farklı olabilecekleri gerçeğini göz ardı etmemelerini istemektedirler. Çocukları ile ilgili geri dönütlerin belli zaman aralıklarında raporlar düzenlenerek kendilerine yapılması gerektiğini hatırlamalarını, çocukların sınıf içerisinde gerçekleştirdikleri çalışmaları düzenli olarak takip etmelerini ve olası herhangi bir problem durumunda kendileri ile irtibata geçilmesini beklemektedirler." [56]

Beklentilerin yerine getirilmesini sağlayacak olan ve bütün eğitim öğretim planlamasını eğitim hizmetlerinin organizasyonunu gerçekleştirecek olan idari kurum ise okul yönetimidir. Burada Okul yönetimine çok iş düşmektedir. "Okul yönetimi eğitim-öğretim etkinliklerinin planlamasını yaparken çocukların geldikleri aile ortamlarını dikkate almalıdırlar. Her ailenin kendine özgü bir yapıya sahip olması nedeni ile okul etkinliklerinin yerine getirilerek eğitimin sürekliliğinin sağlanabilmesi için alınan bu eğitimlerin aile içerisinde de sürdürülebilmesi önem taşımaktadır." [57]

---

[55] Çelik, N., "Okul - Aile İlişkilerinde Yaşanan Sorunlar", (Yayınlanmamış) Yüksek Lisans Tezi, M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği, İstanbul, 2005, ss. 39-41.
[56] Tezel Şahin, Ünver, a.g.t., ss. 395-414.
[57] Gürşimşek, I., Kefi, S., Girgin, G., "Okul Öncesi Eğitime Babaların Katılım Düzeyi ile İlişkili Değişkenlerin İncelenmesi", Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education), no. 33, 2007, ss. 181-191.

"Okulda planlanan ve öğrencilerin sahip olması beklenilen birtakım sosyal duygu ve beceriler aile tarafından çeşitli nedenler dolayısıyla çocuklara kazandırılamamış olabilir ya da çocuklar bunlara uygun rol model teşkil edecek durumları yaşamamış olabilirler. Dolayısıyla okul, kazandırmak istediği bilgi ve becerilerin çocukların aileleri tarafından nasıl karşılanacağı konusunda ya da bu bilgilerin evde uygulama ortamlarının olup olmayacağı konusunda da ayrıntıları dikkate almalıdır." [58]

"Eğitimle ilgili yapılabilecek çalışmaların sağlıklı bir şekilde gerçekleşmesi için en önemli basamak, velilerin okula güven duymalarının sağlanmasıdır. Güven duyulmayan hiçbir kurum kişiler tarafından da desteklenmeyecektir." [59]

"Ana-babaların çocuklarının okullarıyla iletişime geçmeleri ve çocuklarıyla da bu yolla iletişim kurmaları, onların sosyal ve davranışsal yönden kendilerini geliştirmelerini ve akademik başarılarının da bu doğrultuda artmasını sağlamaktadır." [60]

"Okul yönetimi anne-babanın çocuklarının yaşlarına uygun gelişimsel özelliklere sahip olup olmadıklarını takip etmelerini, çocuğun sorunlarına anne-babanın duyarlılık göstermesini, öğrencinin evde ders çalışabileceği ortamının hazırlanmasını istemektedir. Anne-babanın ders dışı sosyal faaliyetlere sıcak bakmalarını ve bu faaliyetlere çocuğun katılımının sağlanmasını, okul dışında geçen saatlerin ve kurulan arkadaşlık ilişkilerinin uzaktan kontrol edilerek bilgi sahibi olunarak, sevgi dolu ve uyumlu bir aile ortamında çocukların yaşamlarını sürdürmelerini beklemektedir." [61]

Aileleri tarafından okul hayatı ve eğitim konusunda desteklenen çocuklar bu konuda ilgileri üzerlerinde hissedeceklerdir. Başarılı ya da başarısız olma durumlarıyla ilgilenilmeyen çocuklar ise ailelerinin bu duyarsızlığı karşısında derslerine ve çevrelerindeki pek çok şeye karşı olması gerekenden çok daha az ilgi göstererek bir tepki verme ve dikkatleri üzerine çekmek isteyebilirler. Uyumlu ve ilgili ailelerin çocuklarının iç huzurunun sağlanmış olması derslerine başarı olarak yansıyacaktır.

---

[58] Yalçınkaya, M., Günbayı, İ., Kapuzsuzoğlu, Ş., Sınıf Yönetimi, İstanbul, 2006, ss. 178-179.
[59] Çelenk, S., "Okul Başarısının Ön Koşulu: Okul Aile Dayanışması", İlköğretim-Online, c. 2, no. 2, 2003, ss. 28-34.
[60] Kotaman, H., "Türk Ana Babalarının Çocuklarının Eğitim Öğretimlerine Katılım Düzeyleri", Eğitim Fakültesi Dergisi, c. XXI, no. 1, 2008, ss. 135-149.
[61] Çelik, a.g.t., ss. 41-42.

1.6 Okul ve Ailenin Eğitim Stratejileri

"Aile ve Okul kurumlarının her ikisi de çocukların sağlıklı bir kişiliğe sahip olarak kendilerini ifade edebilmeyi öğrenmiş ve gelişmiş insanlar olarak toplum hayatı içerisinde bir yer edinmesini amaçlamaktadır. Bununla beraber bu sonucun gerçekleşmesi için her iki taraf farklı yöntemler izlemekte ve farklı eğitim süreçleri geçirmektedirler. Ana-baba çocuklarının eğitim hayatlarında ve özellikle gelişme dönemlerinde birer öğretmen konumundadırlar." [62] Temeldeki amaçlarında ortaklık olsa da aile ve okullar birbirinden bağımsız ve ayrı yapılarda olan iki kurumdur. Bununla birlikte öğrencilerin okullarda aldıkları eğitimlerin anne-baba tarafından desteklenmesi okulda kazandırılacak olumlu bir davranışın pekiştirilmesini sağlayacaktır. Bu durum aile ve okulun eğitim-öğretim ortamının geliştirilmesinde birlikte hareket etmelerinin zorunluluğunu ortaya koyan sonuçlardan bir tanesidir.

"Anne-babanın çocukları ile arasındaki ilişki sosyal sermaye olarak adlandırılır. Bu sermaye ailedeki ebeveynin varlığı ve onlarla çocukları arasındaki ilişkinin yoğunluğuna bağlıdır. Modern ailelerde ya da çekirdek aile tiplerinde anne ya da babanın birisinin ya da ikisinin dışarıda çalışıyor olması da yapısal eksiklik olarak görülebilir. Başka bir bakımdan ebeveyn fiziksel olarak varolsa bile çocukla arasında kuvvetli bağlar oluşmamışsa yine sosyal sermaye eksikliğinin olduğu söylenebilir. Aile içindeki sosyal sermayenin eksikliği çocuğun eğitim hayatında okuldan terk gibi çok önemli sonuçlar doğurabilir." [63]

Anne-baba çocukları için doğdukları an itibariyle doğal eğitici-öğretici konumunda bulunurlar ve çocuğun yaşı ilerledikçe bu anlamdaki fonksiyonları doğal olarak azalmakta ancak tamamen etkisini yitirmemektedir. "Çocukların okulda aldıkları eğitimin anne-baba tarafından evde takip edilmesi öğrencinin düzenli çalışma disiplini açısından çok önemlidir. Bunun için öğrenci velilerinin okul tarafından bilgilendirilmesi gerekmektedir. Bilgilendirmeler değişik yollardan yapılabilir. Okulun rehberlik hizmetleri bölümü bununla ilişkili olarak kişisel dosyalar tutarak belli aralıklarla veli ile bunları paylaşabilir." [64] Düzenli olarak bire bir veli görüşmeleri yapılabilir. Bu şekilde oluşturulacak etkileşimler

[62] Şimşek, H., Tanaydın, D., "İlköğretimde Veli Katılımı: Öğretmen-Veli-Psikolojik Danışman Üçgeni", İlköğretim Online, Ocak 2002, http://ilkogretim-online.org.tr/vol1say1/v01s01b.htm, (30.12.2008).
[63] Coleman, J., S., "Social Capital in the Creation of Human Capital" The american Journal of Sociology, no. 94, 1988, ss. 95-120.
[64] Çelenk, a.g.m., ss. 28-34.

zaman içinde oluşabilecek problemlerin veya aksaklıkların en başından belirlenebilmesine yardımcı olacak ve sorunların çözümünde çok kolaylıklar sağlayacaktır. Başarılı öğrenciler için de kişisel olarak doygunluğun artmasına ve başarılarının daha da pekiştirilmesine yardımcı olacaktır.

Ailelerle yapılacak olan toplantılarda sadece ebeveyn ve öğretmen bulunmasının dışında farklı bir yol da izlenebilir. "Aile-öğretmen-öğrenci toplantısı ilişkileri konuşmak, sorunları tespit etmek ve çözüm üretmek için farklı bir yöntem olabilir. Böyle bir toplantıda iyi gidenin ne olduğu, iyi giden bir şeyi teşvik etmek için nelere ihtiyaç duyulduğu, iyileştirmelerin hangi alanlarda yapılması gerekliliği, iyileştirmeleri desteklemek için nelere ihtiyaç duyulduğu gibi soruların sorularak herkesin bu sorulara yazılı cevap vermeleri ve daha sonrasında sözlü değerlendirme yapmaları istenerek durum tespiti yapılabilir." [65] Öğrencilerin dışarıda tutulduğu okul-veli toplantılarında velilerin çocukları ile ilgili bütün bilgileri bilmemelerinden dolayı (çocuklar okulda gerçekleşen tüm olayları anne-babalarına her zaman tüm çıplaklığıyla anlatmamaktadırlar)tepkisel davranışlar sergileyebilirler. Objektif anlatımlar gerçekleşmeyebilir.

"Eğitim yönetiminde ortaya çıkan gelişimler neticesinde merkezi yönetimin kısıtlılıkları, yerel kurumlarla işbirliğinin sağlanması ve okul-aile işbirliğinin artırılması ile giderilmesi yönünde çalışmalar yapılmasını gerektirmektedir. Demokratik toplum içerisinde demokratik eğitim anlayışının yaygınlaştırılması çalışmaları ile aileler de okul yönetiminde eskisinden daha fazla rol almaya başlamışlardır. Ancak yurtdışında yapılan çalışmaların sonuçları okul-aile ilişkisinin artırılmasının da öğrenci başarısının artırılmasında önemli bir faktör olduğunu ortaya koymaktadır." [66] Bu konuda öğretmenler de aynı görüşü savunmakta olup, veli toplantılarında velilerin öğrencileri ile daha yakından ilgilenmeleri gerektiği konusu vurgulanmaktadır. Ancak bu ilginin gerçekleşmesi için yapılacak çalışmalarda velilerin planlı ve programlı hareket etmelerinin sağlanması, sonucun daha iyi olmasını ortaya çıkaracaktır.

Velilerin çoğunluğu çocuklarının eğitim hayatlarına yeterince katılamamaktadır. Özellikle çalışan veliler iş hayatlarının temposu ile çocuğunun eğitim hayatındaki dengesini çoğunlukla sağlayamamaktadır. Çocukları ile fazla zaman geçiremeyip, onların

[65] Nelsen J., Lott, L., Glenn, S., Sınıfta Pozitif Disiplin (Çev. M. Koyuncu), İstanbul, 2000, ss. 189-192.
[66] Çalık, a.g.m., 123-139.

eğitim ortamı içerisinde yaşadıkları olayları anlayarak, onların duygu ve düşüncelerinin neler olduğunu tespit edebilmek için yeterli zamana sahip olamamaktadırlar. Bu durumda çocuk eğitim hayatı ile ilgili kararlarda, bireysel karar verme tutumunu sergilemektedir.

Okullarda velilerle ilişkiler sadece veli toplantıları, bazı velilerin bireysel görüşmeleri veya bir sorun söz konusu olduğunda velinin okula çağırılması ile gerçekleştirilmektedir. "Veliler okullara çağırılırken öğretmen veli ile kendisinin uygun olduğu ortak zamanları tespit etmeli ve bunlar bir plan içerisinde gerçekleştirilmelidir. Öğretmen sağlıklı bir görüşme için veliye karşı dürüst davranmak ama nezaket kurallarını da dikkate almak zorundadır. Veli ile yapılan görüşmelerin verimli olabilmesi için görüşme sonrasında her iki tarafın da mutlaka değerlendirme yapmaları ve bu değerlendirmeleri not almaları kararlaştırılan durumları takip etmek ve sonrasındaki adımları planlayabilmek için iyi bir yöntemdir." [67]

"Yapılan bir araştırma, öğretmenlerin velilerle ilişkiler konusunda yapılmasının gerekli olduğunu düşündükleri uygulamaları yapamadıklarını göstermektedir."[68] Bu durum gerçek anlamda bir stratejinin ortaya konmamasından doğmaktadır. Okullar bu konuda daha yapıcı yaklaşımlar içine girerek öğretmenlerin veli ile ilişkilerinde kullanabilecekleri farklı yöntemleri programlı bir şekilde ortaya koymaları gerekmektedir. Burada önemli olan bir başka unsur ise öğretmenin bu yaklaşıma sıcak bakması ayrıca velinin çocuk ile okulu arasında sağlam bir bağın oluşturulması da oldukça önemlidir.

Veli açısından çocukları ile okul arasındaki bu bağın kurulabilmesine yardımcı olması açısından bir veli eğitimi projesi ortaya konulabilir. Farklı eğitim seviyesindeki öğrenci velilerine göre eğitim programı içeriği düzenlenebilir. Bu eğitim programları okul ve aile ilişkilerini olumlu yönden etkileyeceğinden okullarda olası disiplin olaylarının önlenmesi için de önemli bir destek olacaktır.

Başka bir açıdan bakılacak olursa; "İzmir ilinin üç ilçesine ait, altı okulöncesi eğitim kurumunda 161 babaya, aile katılım ölçeği ve kişisel bilgi formu uygulanmış ve bu uygulama çalışmasının sonuçlarından birisi olarak, eğitime katılımı desteklenen,

[67] Bilge, Y., Etkili Öğretmen, İstanbul, 2004, ss. 41-46.
[68] Çalık, a.g.m., ss. 123-139.

bilgilendirme yapılarak yönlendirilen babaların çocuklarla ilişkileri gelişirken, kendilerini de bireysel açıdan geliştirdikleri görülmüş." [69]

Milli Eğitim Bakanlığının Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı (EARGED) tarafından yürütülen "Öğrenci Veli Okul Sözleşmesi" eğitimi geliştirme çalışmalarına ilişkin ürünlerden bir tanesidir. "Sözleşme Okulun Hak ve Sorumlulukları, Öğrencinin Hak ve Sorumlulukları ve Velinin Hak ve Sorumlulukları olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır. Her bölümde yapılması gereken görevler, sorumluluklar ve sahip olunan haklarla ilgili bilgiler bulunmaktadır. Sözleşmenin amacı okul - veli işbirliğini artırmak ve bu şekilde öğrenci başarısının artmasını sağlamaktır. Veli katılımı okulda düzenli ve güvenli bir ortamda eğitim –öğretim yapılmasının önemli unsurlarından birisidir. Okul personeli okulun eğitim ile ilgili etkinliklerini yerine getirirken, velilerin meslekleri ve yeterlilikleri doğrultusunda farklı düzeylerde katkılarını sağlayarak, okul ve ev arasında iletişimi artırarak öğrencinin eğitim sürecine katkıda bulunmak öncelikli amacıdır. Bu sözleşme ile taraflar karşılıklı olarak birbirlerine söz vermiş olurlar. " [70]

Ailelerin okullardaki faaliyetlere katılımının önemli olduğu sürekli vurgulanmakla beraber bu katılımın istenilen niteliklerde gerçekleştirilemediği de gözlemlenmektedir. Ailelerin okul faaliyetlerine katılımını engelleyen nedenlerin neler olduğu ile ilgili olarak yapılan bir araştırma sonucunda dört önemli sonuç ortaya konmuş. "Bunlar zaman yetersizliği, okul faaliyetlerinin içeriği ile ilgili aileleri bilgilendirmenin yetersizliği, ekonomik nedenler, ailelerin derslerle ilgili konularda yetersiz bilgiye sahip oluşları olarak sıralanmaktadır. Bu konu ile ilgili Amerika'da yapılan başka bir çalışma ile bu araştırma karşılaştırılmış ve bazı sorunların ortak olduğu gözlenmiş. Ortak sorunlar; zaman yetersizliği, ailelerin faaliyetlere katılımlarının neden önemli olduğu hakkında bilgilendirilmemesi ve ekonomik nedenlerdir.

Amerika'da gerçekleştirilen çalışmada bunların dışında tespit edilen diğer sekiz sorun ise;

- Ailelerin ne şekilde katılacaklarına dair yeterli bilgiye sahip olmadıklarını düşünmeleri,

[69] Gürşimşek, Kefi, Girgin, a.g.m., ss.181-191.
[70] "Öğrenci Veli Sözleşmesi" MEB, *EARGED Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı*, 2008, http://earged.meb.gov.tr/earged/dokumanlar.html, (01.08.2009).

- Okuldaki idarecilerin ve öğretmenlerin velilere karşı olumsuz tutum ve davranış sergilediklerini düşünmeleri,
- Aile katılımı kavramına ilişkin anlayış farklılığı,
- Dil ve kültür problemi,
- Ulaşımda yaşanan sorunlar, gidip-gelmenin sıkıntılı olması,
- Bireysel engelli velilerin ulaşımda sorun yaşaması ve ortamın getirdiği rahatsızlıklar,
- İdareci ve öğretmenlerin ebeveynle eksik iletişim kurmaları

olarak sıralanmıştır." [71]

"M.E.B. tarafından son iki yıldır ilköğretime yeni başlayan öğrencilere okul açılmadan önceki hafta bir haftalık 'Okula alıştırma' eğitimi verilmektedir. Bu sene ilk defa tüm 1. sınıf öğrencileri ile birlikte velilerinin de bir hafta oryantasyon eğitimi almaları planlanmış ve yaklaşık 230 bin öğrenci 'okula alıştırma' eğitimi alırken velilerine de okul yöneticileri, rehber öğretmenler ve görevli öğretmenler tarafından bir eğitim programı uygulanacaktır. 14–18 Eylül 2009 tarihlerinde, 'İstanbul Veli Eğitim Projesi' adı altında gerçekleştirilecek program İSVEP İl Koordinasyon Kurulu tarafından hazırlanmıştır. Program içeriğinde, okul ve çevresi, Okul aile birliği, Veli ve Velilik görevleri, Okul Fobisi, İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, İlköğretim Müfredatı, İlk yardım, Özbakım, Sağlık, Hijyen, Öğrenci gelişim özellikleri, Anne baba tutumu, Uyum ve davranış bozuklukları, İhmal ve İstismar, İletişim, Verimli ders çalışma teknikleri vb. konulara yer verilmiştir." [72] Bu program geç kalmış bir çalışma olmakla beraber veliler için oldukça yararlı programdır. Programın pilot uygulamasının metropoliten bir şehir olan İstanbul'da başlatılmasının, uygulamanın sonuçlarını genelleştirme açısından sıkıntılar doğurabileceği söylenebilir. Halkın, karışık ve kalabalık bir topluluk olması uygulamada etken olan faktörler açısından diğer illere göre farklılıklar yaratabilecek sonuçlar doğurabilecektir.

[71] Aydoğan, İ., "Okul Faaliyetlerine Aile Katılımını Engelleyen Faktörler" Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, c. 2, no. 23, 2007, ss. 259-273.
[72] "İstanbul Veli Eğitim Projesi" M.E.B. İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü, http://istanbul.meb.gov.tr/IcerikDetay/1002/Il-Milli-Egitim-Mudurumuz-M-Ata-OZER-in--ISTANBUL-VELI-EGITIM-PROJESI---hakkinda.aspx. (15.08.2009).

2. ÖĞRENCİ BAŞARISINDA SOSYAL DESTEK, AİLE UYUMU VE ANNE-BABA İLGİSİNİN ETKİLERİ

2.1. Öğrenci Başarısını Etkileyen Faktörler

"Öğrencilerin okuldaki başarılarını etkileyen faktörler incelendiğinde finansal sermaye, insan sermayesi ve sosyal sermayenin bir araya gelerek oluşturduğu 'aile zemini' çok önemli bir birim olarak karşımıza çıkar. Sosyal sermaye kişiler arası ilişkiler, kişilerin üretimdeki fiziksel araçları, kişilerin amaçsal olarak oluşturduğu örgütlenmeler, kurumlar arası ilişkiler olarak algılanabilir. Yani sosyal sermayede işlevler vardır ve bu işlevlerle tanımlama yapılabilir. Aile çocuğunun başarılı olması için finansal kaynaklarını kullanarak çocuğuna ders çalışabileceği ortam, araç ve gereçler temin ederek fiziksel kaynaklar oluşturur. Böylelikle ebeveynin eğitimi ile de alakalı olan ve çocuğun öğrenme düzeyini artırmak için insan sermayesi olarak nitelendirebileceğimiz bir kaynak oluşturur. Ailedeki sosyal sermayeyi anne-babaların çocukları (varsa aile içindeki diğer bireylerle) arasındaki ilişki olarak tanımlayabiliriz. Bütün bunların bileşimi çocuğun eğitimindeki gelişimini olumlu yönde etkileyen önemli bir birim oluşturur. Yani ebeveyn sahip olduğu insan sermayesini aile içindeki sosyal sermaye ile birleştirmezse ve bu insan sermayesini başka alanlarda kullanırsa o zaman insan sermayesinin çocuğun eğitimine katkısı olmayacaktır."[73]

"Öğrenci başarısını etkileyen faktörleri iki ana grupta toplayabiliriz. Bunlar bireysel faktörler ve toplumsal faktörler:

Bireysel faktörler: Öğrencinin kalıtımsal yolla getirdiği özellikler ve bireysel özellikleridir.

Toplumsal Faktörler: Aileden, okuldan ve ekonomik kaynakların yetersizliğinden kaynaklı nedenlerdir.

- Aileden kaynaklı nedenlerden dolayı çocuk ruhsal rahatsızlıklar ve duygusal şoklar yaşayabilir. Aile içi ilişkilerde sorun olması, sağlıklı ilişkilerin yürütülememesi, anne-babanın anlayışlı olmaması, güven duygusunu hissedememesi çocuğun yeteri derecede ilgi ve sevgiyi görememesi sonuçlarını doğurur. Bu durumdaki çocukların ders başarıları olumsuz etkilenir. Çocukların aile tarafından yeteneklerinin fazla zorlanması onlarda başarısızlık yaratır.

[73] Coleman, a.g.m., ss. 95-120.

Ergenlik dönemine girmiş olan çocuklar duygusal olarak her şeyden çabuk etkilenebilirler dolayısıyla bu dönemde başarısızlıklar artabilir. Ailenin çocuğun başarısızlıkları ile alay etmesi, ailedeki çocuk sayısının fazlalığı, başarılı olanların başarısı az olanlara örnek gösterilmesi başarıda olumsuzluklar doğurabildiği gibi çocuğun kişilik gelişimi ile ilişkili sorunlar yaşamasına da neden olabilir. Anne-babanın ilgisizliği, okul-ders gibi konularda çocukla hiç konuşmamak başarı ya da başarısızlıkla ilişkili hiçbir şeyle ilgilenmemek, çocuğun derslerden ve okuldan uzaklaşmasına neden olabilir. Anne-babanın çocuğa karşı aşırı sert ve otoriter bir tutum içinde hoşgörü ve anlayışsız yaklaşımı da çocuk için başarısızlık nedenidir.

- Okuldan kaynaklı nedenler çeşitli biçimde sıralanabilir. Öğretimde her çocuğa aynı programın uygulanması çocuğun özelliklerine uygun düşmediği takdirde başarısızlık oluşur. Öğretmenlerin olumsuz davranışları, otoriter tavırları, bilgi yetersizliği, mesleğini sevmeme gibi tutumlar sonucu oluşan olumsuzluklar başarısızlık doğurur.
- Ekonomik olanakları yeterli olmayan ailelerin çocuklarının ihtiyaçlarını karşılamada sıkıntı yaşamaları çocukların fiziksel anlamda ki sağlıklı gelişimlerinde ve ders başarılarında olumsuzluklar yaratmaktadır." [74]

Bunların dışında başarıyı etkileyen unsurları aşağıdaki gibi sırlayabiliriz.

"Kalıtımsal Faktörler: Doğuştan gelen özellikler öğrenmeyi olumlu ya da olumsuz mutlaka etkiler. Çocuğun zekâ seviyesindeki düşüklük, hafıza zayıflığı, çok kısa sürede oluşan dikkat dağınıklığı gibi sebepler başarıya doğrudan etki eder.

Okula devam: Okula devamsızlığı çok olan bir öğrenci derslerden kopuk olmasından ve anlatılanları takip edememesinden dolayı başarısız olacaktır. Kısaca derse devam başarıyı olumlu yönde etkiler.

Derse İlgi: Okula devam edip derste fiziki olarak bulunan ama dersle ilgilenmeyen bir öğrencinin derste anlatılanları takip edememesi sonucu öğrenme oranı azalacağı için başarısız olma ihtimali fazlalaşacaktır.

[74] Tezcan, a.g.k., ss. 262-265.

Düzenli Çalışmak: Dersleri düzenli bir şekilde tekrar edip çalışan öğrenciler çoğunlukla başarılı olurlar. Zekâ faktörü çok fazla önemli olmayıp planlı bir şekilde sürekli olarak düzenli çalışma gösteren, çalışmayı alışkanlık haline getiren öğrenciler için başarı olağan sonuç olacaktır. Zekâsına fazla güvenerek çalışmayan sadece derste dinlediği kadarı ile sonuç almak isteyenler, çalışan diğer öğrenciler kadar yüksek puanlar alamayabilirler.

Yetenek ve Başarı: Öğrencinin öğreneceği konuya yönelik sahip olduğu yetenek ile başarı arasında doğru bir orantı vardır. Yeteneği olmayan bir konuda öğrencinin başarı düzeyi düşük olacaktır. Bu yüzden erken yaşlarda yetenekle ilgili tespitlerin ve yönlendirmelerin bu doğrultuda yapılması gereklidir. Herkesin bir konuda mutlaka geliştirilebilir yeteneği vardır.

Öğretim şekli ve Başarı: Bir konunun mümkün olduğu kadar az madde ile anlatılması öğrenmenin kolaylaştırılmasını ve akılda tutulmasını sağlayacaktır.

Eğitim Araç-Gereçleri ve Başarı: Ders anlatımları esnasında teorik anlatım yerine bilgileri deneysel şekilde uygulayabilecek bir anlatım yolunun seçilmesi kalıcı öğrenmeler sağlayabilir.

Önceki Öğrenmeler ve Başarı: Yeni konunun öğrenmelerinin gerçekleştirilmesinden önce, eski konunun öğrenmelerinin gerçekleşmiş olduğundan emin olunmalıdır. Bunun için ders başlangıcından önce öğretmen tarafından kontrol edici nitelikte çalışmalar yapılabilir.

Yaş ve Başarı: Yaş ilerledikçe öğrenmeler daha geç olmaya başlayacaktır.

Sonradan Ortaya Çıkan Engeller: Ekonomik anlamda oluşan eksiklikler, maddi sıkıntı, eğitim araç-gereç ve kitap-defter sahibi olamama, ailede ortaya çıkan sorunlar, aile içi ilişkilerde problemler yaşanması, dil problemleri gibi nedenler başarıyı olumsuz ekiler." [75]

[75] Çelikkaya, H., Eğitim Bilimlerine Giriş Eğitimcilik ve Öğretmenlik, Ankara, 2009, ss. 105-110.

Disiplin:

Disiplinli bir tutum izlemek isteyen bir anne-babanın mutlaka tutarlı bir tavır izlemesi gerekecektir. Tutarlı olmayış çocukta endişeli bir durum yaratarak sonucunda genellikle aşırı faal davranmasına, kendisini güçsüz veya zayıf hissetmesine yol açabilir. Disiplinli tutum için ortaya konulacak kuralların akla ve mantığa yakın kurallar olması uygulanabilirliklerini artıracaktır.

Ödül ve Ceza:

Öğrencinin derse güdülenmesi için ödül ve ceza uygulaması yararlı olabildiği gibi zararlı da olabilir. Güdü kelimesi Türk Dil Kurumu'na göre "Bireyleri bilinçli ve amaçlı işlerde bulunmaya yönelten dürtü veya dürtüler bileşkesi" olarak tanımlanmaktadır. Güdülenme (Motivasyon) ise bir insanın bir isteğini elde etmek için içinden gelerek davranmasıdır. Güdülenme dışarıdan gerçekleştirilir, insanın dıştan etkilenerek hedefe ulaşması olarak da ifade edilebilir.

"Ödülün bir armağan ya da rüşvet gibi algılanmaması gereklidir. Ödül uygun bir zamanda ve yerinde verilirse öğrencinin hedeflenen davranışı yapması için istek uyandıracak, onu güdüleyecek, ilgisini çekecek ve kendine güven duygusunu geliştirecek sonuçlar ortaya koyabilir. Cezalandırma çok dikkatli yapılmalıdır. Yararlı tarafları vardır. İstenilmeyen davranışların öğrenci tarafından yapılmasını engelleyebilir, görevlerini yapması için ona düzen sağlayabilir, bilerek yapılan istenilmeyen davranışların alışkanlık haline dönüşmesini engelleyebilir. Hatta ödülle birlikte uygun zaman ve durumlarda kullanıldığında etkili tarafları da bulunabilir. Ama bunun bir ölçüsü olmadığı için aşırıya kaçılmaması gereklidir. İstenmeyen sonuçlar doğurabilir, cezayı veren kişiye karşı nefret duyguları oluşabilir. Başarının elde edilmesi öğrenciye bir ödül olacaktır. Başarı düzeyi yüksek olan öğrenci kendisine yüksek düzeyde hedefler koyacak ve bu başarısızlığa yol açıp zararlı olabilecektir. Başarısızlıkların yaşandığı yerden kaçma eğilimi vardır. Bu yüzden başarısızlıkların okulda öğretmenlerce, evde ailece büyük hezimetler olarak çocuğa yansıtılmaması gerekir." [76] Ödüllendirmeler ve cezaların dengeli bir biçimde uygulanması çok önemlidir. Çok fazla olmasının sakıncaları olabileceği gibi hiç uygulanmamasının da çocuk tarafından ailesinin kendisiyle ilgilenmediği hissine kapılmasına neden olabilir.

[76] Başaran, a.g.k., ss. 417-421.

"Kendisine nesnelerin verilmesi suretiyle ödüllendirilmiş veya elinden nesneler alınarak cezalandırılmış olan çocukların sonraki hayatlarında da maddeyi bir pazarlık konusu haline getirdikleri görülerek, hayatlarında sağladıkları her başarı için ödül bekleyen, anne-babasından, karşılığında bir şey almadıkça okulda herhangi bir çaba göstermeyen kayıtsız bir tutum sergiledikleri görülmüştür. Bu tür uygulamalar altında yetişen gençler maddi nesneleri bir başarı ve sevgi işareti haline getirmiş olduklarından kişiliklerinin gelişimlerinde de problem yaşarlar. Bu kişiler maddeye önem veren, açgözlü ve hırslı bir tutum sergileyerek insani değerlere gereken önemi vermeyen tavırlarının, diğer insanların gözlerinde olumsuz duygular yarattığının çoğu zaman farkına bile varmayabilirler." [77]

"Anne-babalar çocuğunun sürekli olarak başarılı olmasının beklentisi içinde olduklarını çocuklarına yansıttıkları takdirde ciddi psikolojik zorlanmaların oluşmasına neden olurlar. Çocuğun eğitim sürecini yaşadığı dönemin aynı zamanda onun kişilik gelişimini oluşturduğu ve hayata hazırlandığı dönem olduğunun unutulmaması gerekmektedir. Bu tür beklentiler yaşayan ailelerin, çocuklarının elde ettikleri başarısızlıkları onların suça karşı bir eğilim içine girmesine hatta bazılarının şiddete yönelmesine neden olabilir. Bu tür davranışlar başarısız çocuğun kendini ispatlayarak başarı duygusunu tatmin etmek için kullandığı davranışlar arasındadır.[78]

Öğrencinin belirlenen hedeflere ulaşması ve planlanan öğrenmeleri gerçekleştirmesi için güdülemeye yardımcı olacak şekilde övgü ve yergi dolu sözler kullanılabilir. Bunlar yerinde ve zamanında kullanılırsa olumlu sonuçlar doğurabilir. Öğrencinin sergilediği davranışın uygun bulunduğu durumlarda övgüyle, uygun bulunmadığı durumlarda yergiyle karşılamak olumlu sonuçlar verebilir.

[77] Salk, L., Çocuğun Duygusal Sorunları Bebeklikten Yetişkinliğe, İstanbul, 1982, ss. 86-96.
[78] Solak, A., Çocuklarda ve Gençlerde Şiddet, Saldırganlık ve Suçluluk Duyguları Açısından Anne-Baba Eğitimi, Ankara, 2009, ss. 90-91.

2.2. Sosyal Destek

2.2.1. Sosyal Destek Tanımı

İnsanlar toplum içerisinde diğer insanlarla sürekli bir ilişki içerisinde bulunarak yaşamakta ve bu ilişki boyutları ise gelişen endüstri ve kentleşme durumuna göre değişim göstermektedir. Bu ilişkiler sistemi içerisinde sosyal desteğin kişiler ve ilişkileri içerisinde önemli bir yeri olduğu görülmektedir. Sosyal destek; "Bireyin sahip olduğu aile ve yakın çevresi ile kurduğu bağlar dolayısıyla gördüğü kabuller, oluşturulan sevgiler, kişiye verilen değerler ile önemsenmek ve önemseyecek insanların var olması olarak ifade edilebilir." [79]

Sosyal destek ile ilgili tanımlar farklılık gösteriyor gibi olsa da aslında kişilerin toplum içerisindeki diğer kişilerle maddi ve manevi alışverişi sırasında ortaya çıkan etkileşimler, paylaşımlar ve bunlardan alınan doyumlar olarak da nitelendirilebilir. Sosyal destek "Bireye çevresindeki tüm insanlar tarafından sağlanan yakınlık olarak da tanımlanabilir." [80]

"Bireyin sahip olduğu sosyal destek ağları yaşamının stresli olan dönemlerinde ve hayat akışının değişim dönemlerinde kişinin zorluklar ile mücadelesinde ona yardımcı olarak, ortaya çıkan kaygı ve stresi azaltmaya destek olmaktadır." [81]

"Yalnızlık; kişinin fiziksel anlamda tek başına olması ya da psikolojik anlamda ise başkaları ile birlikte oldukları halde tek başına olduğunu hissetmesi olarak tanımlanabilir. Bu bağlamda kişinin yaşadığı ortamın içerisindeki sosyal ilişkilerinin doyumsuzluğunu hissetmesi olarak da ifade edilebilir. Bu çerçevede incelendiğinde sosyal destek; kişinin yaşadığı ortamlarda bulunan insanlardan aldığı her türlü yardım olarak da ifade edilebilir.
Bu doğrultuda sosyal destek, kişinin sosyal ilişkilerinin düzeltilerek, yalnızlık halinin ortadan kaldırılması ile birlikte çevreye uyum sağlayabilmesi ve psikolojik durumunun iyileştirilmesi veya iyi olarak sürdürülebilmesi için bireye verilmesi gereken en temel

[79] Karadağ, İ.,"İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarılarının Sosyal Destek Kaynakları Açısından İncelenmesi" (Yayınlanmamış) Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı, 2007, ss. 8-30, http://sosyalbilimler.cu.edu.tr/tez/1058/ (25.12.2008).
[80] Yılmaz, E., Yılmaz, E., Karaca F., "Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Destek ve Yalnızlık Düzeylerinin İncelenmesi", Genel Tıp Dergisi, c. 18, no. 2, Haziran 2008, ss. 71-79.
[81] Karadağ, a.g.t., s.s. 11-12.

ihtiyaç olarak düşünülebilir. Bu durumda algılanan sosyal destek düzeyinin artması yalnızlık düzeyinin azalmasını sağlamaktadır." [82]

Öğrenciler yalnızlık duygusunu aile içerisinde de hissedebilirler. Çocuk aile içerisinde kendisini yalnız hissettiğinde içe dönük bir ruh hali sergileyerek, duygu ve düşüncelerini ailede kimseyle paylaşmayacaktır. Bu durumda öğrenci paylaşımı aile dışında arama yolunu seçecek ya da tamamen dışa kapalı bir ruh haline girecektir. Bu durum okul hayatını etkileyerek onun derslere karşı ilgisinin de azalmasına neden olup ders başarılarının da azalması sonucunu doğurabilecektir.

"2006–2007 Eğitim Öğretim yılında Selçuk Üniversitesi Kampusu içerisinde sağlık merkezinde farklı fakülte ve yüksekokullarda okuyan öğrenciler üzerinde yapılan bir araştırmada ortaya çıkan sonuca göre incelenen grup içerisindeki her iki kişiden biri yalnızlık hissetmektedir." [83]

"Sosyal desteği stres ve depresyonu etkileyen faktörlerden biri olarak kabul edebiliriz. Kişinin sevildiğini, değer verildiğini, kendisine karşı saygı duyulduğunu bilmesi ya da hissetmesi, aidiyet duygusu duyması sosyal destekler olarak kabul edildiği gibi bunlar stres ve depresyonun oluşmasını etkileyen unsurlardır." [84] Mutlu bir aileye sahip olduğunu düşünen bir çocuğun kendini güvende hissettiği söylenebilir. Aile mutluğu onu destekleyen bir durum oluşturmaktadır. Bu desteğin oluşturduğu güven duygusu ruh dünyasını etkileyerek sosyal hayatında, arkadaş ilişkilerinde ya da ders başarılarında yaşadığı problemlere ailesinden destek alabileceğini bilmesinin getirdiği rahatlıkla stres altına girmeden çözüm getirebilmesini sağlayacaktır.

2.2.2. Sosyal Destek Türleri

Farklı şekillerde sosyal destekten bahsedilebilir. "Sosyal destek, sahip olduğu ağ yapısı, işlevsel olarak destek şekilleri ve desteği oluşturan ilişkilerin yapısı yönünden incelenebilir. Destek işlevlerinden; Duygusal destek kişinin psikolojik olarak desteklenmesini ifade eder. Duyguların paylaşımı neticesinde stresli olaylarla başa

[82] Yılmaz, Yılmaz ve Karaca, a.g.m., ss.71-79.
[83] Karaoğlu, N., Avşaroğlu, S., Deniz, M., E., "Yalnız mısın? Selçuk Üniversitesi Öğrencilerinde Yalnızlık Düzeyi ile İlgili Bir Çalışma", Marmara Medical Journal, c. 22, no. 1, 2009, ss. 19-26.
[84] Tuğrul, C., Daş., "Stres ve Depresyon", Psikiyatri Dünyası, no. 4, 2000, ss.12-17.

çıkabilme, özgüven artışı ve sorunlarla ilgilenmede daha olumlu bir yaklaşım ortaya çıkmaktadır. Bilgisel destek, bireyin karşılaştığı sorunlarda ona gerekli bilgi desteğinin verilmesi ile onun göremediği ayrıntılardaki eksikliğin giderilmesi suretiyle sorun çözücü bir destek olmaktadır. Bunların haricinde maddi destek, sosyo-duygusal destek, fayda desteği gibi başka destek işlevlerinden de bahsedilmektedir. Bu desteklerin birbirleri ile iç içe geçtiği birinin diğerini gerektirdiği de gözlemlenmektedir." [85] Bir öğrenci için ebeveyn desteği sosyal destektir. Çalışan bir kişinin yöneticisinin ona sağladığı imkânlar ve desteği ya da iş arkadaşlarının desteği sosyal destektir. Bir öğretmen için okul müdürünün ve idarecilerin desteği veya öğrenci ebeveyninin destekleri sosyal destektir.

"Bir araştırma sonucunda ailenin verdiği sosyal desteğin, kişinin arkadaşlarından veya özel statüde bulunan arkadaşından aldığı destekten çok daha etkili olduğu belirlenmiştir." [86] Bir başka çalışma ise "Normal kişilerin psikolojik sorunu olan kişiler kadar sosyal destek ihtiyacı hissetmedikleri sonucunu ortaya çıkarmıştır. Aynı çalışma aile üyeleri veya arkadaşlardan alınan sosyal desteğin, sağlıklı olmanın gerekliliği doğrultusunda olasılığının fazla olduğu sonucuna varmıştır."[87]

Aile, çocuğun gereksinimi olan sosyal desteği ona sağlamada yardımcı olmalıdır. Çocuğuna arkadaş çevresini oluşturma ve çevresiyle ilişkilerini kurmada yardımcı olarak sosyal beceri edinebilmesi için onu yönlendirmelidir. Çocuğunun bulunduğu yaşa ve fiziğine uygun faaliyetler belirlemeli, onun bu faaliyetlere katılmasını sağlamalı ve sonuna kadar devam etmesini destekleyerek çocuğun sosyal bir çevre içinde bulunmasına yardımcı olmalıdır.

"Ailelerin destekleri çocukların fizyolojik ve psikolojik bağlamda sağlıklı olmaları için çok önemlidir. Tabii ki sadece ailelerin çocuklara destekleri önemli olmakla kalmayıp veli olarak eğitim kalitesinin artırılması için okullara desteklerinin de artırılması gerekmektedir. Bunun gerçekleşebilmesi ancak velilerin kendi yaşantıları içerisinde okul ile ilişkiye zaman ayırması ile mümkündür. Gerekli zamanın yaratılabilmesi için okullarda

[85] Karadağ, a.g.t., ss. 8-30.
[86] Yılmaz, Yılmaz, ve Karaca, a.g.m., ss.71-79.
[87] Eker, D., Haluk Arkar, H., Yaldız, H., "Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği'nin Gözden Geçirilmiş Formunun Faktör Yapısı, Geçerlik ve Güvenirliği", Türk Psikiyatri Dergisi, c. 12, no. 1, 2001, ss. 17-25.

rehberlik biriminin uygun aktivitelerinin yer aldığı planlamaları yapmaları olumlu sonuçlar ortaya koyabilir." [88]

"Sosyal desteğin verilmesini etkileyen birtakım unsurlar vardır. Bunlar sosyal desteğin hangi alanda verildiği ile ilişkilidir. Anne - babanın eğitim düzeyi ile sosyal destek arasındaki ilişkiye bakıldığında; annenin eğitim düzeyinin yüksek olması çocuğunun yalnızlık duygusu düzeyini düşürmektedir, babanın eğitim düzeyi ise çocuğun yalnızlık düzeyini etkilememektedir." [89]

Eğitim düzeyi yüksek olan annelerin genellikle iş hayatının içinde olmasından dolayı çocuğuna fazla zaman ayıramamaktan kaynaklanan nedenlerden dolayı çocukta yalnızlık duygusu oluşabilir. Baba ise zaten toplumdaki rolü gereği çalışması gereken bir kişi olarak görüntü sergilediği için çocuk bundan dolayı ya daha az yalnızlık hissi duyacak ya da bunu önemsemeyecektir. Çünkü genellikle anne çocukla daha çok vakit geçirir. Ailenin ekonomik düzeyinin verilecek sosyal desteği nasıl etkilediğine bakılacak olursa; ailenin ekonomik düzeyinin düşük olması çocuklarına sağladığı sosyal desteğin daha az olmasına neden olmaktadır.

"Çalışma hayatı içerisinde kişinin gelir düzeyi ile ekonomik düzeyi arasında pozitif bir ilişki olması" [90] eğitim düzeyi yüksek olan ebeveynin daha fazla gelire sahip olması anlamını taşıyabilir. Dolayısıyla ailenin sahip olduğu maddi imkânlar ile çocuğun sahip olabilecekleri arasında da doğru orantı söz konusudur.

Ekonomik düzeyi yüksek olan aileler çocuklarının hobileri için onlara olanaklar sağlayıp bunun için onları teşvik edebilirler. Çocuğun ilgi alanına göre resim, müzik veya spor ile ilgili kurslara gitmelerini sağlayıp, çeşitli kulüplere üye olmalarını sağlayarak onlara sosyal hayat içerisinde çok güzel ortamlar yaratabilirler. Eğitimle ilgili alanlarda ise eğitim araç-gereçlerinin temininde ihtiyaç duydukları her şeyi alarak yoksunluk duygusu hissetmemelerini sağlayabilirler. Derslerde başarı ile ilgili kısımlarda ihtiyaç duyduklarında dershane veya özel ders desteği sağlayarak onların çalışmaya karşı motive olmalarını sağlayıp başarılı olmalarında onlara destek olabilirler.

---

[88] Çalık, a.g.m., 123-139.
[89] Yılmaz, Yılmaz, Karaca, a.g.m., ss. 71-79.
[90] İnanç, H., Güner, Ü., Sarısoy, S., "Eğitimin Ekonomik Büyüme ve Kalkınma Üzerindeki Etkileri", Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi, c.1, no. 2, 2006, ss. 59-70.

Ekonomik düzeyi daha düşük olan ebeveyn ise tüm bunları daha kısıtlı bütçelerle gerçekleştirmek zorunda olup ya seçim yapmak durumunda kalacaklar ya da bir kısmını çocuklarının hayatına hiç yansıtamayacaklardır. Belli oranlarda daha az imkânlara sahip olmak çocukların ders başarılarına etki edebilir. Ekonomik düzeyi düşük olan ailelerin sosyal destekleri bunlarla sınırlı kalmayacak ve farklı şekillerde de gerçekleşebilecektir.

2.2.3. Sosyal Destek ve Başarı İlişkisi

"İnsanların kişisel başarılarından, sosyal hayatındaki başarılar ve iş hayatındaki başarılara kadar her alanda ve her anlamda sosyal destek alabiliyor olmasının başarı üzerinde son derece olumlu sonuçları vardır. Ebeveyn açısından bakılacak olursa, öğretmenlerin tükenmişlikleriyle ilgili bir araştırmada sosyal destek ve tükenmişlik düzeyleri arasında olumlu ilişkiler olduğu ortaya çıkmış. Okul psikolojik danışmanından ve birden fazla kaynaktan destek alan öğretmenlerin, sosyal destek olarak sadece eşini kullanan öğretmenlerden daha az tükenmişlik duygusu yaşayarak, kişisel başarı yönünden daha başarılı oldukları sonucuna varılmış." [91]

Aslında bu durum, öğrenci başarılarının artması için psikolojik danışman rehber öğretmenlerin sadece öğrencilere değil, öğretmenlere de mesleklerinde daha verimli olmalarına yardımcı olmak yönünde sosyal destek vermeleri gerektiğinin de bir sonucudur.

Çocukta başarı güdüsünün artması sosyal çevreyle doğrudan ilgili olup etkileşimler sonucu oluşabilecek yanlışlar öğrenme isteğinin azalmasına hatta kalkmasına neden olabilir. Çocukların sosyal çevreden alacakları olumlu ya da olumsuz sosyal destekler öğrenme isteğiyle ilgili motivasyonunu etkileyecek ve olumlu sosyal destekler onu çalışmaya güdüleyip sonucunda da okul başarılarının artmasını sağlayacaktır.

"Eğitim sürecinde aileden çocuğa gelen destek çocuğun bireysel gelişimine katkıda bulunmaktadır. Ailesinin desteğini alan çocuk okula karşı daha sıcak bir yaklaşım içinde bulunduğundan akademik başarılarını da arttırmış olacaktır." [92] Anne-babanın aldığı eğitim ve eğitimin düzeyinin farklılığı verecekleri sosyal desteğin içeriğini de farklı kılacaktır. Bu

[91] Gündüz, B., "İlköğretim Öğretmenlerinde Tükenmişlik", Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, c. 1, no. 1, Haziran 2005, ss. 152-166.
[92] Gürşimşek, Kefi, Girgin, a.g.m., 181-191

farklılık çocuğun kişilik gelişiminde anne-baba eğitim düzeylerinin etkisini ortaya çıkaracaktır.

2.3. Aile Uyumu ve Anne Baba İlgisinin Öğrenci Başarısındaki Etkililiği

Çocuğun içinde doğduğu ve yetiştiği ailenin karakteristik özellikleri kendi karakterinin oluşmasında ve kişiliğinin gelişmesinde çok önemlidir. Çocuğun aile içinde edindiği değerler kendi kimliğinin parçalarını oluşturacaktır. Bu kimlik ile toplum içerisinde ve eğitim hayatı içerisinde yer alacaktır. Çocukların bulundukları aile ortamlarının huzur içinde sevgi dolu olması onların daha sonraki zamanlarını sağlıklı bir biçimde yaşamalarını olanaklı kılmaktadır. Sağlam temelli ve güçlü aile yapılarına sahip ailelerden oluşan bir toplum da sağlam ve güçlü temellere sahip olacaktır.

Evliliklerde eşlerin birbirleriyle iyi geçinmesi çocuklar üzerinde olumlu etkiler uyandırarak onların sağlıklı büyümelerine yardımcı olur. Eşler birbirlerine sevgi ve hoşgörü ile yaklaşırlarsa iyi bir aile ortamının oluşması sağlanmış olacağından bu durum çocukların hem mutlu olmalarını hem de ruhsal yönden iyi olmalarını sağlayacaktır.

Ailede düzenli bir uyumun olması, ailenin öğrenciyi eğitim açısından destekleyici bir yaklaşım içinde olması öğrencinin okul başarısının artmasında önemli faktörlerdir. Anne-baba çocuklarının sosyal ve duygusal bağlamda gelişimlerinin sağlıklı bir şekilde devam etmesini sağlamak için çocuk yetiştirme konusunda olumlu yönde ortak bir tutum sergilemelidirler. Uyumsuz ailelerde yetişen çocuklar, aile içindeki yaşanan olumsuz olaylardan etkilenerek dikkatlerini yoğunlaştırmada sıkıntı yaşayabilirler. Zihinsel işlev gerektiren soyut düşünce oluşturma, yorum yapma, analiz etme ve değerlendirme gibi durumlarda sıkıntı yaşayabilirler. Bunların sonucu olarak çocuğun okul hayatında akademik olarak başarısızlıkların ortaya çıkması, psikolojik olarak benlik duygusunu etkileyecek ve değersizlik duygusu yaşamasına sebep olabilecek ve bu durum karşılıklı sürüp gidebilecek bir sonuç doğurabilecektir.

"Eğitim alanında çocuğun başarılı olabilmesi için ana-babanın tutarlı bir davranış sergileyerek, uyumlu bir düşünce birliği çerçevesinde hareket etmeleri gerekmektedir. Ebeveynin evliliklerinde doyum sağlaması çocuklarına karşı davranışlarında duyarlı olmalarına etki eder. İlişkilerinde çatışmalar yaşayan ebeveynin daha sinirli olmalarından

dolayı çocuklarına karşı duyarlılıklarında azalmalar meydana gelecektir. Eğer eşler birbirleriyle uyumlu ve ebeveyn çocuk etkileşimi de olumlu ise çocuğun kendisini çeşitli alanlarda daha olumlu değerlendirdiğini ifade etmek mümkündür. Eşler arasındaki çatışmaların artmasının çocukların bilişsel ve sosyal yeterliklerinin azalmasına neden olduğu da söylenebilir. Bunlara ilave olarak uyumlu evliliklerin çocuğun yaşına ve cinsiyetine bakılmaksızın olumlu davranışlar doğurduğu, uyumsuz evliliklerin ise çocukların uyumsuz davranışlar sergilemesine neden olduğu söylenebilir." [93]

Çocuklar, anne-babaları arasındaki uyumu iyi düzeyde hissettiklerinde benlikleri ile ilgili olumlu değerlendirmeler yaparken, düşük düzeyde uyum hissettikleri zaman benlikleri ile ilişkili değerlendirmeleri de olumsuz yönde etkilenmektedir." [94] Uyumun anne-baba ve çocuk üzerindeki değerlendirmeleri oldukça önemli kabul edilmektedir.

Anne-baba ilgisizliği çocuklarda okul başarısının düşmesine neden olmaktadır. Başka bir açıdan bakıldığında ise okulda başarı seviyesi düşük olan öğrencilerin aile ilgisi ve desteği yönünden yoksunluk yaşadıkları görülmektedir.

"Kardeş sayısının ebeveynin çocuğuna olan ilgisinin seyrelmesine neden olduğu yapılmış olan çalışmalardan çıkan sonuçlara göre söylenebilir. Ayrıca çocuğun ailede kaçıncı çocuk olduğu ve kardeş konumu da önem taşımakta hatta bu doğrultuda IQ ölçümleri incelendiğinde geniş ailelerde en küçük çocukların eğitimlerinde yetersizlik oluşturacak derecede ilgi azlığı yaşadıklarını göstermiştir. Bu doğrultuda yurtdışında sosyal sermayeleri farklı olan ailelerin 10. ve 12. sınıfındaki öğrencilerinin bahar döneminde okulu bırakma yüzdelerine ilişkin bir araştırma yapılmış. Bu araştırma sonucuna göre, her iki tür için tek ebeveynli çocuklarda okul bırakma %6 daha fazla olmuş. Tek kardeş ve dört kardeş oluşuna göre bakıldığında, diğer tüm şartların eşit olduğu durumlarda dört kardeşi olan 10. sınıf öğrencilerinin tek kardeşi olanlara göre %6,4 daha yüksek oranda okul bıraktıkları görülmüş. İki ebeveyn, bir kardeşi olan 10. sınıf öğrencilerinin okul bırakma yüzdesi %10,1 iken, bir ebeveyn ve dört kardeşi olan 10. sınıf öğrencisi için bu oran %12,5'luk bir fark göstererek %22,6 olmaktadır. Bunun yanında ailedeki sosyal sermayenin üç kaynağı birlikte ele alınırsa, annesi üniversite beklentisine

[93] Sertelin, a.g.t., ss. 9-17.
[94] Yılmaz, A., "Eşler Arasındaki Uyum:Kuramsal Yaklaşımlar ve Görgül Çalışmalar", Aile ve Toplum Eğitim-Kültür ve Araştırma Dergisi, c. 1, no. 4, Aralık 2001, ss. 49-59.

sahip, bir kardeşi ve iki ebeveyni olan 10.sınıf öğrencisinde okul bırakma yüzdesi %8,1'lik bir oran gösterir. Diğer yandan dört kardeşe ve iki ebeveyne sahip olan ve annesinde üniversite beklentisi olmayan aynı tür şartlardaki öğrencilerin okul bırakma oranı ise %30,6'lara ulaşmaktadır. Bu verilerin hepsi, ailenin sosyal sermayesinin çocuk eğitiminde önemli bir kaynak olduğunu ortaya çıkarmaktadır." [95]

"Çocuk sayısı ve ailenin ilgisi arasındaki ilişkiye bakıldığında, çok çocuklu ailelerin ekonomik düzeyi azaldıkça ailenin aldığı eğitimden bağımsız olarak çocuklarına gösterdikleri ilgide azalmalar ya da parçalanmalar olduğu görülürken, ekonomik düzeyin yüksek olduğu ailelerin çocuklarına olan ilgiyi eşit dağıttıkları gözlenmiştir." [96]

"Kardeş sayısının bir başka boyutunda ise az çocuklu ailelerin çocuklarında bencillik ve şımarıklık gözlenebilir. Kalabalık ailelerde ise ebeveyn her çocuğa gerekli zamanı ayıramama sorunu yaşayabilir ve dolayısıyla ailenin çocukları üzerindeki etkisi azalabilir. Aile etkisinin azalması ise okula ve sınıfa farklı yansıtmalar yapabilir." [97]

Ailesinin yeterince ilgisini göremeyen çocuğun tutum ve davranışlarında değişiklikler gözlemlenebilir. Aile bunu fark edemediği zaman okulda uyumla ilgili sorunlar yaşanabilir. Uyum sorunu anne-baba ilgisinin öğrencinin ders başarısına etki ettiğini göstermektedir. İlgili anne-babaların çocuklarının ders başarıları artmaktadır.

3. EĞİTİME KATILIM

3.1. Türkiye'de Eğitime Katılım

"İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin bir maddesi, eğitim almanın herkes için bir hak olduğunu ve bunun ilk basamaklarının öğrenci için zorunlu bir biçimde, parasız olarak, devlet kanalıyla yapılmasının sağlanması gerekliliğini ifade etmektedir." [98]

Eğitimde fırsat eşitliği ilkesinin kanunlarla kabul edilmesine rağmen bazı Avrupa Birliği ülkeleriyle Türkiye'yi kıyasladığımızda eğitime katılımın oldukça düşük olduğu

[95] Coleman, a.g.m., ss. 95-120.
[96] Bengü, S., Okul Öncesi Eğitim, İstanbul, 1996, s. 110.
[97] Sünbül, A., M., Yavuz,Y., "İlköğretim Okulu Öğretmen ve Velilerinin Veli Toplantıları Hakkındaki Görüş ve Beklentilerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi", XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, Malatya: İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya, 6-9 Temmuz 2004.
[98] Yıldıran, a.g.m., ss. 61-80.

gözlemlenmektedir. "Türkiye doğurganlık oranının yüksek olmasından dolayı genç nüfusu çok olan bir ülke olmasına rağmen eğitime düşük bir bütçe ayırmaktadır. Okur-yazarlık oranı ve okullaşma oranı istenilen seviyelere gelemediği gibi öğretmen sayısının öğrenci sayısına oranı da yeterli olmadığı için öğrencilerin okullarda kalabalık sınıflarda derslere katılma zorunluluğu doğmaktadır."[99]

"Türkiye zorunlu ilköğretim programını 1997 yılından itibaren uygulamaktadır. Bununla beraber ilköğretimin ardından ortaöğretime katılım azalarak %12 gibi bir orana ulaşırken, yükseköğretime katılım ise %7'lere kadar gerilemektedir. Avrupa'nın batısındaki ülkelerde, ortaöğretime katılım oranı %66 civarı ve yükseköğrenime katılım oranı ise %20 civarında olmaktadır." [100] Gerek ortaöğretime katılım oranı gerekse yükseköğretime katılım oranına bakılacak olursa arada önemle yaklaşımı gerektiren ciddi bir fark bulunmaktadır. Yetkililer alınan önlemlere ilave olarak bunların nedenleri ve çözümleri için detaylı bir inceleme yapmalıdırlar.

"Herkes için kaliteli eğitim" sloganıyla Eğitim Reformu Girişimi, Sabancı Üniversitesi İstanbul Politikalar Merkezi bünyesinde 2003 yılından başlayarak araştırma, savunu ve izleme çalışmaları ile pilot uygulamalarını sürdürmektedir. 2007 ve 2008 yıllarına ait raporlarını yayın organlarınca tüm Türkiye'de yayınlamışlardır. Bu girişim Türkiye'de eğitim politikası üzerine düşünceler üreterek bu doğrultuda sorular yoluyla sorunları tanımlamaya ve alternatif çözümler geliştirmeye çalışmaktadır. Eğitim Reformu Girişimi (ERG)'Nil amacı, bütün çocukların hak ettikleri kaliteli eğitimi alabilmeleri için toplumsal ve ekonomik boyutuyla Türkiye'nin gelişmesi için eğitim politikaları oluşturarak eğitimde katılımcı, yeniliklere açık şeffaf politika üretilmesi süreçlerinin gelişmesine ve benimsenmesine katkıda bulunmak olarak açıklanmıştır. Kaliteli eğitim demokratik toplum olma yolunda önemli bir unsur olarak sosyoekonomik kalkınmanın da ana bileşeni olarak kabul edilebilir." [101]

Kaliteli bir eğitim arayışı içerisindeyken, eğitimde toplumsal cinsiyet farklılığının yaşandığı da görülmektedir. Türkiye genelinde çocukların eğitime katılım oranları

[99] Kamalak, İ., "Türk Eğitim Sisteminde Fırsat Eşitliği: Karşılaştırmalı Bir Bakış", Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi , c. 4, no. 4, Aralık 2004, ss. 189-190
[100] Yıldıran, a.g.m., ss. 61-80.
[101] "Eğitim İzleme Raporu 2007", Sabancı Üniversitesi Eğitim Reformu Girişimi, Mart 2008, http://www.sabanciuniv.edu/ipm/tr/Yayinlar/EgitimIzlemeRaporu2007.pdf. (12.08.2009).

incelendiğinde cinsiyet farklılığının bazı bölgelerde olumsuz sonuçlar doğurduğu gözlemlenmektedir. Eğitimin içeriğinde toplumsal cinsiyetle ilgili önyargılardan uzak bir yaklaşımın benimsenmesi gerekmektedir. Oysaki Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerine bağlı illerde, erkek çocuklarının kız çocuklarına oranla daha fazla sayıda eğitime dâhil edildikleri görülmektedir. Erkek çocuklarının kız çocuklarından daha değerli tutulması ise başka önemli bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır. Aileler kız çocuklarını gerek ekonomik zorluklardan, gerekse evde anneye yardımcı olması isteğinden dolayı okula göndermemeyi daha fazla tercih etmektedirler. Çalışmalarına devam edilen "Baba Beni Okula Gönder" kampanyası bu sonucun olumsuzluğunu değiştirmek istercesine oldukça başarılı sonuçlar vererek devam etmektedir.

Toplumsal cinsiyet ayrımı ile ilişkili incelemelere son yıllar itibariyle bakıldığında tartışmalar bir başka boyutu daha ortaya çıkarmakta ve "Erkek öğrencilerin, kız öğrencilere göre çok daha fazla başarısız olduklarını göstermektedir. Kız öğrenciler sürekli başarı düzeyi açısından Britanya, A.B.D. gibi ülkelerde alınan ortak sonuca göre erkek öğrencilerden önde yer almaktadır. Kızlar daha düzenli ve daha çabuk motive olabilirlerken, erkekler bu konuda daha sıkıntılıdırlar. Kızlar daha çabuk olgunlaşarak, dilsel becerilerini daha iyi kullanabildikleri için erkeklere nazaran daha iyi durumda olabiliyorlar. Erkekler ise spor, bilgisayar gibi alanlara daha eğilimli olup grup içinde aktif olmayı daha çok benimsemektedirler. Kızlar pek çok alanda erkekleri geçmiş olsalar da bilim alanında, bilgisayar alanında erkekler kızlara göre daha başarılı oldukları gibi iş piyasalarında da onlardan daha avantajlı bir durum içindedirler." [102]

Genç erkeklerdeki bu başarısızlık düzeyleri, toplumda farklı sonuçları ortaya çıkarması açısından önemli bir sorun teşkil eder. Çünkü okuldan erken ayrılan bir öğrenci en az eğitimli bir kişi durumunda iş bulamama, ardından az para kazanma ve aile kuramama sorunlarını da peşinden getirecektir.

Eğitim, çağın gereklerini karşılayacak biçimde insan gücünün yetişmesinde ana unsur olarak her bireyin hakkı olduğundan eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması ve toplumsal cinsiyet farklılığının ortadan kalkması için okullaşma oranlarının yükseltilmesinin önemi çok fazladır. Türkiye'deki okullaşma ile ilgili olarak

[102] Giddens, a.g.k., ss. 486-523.

ilköğretimdeki okullaşma oranını dikkate alacak olursak burada iki orandan bahsedebiliriz. Birincisi İlköğretimde Brüt Okullaşma oranı, ilköğretime kayıtlı toplam çocuk sayısının yasal düzenlemelere göre ilköğretim çağında olan toplam çocuk sayısına oranıdır. İkincisi ise İlköğretimde Net Okullaşma Oranı, yasal düzenlemelere göre ilköğretim çağında olup ilköğretime kayıtlı olan toplam çocuk sayısının yasal düzenlemelere göre ilköğretim çağında olan toplam çocuk sayısına oranı olarak kabul edilmektedir.

Başbakanlığa bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün yayınladığı kadınların eğitim alanındaki durumunu analiz etmek için hazırlanmış olan dokümanlardan birisi olan Politika Dokümanı, Kadın ve Eğitim başlıklı dokümanına göre;

"İlköğretimde Brüt Okullaşma Oranları: 1997–2008 (%)

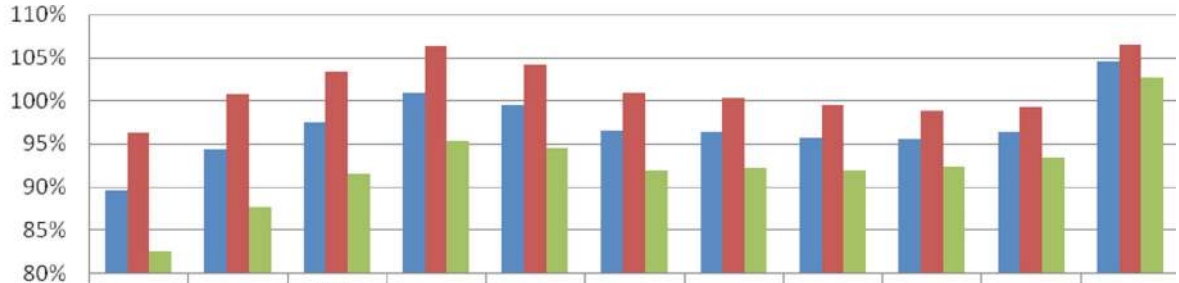

	1997-98	1998-99	1999-2000	2000-01	2001-02	2002-03	2003-04	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08
Toplam	89,51%	94,31%	97,52%	100,93%	99,45%	96,49%	96,30%	95,74%	95,59%	96,34%	104,54%
Erkek	96,26%	100,72%	103,31%	106,32%	104,19%	100,89%	100,31%	99,48%	98,83%	99,21%	106,41%
Kız	82,43%	87,60%	91,47%	95,31%	94,51%	91,91%	92,14%	91,85%	92,24%	93,37%	102,57%

Kaynak: MEB, 2007/08 Milli Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim." [103]

Türkiye genelinde 8 yıllık zorunlu kesintisiz temel eğitimin kabulünden itibaren ilköğretime katılım oranlarında önemli artış olmuştur. Tabloya göre brüt okullaşma oranı 1997 yılında %89,51 iken, 2007 yılında %104,54'e çıkmıştır. Kız çocuklarının brüt okullulaşma oranı 1997 yılında %82,43 iken 2007 yılında %102,57 olmuştur.

[103] "Politika Dokümanı, Kadın ve Eğitim", Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Eylül 2008, http://www.ksgm.gov.tr/Pdf/egitim.pdf. (12.08.2009).

"İlköğretimde Net Okullaşma Oranları: 1997–2008 (%)

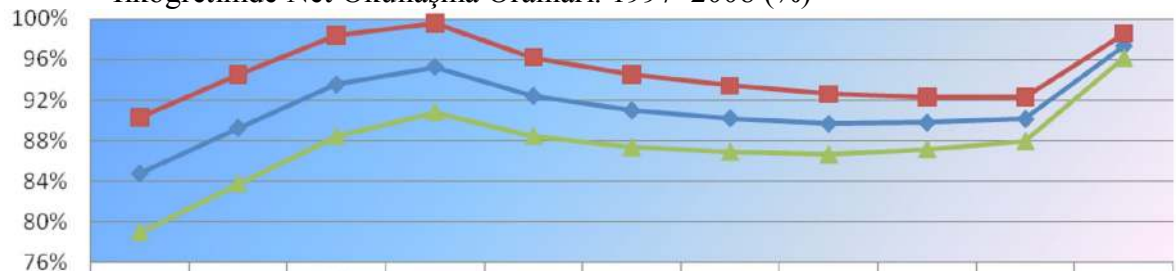

	1997-98	1998-99	1999-2000	2000-01	2001-02	2002-03	2003-04	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08
Toplam	84,74%	89,26%	93,54%	95,28%	92,40%	90,98%	90,21%	89,66%	89,77%	90,13%	97,37%
Erkek	90,25%	94,48%	98,41%	99,58%	96,20%	94,49%	93,41%	92,58%	92,29%	92,25%	98,53%
Kız	78,97%	83,79%	88,45%	90,79%	88,45%	87,34%	86,89%	86,63%	87,16%	87,93%	96,14%

Kaynak: MEB, 2007/08 Milli Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim."[104]

Tabloyu incelediğimizde toplam net okullaşma oranı 1997 yılında %84,74 iken, 2007 yılında %97,37'e yükselmiştir. Kızlar için ilköğretimde net okullaşma oranı 1997 yılında %78,97 iken 2007 yılında %96,14, erkekler için de 1997 yılında 90,25 iken 2007 yılında %98,53 olduğu görülmektedir. Bu değerler geçen yıllar içerisinde okullaşma oranlarında sürekli bir artışın olduğunu göstermekle birlikte hâlâ hedeflenmiş olan %100 oranına ulaşılamadığını da göstermektedir. Aradaki açığın zaman içinde kapanması ile toplumsal cinsiyet ayrımının da büyük ölçüde azalacağı söylenebilir.

Okullaşma oranı ile ilgili olarak e-okul sistemi uygulamada kolaylıklar yaşatacak. "E-okul sistemi 2009–2010 öğretim yılı itibariyle zorunlu öğrenim çağına gelmiş çocukları otomatik olarak kayıt altına alacak. Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'ndeki kayıtların esas alınması suretiyle ilköğretime kayıtlı olmama sorunu kalkmış olacak. İlköğretim çağına giren çocuklar, kendi yerleşim birimlerinde bulunan okullara sistem tarafından doğrudan kaydedilecektir. Tabii ki kayıt altına alındıktan sonra da çocukların devam edip etmediklerinin de takip edilmesi gereklidir." [105] Burada aslında önemli olan herkesin eğitim alması fikri olsa da esas olan alınan eğitimin kaliteli ve dünya standartlarında kabul gören bir eğitim olması gerekir.

[104] "Politika Dokümanı, Kadın ve Eğitim", Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Eylül 2008, http://www.ksgm.gov.tr/Pdf/egitim.pdf. (12.08.2009).

[105] "Eğitim İzleme Raporu 2008", Sabancı Üniversitesi Eğitim Reformu Girişimi, Haziran 2009, http://su-erg.advancity.net/uploads/pdf/ERG_EgitimIzlemeRaporu2008.pdf. (12.08.2009).

Temel eğitimin tamamlanması ile öğrenciler bir üst düzey okula gitme hakkını elde etmiş oluyorlar ve bu okullara aldıkları eğitimlerle farklı bilgi ve yeteneklerle gidiyorlar. Öğrencilerin bir üst düzey ortaöğretim kurumlarına kayıt için belirlenmiş ve evrensel olarak kabul edilmiş bilgi ya da yetenekler bulunmamaktadır. Sadece bütün öğrencilerin okuryazar oldukları, bilimsel ve dijital yeteneklerde yeterli oldukları ve gelişmiş öğrenim yeteneklerine sahip oldukları bekleniyor. Burada herkesin bilmesi gereken bilgi ve iletişim teknolojilerinin temel bir gereklilik olarak ortaya konmasıdır. Bu durumda öğrencilerin gerçekte ne bildiği ve neler yapabilecekleri daha da önemli hale gelmeye başlıyor.

"OECD, Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA) 2003 yılında öğrenci performansını üç temel alanda değerlendirdi ama özellikle matematiksel yeteneklere, örneğin konseptlerin anlaşılması, bilginin uygulanması ve problem çözme yetenekleri konularında yapılan sıralamada en üstte Finlandiya, Kore ve Kanada yer almıştır. Ayrıca matematik ölçeğinde bilme durumu altı yeterlilik seviyesi ile ölçülmüş. Burada Seviye iki: 'Bir durumun matematiksel elemanlarını anlamak için direkt çıkarsama kullanabiliyorlar, bir durumu incelemek ve anlamak için tek bir temsil kullanabiliyor, temel algoritmaları, formül ve prosedürleri kullanabiliyor, yorumlar yapabiliyor ve direkt muhakeme gerçekleştirebiliyorlar' olarak tanımlanmış.

PISA 2003'e göre yeterlik seviyesinin her birine erişen öğrencilerin oranlarına bakıldığında, Yunanistan, İtalya, Meksika, Portekiz, Türkiye ve ABD'deki öğrencilerin dörtte birinin 2.seviyeye ulaşamadığı görülürken, Finlandiya'daki öğrencilerin %7'sinden azının bu eşiğin altına düştüğü gözlemlenmektedir. Daha genel değerlendirilecek olursa, OECD ülkelerindeki öğrencilerin %20'sinden fazlası sınırlı bir matematiksel yetenek göstermekte ve ancak tanıdıkları durumlarda alışılmış matematik metotlarını kullanabildikleri söylenebilir. Bu bulgular öğrencilerin önemli bir kısmının ya da iş aramaya karar verenlerin, bilgi ve yeteneklerinin başarılı olmaya yetecek düzeyde olmadığını göstermektedir. Birçok ülke, bu bulgular doğrultusunda başarısızlığı önlemek adına ve öğrenme zorluğu çeken öğrencilere yardımcı olmak amacıyla yeni öğrenci rehberliği ve özel eğitim hizmetleri başlatmıştır." [106]

[106] Sahlberg, P., "OECD Ülkelerinde Ortaöğretim Ortak Problemler, Farklı Çözümler", Avrupa Eğitim Vakfı, Eylül 17, 2007, http://www.pasisahlberg.com/downloads/Secondary%20education%20trends%20in%20OECD%20Turkish.pdf. (03.05.2009).

3.2. Eğitime Aile Katılımı

3.2.1. Eğitime Aile Katılımının Amacı

Eğitimde aile katılımı ana-babaların çocuklarının eğitim hayatlarına katkı sağlayabilmeleri için planlanmış olan her türlü etkinlik olarak tanımlanabilir. "Çocuğun eğitimine ailenin katılımının sağlanması ile anne-babaya da eğitim verilerek eğitimin desteklenmesi, eğitim-öğretimin etkin bir şekilde yapılması, aile ve okul arasında ilişki kurularak gerekli durumlarda hem aile içinde hem de okulun işleyiş sisteminde değişikliklerin yapılması amaçlanmaktadır. Bunların yanı sıra ailenin çocuk ile ilgili tam manasıyla bilgilendirilerek bilinç düzeyinin artırılması, çocuğun öğrenme ortamlarının ayarlanması ile ilişkili olarak ailenin bilinçlendirilmesi, problemler ve çözüm alternatifleri hakkında ailelerin bilgilendirilmesi ile birlikte disiplin sağlanması ile ilişkili bilgilendirilmelerin yapılması da amaçlananlar arasındadır. Anne-babanın ortaya konduğu tutum ve davranışlarının doğrulukları ve olması gerekenler hakkında onlara fikir beyan edilmesi, çocukların olası davranış hataları karşısında onların nasıl bir tepki vererek tutumlarının ne olması gerektiği ve yanlışlarının nasıl düzeltilmesi gerektiği konusunda anne-babanın bilgilendirilmesinin sağlanması da yine amaçlananlar arasında yer almaktadır. Bu amaçların yerine getirilmesi sonucunda anne-babalar çocuklarının eğitim hayatlarının içinde olmanın önemini tam olarak kavramış olarak gerçek anlamda yer almış olacaklardır." [107]

Aile çocuğuna eğitim aldırabilmek için sahip olduğu ekonomik imkânlarını kullanacaktır, dolayısıyla çocuğun hangi seviyeye kadar eğitim alabileceği bu iş için gelirin ne kadarının ayrılabileceği ile doğrudan ilgilidir. Okul için gerekli kıyafet, kitap, araç-gereç, servis gibi harcamalar zorunlu harcamalardır. Bunların dışında, kaliteli eğitim veren okullara gitmek, daha iyi semtlerde ikamet etmek, okul dışında ayrıca takviye kurslara gidebilmek de ailenin ekonomik gücüyle alakalı olan ve yapıldığı takdirde alınan eğitimin kalitesini artırmış olacağı düşünülen dolaylı harcamalar olarak nitelendirilebilir.

Türkiye'de ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretime katılımın payında aile geliri önemli bir etkendir. Hatta aile bireylerinden haneye gelir katkısı sağlayacağı düşünülen kişilerin okula gitme ihtimalleri de azalmaktadır. "Devlet İstatistik Enstitüsü'nün 2003

[107] Tezel Şahin ve Ünver, a.g.m., ss. 23-30.

Hane halkı Bütçe Anketi sonuçlarından elde edilen bilgilere göre yapılan bir çalışmada, ailenin ekonomik düzeyi arttıkça 18–23 yaş arasındaki gençlerin eğitime katılımı artmaktadır. Ayrıca aynı yaş grubunda eğitime katılımda bölgelere göre eşit bir dağılım olmadığı, erkeklerin kadınlara göre eğitime katılım oranlarının daha fazla olduğu da bulunan sonuçlardandır. Türkiye geneline bakıldığında Doğu'ya göre Batı'da eğitime katılım fazla olup, genel olarak erkekler kadınlardan daha fazla eğitime katılmaktadırlar. Gelir seviyesi arttıkça eğitime katılım oranları daha da yükselmektedir. Bunun yanı sıra ekonomik düzeyi aynı olan kadın ve erkekler karşılaştırıldığında, ekonomik düzey yükseldikçe kadınların erkeklere göre eğitime katılım oranları da yükselmektedir." [108]

"Devlet İstatistik Enstitüsü'nün '2002 Bütçe Anketi' sonuçlarının değerlendirilmesine göre eğitimin gelire etkisine bakıldığında, üniversite mezunu kadınların, lise mezunu olanlara göre %77,6 daha fazla kazanç sağladıkları görülmektedir. Buna karşılık üniversite mezunu olmak erkeklerde kadınlara göre daha az etkili olmaktadır." [109]

3.2.2. Eğitime Aile Katılımının Sağlanması İçin Okul Yönetiminin Yapması Gerekenler

"Eğitime aile katılımının tam olarak kelimelerle sınırlandırılmış bir tanımı bulunmamakta ve kanunlar çerçevesinde de zorunlu tutulmamaktadır." [110] Bu konuda Okul Yönetimleri kendi inisiyatifleri doğrultusunda Okul-Aile Birliği çerçevesinde işleri yürütmektedir. Okul yönetimi, çoğu zaman eğitim yönetiminde ailenin katılımının süregelen kendi işleyiş sisteminde aksaklıklar doğuracağını düşünmesinden dolayı aile katılımı ile ilgili bir planlama yapmamaktadır. Okul yönetimi aile ile öğretmen arasında bir köprü kurabilmek için gereken ortamı ve koşulları sağlamalıdır.

"Günümüz koşullarında anne-babalar çocuklarının eğitimlerine ve onların kişilik oluşumlarına giderek artan bir şekilde önem vermektedirler. Ebeveynliğin Batı kültürü yaklaşımı içerisinde daha demokratik değerlere sahip bir tutum içinde gerçekleştirildiği

[108] Tomul, E., "Türkiye'de Eğitime Katılım Üzerinde Gelirin Etkisi", Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, c. 2, no. 22, 2007, ss. 122-131.
[109] Kiren Gürler, Ö., Üçdoğruk, Ş., "Türkiye'de Cinsiyete Göre Gelir Farklılığının Ayrıştırma Yöntemiyle Uygulanması", Journal of Yasar University, c. 2, no. 6, 2007, ss. 571-589.
[110] Tezel Şahin, Ünver, a.g.m., ss. 23-30.

gözlemlenmektedir." [111] Bu zorunlu bir gelişme olup her şeyde yaşanan gelişmelerin ebeveynin bilinçlenmesinde de bir gelişme yaşattığı söylenebilir.

"Aileler sahip oldukları özgüven duyguları ile çocuk gelişimi ve eğitimi üzerine bilgi ve yetenekleri sayesinde çocuklarının sağlıklı bir gelişime sahip olmasını sağlayabilirler. Ancak eğitim geniş bir konu olduğundan dolayı sosyal bir desteğe de ihtiyaç duymaktalar. Okulların rehberlik servisleri, bu konuda geliştirilecek olan aile eğitim programlarına ailelerin katılımını sağlayarak hem işlevsellik alanlarını genişletmiş olacaklardır hem de ailelere gereksinim duydukları desteği sağlamış olacaklardır. Okul yönetimi gerekli alt yapıyı kurarak bu programların düzenlenmesini ve ailelerin programa katılımını sağlamalıdır." [112]

Ana-babalar çocuklarının eğitim-öğretim süreci içerisinde çok önemli bir yerde bulunmaktadırlar. Çocuklarının eğitim-öğretimlerine katılımlarının farklı çerçeveler içerisinde olduğu gözlemlenir. Bunlar genellenecek olursa "Ana-babanın çocuklarının okul ile ilişkin beklentileri, ana-baba-çocuk ve okul ile iletişimi, yapılan okul etkinliklerine ana-babanın katılımları, ana-babanın çocuklarının öğrenme etkinlikleri sürecinde edindikleri yer olarak ifade edilebilir." [113]

Bununla ilgili yapılmış bir araştırma sonucu, "Ebeveynin eğitim programlarına katılımlarının, çocuklarının gelişimleri üzerinde olumlu etkiler yaratmış olduğunu göstermektedir."[114]

Öğretmenler tarafından aile katılımını inceleyecek olursak bu konuda öğretmenlerin de yaşamış olduğu bazı sıkıntılar olduğunu söyleyebiliriz. "Öğretmenlerin genel olarak ailelerin eğitime katılımının hangi program çerçevesinde olması gerektiğini bilmiyor oldukları ve aile katılımlarının sağlanması için gereken etkinliklerin kendileri için zaman alıcı bir durum yaşattıklarını, ayrıca ailelerin eğitime katılım konusunda isteksiz olduklarını düşündükleri de söylenebilir. Farklı bir yaklaşımda ise ailelerin eğitime katılımlarında çocuklarına karşı sübjektif bir yaklaşım içinde olacaklarından dolayı olumlu

[111] Öner, B., Yılmaz, S. "Anne ve Baba Gözüyle "Çocuk Eğitimi" Bir Sosyal Temsil Ön Çalışması", Kriz Dergisi, c. 9, no. 1, ss. 39-46.
[112] Tezel Şahin, F., Özbey, S., "Aile Eğitim Programlarına Niçin Gereksinim Duyulmuştur? Aile Eğitim Programları Neden Önemlidir?", Aile ve Toplum Eğitim-Kültür ve Araştırma Dergisi, 2007, ss. 7-12.
[113] Kotaman, a.g.m., ss.135-149.
[114] Gürşimşek, Kefi, Girgin, a.g.m., ss. 181-191

sonuçlar alınamayacağı da ifade edilmektedir. Okul yönetimleri ailelerin çocukları için doğdukları an itibariyle öğretmenlik misyonu taşıdıklarını, çocukların aileleri tarafından daha iyi tanındığını mutlaka dikkate almalıdırlar." [115]

Burada okul yönetimine çok önemli görevler düşmekte ve bütün bu kısırdöngülerin giderilebilmesi için okulların eğitim politikalarının içerisine aile katılım programlarını dâhil etmeleri gerekmektedir. Bunun sağlanabilmesi için okul içerisinden belirlenecek bir komisyon tarafından bütün detaylarıyla düşünülmüş aile katılım etkinliklerinin hazırlanarak herkesin görevlerinin belirlenmesini, hedeflenen davranışlara ilişkin yapılması gereken iş planlamalarının ayrıntıları ile açıklaması gereklidir. Bu etkinlikler sadece plan çerçevesinde kalmayıp mutlaka uygulanarak dönüt ve düzeltmeler yapılarak eksikliklerin giderilmesi suretiyle eğitime aile katılımının giderek artması sağlamalıdır. Bu etkinlikler ailelerin ilgisizliğini, zaman yetersizliğini, ekonomik şartlarının yeterliliğini/yetersizliğini dikkate alacak ayrıntıları mutlaka içermelidir. Bu çalışmaların sonucunda ailenin kuruma olan güveninin artması sağlanmalıdır. Güven sağlamayan hiçbir kurum hiçbir kimse tarafından desteklenmeyecektir.

Bütün bunlardan yola çıkarak aile katılımının sağlanabileceği beş temel başlık oluşturabiliriz. Bunlardan "Birincisi; ailenin öğrenen bir kurum olmasıdır. Aile öğretim programları ile ilişkili olarak detaylı bir biçimde bilgilendirilir, okulun eğitim politikası aktarılarak etkili bir ebeveyn olabilmesi için kendilerine bilgi aktarımlarında bulunulur. İkincisi; ailenin öğreten bir kurum olması. Ailenin çocuklarına evde öğrenme uygulaması ve başka alanlarla ilgili etkinliklerde bulunması ve çocuklarını bu suretle takip etmeleri sağlanır. Üçüncüsü; ailenin bilgi kaynağı olması. Aileler okul ile öğrenci arasındaki iletişimin sağlıklı olup olmadığının anlaşılması yönünde bir iletişim kanalı olarak paylaşımda bulunmalıdır. Dördüncü olarak; ailenin destekleyici olması ve okuldaki her çeşit etkinlik ve işlerde destek vermeleri. Beşinci olarak; ailenin karar veren bir danışman olması. Aile çocuk ile ilgili önemli kararların verilmesi esnasında okul yönetimi ve öğretmenden destek almalıdır." [116]

[115] Tezel Şahin, Ünver, a.g.m., ss. 23-30.
[116] Dilfiruz Cömert ve Havise Güleç, "Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Aile Katılımının Önemi: Öğretmen-Aile-Çocuk ve Kurum", Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, c. VI, no. 1, Haziran 2004, ss. 131-145.

"Aile katılımı sağlama çalışmalarının başında mutlaka velilerle bireysel görüşmelere yer verilmeli ve ebeveynin çocuklarından ve okuldan beklentilerinin neler olduğu öğrenilmelidir. Onların çocukları ile iletişimlerinde yaşadıkları sorunlar, aile özellikleri, ailenin kültür değerleri, ailenin bu konudaki ihtiyaçları belirlenmeli, daha sonraki yapılacak toplantıların gün ve saatleri onlarla birlikte belirlenerek onların bu konudan haberdar edilmeleri sağlanmalıdır." [117] Velilerle yapılan görüşmelerin bütün sonuçları mutlaka bir dosyada tutulmalı ve her öğretmen velilerle görüşmeler esnasında dosyaları yanlarında bulundurmalıdır. Görüşme sonunda konuşmalar, izlenimler ve değerlendirmeler mutlaka kayıt altına alınmalıdır.

"Aile katılımının sağlanarak okul-aile işbirliğinin gerçekleşmesinin önemli iki yararından bahsedilebilir. Birincisi; ailenin okul ve öğrenciye olan ilgisinin artması, öğrencinin motivasyonunu artırır. İkincisi; ailelerin okulun yapısını, yapılan eğitimin içeriğini ve okulla ilgili tüm özellikleri bilmesi çocuğunu daha iyi yönlendirmesine yardımcı olur." [118]

Okul-aile işbirliğine yönelik olarak öğretmen ve veli görüşlerinin belirlenmesine yönelik bir çalışma yapılmış olup bu çalışmada okul-aile işbirliğini etkileyen olumsuzluklar özetle aşağıdaki şekilde ifade edilmiştir;

- "Öğretmenlere göre anne-babanın çalışıyor olması ya da zaman bulamamaları nedeniyle velilerle iletişim kurmada sıkıntı yaşanabiliyor. Bu durumda velilerle iletişim kurma ve görüşme yöntem ve tekniklerinin sınıf seviyesine ve diğer koşullara göre olabileceğini ve bunun duruma bağlı olarak belirlenmesi gerektiğini ifade etmişler. Bunlar yüz yüze görüşme, telefonla görüşme, mesaj yoluyla haberleşme, öğrencinin defterine not yazma, ev ziyaretleri gibi. Bütün bunların belirli periyotlarla yapılması (haftalık, aylık, …). Okul düzeyinde ise velilerle tanışmak için toplantılar, sergiler, geziler, özel günler tertiplenerek velilerin katılımları sağlanabilir. Yoğun tempo içerisinde tek tek velilerle görüşmede zaman sıkıntısı yaşayabilmektedirler. Öğretmenler sınıf seviyesi yükseldikçe velilerin okulla iletişimlerinin azaldığını da ifade etmişler. Bazı velilerin eğitim düzeyi düşüklüğünden dolayı okula karşı soğuk olmaları ilgisizlik doğurmakta. Okulların

[117] Ömeroğlu E., Yaşar, M., C., "Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Ailenin Eğitime Katılımı", Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, c. 6, no. 62, Nisan 2005.
[118] Kolay,Y., "Okul-Aile-Çevre Iş Birliğinin Eğitim Sistemindeki Yeri ve Önemi", Milli Eğitim Dergisi, Güz, no. 164, 2004.

çoğunlukla velileri para istemek için okula çağırmaları onların okula gelme isteklerini azaltmaktadır. Velilerin isteklerinin dikkate alınmaması da öğretmenlere göre velilerin okuldan uzaklaşmalarına neden olmaktadır.

- Velilere göre öğretmenlerin sert bir tutum sergilemesi, öğretmenin 'her şeyi ben bilirim' edasıyla veliye yaklaşması, okulun kendilerinden sürekli para talebinde bulunması, yapılan yardımların nereye gittiği hakkında bilgi verilmemesi velilerin okulla iletişimlerinin azalmasına neden olmaktadır." [119]

Bütün bu çalışmaların yapılabilmesi için öncelikle ailelerin özelliklerinin bilinmesini sağlayan bir bilgi formunun kayıt esnasında veliler tarafından tam olarak doldurulması gerekmektedir.

3.3. Anne-babanın Çocuklarının Eğitimlerine Katılımının Okula Sağladığı Katkı

Anne-babaların çocuklarının okul düzeylerine göre eğitime katılımları incelendiğinde, ailelerin çocuklarının yaşları arttıkça okullarda yapılan faaliyetlere katılımlarının azalmakta olduğu gözlemlenmiş. Lise düzeyinde okula giden öğrenciler, eğitim ile ilgili kararların çoğunu bu konuda ailelerinin destekleyici tavrıyla birlikte kendi başlarına almakta oldukları görülmektedir.

"Çocuklarının eğitimlerine katılan anne-babalar, onların okul ortamlarını daha iyi tanıyacak, okulda sergiledikleri davranışları değerlendirebilecek ve bu anlamda bilgi ve becerilerinin gelişmesini sağlayarak çocuklarının gelişimlerinde daha etken bir anne-baba konumuna geleceklerdir. Ebeveyn okul ile işbirliği içerisinde olduğu sürece eğitim sürecinin aktif katılımcısı olacak dolayısıyla, yapılan eğitim programlarının hedeflenen amaçlarını daha iyi anlayacak ve okula karşı daha olumlu tutumlar geliştirecektir." [120]

[119] Yıldırım, M., C., Dönmez, B., "Okul-Aile İşbirliğine İlişkin Bir Araştırma (İstiklal İlköğretim Okulu Örneği)", Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, c. 7, no. 23, 2008, ss. 98-115.
[120] Gürşimşek, Kefi, Girgin, a.g.m., ss. 181-191.

4. ANNE-BABANIN ÇOCUKLARININ EĞİTİMLERİNE KATILIMIYLA ÖĞRENCİNİN EĞİTİM VE ÖĞRETİMİNE SAĞLADIĞI KATKININ ÖĞRENCİNİN DERS BAŞARISINA ETKİSİ

"İstanbul'da oturan ve çocukları ilköğretimden lise son sınıfa kadar değişik seviyelerde olan, 24 erkek ve 37 kadından oluşan 61 ana-babanın katıldığı bir araştırmadan elde edilen sonuca göre, ana-baba katılımı arttıkça çocuğun ders başarı seviyesi olumlu yönde artmaktadır. Yapılan çalışmalar ana-babaların çocuklarının eğitim-öğretimlerine katılımlarının okula devam durumlarına, sosyal davranışlarının gelişmesine, okulda yaşanabilecek disiplin sorunlarının azalmasına, duygusal gelişimleri için daha sağlıklı bir ortamın oluşmasına yardımcı olduğu ve çocukların ders başarıları üzerine doğrudan etkili olduklarını ortaya koymuştur." [121]

"Babaların çocuklarının eğitimlerine katılımları, onlarda süregelen değişimlerin olumlu bir şekilde artmasına yardımcı olarak, eğitime katılımı olmayan babaların çocuklarına göre zihinsel becerilerinin, dil kabiliyetlerinin daha iyi bir şekilde gelişmesini sağlamaktadır." [122]

"Bir başka çalışmada ise olumsuz bir yaklaşım ile şimdiye kadarki ifadelerin tersine, Türkiye'de ders başarılarının artmasında; ana-babaların çocuklarının eğitim-öğretimlerine katılmaları ile çocukların öğrenim düzeyi arasında bir bağ bulunmadığı ifade edilmiştir. A.B.D.'de çeşitli araştırmacılar tarafından gerçekleştirilen başka çalışmalarda ise ilkokuldan itibaren öğrenim düzeyi yükseldikçe ana-babanın eğitim-öğretime katılma düzeyi aşağılara inmektedir. Diğer bir çalışmanın sonucunda ise ana-babanın çocuğun eğitim-öğretimiyle ilgilenmesinin onun ödevlerini tamamlamasına ve yaptığı ödevin kalitesinin yükselmesine yardımcı olduğu ifade edilmektedir." [123]

Anne-babanın eğitime katılımıyla okul-veli ilişkileri daha da güçlenmiş olacaktır. Anne-babanın çocuğunun eğitimini takip etmesi okulla ilişki içerisinde olması, baskıcı olmayan hafif bir kontrol sisteminin işletilmesi öğrencinin kendine ve ailesine karşı sorumluluk duygusunu artırarak yapması gerekenleri zorunluluk olarak değil de içinden

[121] Kotaman, a.g.m., ss. 144-145.
[122] Gürşimşek, Kefi, Girgin, a.g.m., 181-191.
[123] Kotaman, a.g.m., ss.139-145.

gelerek yapmasını sağlayacak ve otokontrol sistemini işletecektir. Bu durum çocuğun derslere karşı da motivasyonunu artıracak ve sonuç ders başarısı olarak ortaya çıkacaktır. Aileler bu şekliyle çocuklarının arkadaşlarını tanıyacak, hangi saatlerde nasıl bir paylaşım içinde olduklarını bilecek ve olası sorunların önceden çözümlenmesini sağlamış olacaklardır. Bunların devamını sağlayabilmek için ailenin çocuğu ile olan paylaşımlarını da artırması gerekmektedir. Çocuk anne-babasına duyduğu sevgi ve saygı ölçütünde onların istediklerini yerine getirecektir. Bunun için aile yaşantısında ve çocuğun ev ortamında ders çalışmasıyla ilgili düzenlemelerin yapılması gerekiyorsa bunların da en hızlı bir biçimde gerçekleştirilmesi gereklidir.

4.1. Anne-babanın Sosyoekonomik Düzey ve Sosyokültürel Düzeyinin Çocuklarının Eğitimine Katılımları Arasındaki İlişki

Sosyoekonomi Türk Dil Kurumu Sözlüğü'ndeki tanımıyla; "Aynı anda hem toplumsal alanı hem ekonomik alanı veya aralarındaki ilişkileri ilgilendiren" [124] olarak karşımıza çıkmaktadır. Yurtdışında yapılan çalışmalardan birine göre "Ana-babanın sosyoekonomik düzeylerinin yüksek olmasının, çocuklarının eğitim-öğretimlerine katılmalarında, sosyoekonomik düzeyi düşük olanlara göre daha fazla olduğudur. 2000 yılında iki ilköğretim okulunda yürütülen bir çalışma neticesinde; çocukların büyümeleri üzerinde ailelerin eğitim düzeylerinin ve sosyoekonomik düzeylerinin önemli belirleyici faktörler oldukları tespit edilmiştir. Bu çağlarda elde edilen yemek yeme alışkanlıklarının ileri yaşlardaki sağlık davranışlarını ve sağlık düzeylerini belirlemesi açısından önem taşımaktadır." [125]

"Sosyolojik araştırmalar göstermektedir ki üst gelir grubuna mensup olan ailelerin çocukları, toplumun geleceği üzerinde etkisi olan okullara devam etmektedirler. Ekonomik sıkıntı yaşamayan aileler çocuklarının eğitimlerinde okul başarısına çok fazla önem vermekte, çocuk sınıf tekrarı yapsa dahi eğitimine devam etmesi istenmektedir. Diğer yandan daha düşük ekonomik düzeye sahip olan aileler ise ekonomik olanakların elverişsizliğinden ötürü çocuğun başarısı fazla olmadığı zamanlarda onu eğitime devam

[124] "Türkçe Sözlük", Ankara: Türk Dil Kurumu, 2005, s.1797.
[125] Özdemir, O., Emel Erçevik, E., Çalışkan, D., "Farklı Sosyoekonomik Düzeye Sahip İki İlköğretim Okulunda Öğrencilerin Büyümelerinin Değerlendirilmesi", Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası, no. 58, 2005, ss. 23-29.

etme yönünde fazla zorlamayarak bir an önce meslek hayatına atılmasını daha doğru bulmaktadır. Bu durumda bulunan genç ailesine yük olmamak adına eğitimini yarıda bırakmak ya da daha kolay okunabilen bölümleri tercih etmek zorunda kalmaktadır."[126]

Sosyoekonomik düzeyi düşük olup okulda başarısızlık gösteren çocuklara öğretmen ve idareciler meslek öğrenme yolunda eğitim almaları için yol gösterirler. Çünkü bu çocukların akademik boyutta bilgi eksikliklerini giderebilmeleri için takviye çalışmalar yapması gerekecektir ve bu aileye artı bir ekonomik yük getirecektir. Bu yüzden de aileler böyle bir durum karşısında genellikle çocuklarına okulu bıraktırıp, meslek öğrenmeleri doğrultusunda bir işe yerleştirmeyi tercih ederler. Oysaki sosyoekonomik düzeyi orta ve üst kademede bulunan ailelerin böylesi bir sahne karşısında çocuklarının eksiklerini bir şekilde çözümleyip eğitimlerine devam etmelerini sağladıkları görülmektedir.

"Sosyokültürel düzeyi düşük ailelerin Okul Aile Birliklerinde gerçekleştirilen faaliyetlerde diğer velilerle istenilen boyutta bilgi paylaşımında bulunamayışlarından dolayı olumsuz görüşlerin ortaya çıkması yapılan bir araştırmanın sonuçlarından bir tanesidir." [127]

Sosyokültürel değerleri yükselen ailelerin çocukları kendilerini ifade etme konusunda daha fazla imkânlara sahip olmaktadır. Ailelerin sosyoekonomik statülerinin çocuk yetiştirme ve ebeveyn tutumu üzerinde önemli etkileri vardır.

"Sosyoekonomik statü gelir, meslek ve eğitimle ilgilidir. Genel kabule göre yüksek sosyoekonomik düzeye sahip olan ebeveyn iyi eğitimli, saygı gören bir mesleğe sahip ve yüksek geliri olan kişilerdir. Orta sosyoekonomik seviyedekiler iyi eğitim alarak, profesyonel bir mesleğe sahip orta düzey gelir elde eden kişilerdir. Düşük sosyoekonomik seviyedekiler ise zayıf bir eğitime sahip kalifiye işleri olmayan ve düşük gelirleri olan kişilerdir. Tabii ki herkesin net bir şekilde bu sınıflamaya girmesi her zaman söz konusu olmayabilir. Eğitim düzeyi düşük olup çok gelire sahip olabildikleri gibi, iyi eğitim almış olup düşük gelir düzeyine sahip olan ebeveyn de mevcuttur. 80 anne ve çocuklarının gözlemlenmesiyle yapılan bir çalışmanın sonucuna göre düşük sınıfın annelerinin

[126] Çıvgın, İ., Yardımcı, R., Sosyolojiye Giriş, Ankara, 2007, ss.60-61.
[127] Akbaşlı, S., Kavak,Y., "Ortaöğretim Okullarındaki Okul Aile Birliklerinin Görevlerini Gerçekleştirme Düzeyleri", Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, no. 19, 2008.

çocuklarıyla olan ilişkilerinin, orta sınıf annelerinin çocuklarıyla olan ilişkilerinden daha az olduğu sonucu ifade edilmiş. Aynı araştırmada kız ve erkek çocuklara karşı davranış sergileme incelendiğinde, düşük sınıf annelerinin orta sınıf annelerine kıyasla kız çocuklarına karşı daha yapılandırmacı davranırken erkek çocuklarını daha fazla kısıtladıkları sonucu ortaya konmuştur." [128]

"Çalışan anne eve gelir getirerek ekonomik katkı sağlar. Bununla birlikte çocuğun okuldan döndüğünde evde annesini bulamadığı zaman yaşadığı yalnızlık sıkıntı doğurabilir. Evde kimse yokken zamanını boş geçirebilir veya sokaklarda geçirebilir. Bir bakıcı varsa anneyle bağlarında kopukluklar yaşayabilir, huy ve alışkanlıklarında değişiklikler olabilir. Ayrıca annenin işi toplumda mesleksel saygınlığı olmayan bir iş ise çocuğun arkadaşları tarafından hor görülüp, kınama davranışı ile karşılaşılabilinir." [129]

4.2. Anne-babanın Eğitim Düzeyinin ve Mesleklerinin Çocuklarının Ders Başarısındaki Rolü

"21. yy bilgi çağının yaşandığı ve dolayısıyla bilgi toplumunun olmasının gerektiği bir yüzyıldır. Bu toplum içinde var olan eğitimli insanlar taşıyıcı bir kimlik içinde hareket edecekler ve sürekli yeni öğrenmeler gerçekleştirerek yaşam boyu eğitim içinde hareket edecekler ve topluma uygun olan insan tipinin yetişmesi için gerekleri yerine getireceklerdir. Bilgi toplumunun öğretmenleri teknolojinin hızla geliştiği bir toplum içerisinde toplumun gerektirdiği bilgi ve becerileri elde edebilmek için bilgiyi okuyup yazabilen, öğrenmeyi öğrenen, aldığı bilgiyi teknolojik ortamda kolaylıkla işleyebilen, bunları yorumlayıp anlamlandırarak yeni bilgiler üretebilen bireyler yetiştirmek zorundadırlar. Bilgi toplumu içinde bulunan öğrenci, yüksek hayal gücüne sahip olarak öğrenme içerisinde, aktif katılımcı bir birey olarak önyargısız bir şekilde bilgiyi arayan, bulduğu bilgiyi değerlendirerek, mantıklı kararlar doğrultusunda üreten bir kişidir. Bir ekip ruhu içerisinde bağımsız düşünebilmeyi öğrenmiş ve teknolojinin getirdiği tüm yenilikleri de farklı projeler içerisinde kullanabilen bir kişi olacaktır. Böyle bireylerin velileri bütün bunları anlayabilen, gelişmeleri takip edebilen ve çocuklarının tüm bu donanımlarını sağlarken onları destekleyebilecek vizyona sahip olan kişiler olarak yanlarında

[128] Sertelin, a.g.t., ss. 9-17.
[129] Başaran, a.g.k., s. 311.

bulunmalıdır." [130] Bu bireylerin bugünü yarına götürebilecek nitelikte düşünce anlayışına sahip olması gerekmektedir.

Bunların gerçekleşebilmesi için bireylerin okuyan, dinleyen, anlayan, dinlediğinin muhakemesini yaparak yorumlayan, ayırt edebilen kritik tepki becerisini geliştirmiş bireyler olması gerekir. "Kritik tepki becerisini geliştirebilmenin önemli bazı ilkelerinden bahsedecek olursak;

- Bir konuda bilgi sahibi olunduğunda fikir beyan edilmelidir,
- İleri sürdüğümüz savımızın dayandığı varsayımlar açıkça ortaya konmalıdır,
- Ortaya sürülecek delillerden herkes aynı sonuçlara mantık yoluyla varabilmeli,
- Varsayımların dayandırıldığı açıklamalar uygun anlamlar içermeli,
- Kurulan cümleler içerisinde hakikatler ve fikirler birbiriyle karışmamalı v.b." [131]

Kanunlar çerçevesinde kadın-erkek eşitliğinden bahsediliyor olsa bile toplum içerisinde kadına yönelik bir sosyal yaptırım söz konusu olmaktadır. "Siyasetin eğitim içerisindeki pek çok faktöre etken olması kadınların eğitimlerinde de olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Kadın eğitimi için kaynakların sağlanması ve gerekli altyapı ile ilgili yeterli çalışmalar yapılmamaktadır." [132]

Yurtdışında yapılan bazı çalışmaların sonuçlarına göre, "Ana-babanın eğitim düzeyinin, çocuğunun eğitim-öğretimine katılması arasında veya çocuğun ödev sorumluluğunu yerine getirmesinde olumlu yönde bir katkı sağlamadığı ifade edilmektedir. Ana-babaların eğitim seviyesi yükseldikçe çocuklarının eğitim-öğretimlerine katılma oranları da yükselmektedir." [133]

Eğitim düzeyi yüksek olan aileler eğitime daha sıcak bakmakta ve eğitimin gerekliliğine daha fazla inanmaktadırlar. Okul yaşantısı ve okulda öğretilenler hakkında

[130] Numanoğlu, a.g.m., ss.331-339.
[131] Sevgi, L., "Rakamlarla Konuşmak: Bilimde Okur/Yazarlık ve Toplumsal Algılama", Doğuş Üniversitesi, http://www3.dogus.edu.tr/lsevgi/LSevgi/Bilim/LS_TUBA_Bilim_K%C4%B1sa.pdf. (04.08.2009).
[132] Ereş, F., "Türkiye'de Kadının Statüsü ve Yansımaları", Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi, no. 19, 2006, ss. 40-52.
[133] Kotaman, a.g.m., ss.135-149.

gerekli bilgiye deneyimleri nedeni ile sahip olduğundan dolayı öğretmen ile kurabileceği kişisel ilişkileri daha olumlu bir tutum sergileyecektir. Bu durum ailelerin okula güven duygularının artmasını sağlayarak velilerin öğrenci ve okul ilişkisinin artmasında önemli bir destek olmaktadır. Eğitim düzeyi düşük aileler ise okulda gerçekleştirilen faaliyetlere ne oranda ve nasıl katılacakları konusunda güvensiz bir yaklaşım içinde olabilirler. Okul bu tür aileleri gözlemleyerek onlara yol gösterici nitelikte yardımlarda bulunmalıdır.

"Devlet İstatistik Enstitüsü'nün 2005 Hane Halkı Bütçe Anketi Sonuçları ile elde edilen ham verilere dayanılarak, 15–18 yaş arası cinsiyet ve yerleşim yerine (kırsal kesim-kent) göre bir araştırma yapılmış. Bu araştırmanın sonuçlarına göre: Babanın eğitim düzeyinin artması çocuğunun öğrenci olması olasılığını artırmakta ve bu artış erkek çocuklara oranla kız çocuklarının eğitime katılımı üzerinde daha fazla etkili olmakta, ayrıca kırsal kesimde babanın eğitim düzeyi ne kadar fazla ise çocuğunun öğrenci olması ihtimali de o kadar fazla olmaktadır. Aynı araştırmaya göre öğrencinin annesinin yüksek öğretim mezunu olmasının, lise ve ilköğretim mezunu oluşuna göre 13 kat daha fazla öğrenci olma olasılığını artırmakta ve erkek çocuklarına oranla kız çocuklarının öğretime katılmalarında da daha fazla etken rol oynamaktadır." [134]

Ailenin eğitime katılımı çocuk sayısı ile ilişkilendirildiğinde, "Az çocuklu ailelerde akademik başarı daha yüksek olup, ailenin eğitim düzeyi yükseldikçe akademik başarının da arttığı görülmektedir." [135]

"İzmir ilinin merkezinde yer alan bazı resmi okulların 11–15 yaş aralığında bulunan ve 4, 5, 6, 7, 8'inci sınıflarında okuyan 384 öğrencisi ve onların anne-babaları ile ilgili bir araştırma yapılmış. Ergenlerin akademik başarı durumuna etki eden demografik değişkenleri tespit etmek için yapılan araştırmada, öğrencinin babasının eğitim düzeyinin öğrenci başarısını etkilediği sonucuna varılmış ve eğitim düzeyi yüksek olan bir babanın çocuğuna öğretmenlik ve rehberlik yapabileceği belirtilmiştir. Aynı araştırmanın bir başka sonucu ise anne-baba yaşı ile öğrenci arasındaki yaş farkının az olmasının öğrenci başarısında olumlu rol oynadığını ve yaş farkının artışının kuşak çatışmalarını ortaya

[134] Tomul, T., "Türkiye'de Ailenin Sosyo-Ekonomik Özelliklerinin Eğitime Katılım Üzerinde Göreli Etkisi", Eurasian Journal of Educational Research, no. 30, 2008, ss. 153-168.
[135] Karadağ, a.g.t., ss.8-11.

çıkardığını göstermektedir." [136] Ebeveyn-çocuk arasındaki yaş farkı arttıkça ebeveynin çocuğun duygu ve düşüncelerini anlama yönünde sıkıntılar yaşamasına sebep olabilecektir. Bu durum ebeveynin çocuğa karşı ya gereğinden fazla otoriter ya da fazla gevşek bir tutum sergilemesine neden olacaktır.

"Aydın il merkezinde bir tanesi Anadolu Lisesi olmak üzere üç lisede öğrenim gören 367 kız ve 438 erkek öğrenci üzerinde ergenlerde depresyonun yaygınlığı ve ilişkili etmenleri araştırılmış, bu araştırmanın elde edilen sonuçlarından bir tanesi, eğitim düzeyi düşük olan babaların kız çocuklarının daha fazla depresyon yaşadığının tespiti olmuştur. Bunun nedenlerinden birisinin ergenlik döneminde özerk bir tutum içinde bulunmak isteyen bireyin, toplumun geleneksel değerleri içerisinde bu tavrını sürdürememesi olarak ifade edilebileceği belirtilmiştir." [137]

Türkiye'de örgün eğitim içerisinde kızların eğitim hakkından yeterince faydalanamamaları büyük bir problemdir. Bu problemin büyüklüğü bölgelere göre değişmektedir. Probleme ilişkin çözüme yönelik çalışmalar yapılmakla birlikte yeterince köklü çözümler üretilememektedir. Toplumların ilerleyebilmesi için gelecek kuşakları etkili ve iyi bir biçimde eğitecek eğitimli annelere ihtiyacı vardır. Bu soruna Devletin acil iyileştirmeler getirebilmesi için eğitim politikasında çözüme yönelik değişikliklerin yapılması gereklidir. Aileleri eğitim düzeyleri ve okulla ilişkileri doğrultusunda değerlendirmek istediğimizde, ailelerin eğitim düzeyleri azaldıkça, çocuklarına nasıl yardımcı olacaklarını bilememekten ya da onlara yardımcı olamayacaklarını düşünmekten dolayı okulla iletişimlerinin azaldığı, eğitim düzeyleri yükseldikçe eğitimin içerisinde okulla birlikte hareket etmenin öneminin daha çok hissedildiği için okulla iletişimlerinin daha fazlalaştığı gözlenebilir.

"Çocuğun okul başarısını etkileyen faktörler arasında sadece beyin ve beyin faaliyetlerini içermeyen faktörler de olabilir. Bunlar ailenin karakteristik özellikleri, kaygı düzeyi, başarma isteğinin düzeyi, beslenme alışkanlıkları, sağlık durumu ve sağlanan sağlık koşulları, ailenin sahip olduğu sosyoekonomik özellikler, okul ve eğitim koşulları olarak sayılabilir. Çocuk gelişme dönemi içerisinde sağlıklı bir fiziksel gelişim

[136] Keskin, G., Sezgin, B., "Bir Grup Ergende Akademik Başarı Durumuna Etki Eden Etmenlerin Belirlenmesi", Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi, c. 4, no. 10, 2009.
[137] Eskin, M., Ertekin, K., Harlak, H., Dereboy, Ç., "Lise Öğrencisi Ergenlerde Depresyonun Yaygınlığı ve İlişkili Olduğu Etmenler", Türk Psikiyatri Dergisi, c. 19, no. 4 , 2008, ss. 382-389.

gösteriyorsa devamında fiziksel olgunlaşma sağlanacak ve dolayısıyla birey tarafından iyi öğrenmeler gerçekleştirilmesi söz konusu olacaktır." [138] Çocuğun fiziksel sağlığının sağlanması ailenin özellikle üzerinde durması gereken önemli bir olaydır. Çocuğun okulundaki eğitimine devam edebilmesinin ve başarılı olmasının en birinci koşulu sağlıklı bir bünyeye sahip olma gerekliliğidir. Fiziksel olarak sağlık koşulları yeterli olmayan çabuk yorulan, naif bir çocuk uzun süreli çalışmalar yapamayacak, ders çalışırken de çabuk yorulacak, yorgunluk isteksizlik oluşacak ve bu durum gerçekleşmesi gereken öğrenmelerin oluşmamasına neden olacaktır. Aktif olarak ders faaliyetlerine katılımlarda da sıkıntı yaşayacak ve dolayısıyla etkin öğrenmeler ortaya çıkmayacaktır.

"Velilerin aldıkları eğitim ile mesleklerinin, çocuklarının spor branşlarına yönelmelerine etkisi olup olmadığı amacı ile yapılan bir araştırmanın neticesinde velilerin eğitim düzeylerinin çocuklarının spor branşını seçmeleri yönünde önemli bir rol oynadığı sonucuna ulaşılmıştır. Burada içinde bulunulan kültürün yansımaları sonucunda ve sosyoekonomik düzeyin etkisi ile veliler çocuklarının spor branşını seçmelerinde etkin bir rol oynamaktadırlar." [139]

"Bir diğer araştırmada belli bir dönem spor ile uğraşmış olan velilerin, çocuklarını spora yönlendirme konusunda etkili oldukları sonucu ortaya çıkmıştır. Ailelerin bu konuda çocuklarına olan etkisi ile ilişkili olarak sporcular üzerinde yapılmış olan bir araştırmaya göre de çocuk üzerinde arkadaş, kitle iletişim araçlarından daha fazla ailenin etkin olduğunu ortaya çıkmıştır." [140]

"Araştırmalar ailelerin kendi içindeki etkileşimlerinin, yapısal özelliklerinden daha fazla bir şekilde çocuklarının mesleki kararlarında etkili olduğunu göstermektedir. Ebeveynin çocukları için kendi düşündükleri hedef ve beklentilerinin, çocuklarının hedef ve beklentileriyle örtüşmesi bu durumun bir sonucudur." [141]

---

[138] Devecioğlu, S., Sarıkaya, M., "Sporcu Öğrencilerin Sosyo-Ekonomik Değişkenler Işığında Profillerinin Belirlenmesi", Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, c. 16, no. 2, 2006, ss. 301-314.
[139] Devecioğlu, Sarıkaya, a.g.m., ss. 301-304.
[140] İsmail Topkaya, İ., Serbes, Ş., "Meslek ve Eğitim Düzeyleri Bakımından Farklılık Gösteren Velilerin Çocukları İçin Tercih Ettikleri Spor Branşları", Çanakkele Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Araştırma Dergisi, c. 1, no. 1-2, 2005, ss. 36-42.
[141] Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği, Kariyer Yolculuğu, Başbakanlık Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı, Ankara, 2008, s. 30.

II. BÖLÜM

EBEVEYNİN EĞİTİMİ VE MESLEKLERİNİN ÇOCUKLARIN EĞİTİMİNDEKİ BAŞARISINA ETKİSİ VE BİR ARAŞTIRMA

1. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı; ebeveynin aldığı eğitimin düzeylerine, branşlarına ve mesleklerinin fen ya da sosyal alanda oluşuna göre çocuğun hangi alandaki başarısına daha çok katkıda bulunduğunu, bunlara göre nasıl değiştiğini ve ne bağlantısı olduğunu belirleyerek, çocukların okul başarılarının bundan nasıl etkilendiğini ortaya çıkarmaktır.

Aileler modern toplumlar içerisinde çocuklarına ve eğitimlerine yatırımlar yaparak insani sermaye yatırımı yapmış olduklarını düşünmektedirler. Bütün bu gelişmeler geleceğin nesillerini ortaya çıkaran, bugünün genç kuşaklarının iyi yetiştirilmesi ile mümkün olacaktır. Çağımızda bilgiye erişim çok önem kazanmış bir durumdadır. Böyle bir dönemde çocukların, ruhsal dinginlikleri yerinde kişilikler olarak iyi birer eğitim alabilmeleri gerekmektedir.

Bunun için eğitimin alındığı kurum olan okul ve çocuğun içinde yaşadığı aile, çok önemli iki kurum olmaktadır. Bu iki kurum birbirinden ayrı düşünülemeyecek kadar yakın çalışmalar içerisinde olmalıdır. Okul ve aile arasında geçen eğitim sürecinde, çocuğun yaşadığı ailede uyumlu bir aile ortamının olması ve gerekli sosyal destekleri alabilmesi için anne babanın eğitime katılımının gerçekleştirilmesi önemli faktörlerdir. Bu faktörlerin çocukların ders başarılarını artırıp artırmadığı yönünde yapılan çalışmalar ile araştırma soruları oluşturulmuştur.

Araştırmada aşağıdaki soruların cevapları aranmıştır.

1. Ebeveyn aldıkları eğitime göre çocuklarının eğitimine ne oranda katkıda bulunmaktadırlar?
2. Ebeveyn meslekleri doğrultusunda çocuklarının eğitimlerine katkıda bulunabiliyorlar mı ve bu doğrultuda yönlendirme yapıyorlar mı?
3. Ebeveynin eğitim alanları (Sosyal Bilimler, Fen Bilimleri, Mühendislik, Tıp …..) çocuklarının eğitimlerine katkıda bulunma düzeylerini ne derecede etkilemektedir?

4. Ailelerin ekonomik düzeyleri öğrencilerin eğitimlerine katkıda bulunma düzeylerini ne derecede etkilemektedir?

Ebeveynin çocuklarının eğitimlerine katkıda bulunma düzeyleri ne oranda gerçekleşmektedir.

2. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Eğitime sıcak bakmayan ailelerin çocuklarının eğitimleri için okulla işbirliği içerisinde hareket etmeyerek herhangi bir çaba içine girmedikleri bilinen ve gözlenen bir sonuçtur. Ebeveynin eğitim düzeylerinin arttıkça çocuklarının okula gitmelerini ve daha ileri düzeyde eğitim almalarını istedikleri de çeşitli çalışmalarla ortaya konmuştur. Etkilemediğini söyleyen bir takım çalışmalar de söz konusudur. Bu çalışmaların çoğunluğu ilköğretim öğrenci davranışları üzerine geliştirilmiştir.

Eğitime aile katılımı, sosyoekonomik düzey ile okul başarısı üzerine çalışmalar geçekleştirilmiş, ailenin kültürüne ve toplumsal konumuna göre değerlendirmeler yapılmıştır.

Bu çalışma bunların dışında ebeveynin kendi eğitiminin çocuğuna aktarılıp aktarılamadığını ve mesleklerinin çocuklarının eğitimlerinde ders başarılarına etkisini incelemesi yönünden diğer çalışmalardan farklılık göstermektedir.

Araştırmada ele edilecek bulgu ve sonuçların:

1. Çocuğun ilk eğitimi aldığı aile hayatındaki ebeveynin eğitiminin ve mesleklerinin çocuğun eğitimindeki başarısına nasıl bir etkisi olduğunu ortaya çıkaracak.
2. Bu etkinin bilinmesi okulların çocuğun eğitimine ebeveynin katılım çalışmalarını daha sağlıklı gerçekleştirmeleri için yöntemler geliştirmelerini sağlayacak.
3. Bundan sonraki yapılacak çalışmalarda bu bilgilerinde kullanılabileceği düşünülmektedir.

3. PROBLEM

Eğitim sitemleri, içinde bulundukları toplumların kendilerini devam ettirebilmesi için bireyleri yetiştirmeye ve bununla ilgili değerleri oluşturmaya dayalı amaçlar güder. Her yerde küreselleşmenin anıldığı günümüz toplumunun, evrensel boyutlarda donanımlı insanlara ihtiyacı vardır. Eğitim, bir güç olarak algılanacak olursa, insanın davranışlarını ve dolayısıyla insanı değiştiren bir güç olarak algılanabilir. Ancak bu güç bütün zorlukların üstesinden de gelebilecek bir güç değildir. Eğitimin istenilen başarıları ortaya koyması başka faktörlere de bağlıdır.

Okullar, öğrenciler ve aileler birbirleriyle en çok etkileşim içinde olanlardır. Bunların yanında ekonomik, sosyolojik, psikolojik vb. faktörlerden de bahsedilebilir. Biz özellikle çocuk-okul-ebeveyn arasındaki etkileşim üzerinde duracağız.

Okul ve aile çocuğun eğitim aldığı ve toplumsallaştığı iki kurumdur. Eğitimin başarısında okulların başarısının faktörü çok fazladır. Okullar başarılarını artırabilmek için şekillendirmeye çalıştıkları malzemenin özelliklerini çok iyi bilmek ve uygun işlemleri uygulamak zorundadırlar. Ailelerin önemi bu noktada kendini göstermektedir. Çocuğun yetiştirildiği aile kültürünün, ebeveyn özelliklerinin ve ebeveynin eğitime ve geleceğe bakışının neler olduğunun çok iyi incelenmesi ve öğrenci nitelikleriyle birlikte değerlendirilmesi başarı için önemlidir..

Farklı kültürlere sahip olan ebeveyn çocuklarını yetiştirirlerken temelde benzer tutumlar sergileseler de, tutumlarının asıl belirleyici etmenleri yaşadıkları sosyal ortamlar ve bireysel farklılıklardır.

Çocuğun sosyal becerilerinin, çevreye uyum sağlama yeteneğinin, kişiliğinin, zekâsının, gelişiminde ebeveynin çocuk yetiştirme tutumu belirleyici olmaktadır. Dolayısıyla çocuğun bilişsel gelişimi ve ders başarıları da bu tutumlardan etkilenecektir

Ebeveynin sosyoekonomik ve demografik özellikleri öğrencilerin okul-aile ilişkisi üzerinde faklılıklar yaratacaktır. Ebeveynin eğitim düzeyi ve meslekleri onların toplum içinde bulundukları yerlerin de belirleyicisi olacaktır.

4. HİPOTEZLER

1. Ebeveynin eğitim seviyesi yükseldikçe çocuklarının okuldaki başarıları artar.
   1.1. Ebeveyn kendi branşına göre çocuğuna katkıda bulunur.
      1.1.1. Ebeveyn okul ile etkileşime girerek çocuğun başarısını etkiler.
         1.1.1.1.Branşı doğrultusunda bir etkileşim vardır.
      1.1.2. Ebeveyn ve Okul ortak bir strateji planı çerçevesinde hareket ederlerse çocuklarının gelişimleri olumlu yönde etkilenir.
   1.2. Anne-baba arasında katkı farkı vardır.
   1.3. Ebeveynin bir işte çalışma durumuna göre katkı vardır.
   1.4. Ebeveynin ve çocuğun cinsiyetlerine göre katkı değişmektedir.

2. 2.1. Anne-baba ilgisini eğitim hayatlarının içerisinde hisseden ve sosyal destek alarak faaliyetlerini sürdüren çocuklar başarılı olurlar.
      2.1.1. Aileleri ile iyi iletişim içerisinde olan çocukların okul başarıları yükselmektedir.

3. 3.1. Eğitim seviyesi yükselen ebeveynin çocuklarının eğitim hayatlarına katılımları artar.
      3.1.1. Ebeveyn aldıkları eğitimler doğrultusunda çocuklarının alan seçimlerine etki ederek yönlendirme yaparlar.

4. 4.1. Ailelerin ekonomik düzeyleri yükseldikçe çocuklarının başarıları olumlu yönde artar.

5. 5.1. Ailenin sosyal özelliklerinin yüksek olması öğrenci başarısını artırır.

5. ARAŞTIRMANIN SAYILTILARI

Bu araştırmada;

1. Örneklem evreni temsil edecek düzeydedir.
2. Araştırmaya katılan veliler anket sorularını gerçek görüş ve düşüncelerini yansıtacak şekilde samimi olarak cevaplandırmışlardır.

3. Anketler, kapsamı yönünden bu araştırma için gerekli bilgileri elde edebilecek yeterliliktedir.

6. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Araştırmada belirlenen amaca ulaşabilmek ve araştırmanın daha sağlıklı yürütülmesi açısından bazı sınırlılıklar getirilmiştir. Araştırma;

1. 2008–2009 Eğitim-Öğretim yılı ile sınırlıdır.
2. İstanbul ilinin Kadıköy ilçesinde yer alan Genel Lise, Anadolu Lisesi, Meslek lisesi ve Meslek Lisesinde öğrenim gören öğrenci anne-babaları ile sınırlıdır.
3. Araştırma, veri toplama aracı olarak kullanılan anket ve kullanılacak olan istatistiksel çözümleme yöntemleri ile sınırlıdır.

7. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

7.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada Tarama ve Betimsel İstatistik yöntemleri kullanılarak, ebeveyne uygulanan ebeveyn-okul ve ebeveyn-çocuk arasındaki ilişkilere ilişkin anket çalışmasının sonuçları ile birlikte ebeveynin eğitim düzeyi ve mesleklerinin çocukların eğitimindeki başarısına etkisi belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırma konusu belirlendikten sonra konu ile ilgili oluşturulan hipotezler ve alt hipotezler doğrultusunda literatür taraması ile birlikte araştırma soruları oluşturulmuştur. Araştırma sorularının cevaplarını aramak amacıyla literatür taraması işlemine devam edilmiş ve literatür taraması esnasında zaman zaman araştırma soruları değiştirilmiş, çıkartılmış ya da eklemeler yapılmış olup bu doğrultuda hipotezlerin ve alt hipotezlerin de sürekli güncelleme işlemlerine devam edilmiştir. Araştırma sorularından literatür taraması ile cevabı tam olarak bulunamayanların cevapları hazırlanan anket ile aranmıştır.

7.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini İstanbul'da Kadıköy ilçe Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı ortaöğretim kurumlarında çocukları okuyan anne ya da babalar oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini ise Kadıköy ilçesinden seçilen Genel Lise, Anadolu Lisesi, Meslek Lisesi ve Özel Lisede çocukları okuyan farklı meslek gruplarından tesadüfî seçilmiş anne ya da babalar oluşturmaktadır. Araştırmamızda toplam 144 ebeveyne ulaşılmış olup, bu sayı araştırmanın geçerliliği açısından yeterli görülmüştür.

7.3. Veriler ve Veri Toplama Araçları

Araştırma konusu tespit edildikten sonra konu hakkında hazırlanan varsayımlar, hipotezler ve alt hipotezler doğrultusunda araştırma soruları oluşturulmuştur. Araştırma sorularının cevaplarını aramak amacıyla literatür taranmaya devam edilmiş ve literatür taraması esnasında araştırma sorularına gerektiğince yenileri eklenmiş varsayımlar, hipotezler, alt hipotezler ve araştırma soruları yeniden düzenlenerek güncellenmiştir. Araştırma sorularından cevabı literatürde tam olarak bulunamayanların cevapları hazırlanan bir anket ile aranmıştır.

Anket dört ayrı lise grubunda çocuğu okuyan ve rastgele yöntemle (Random usulüyle) seçilen 144 ebeveyne araştırmacı tarafından uygulanmış ve sonra araştırmacı tarafından tekrar toplanmıştır.

7.3.1. Ebeveynin Eğitimi ve Mesleklerinin Çocuğun Eğitiminde Başarıya Etkisi Anketi

Araştırmada veri toplama amacıyla literatür taraması sonucunda elde edilen bilgiler ışığında geliştirilen anket formu kullanılmıştır. Anketlerin ön testleri yapılarak anketi dolduran kişilerin davranışları gözlemlenmiş ve hangi soruyu ne şekilde anladıklarına ilişkin geri bildirimler alınmıştır. Bu şekilde anketin anlaşılırlığı konusunda önlemler alınmış ve gerekli düzenlemeler eşliğinde soruların içerik düzenlemeleri yeniden gözden geçirilmiştir. Bazı sorular çıkartılırken bazı soruların eklenmesi uygun görülmüş, soru formlarının hepsinin aynı biçimde olmasının anlam karmaşasına yol açtığı ve açıklayıcı

cevapları veremediği tespit edilmiş ve buna göre soru formlarında da gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Anket soruları konuyla alakalı ve alakasız insanlara sorularak soruların kendilerine ne çağrıştırdıkları sorulmuş ve bütünsellik noktasında çalışmalar tamamlanmış ve anket en son haline getirilmiştir.

7.4. Verilerin Çözümlenmesi

Araştırmada veri toplama araçları ile elde edilen bilgilerin SPSS 10,0 paket programı kullanılarak bilgisayar ortamında analizleri gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizi için frekans ve yüzde dağılımları ve Kay-Kare Testi kullanılmıştır.

8. BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın SPSS analizlerinde f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi olarak kullanılmıştır. P değerinin 0,05'den büyük olması durumunda anlamlı bir ilişkinin bulunmadığı, 0,05'eşit ya da küçük olması durumunda ise anlamlı bir ilişkinin veya farklılaşmanın bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

8.1. Örneklem Grubuna Ait Frekans ve Yüzde Dağılımları

8.1.1. Kişisel Bilgi Formundan Elde Edilen Bilgilere Ait Frekans ve Yüzdeler:

1- Örneklem grubunu oluşturan kişilerin cinsiyet değişkenine göre dağılımları Tablo 1' de verilmiştir.

Tablo 1: Cinsiyet Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Frekans	Yüzde
Kadın	95	66,0
Erkek	49	34,0
Toplam	144	100

Tablo 1'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan kişilerin % 66'sı kadın, % 34'ü de erkektir.

2- Örneklem grubunu oluşturan kişilerin yaş değişkenine göre dağılımları Tablo 2' de verilmiştir.

Tablo 2: Yaş Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Frekans	Yüzde
17–21 yaş arası	2	1,4
22–26 yaş arası	1	0,7
26–30 yaş arası	2	1,4
31–40 yaş arası	44	30,6
41–50 yaş arası	81	56,3
51–60 yaş arası	14	9,7
Toplam	144	100

Tablo21'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan kişilerin % 1,4'ü 17–21 yaş aralığında, % 0,7'si 22–26 yaş aralığında, % 1,4'ü 26–30 yaş aralığında, % 30,6' sı 31–40 yaş aralığında, % 56,3'ü 41–50 yaş aralığında, % 9,7'si de 51–60 yaş aralığındadır.

3- Örneklem grubunu oluşturan kişilerin medeni durum değişkenine göre dağılımları Tablo 3' de verilmiştir.

Tablo 3: Medeni Durum Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Frekans	Yüzde
Evli	130	90,3
Bekâr	14	9,7
Toplam	144	100

Tablo 3'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan kişilerin % 90,3'ü evli, % 9,7'si de bekâr veya eşinden ayrılmıştır.

4- Örneklem grubunu oluşturan kişilerin sahip oldukları çocukların cinsiyetlerine ve sayısına göre dağılımları Tablo 4' de verilmiştir.

Tablo 4: Çocuk Sayısı Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Kız Çocuk Sayısı		Erkek Çocuk Sayısı	
	f	%	f	%
Bir Çocuk	77	77,8	70	62,5
İki Çocuk	21	21,2	39	34,8
Üç Çocuk	1	1,0	3	2,7
Dört Çocuk ve Üstü	--	--	--	--
Toplam	99	100	112	100

Tablo 4'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan kişilerin % 77,8'i bir kız çocuğuna sahip iken , % 62,5'i de bir erkek çocuğuna sahiptir. Yine % 21,2'si iki kız çocuğuna sahip iken % 34,8'i iki erkek çocuğuna sahiptir. Yine araştırmaya katılan kişilerin % 1'i üç kız

çocuğuna sahip iken, % 2,7'si üç erkek çocuğuna sahiptir. Dört ve üstü kız ve erkek çocuğa sahip kişi yoktur.

5- Örneklem grubunu oluşturan kişilerin çocuklarının eğitim durumu değişkenine göre dağılımları Tablo 5' de verilmiştir.

Tablo 5: Ailelerin Çocuklarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Frekans	Yüzde
İlkokul	25	11,12
Ortaokul	27	10,93
Lise	158	63,96
Üniversite	26	10,52
Üniversite mezunu	11	4,45
Toplam	247	100

Tablo 5'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan kişilerin çocuklarının % 11,2'si ilkokulda okurken, % 10,93'ünün çocukları ortaokulda, % 63,96'sının çocukları lisede, % 10,52'sinin çocukları üniversite okumaktadır. Ailelerin % 4,45'nin çocukları ise üniversiteden mezun olmuştur.

6- Örneklem grubunu oluşturan kişilerin ankete konu olan çocuklarının cinsiyetlerine göre dağılımları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6: Ankete Konu Olan Çocuğun Cinsiyetine Göre Frekans Ve Yüzdeler

Değişkenler	Frekans	Yüzde
Kız	72	50,0
Erkek	72	50,0
Toplam	144	100

Tablo 6'da görüldüğü gibi araştırmaya katılan kişilerin araştırmaya konu olan çocuklarının cinsiyet dağılımlarına göre % 50'si kız, % 50'si de erkektir.

7- Örneklem grubunu oluşturan kişilerin çocuklarının eğitim gördükleri lise türü değişkenine göre dağılımları Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7: Çocuğun Eğitim Gördüğü Lise Türü Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Frekans	Yüzde
Fen Lisesi	--	--
Anadolu Lisesi	37	25,7
Genel Lise	42	29,2
Meslek Lisesi	32	22,2
Özel Lise	33	22,9
Toplam	144	100

Tablo 7'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan kişilerin çocuklarının % 25,7'si Anadolu Lisesinde okurken, % 29,2'si Genel Lisede, % 22,2'si Meslek Lisesinde, % 22,9'u da Özel Lisede okumaktadır.

8- Örneklem grubunu oluşturan kişilerin çocuklarının eğitim gördüğü alan değişkenine göre dağılımları Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8: Çocuğun Eğitim Gördüğü Alan Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Frekans	Yüzde
Sayısal Alan	52	36,1
Eşit Ağırlıklı Alan	41	28,5
Sözel Alan	12	8,3
Dil Alanı	7	4,9
Alanı olmayanlar	32	22,2
Toplam	144	100

Tablo 8'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan kişilerin çocuklarının % 36,1'i sayısal alanda eğitim görürken, % 28,5'i eşit ağırlıklı alanda, % 8,3'ü sözel alanda, % 4,9'u dil alanında, % 22,2'side henüz alan seçimi yapmamıştır.

9- Örneklem grubunu oluşturan kişilerin çocuklarının sene sonu karne ortalaması değişkenine göre dağılımları Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9: Çocuğun Sene Sonu Karne Ortalaması
Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Frekans	Yüzde
00–24 arası	--	--
25–44 arası	3	2,1
45–54 arası	18	12,5
55–69 arası	34	23,6
70–84 arası	50	34,7
85–100 arası	39	27,1
Toplam	144	100

Tablo 9'da görüldüğü gibi araştırmaya katılan kişilerin çocuklarının % 2,1'inin karne ortalaması 25–44 arası, % 12,5'inin ortalaması 45–54 arası, % 23,6'sının 55–69 arası, % 34,7'sinin 70–84 arası, % 27,1'inin ortalaması ise 85–100 arasındadır.

10- Örneklem grubunu oluşturan kişilerin ailelerinin toplam aylık geliri değişkenine göre dağılımları Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10: Ailenin Aylık Geliri
Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Frekans	Yüzde
000–500 TL arası	5	3,5
501–1000 TL arası	15	10,4
1001–1500 TL arası	23	16,0
1501–2000 TL arası	23	16,0
2001–5000 TL arası	47	32,6
5001–10.000 TL arası	20	13,9
10.001 TL ve üzeri	11	7,6
Toplam	144	100

Tablo 10'da görüldüğü gibi araştırmaya katılan kişilerin % 3,5'inin aylık geliri 000–500 TL arasında, % 10,4'ünün 501–1000 TL arasında, % 16'sının 1001–1500 arasında, % 16'sının 1501–2000 TL arasında, % 32,6'sının 2001–5000 TL arasında, % 13,9'unun 5001–10.000 TL arasında, % 7,6'sının ise aylık geliri 10.001 TL ve üzerindedir.

11- Örneklem grubunu oluşturan ebeveynden, babanın çalışma durumu değişkenine göre dağılımları Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11: Babanın Çalışma Durumu Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Frekans	Yüzde
Evet	129	89,6
Hayır	15	10,4
Toplam	144	100

Tablo 11'de görüldüğü gibi ankete konu olan çocukların babalarının % 89,6'sı herhangi bir işte çalışırken, % 10,4'ü herhangi bir işte çalışmamaktadır.

12- Örneklem grubunu oluşturan ebeveynden babanın eğitim durumu değişkenine göre dağılımları Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12: Babanın Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Frekans	Yüzde
Okuma yazması yok	1	0,7
İlkokul mezunu	18	12,5
Ortaokul mezunu	15	10,4
Lise mezunu	43	29,9
Ön lisans mezunu	2	1,4
Üniversite mezunu	56	38,9
Yüksek lisans	7	4,9
Doktora	2	1,4
Toplam	144	100

Tablo 12'de görüldüğü gibi ankete konu olan çocukların babalarının % 0,7'sinin okuma yazması yokken, % 12,5'i ilkokul mezunu, % 10,4'ü ortaokul mezunu, % 29,9'u lise mezunu, % 1,4'ü ön lisans mezunu, % 38,9'u üniversite mezunu, % 4,9'u yüksek lisans mezunu, % 1,4'ü doktora mezunudur.

Bu istatistik değerleri, babaların çoğunluğunun üniversite mezunu olduğunu ve onları lise mezunu babaların izlediğini göstermektedir.

13- Örneklem grubunu oluşturan ebeveynden babanın mezun olduğu alan değişkenine göre dağılımları Tablo 13'de verilmiştir.

Tablo 13: Babanın Mezun Olduğu Alan Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Frekans	Yüzde
Fen alanı	56	38,9
Sosyal alan	88	61,1
Toplam	144	100

Tablo 13'de görüldüğü gibi ankete konu olan çocukların babalarının % 38,9'u fen alanından mezunken, % 61,1'i sosyal alandan mezundur. Sosyal alan mezunu babalar çoğunluğu teşkil etmektedirler.

14- Örneklem grubunu oluşturan ebeveynden babanın mesleği değişkenine göre dağılımları Tablo 14'de verilmiştir.

Tablo 14: Babanın Mesleği Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Frekans	Yüzde
Eğitim-Öğretim	13	9,0
Sağlık alanı	21	14,6
Mühendislik alanı	21	14,6
Hukuk ve hukuksal alan	3	2,1
Memur	13	9,0
İşçi	41	28,5
Serbest meslek	21	14,6
Emekli	11	7,6
Toplam	144	100

Tablo 14'de görüldüğü gibi ankete konu olan çocukların babalarının % 9'u eğitim-öğretim alanında bir işte çalışırken, %14,6'sı sağlık alanında, % 14,6'sı mühendislik alanında, % 2,1'i hukuk ve hukuksal alanda, % 9'u memur , % 28,5'i işçi, % 14,6'sı serbest meslek, % 7,6'sı da emeklidir. Babaların meslekleri içinde en yüksek oranı işçi kesimi almakla beraber onun ardından eşit oranda sağlık, mühendislik ve serbest meslek grubundakiler gelmektedir.

15- Örneklem grubunu oluşturan ebeveynden annenin çalışma durumu değişkenine göre dağılımları Tablo 15'de verilmiştir.

Tablo 15: Annenin Çalışma Durumu Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Frekans	Yüzde
Evet	66	45,8
Hayır	78	54,2
Toplam	144	100

Tablo 15'de görüldüğü gibi ankete konu olan çocukların annelerinin % 45,8'i herhangi bir işte çalışırken, % 54,2'si herhangi bir işte çalışmamaktadır. Çalışan annelerin sayısının, çalışmayan annelere oranla az olmasına karşın aradaki fark çok da fazla değildir.

16- Örneklem grubunu oluşturan ebeveynden annenin eğitim durumu değişkenine göre dağılımları Tablo 16'da verilmiştir.

Tablo 16: Annenin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Frekans	Yüzde
Okuma yazması yok	1	0,7
İlkokul mezunu	20	13,9
Ortaokul mezunu	14	9,7
Lise mezunu	65	45,1
Ön lisans mezunu	6	4,2
Üniversite mezunu	37	25,7
Yüksek lisans	1	0,7
Doktora	--	--
Toplam	144	100

Tablo 16'da görüldüğü gibi ankete konu olan çocukların annelerinin %0,7'sinin okuma yazması yok iken, % 13,9'u ilkokul mezunu, % 9,7'si ortaokul mezunu, % 45,1'i lise mezunu, % 4,2'si ön lisans mezunu, % 25,7'si üniversite mezunu, % 0,7'si yüksek lisans mezunudur, doktora mezunu anne bulunmamaktadır.

Lise mezunu anneler %45 ile çoğunluğu oluştururken onları %37 ile üniversite mezunu anneler izlemektedir. Böylelikle lise mezunu anneler %8'lik bir farkla çoğunluğu teşkil etmektedirler.

17- Örneklem grubunu oluşturan ebeveynden annenin mezun olduğu alan değişkenine göre dağılımları Tablo 17'de verilmiştir.

Tablo 17: Annenin Mezun Olduğu Alan Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Frekans	Yüzde
Fen alanı	48	33,3
Sosyal alan	96	66,7
Toplam	144	100

Tablo 17'de görüldüğü gibi ankete konu olan çocukların annelerin % 33,3'ü fen alanından, % 66,7'si de sosyal alandan mezun olmuştur. Sosyal alandan mezun olan anneler çoğunluğu teşkil etmektedirler.

18- Örneklem grubunu oluşturan ebeveynden annenin mesleği değişkenine göre dağılımları Tablo 18'de verilmiştir.

Tablo 18:Annenin Mesleği Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Frekans	Yüzde
Eğitim-Öğretim	15	10,4
Sağlık alanı	8	5,6
Mühendislik alanı	14	9,7
Hukuk ve hukuksal alan	13	9,0
Memur	5	3,5
İşçi	7	4,9
Serbest meslek	12	8,3
Emekli	9	6,3
Ev Kadını	61	42,4
Toplam	144	100

Tablo 18'de görüldüğü gibi ankete konu olan çocukların annelerinin % 10,4'ü eğitim-öğretim alanında çalışırken, % 5,6'sı sağlık alanında, % 9,7'si mühendislik alanında, % 9'u hukuk ve hukuksal alanda, % 3,5'i memur, %4,9'u işçi, % 8,3'ü serbest bir meslekte çalışırken, % 6,3'ü emekli, %42,4'ü ev kadınıdır.

Annelerin %42,4'ü ev kadını olarak çalışmayan büyük çoğunluğu oluşturmaktadır. Onların ardından eğitim-öğretim alanında çalışan anneler gelmektedir.

8.1.2. Ebeveyn ve Okul Boyutuna İlişkin Bulgulara Ait Frekans Ve Yüzdeler:

1- Örneklem grubunu oluşturan ebeveynin *"Eğitim aldığınız alanla ilgili derslerde çocuğunuza yardımcı olmak için günde kaç saatinizi ayırıyorsunuz?"* sorusuna verdikleri cevaplara göre dağılımları Tablo 19'da verilmiştir.

Tablo 19: Ebeveyn ve Okul Boyutu Birinci Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Frekans	Yüzde
Hiç zaman ayıramıyorum	39	27,1
Yarım saatten az	27	18,8
Bir saat	46	31,9
Bir-iki saat	24	16,7
İki saatten fazla	8	5,6
Toplam	144	100

Tablo 19'da görüldüğü gibi araştırmaya katılan ebeveynin % 27,1'i derslere yardımcı olmak için hiç zaman ayırmazken, % 18,8'i yarım saatten az, % 31,9'u bir saat, % 16,7'si bir-iki saat, % 5,6'sı iki saatten fazla zaman ayırmaktadır. Buna göre araştırmaya katılan ebeveynin yaklaşık olarak % 50'si bir saat ve bir saatten fazla bir zaman ayırmaktadır.

2- Örneklem grubunu oluşturan ebeveynin *"diğer ebeveyn eğitim aldığı alanla ilgili derslerde çocuğunuza yardımcı olmak için günde kaç saatini ayırıyor?"* sorusuna verdikleri cevaplara göre dağılımları Tablo 20'de verilmiştir.

Tablo 20: Ebeveyn ve Okul Boyutu İkinci Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Frekans	Yüzde
Hiç zaman ayıramıyorum	61	42,4
Yarım saatten az	26	18,1
Bir saat	41	28,5
Bir-iki saat	9	6,3
İki saatten fazla	7	4,9
Toplam	144	100

Tablo 20'de görüldüğü gibi araştırmaya katılmayan diğer ebeveynden % 42,4'ü hiç zaman ayıramamakta. % 18,1'i yarım saatten az, % 28,5'i bir saat,% 6,3'ü bir-iki saat, % 4,9'u iki saatten fazla zaman ayırmaktadır.

Bu veriler ebeveynden birisi çocuk için zaman ayırırken diğer ebeveynin bu durumu kullanarak zaman ayırmadığı sonucunu düşündürebilir.

3- Örneklem grubunu oluşturan ebeveynin *"çocuğunuzla ilgili okul görüşmelerine genellikle kim gider?"* sorusuna verdikleri cevaplara göre dağılımları Tablo 21'de verilmiştir.

Tablo 21: Ebeveyn ve Okul Boyutu Üçüncü Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Frekans	Yüzde
Anne gider	67	46,5
Baba gider	29	20,1
Anne-baba birlikte gider	46	31,9
Anne-baba dışında bir kişi gider	2	1,4
Hiç kimse gitmez	--	--
Toplam	144	100

Tablo 21'de görüldüğü gibi okul görüşmelerine % 46,5 ile anneler giderken, % 20,1 ile babalar gitmekte iken anne-baba birlikte gidenlerin oranı % 31,9 dur. Okul görüşmesine

anne-baba dışında bir başkasının gitmesi oranı ise % 1,4'tür. Bu verilere göre araştırmaya katılan ebeveynin hemen hemen hepsi çocuklarının okul görüşmelerine gitmektedir.

4- Örneklem grubunu oluşturan ebeveynin *"okula sık gittiğiniz dönemlerde çocuğunuzun derlerindeki başarısının arttığını gözlemlediniz mi?"* sorusuna verdikleri cevaplara göre dağılımları Tablo 22'de verilmiştir.

Tablo 22: Ebeveyn ve Okul Boyutu Dördüncü Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Frekans	Yüzde
Evet	54	37,5
Kısmen	66	45,8
Hayır	24	16,7
Toplam	144	100

Tablo 22'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan ebeveynin % 37,5'i okula sık sık gitmenin çocuklarının okul başarısını olumlu yönde etkilediğini düşünürken, % 45,8'i kısmen etkilediğini, % 16,7'si ise etkilemediğini düşünmektedir.

5- Örneklem grubunu oluşturan ebeveynin *"çocuğunuzun veli toplantılarına hangi sıklıkla katılırsınız?"* sorusuna verdikleri cevaplara göre dağılımları Tablo 23'de verilmiştir.

Tablo 23: Ebeveyn ve Okul Boyutu Beşinci Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Frekans	Yüzde
Her dönem katılırım	122	84,7
Senede bir kez katılırım	15	10,4
Hiç katılmam	1	0,7
Diğer ebeveyn katılır	6	4,2
Toplam	144	100

Tablo 23'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan ebeveynin % 84,7'si veli toplantılarına her dönem katılırken, % 10,4'ü senede bir kez, % 0,7'si hiç katılmazken, % 4,2'si ebeveynden diğerinin katıldığını belirtmiştir.

6- Örneklem grubunu oluşturan ebeveynin *"veli toplantılarına sık katılmanın çocuğun ders başarısını arttırdığını düşünüyor musunuz?"* sorusuna verdikleri cevaplara göre dağılımları Tablo 24'de verilmiştir.

Tablo 24: Ebeveyn ve Okul Boyutu Altıncı Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Frekans	Yüzde
Evet	65	45,1
Kısmen	59	41,0
Hayır	20	13,9
Toplam	144	100

Tablo 24'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan ebeveynin % 45,1'i veli toplantılarına katılmanın okul başarısını etkilediğini düşünürken, % 41'i kısmen etkilediğini, % 13,9'u da hiç etkilemediğini düşünmektedir.

%84,7 oranında ebeveyn veli toplantılarına her dönem katıldıklarını ifade etmiş olmalarına rağmen bunlardan %45,1'i veli toplantılarına katılmanın okul başarısını etkilediğini düşünmektedir. Yani geri kalan %39,6'lık kısım veli toplantılarının faydası olduğunu düşünmeden katılmaktadırlar. Bu durum veli toplantıları ile ilgili yeni düzenlemelerin yapılmasının gerekliliğini düşündürmektedir.

7-Örneklem grubunu oluşturan ebeveynin *"çocuğunuzun ders başarısını arttırmak için okula hangi durumlarda gidersiniz?"* sorusuna verdikleri cevaplara göre dağılımları Tablo 25'de verilmiştir.

Tablo 25: Ebeveyn ve Okul Boyutu Yedinci Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Birinci Tercih		İkinci Tercih		Üçüncü Tercih		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Okuldan çağırdıkları zaman	45	31,3	9	6,3	17	11,8	71	16,4
Çocuğun notlarını öğrenmek için	21	14,6	16	11,1	7	4,9	44	10,1
Çocuğun genel durumunu öğrenmek için	53	36,8	38	26,4	18	12,5	109	25,2
Çocuğun derslerinde başarısız olduğunu fark ettiğim zaman	4	2,8	31	21,5	23	16,0	58	13,4
Çocuğun öğretmenleri ile görüşmek için	16	11,1	29	20,1	40	27,8	85	19,6
Katıldığı sosyal faaliyetleri takip etmek için	1	0,7	4	2,8	6	4,2	11	2,5
Diğer velilerle görüşmek için	--	--	4	2,8	2	1,4	6	1,3
Okuldaki etkinliklerin organizasyonunda görev aldığım için	--	--	--	--	1	0,7	1	0,2
Disiplinle ilgili bir sorun olduğu zaman	1	0,7	6	4,2	7	4,9	14	3,2
Çocukla ilgili psikolojik veya sosyolojik bir sorun olduğu zaman	3	2,1	5	3,5	19	13,2	27	6,2
Çocuğumun dersleri çok iyi olduğu için öğretmenlerine teşekkür etmeye giderim	--	--	2	1,4	4	2,8	6	1,3
Toplam	144	100	144	100	144	100	432	100

f: Frekans

Tablo 25'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan ebeveynin % 16,4'ü okula çağrıldığı zaman giderken, % 10,1'i çocuğunun notlarını öğrenmek için, % 25,2'si çocuğunun genel durumunu öğrenmek için, % 13,4'ü çocuğunun derslerde başarısız olduğunu fark ettiği zaman gitmektedir. % 19,6'sı çocuğunun öğretmenleri ile görüşmek istediğinde, % 2,5'i çocuğunun katıldığı faaliyetleri takip etmek için, % 1,3'ü diğer velilerle görüşmek için, % 0,2'si okuldaki etkinliklerde görev almak için gitmektedir. % 3,2'si disiplinle ilgili bir sorun olduğu zaman, % 6,2'si çocuğu ile ilgili psikolojik, sosyolojik sorunlar olduğu zaman , % 1,3'ü öğretmenlere teşekkür için gittiğini belirtmiştir.

Bu veriler ebeveynin geleneksel bir tutum içinde olduğunu ve sosyal etkinlikleri ders başarılarını artırmada bir yöntem olarak kullanmadıkları sonucu ifade edilebilir.

8- Örneklem grubunu oluşturan ebeveynin *"veli-öğretmen görüşmeleri okul yönetimi tarafından planlanıyor mu?"* sorusuna verdikleri cevaplara göre dağılımları Tablo 26'da verilmiştir.

Tablo 26: Ebeveyn ve Okul Boyutu Sekizinci Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Frekans	Yüzde
Evet	132	91,7
Hayır	12	8,3
Toplam	144	100

Tablo 26'da görüldüğü gibi araştırmaya katılan ebeveynin % 91,7'si planlandığını belirtirken, % 8,3'ü planlanmadığını belirtmiştir.

9- Örneklem grubunu oluşturan ebeveynin *"bazı konularda çocuğunuzun öğretmenleri ile yaptığınız görüşmelerden hangisi ders başarısını artırıcı yönde etkilidir?"* sorusuna verdikleri cevaplara göre dağılımları Tablo 27'de verilmiştir.

Tablo 27: Ebeveyn ve Okul Boyutu Dokuzuncu Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Frekans	Yüzde
Çocuğumun sahip olduğu özel yeteneğin planlı şekilde kullanılması	43	29,9
Ders başarısını arttırmak için özel ders desteğinin gerekliliği	16	11,1
Ev ödevinin yapılıp yapılmadığı	22	15,3
Çocuğun psikolojik ve fizyolojik sağlığı	10	6,9
Çocukla sağlıklı iletişim kurulması	53	36,8
Toplam	144	100

Tablo 27'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan ebeveynin % 29,9'u öğretmenlerle çocuklarının sahip oldukları özel yetenekler konusunda konuşulursa başarıyı artıracağını düşünmektedir. Diğer taraftan % 11,1'i özel ders desteğinin gerekliliği konusunda, %

15,3'ü ev ödevinin yapılıp yapılmadığı konusunda, % 6,9'u çocuğunun psikolojik ve fizyolojik sağlığı konusunda, % 36,8'i çocukla sağlıklı iletişim kurulması konusunda konuşulursa ders başarısının artırılacağını düşünmektedir.

Ebeveynin çoğunlukla sağlıklı iletişim kurulmasının çocuğun ders başarısını artırdığını düşünmelerine karşılık, ikinci önemde ifade edilen çocuklarının özel yeteneklerinin ders başarılarını artırmada planlı bir şekilde kullanılmasını istemelerinin de dikkate alınarak çoklu zekâ kuramına uygun planlamaların yapılmasının olumlu sonuçlar doğuracağı söylenebilir.

8.1.3. Ebeveyn ve Çocuk Boyutuna İlişkin Bulgulara Ait Frekans ve Yüzdeler:

1- Örneklem grubunu oluşturan ebeveynin *"okulla ilgili olarak çocuğunuzla en çok hangi konularda konuşursunuz?"* sorusuna verdikleri cevaplara göre dağılımları Tablo 28'de verilmiştir.

Tablo 28: Ebeveyn ve Çocuk Boyutu Birinci Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Birinci Tercih		İkinci Tercih		Üçüncü Tercih		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Okulda o gün neler yaptığı ile ilgili duygu ve düşünceleri hakkında	95	66,0	12	8,3	13	9,0	120	27,9
O gün derslerde hangi konuların işlendiği hakkında	14	9,7	40	27,8	18	12,5	72	16,7
Derslerde öğretmenlerin sorduğu sorulara cevap verip vermediği hakkında	13	9,0	38	26,4	30	20,8	81	18,8
Okulda öğretmenlerin ödev verip vermediği hakkında	16	11,1	27	18,8	32	22,2	75	17,4
Okuldaki arkadaşları ile ilgili düşüncelerini ve gelişen olayları	3	2,1	24	16,7	38	26,4	65	15,1
Okulla ilgili olarak konuşmayız	3	2,1	1	0,7	13	9,0	17	3,9
Toplam	144	100	144	100	144	100	430	100

f: Frekans

Tablo 28'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan ebeveynin % 27,9'u okulda günlük olarak neler yapıldığı hakkında konuşurken, % 16,7'si o gün derslerde hangi konuların işlendiği hakkında konuşmaktadır. % 18,8'i derslerde öğretmenlerin sorduğu sorulara cevap verip vermeme hakkında, % 17,4'ü okulda öğretmenlerin ödev verip vermeme hakkında, % 15,1'i okuldaki arkadaşları ve gelişen olaylar hakkında, % 3,9'u da genel olarak okul hakkında konuştuklarını belirtmişlerdir.

Ebeveynin çocukları ile birinci öncelikli olarak, her gün okulda o gün ne yaptıkları ile ilgili konuştukları ifade edilmiş, ikinci öncelikli olarak çocuğun o gün derslerde hangi konuların işlendiği ile ilişkili olarak konuştukları ifade edilmiştir. Bunlar ebeveynin ders içeriklerini anlamadıkları için derslerle ilişkili konuşmadıklarını ya da soru sormadıklarını ortaya çıkarabilir.

2- Örneklem grubunu oluşturan ebeveynin *"çocuğunuz sizden okul ile ilgili konularda yardım ister mi?"* sorusuna verdikleri cevaplara göre dağılımları Tablo 29'da verilmiştir.

Tablo 29: Ebeveyn ve Çocuk Boyutu İkinci Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Frekans	Yüzde
Evet	89	61,8
Hayır	55	38,2
Toplam	144	100

Tablo 29'da görüldüğü gibi araştırmaya katılan ebeveynin % 61,8'i okulla ilgili olarak çocuklarının kendilerinden yardım istediğini, % 38,2'si de yardım istemediklerini belirtmişlerdir.

3- Örneklem grubunu oluşturan ebeveynin *"yardım istiyor ise hangi konularda yardım ister?"* sorusuna verdikleri cevaplara göre dağılımları Tablo 30'da verilmiştir.

Tablo 30: Ebeveyn ve Çocuk Boyutu Üçüncü Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Evet		Hayır		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Derslerine yardım	43	48,3	46	51,7	89	100
Arkadaş ilişkileri ile ilgili yardım	10	11,2	79	88,8	89	100
Maddi yardım	20	22,5	69	77,5	89	100
Psikolojik yardım	7	7,9	82	92,1	89	100
Öğretmenleri ile ilgili sorunların çözümünde	28	31,1	62	68,9	89	100

f: Frekans

Tablo 30'da görüldüğü gibi araştırmaya katılan ebeveynin % 48,3'ü çocuklarının kendilerinden dersleri ile ilgili olarak yardım istediğini, % 11,2'sinin arkadaş ilişkileri ile ilgili olarak yardım istediğini, % 22,5'i maddi konularda yardım, % 7,9'u psikolojik sorunlarla ilgili yardım, % 31,1'i de öğretmenlerle ilgili sorunların çözümünde yardım istediklerini belirtmişlerdi.

Ebeveynin çocuklarının yardım istedikleri zaman en çok derslerine yardım konusunda, daha sonra ise öğretmenleri ile ilgili sorunların çözümünde yardım istediklerini ifade etmişlerdir. Bu yardım çocukların okulda aldıkları eğitimle ilişkili eksiklik duygusu ve öğretmenle sorun yaşadıklarında kendilerinin çözüm üretemediklerini düşündürebilir.

4- Örneklem grubunu oluşturan ebeveynin *"çocuğunuza karşı nasıl bir tutum içindesiniz?"* sorusuna verdikleri cevaplara göre dağılımları Tablo 31'de verilmiştir.

Tablo 31: Ebeveyn ve Çocuk Boyutu Dördüncü Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Evet		Hayır		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Demokratik ve destekleyici	98	68,1	46	31,9	144	100
Disiplinli, baskı kuran, otoriter	15	10,4	129	89,6	144	100
İlgisiz umursamayan	1	0,7	143	99,3	144	100
Fazla hoşgörülü ve gevşek	6	4,2	138	95,8	144	100
Fazla koruyucu	31	21,5	113	78,5	144	100
Sevgisini hissettiren	63	43,8	81	56,3	144	100
Hiç biri	7	4,9	137	95,1	144	100

f: Frekans

Tablo 31'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan ebeveynin % 68,1'i çocuklarına karşı demokratik ve destekleyici bir tutum sergilerken, % 10,4'ü disiplinli, baskı kuran otoriter bir tutum sergilemektedir. % 0,7'si ilgisiz umursamayan bir tutum, % 4,2'si fazla hoş görülü ve gevşek tutum, % 21,5'i fazla koruyucu tutum, % 43,9'u sevgisini hissettiren bir tutum sergilerken % 4,2'si ise hiçbir tutum sergilemektedir.

Yani ebeveynin, çocuklarının bir birey olduklarını hissettirerek, sevgilerini gösteren bir tutum içinde oldukları söylenebilir.

5- Örneklem grubunu oluşturan ebeveynin *"çocuğunuz bir sorunu olduğunda kiminle daha rahat konuşabilir?"* sorusuna verdikleri cevaplara göre dağılımları Tablo 32'de verilmiştir.

Tablo 32: Ebeveyn ve Çocuk Boyutu Beşinci Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Frekans	Yüzde
Önce anne ile	57	39,6
Önce baba ile	8	5,6
Önce anne gerekirse sonra baba ile	65	45,1
Önce baba gerekirse sonra anne ile	5	3,5
Arkadaşı ile	3	2,1
Hiç biri	6	4,2
Toplam	144	100

Tablo 32'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan ebeveynin çocukları bir sorun ile karşılaştıklarında % 39,6'sı önce annesi ile konuşurken, % 5,6'sı önce babası ile konuşmaktadır. % 45,1'i önce anne gerekirse sonra babası ile % 3,5'i önce baba gerekirse sonra annesi ile % 2,1'i arkadaşı ile % 4,2'i ise hiçbir kimse ile konuşmamaktadır.

İstatistik değerleri anne ile daha kolay iletişim kurulabildiğini göstermektedir.

6- Örneklem grubunu oluşturan ebeveynin *"aşağıdaki ilişki şekillerinden hangisi çocuğunuzla olan ilişkiniz en iyi şekilde tanımlıyor?"* sorusuna verdikleri cevaplara göre dağılımları Tablo 33'de verilmiştir.

Tablo 33: Ebeveyn ve Çocuk Boyutu Altıncı Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Evet		Hayır		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Birbirimize çok yakınız ve aramızda sıcak bir ilişki var	61	42,4	83	57,6	144	100
Ona güvendiğimizi hisseder	52	36,1	92	63,9	144	100
Çocuğumuzu her zaman her konuda destekleriz	47	32,6	97	67,4	144	100
Çocuğumuzun derslerinde katılımcı davranmasını okul faaliyetlerinde aktif olmasını isteriz	32	22,2	112	77,8	144	100
Çocuğumuzun seçimleri bizim için önemlidir ve bu seçimlere değer veririz.	54	37,5	90	62,5	144	100
Çocuğumuz bir şey yapacağı zaman bizim fikrimizi sorar	37	25,7	107	74,3	144	100

f: Frekans

Tablo 33'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan ebeveynin % 42,4'ü çocukları ile çok yakın ve sıcak bir ilişki kurarken, % 36,1'i çocuğuna güvendiğini hissettirirken, % 32,6'sı çocuğunu her zaman her konuda desteklediğini hissettirmektedir. % 22,2'si okul derslerinde daha katılımcı ve aktif olması yönünde destek ve iletişim kurarken, % 37,5'i çocuklarına karşı çocuk merkezli bir iletişim şekli benimsemiş, % 25,7'si ise çocuklarının her zaman kendilerine danıştığını ifade etmişlerdir.

Ebeveynin çocuğu ile kurduğu yakın ilişki onun en büyük sosyal desteği almasını sağlayacağından ruhsal dinginliğini ve dolayısıyla ders başarılarını olumlu etkileyecek bir faktördür sonucuna ulaşılabilir.

7- Örneklem grubunu oluşturan ebeveynin *"çocuğunuzun eğitim öğretimi ile ilgili kararlarında aşağıdakilerden hangisi size daha uygundur?"* sorusuna verdikleri cevaplara göre dağılımları Tablo 34'de verilmiştir.

Tablo 34: Ebeveyn ve Çocuk Boyutu Yedinci Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Frekans	Yüzde
Babanın görüşü benimsenir	4	2,8
Annenin görüşü benimsenir	4	2,8
Anne-babanın ortak görüşü benimsenir	23	16,0
Kararlarını kendisi verir	34	23,6
Anne-baba ve çocuk ortak görüşü benimsenir	78	54,2
Aile büyüklerinin görüşü benimsenir	--	--
Hiç birisi	1	0,7
Toplam	144	100

Tablo 34'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan ebeveynin % 2,8'i çocuklarının eğitim öğretim hayatı ile ilgili bir karar alınırken babanın görüşünün benimsendiğini söylerken, % 2,8'i annenin görüşünün benimsendiğini ifade etmiştir. % 16'sı "anne-babanın ortak görüşü benimsenir", % 23,6'sı kararı en güzel çocuğun vereceği görüşünü benimser, % 54,2'si anne-baba-çocuk üçlüsünün ortak kararı olurken, % 0,7'si hiç birisi diye görüş belirtmiştir.

Veriler demokratik tutum sergilediklerini söyleyen ebeveyni doğrular nitelik taşımaktadır.

8- Örneklem grubunu oluşturan ebeveynin *"çocuğunuzun ders başarısı ile ilgili bir sıkıntı hissettiğinizde nasıl davranırsınız?"* sorusuna verdikleri cevaplara göre dağılımları Tablo 35'de verilmiştir.

Tablo 35: Ebeveyn ve Çocuk Boyutu Sekizinci Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Frekans	Yüzde
Öğretmen ile görüşerek sorunun ne olduğunu tespit etmeye çalışırım	72	50,0
Sorunu kendim çözmeye çalışırım	3	2,1
Öğretmeni ile ortak tavır alırım	18	12,5
Okulun rehber öğretmeninden destek alırım	28	19,4
Başarılı olmasını sağlamak için ders çalışmaya zorlarım	9	6,3
Sorununu kendisinin çözmesini beklerim	14	9,7
Toplam	144	100

Tablo 35'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan ebeveynin % 50'si çocuklarının derslerinde bir sıkıntı olduğunu gördüğünde öğretmen ile görüşmeyi tercih etmektedir. % 2,1'i sorunu kendisi çözmeye çalışırken, % 12,5'i öğretmeni ile ortak tavır alırken, % 19,4'ü okul rehber öğretmeninden destek alırken, % 6,3'ü başarısını arttırmak için ders çalışmaya zorlarken, % 9,7'si sorunun çocuğunun çözmesini beklemektedir.

Bu veriler öğrencilerin bireysel olarak sorunlarının çözümüne yönlendirilmediklerini dolayısıyla bireysel gelişimlerinde sorunların doğabileceğini ortaya koyabilir.

9- Örneklem grubunu oluşturan ebeveynin *"çocuğunuza hangi derslerde yardımcı olabiliyorsunuz?"* sorusuna verdikleri cevaplara göre dağılımları Tablo 36'da verilmiştir.

Tablo 36: Ebeveyn ve Çocuk Boyutu Dokuzuncu Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Evet		Hayır		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Matematik	41	28,5	103	71,5	144	100
Geometri	16	11,1	128	88,9	144	100
Analitik Geometri	8	5,6	136	94,4	144	100
Fizik	17	11,8	127	88,2	144	100
Kimya	9	6,3	135	93,8	144	100
Biyoloji	13	9,0	131	91,0	144	100
Türk Dili ve Edebiyatı	42	29,2	102	70,8	144	100
Dil ve Anlatım	39	27,1	105	72,9	144	100
İngilizce	24	16,7	120	83,3	144	100
Coğrafya	26	18,1	118	81,9	144	100
İkinci yabancı dil	6	4,2	138	95,8	144	100
Tarih	33	22,9	111	77,1	144	100
Felsefe	11	7,6	133	92,4	144	100
Resim	6	4,2	138	95,8	144	100
Müzik	7	4,9	137	95,1	144	100
Hiç birisi	37	25,7	107	74,3	144	100

f: Frekans

Tablo 36'da görüldüğü gibi araştırmaya katılan ebeveynin % 28,5'i matematik dersine yardım ederken, % 11,1'i geometri, % 5,6'sı analitik geometri dersine yardım ettiklerini söylemiştir. % 11,8'i fizik, % 6,3'ü kimya, % 9'u biyoloji, % 29,2'si Türk dili edebiyatı, % 27,1'i dil ve anlatım, % 16,7'si İngilizce, % 18,1'i coğrafya, % 4,2'si ikinci bir yabancı dil, % 22,9'u tarih, % 7,6'sı felsefe, % 4,2'si resim, % 4,9'u müzik derslerine yardım etmektedirler.

Ebeveynin %29,2'lik bir oranla en fazla Türk Dili ve Edebiyatı dersine yardım ettiklerini ifade etmeleri, yarıdan fazlasının sözel alan mezunu olduğu düşünülürse makul olarak karşılanabilir ancak %28,5'luk bir oranla matematik derslerine yardım edebiliyor olmaları düşündürücü bir sonuç olmaktadır.

10- Örneklem grubunu oluşturan ebeveynin *"aşağıdakilerden hangisi çocuğunuzun meslek seçiminde sizce en önemlidir?"* sorusuna verdikleri cevaplara göre dağılımları Tablo 37'de verilmiştir.

Tablo 37: Ebeveyn ve Çocuk Boyutu Onuncu Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Frekans	Yüzde
Yetenek ve ilgilerine uygun bir meslek seçmeli	115	79,9
Anne ve baba mesleğini tercih etmeli	1	0,7
Saygınlığı olan bir meslek seçmeli	10	6,9
Kazancı yüksek bir meslek seçmeli	18	12,5
Toplam	144	100

Tablo 37'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan ebeveynin % 79,9'u çocuklarının yetenek ve ilgilerine uygun bir meslek seçmesini isterken, % 0,7'si çocuklarının anne-baba mesleğini tercih etmesini isterken, % 6,9'u saygınlığı olan bir meslek seçmesini, % 12,5' i de kazancı yüksek bir meslek seçmesini istemişlerdir.

11- Örneklem grubunu oluşturan ebeveynin *"çocuğunuzun şu anda eğitim gördüğü alanı nasıl belirlediniz?"* sorusuna verdikleri cevaplara göre dağılımları Tablo 38'de verilmiştir.

Tablo 38: Ebeveyn ve Çocuk Boyutu On Birinci Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Frekans	Yüzde
Kendisi belirledi	107	74,3
Okul tarafından not ortalamasına göre belirledi	25	17,4
Baba belirledi	2	1,4
Anne belirledi	1	0,7
Hiç birisi	9	6,3
Toplam	144	100

Tablo 38'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan ebeveynin % 74,3'ünün çocuğu alanını kendisi seçmişken, % 17,4'ünün alanını okul tarafından not ortalamasına göre belirlenmiş, % 1,4'ünün babası belirlemiş, % 0,7'sinin annesi belirlemişken , % 6,3'ü alan

seçimi ile ilgili hiçbir görüş belirtmemiştir. Çocukların seçimleri demokratik tutum içinde olduğunu söyleyen ebeveynle doğru orantılıdır.

12- Örneklem grubunu oluşturan ebeveynin *"çocuğunuzun kendisine ait bir odası var mı?"* sorusuna verdikleri cevaplara göre dağılımları Tablo 39'da verilmiştir.

Tablo 39: Ebeveyn ve Çocuk Boyutu On İkinci Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Frekans	Yüzde
Evet	120	83,3
Hayır	24	16,7
Toplam	144	100

Tablo 39'da görüldüğü gibi araştırmaya katılan ebeveynin çocuklarının % 83,3'ünün bir çalışma odası var iken, % 16,7'sinin bir çalışma odası yoktur.

13- Örneklem grubunu oluşturan ailelerin *"çocuğunuzu derslerinden arta kalan vakitlerini değerlendirmesi konusunda nasıl yönlendirirsiniz?"* sorusuna verdikleri cevaplara göre dağılımları Tablo 40'da verilmiştir.

Tablo 40: Ebeveyn ve Çocuk Boyutu On üçüncü Sorusuna Verilen Cevaplara Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Evet		Hayır		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Kitap okumasını söylerim	120	54,9	65	45,1	144	100
Ona uygun olan bir spor dalında çalışma yapmasını sağlarım	57	39,6	87	60,4	144	100
Resim kurslarına gönderirim	4	2,8	140	97,2	144	100
Tiyatro kurslarına gönderirim	10	6,9	134	93,1	144	100
Satranç öğrenmesini isterim	9	6,3	135	93,8	144	100
Müzik aleti çalması için ona ortam sağlarım	29	20,1	115	79,9	144	100
El becerisi ile ilgili bir kursa gitmesini sağlarım	4	2,8	140	97,2	144	100
Başarılı olduğu bilim dalında daha iyi olması için ek çalışmalar yapmasını sağlarım	16	11,1	128	88,9	144	100
Hiç birisi	7	4,9	137	95,1	144	100

f: Frekans

Tablo 40'da görüldüğü gibi araştırmaya katılan ebeveynin % 54,9'u çocuklarının derslerinden arta kalan zamanlarında kitap okumalarını söylerken, % 39,6'sı çocuğuna uygun bir spor dalına yönlendirirken, % 2,8'i resim kursuna, 6,9'u tiyatro kursuna, % 6,3'ü satranç öğrenmesini isterken, % 20,1'i müzik aleti çalması konusunda teşvik ediyor. % 2,8'i el becerisi ile ilgili bir kursa, % 11,1'i başarılı olduğu bir bilim dalında ek çalışma yaptırırken, % 4,9'u da çocuğunu derslerinden arta kalan zamanda her hangi bir faaliyete yönlendirmemektedir. Bu verilere göre kitap okumak güzel bir alışkanlık olsa da, ebeveynin çocuklarını planlanmış çalışmaların içine girdirmediklerini ve genel bir çalışma önerdiklerini ortaya koyabilir.

14- Örneklem grubunu oluşturan ebeveynin *"boş zamanlarınızda aşağıdaki etkinliklerden hangilerini hangi sıklıkla yaparsınız?"* sorusuna verdikleri cevaplara göre dağılımları Tablo 41'de verilmiştir.

Tablo 41:Ailelerin Boş Zamanlarında Yaptıkları Aktivitelere Göre Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Neredeyse Her Gün		Birkaç Günde Bir		Haftada Bir		Ayda Bir		Fırsat Buldukça		Hiç		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Kitap dergi ya da gazete okumak	97	67,4	12	8,3	7	4,9	3	2,1	12	8,3	13	9,0	144	100
Spor yapmak	19	13,2	22	15,3	20	13,9	5	3,5	39	27,1	39	26,4	144	100
Televizyon izlemek	100	69,4	9	6,3	8	5,6	2	1,4	17	11,8	8	5,6	144	100
Sinema veya tiyatroya gitmek	2	1,4	6	4,2	11	7,6	29	20,1	65	45,1	31	21,5	144	100
İnterneti kullanmak	54	37,5	30	20,8	5	3,5	2	1,4	19	13,2	34	23,6	144	100
Müzik dinlemek	50	34,7	19	13,2	4	2,8	3	2,1	35	24,3	33	22,9	144	100
Klasik müzik konserlerine gitmek	--	--	3	2,1	4	2,8	3	2,1	38	26,4	96	66,7	144	100
Arkadaş ziyaretleri yapmak	5	3,5	27	18,8	20	13,9	13	9,0	53	36,8	26	18,1	144	100
Doğa yürüyüşleri yapmak	7	4,9	12	8,3	11	7,6	7	4,9	52	36,1	55	38,2	144	100
Evde dinlenmek	28	19,4	21	14,6	16	11,1	6	4,2	47	32,6	26	18,1	144	100
Aileyle birlikte farklı yerlere gezmeye gitmek	3	2,1	11	7,6	30	20,8	20	13,9	65	45,1	15	10,4	144	100
Alışverişe çıkmak	16	11,1	36	25,0	31	21,5	14	9,7	32	22,2	15	10,4	144	100

f: Frekans

Tablo 41'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan ebeveynin % 67,4'ü hemen hemen her gün kitap okurken , % 13,2'si her gün spor yaparken, % 69,4'ü televizyon izlemektedir. % 1,4'ü sinema veya tiyatroya giderken, % 37,5'i interneti kullanırken, % 34,7'si müzik dinlemekte, % 3,5'i arkadaş ziyaretleri yapmaktadır. % 4,9'u doğa yürüyüşü yapmakta, % 19,4'ü evde dinlenmekte, % 2,1'i aile ile birlikte farklı yerlere gitmekte, % 11,1'i de alışverişe çıkmaktadır.

Ebeveynin sinema ve tiyatroya gitmek için vakit ayırmadıkları, televizyonun büyük çoğunluğun hayatını kilitlediği görülmektedir. Televizyon bağımlılığının ailelerden dolayı çocukları da etkilediği ve bu sonucun derslere ayrılan zamanın azalmasından kaynaklı ders başarıları üzerinde olumsuz etkiler yarattığı ifade edilebilir.

15-Örneklem grubunu oluşturan ailelere *"okul veli ilişkisi"* konusunda bir takım sorular sorulmuştur. Ailelerin bu sorulara verdikleri cevapların frekans ve yüzdeleri alınmış ve elde edilen dağılımlar Tablo 42'de verilmiştir.

Tablo 42: Okul Veli İlişkisi Konusunda Sorulan Sorulara Verilen Cevaplara Ait Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Evet		Hayır		Bazen		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Okul tarafından çocuğunuzla ilgili düzenli bilgilendirilir misiniz?	83	57,6	6	4,2	55	38,2	144	100
Çocuğunuzun okulundaki faaliyetler size düzenli bildiriliyor mu?	78	54,2	9	6,3	57	39,6	144	100
Çocuğun ders başarısını artırmak için okulun velilerle birlikte gerçekleştirdiği çalışmalar var mı?	38	26,4	36	25,0	70	48,6	144	100
Okul yönetimi başarılı öğrencileri desteklemek için velilerle işbirliği yapar mı?	56	38,9	31	21,5	57	39,6	144	100
Okul yönetimi kulüp vb. etkinlikleri için velilerle görüşür mü?	49	34,0	37	25,7	58	40,3	144	100
Okul yönetimi öğrencilerin etkili ve verimli ders çalışmasını sağlamak için velilerle toplantı yapar mı?	72	50,0	16	11,1	56	38,9	144	100
Okul yönetimi öğrencilerin psikolojik gelişimi ve içinde bulundukları durumun daha iyi anlaşılması için velilere yönelik seminer düzenler mi?	43	29,9	30	20,8	71	49,3	144	100
Okul yönetimi veli toplantılarına katılmayan velileri belirleyerek neden katılmadıklarını araştırır mı?	64	44,4	41	28,5	39	27,1	144	100
Okul yönetimi, velileri, çocukların ilgi alanı ve yeteneği doğrultusunda yönlendirme amaçlı bilgilendirir mi?	70	48,6	21	14,6	53	36,8	144	100

f: Frekans

Tablo 42'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan velilerin okul veli ilişkisi konusunda sorulan sorulara verilen cevaplara bakıldığında, % 57,6'sının okul tarafından sürekli çocukları hakkında bilgilendirildiğini söylemiştir. % 54,2'si ise okuldaki çocukları ile ilgili faaliyetlerin kendilerine bildirildiğini ifade etmişlerdir. Velilerin büyük bir kısmının çocuklarının okul başarısını arttırmak için okulun veli ile birlikte gerçekleştirdiği aktiviteleri yetersiz bulmaktadır. Yine velilerin büyük bir kısmı okul yönetiminin başarılı öğrencileri destekleme konusunda yapılan çalışmaları yeterli bulmamaktadır. Bunun yanında velilerin yarısı okul yönetimlerinin, çocukların daha iyi ders çalışmaları konusunda çocuklarının içinde bulundukları gelişim dönemlerini anlamalarına yönelik seminer ve benzeri aktiviteler yaptıklarını belirtmişlerdir.

Okulda ders başarılarının artırılması ile ilişkili öğrenci psikolojisi odaklı veli-okul çalışmalarının yapılmadığı ifade edebilir.

16-Örneklem grubunu oluşturan ebeveyne "Ailenin çocuğu ile ilgili beklentileri " konusunda bir takım sorular sorulmuştur. Ailelerin bu sorulara verdikleri cevapların frekans ve yüzdeleri alınmış ve elde edilen dağılımlar Tablo 43'de verilmiştir.

Tablo 43: Ailenin Çocuğu İle İlgili Beklentileri Konusunda Sorulan Sorulara Verilen Cevaplara Ait Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Evet		Hayır		Bazen		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Çocuğunuzun okul seçiminde anne-babanın mesleklerinin etkisi var mıdır?	79	54,9	10	6,9	55	38,2	144	100
Anne-baba olarak çocuğunuzun yeteneklerinin üstünde bir başarı beklediğinizi düşünüyor musunuz?	39	27,1	35	24,3	70	48,6	144	100
Çocuğunuzun üniversitede seçeceği bölüme müdahale eder misiniz?	16	11,1	52	36,1	76	52,8	144	100
Çocuğunuzu, seçeceği meslek için alacağı yükseköğrenim tercihinde kendi meslek alanınıza yönlendirir misiniz?	15	10,4	92	63,9	37	25,7	144	100
Diğer ebeveyn, çocuğu, seçeceği meslek için alacağı yükseköğrenim tercihinde kendi meslek alanına yönlendirir mi?	11	7,6	78	54,2	55	38,2	144	100

f: Frekans

Tablo 43'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan velilerin çocukları ile ilgili olarak beklentilerinde daha çok çocuklarını merkeze alarak düşünme ve hareket etme yöntemini tercih ettikleri görülmektedir. Özellikle bu çalışmaya katılan velilerin % 63,9'u kendi mesleklerine yönelik çocuklarının bir meslek seçmelerini istememektedir.

Ebeveynin eğitimde demokratik bir tutum sergileyerek çocukların kararlarını kendi inisiyatifleri doğrultusunda almalarını sağlayıcı yönde davrandıklarını göstermektedir diyebiliriz..

17-Örneklem grubunu oluşturan ebeveyne *"çocuk ile iletişim "* konusunda bir takım sorular sorulmuştur. Ailelerin bu sorulara verdikleri cevapların frekans ve yüzdeleri alınmış ve elde edilen dağılımlar Tablo 44'de verilmiştir.

Tablo 44: Çocuk ve İletişim Konusunda Sorulan Sorulara Verilen Cevaplara Ait Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Evet		Hayır		Bazen		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Çocuğunuz her gün okuldan eve geldiğinde onunla konuşur musunuz?	111	77,1	1	0,7	32	22,2	144	100
Diğer ebeveyn çocuğunuz her gün okuldan eve geldiğinde onunla konuşur mu?	92	63,9	7	4,9	45	31,3	144	100
Sizce çalışan annelerin çocukları daha az mı başarılıdır?	18	12,5	63	43,8	63	43,8	144	100
Çocuğunuzun başarısına katkı sağlamak için yeterli zaman ayırabiliyor musunuz?	71	49,3	8	5,6	65	45,1	144	100
Çocuğun kendisini yetiştirmesi yönünde babanın erkek çocuğuna, Annenin kız çocuğuna daha fazla destek verdiğini düşünüyor musunuz?	25	17,4	82	56,9	37	25,7	144	100
Çocuğunuzu okul dönüşünde evde karşılayan birisi olur mu?	87	60,4	16	11,1	41	28,5	144	100
Çocuğunuzun derslerinde başarısızlık gördüğünüzde onu Cezalandırır mısınız?	5	3,5	82	56,9	57	39,6	144	100
Çocuğunuz derslerinde başarılı olduğunda ödüllendirir misiniz?	65	45,1	7	4,9	72	50,0	144	100
Çocuğunuz başarısız olunca alay eder misiniz?	1	0,7	131	91,0	12	8,3	144	100
Çocuğunuza başarı konusunda kardeşi veya akranlarını örnek gösterir misiniz?	13	9,0	62	43,1	69	47,9	144	100
Çocuğunuzun bir sorunu olduğunda çözmek için rehber Öğretmenle işbirliği yapar mısınız?	68	47,2	4	2,8	72	50,0	144	100
Çocuğunuza sabırlı ve hoşgörülü davranabiliyor musunuz?	125	86,8	--	--	19	13,2	144	100
Diğer ebeveyn çocuğa sabırlı ve hoşgörülü davranabiliyor mu?	103	71,5	6	4,2	35	24,3	144	100
Çocuğunuzda bir sorunu olduğunda rehber öğretmenden destek alabileceğini söyler misiniz?	90	62,5	5	3,5	49	34,0	144	100

f: Frekans

Tablo 44'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan velilerin büyük bir kısmı çocukları okuldan eve geldiklerinde onlara okulda günün nasıl geçtiği konusunda bir iletişime girdikleri görülmektedir. Çocukla iletişim yaklaşımlarında daha çok çocuklarını merkeze alarak hareket ettikleri, cinsiyet, akran kıyaslaması, kötü söz veya muamele gibi davranışlar içinde olmadıkları görülmektedir. Ayrıca çalışan annelerin çocuklarıyla daha az ilgilenebildikleri ifade edilebilir.

18-Örneklem grubunu oluşturan ebeveyne *"Ailelerin okul derslerine takviye için alınan dersler hakkındaki görüşleri"* konusunda bir takım sorular sorulmuştur. Ailelerin bu sorulara verdikleri cevapların frekans ve yüzdeleri alınmış ve elde edilen dağılımlar Tablo 45'de verilmiştir.

Tablo 45: Ailelerin Okul Derslerine Takviye İçin Alınan Dersler Hakkında Görüşleri Konusunda Sorulan Sorulara Verilen Cevaplara Ait Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Evet		Hayır		Bazen		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Ekonomik seviyeniz çocuğunuzun eğitimini sürdürmeye yeterli mi?	113	78,5	5	3,5	26	18,1	144	100
Çocuğunuzun derslerine takviye olması açısından okul kurslarından destek alıyor musunuz?	44	30,6	39	27,1	61	42,4	144	100
Çocuğunuzun derslerine takviye olması açısından dershane desteği sağlıyor musunuz?	77	53,5	28	19,4	39	27,1	144	100
Çocuğunuzun derslerine takviye olması açısından özel ders desteği sağlıyor musunuz?	35	24,3	53	36,8	56	38,9	144	100
Çocuğunuzun eğitimi için ihtiyaç duyduğu kaynak kitaplar ve ders araç gereçlerini sağlayabiliyor musunuz?	133	92,4	3	2,1	8	5,6	144	100
Kurs, dershane ya da özel öğretmenin çocuğunuzun başarısını etkilediğini düşünüyor musunuz?	93	64,6	5	3,5	46	31,9	144	100
Çocuğunuzun okul dışında bir sosyal çevresi olmasını ders başarısını artırmada etkisi olduğunu düşünüyor musunuz?	78	54,2	11	7,6	55	38,2	144	100

f: Frekans

Tablo 45'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan velilerin büyük bir kısmının maddi imkânları çocuklarının eğitimlerini devam ettirmeye yeterlidir. Özellikle eğitim öğretim dönemi içinde çocuklarına ek ders aldırmak dershaneye göndermek gibi takviye amaçlı davranışları da desteklediklerini görülmektedir.

Ekonomik durumu iyi olan ailelerin çocuklarının eğitimlerine katkı sağlamak için ek dersler aldırmaya çalışmalarının okullarda verilen eğitimlerin yeterli görülmediğinin bir göstergesi olarak algılanabilir.

19- Örneklem grubunu oluşturan ebeveyne *"Evde; okulda verilen ödevlerin yapılması ve bazı konularda ebeveynin düşünceleri"* konusunda bir takım sorular sorulmuştur. Ailelerin bu sorulara verdikleri cevapların frekans ve yüzdeleri alınmış ve elde edilen dağılımlar Tablo 46'da verilmiştir.

Tablo 46: Evde Okulda Verilen Ödevlerin Yapılması ve Bazı Konularda Ebeveynin Düşünceleri Konusunda Sorulan Sorulara Verilen Cevaplara Ait Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Evet		Hayır		Bazen		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Çocuğunuz arkadaşları arasında sevilen ve aranan biri midir?	134	93,1	1	0,7	9	6,3	144	100
Çocuğunuz arkadaşlarından ders konusunda destek alır mı? (Ödev proje çalışması veya ders anlatma)	33	22,9	11	7,6	100	69,4	144	100
Çocuğunuzun okula devamlılığını düzenli kontrol eder misiniz?	121	84,0	2	1,4	21	14,6	144	100
Çocuğunuzun son sınavlarından aldığı notları bilir misiniz?	132	91,7	2	1,4	10	6,9	144	100
Çocuğunuzun sınav dönemlerinin hangi zaman aralığında olduğunu bilir misiniz?	108	75,0	1	0,7	35	24,3	144	100
Çocuğunuzu sınavlarına çalıştırmısınız?	28	19,4	29	20,1	87	60,4	144	100
Çocuğunuzun okulunda uyumlu bir kişi olmasına yardımcı oluyor musunuz?	100	69,4	4	2,8	40	27,8	144	100
Çocuğunuzun ödevlerini yapması için çalışma ortamı sağlarım	128	88,9	2	1,4	14	9,7	144	100
Çocuğunuzun ev ödevlerine yardımcı olabiliyor musunuz?	35	24,3	19	13,2	90	62,5	144	100

f: Frekans

Tablo 46'da görüldüğü gibi araştırmaya katılan velilerin büyük bir kısmı çocuklarının okula gidişleri gelişleri, verilen ödevlerin yapılıp yapılmaması gibi durumları denetledikleri, çocuklarının ev ortamında ödevlerini yapabilecekleri ortamlarının tasarımlanmasına destek verdikleri ellerinden geldiğince bu tarz ortamları hazırlamaya gayret ettikleri görülmektedir.

Bununla birlikte %19,4'ünün çocuğunu sınavlarına çalıştırdığını, %24,3'ünün ev ödevlerine yardımcı olabildiğini görmekteyiz bu veriler ise onların çocuklarının derslerine yardımcı olamadıkları sonucunu ortaya koymaktadır.

8.2. Araştırmanın Amaçlarına İlişkin Bulgular:

1-Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin ailelerinin gelir seviyesi ile öğrencilerin karne ortalamaları arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 47'de verilmiştir.

Tablo 47: Öğrencilerin Ailelerinin Gelir Seviyelerine Göre Öğrencilerin Karne Ortalamalarına Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Karne Ortalaması								Toplam	
	45–54 arası		55–69 arası		70–84 arası		85–100 arası			
Gelir Grubu	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
0 TL -1000 TL arası	8	40,0	4	20,0	4	20,0	4	20,0	**20**	**100**
1001 TL -1500 TL arası	6	26,1	8	34,8	7	30,4	2	8,7	**23**	**100**
1501 TL -2000 TL arası	4	17,4	9	39,1	6	26,1	4	17,4	**23**	**100**
2001 TL ve yukarısı	3	3,8	14	17,9	33	42,3	28	35,9	**78**	**100**
Toplam	**21**	**14,6**	**35**	**24,3**	**50**	**34,7**	**38**	**26,4**	**144**	**100**

X=31,37, sd=9, p=.000

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 47'de görüldüğü gibi farklı gelir grubuna ailelerin çocuklarının karne ortalamaları bir birinden farklılık göstermektedir. Gelir seviyesi yükseldikçe karne ortalamaları da yükselmektedir. Gözlenen bu farklılığın anlamlı olduğu bulunmuştur (X=31,37, sd=9, p=.000). Yani karne ortalamaları ile gelir düzeyi arasında anlamlı bir ilişki vardır.

2-Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin babalarının eğitim seviyeleri ile öğrencilerin karne ortalamaları arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 48'de verilmiştir.

Tablo 48: Öğrencilerin Babalarının Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin Karne Ortalamalarına Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Karne Ortalaması								Toplam	
	45–54 arası		55–69 arası		70–84 arası		85–100 arası			
Babanın Eğitim Düzeyi	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
İlkokul mezunu	5	26,3	5	26,3	7	36,8	2	10,5	**19**	**100**
Ortaokul mezunu	3	20,0	4	26,7	5	33,3	3	20,0	**15**	**100**
Lise mezunu	9	20,9	11	25,6	14	32,6	9	20,9	**43**	**100**
Üniversite mezunu	4	6,0	15	22,4	24	35,8	24	35,8	**67**	**100**
Toplam	**21**	**14,6**	**35**	**24,3**	**50**	**34,7**	**38**	**26,4**	**144**	**100**

X=11,79, sd=9, p=.225

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 48'de görüldüğü gibi öğrencilerin babalarının eğitim düzeyi ile karne ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

3-Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin babalarının mezun olduğu alan ile öğrencilerin karne ortalamaları arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 49'da verilmiştir.

Tablo 49: Öğrencilerin Babalarının Mezun Olduğu Alana Göre Öğrencilerin Karne Ortalamalarına Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Karne Ortalaması								Toplam	
	45–54 arası		55–69 arası		70–84 arası		85–100 arası			
Babanın mezun olduğu alan	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Fen Alanı	4	7,1	13	23,2	19	33,9	20	35,7	**56**	**100**
Sosyal Alan	17	19,3	22	25,0	31	35,2	18	20,5	**88**	**100**
Toplam	**21**	**14,6**	**35**	**24,3**	**50**	**34,7**	**38**	**26,4**	**144**	**100**

X=6,56, sd=3, p=.087

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 49'da görüldüğü gibi öğrencilerin babalarının mezun olduğu alan ile karne ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

4-Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin babalarının mesleği ile öğrencilerin karne ortalamaları arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 50'de verilmiştir.

Tablo 50: Öğrencilerin Babalarının Mesleğine Göre Öğrencilerin Karne Ortalamalarına Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Karne Ortalaması								Toplam	
	45–54 arası		55–69 arası		70–84 arası		85–100 arası			
Babanın Mesleği	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Eğitim-Öğretim	--	--	2	15,4	5	38,5	6	46,2	**13**	**100**
Sağlık	--	--	5	23,8	7	33,3	9	42,9	**21**	**100**
Mühendislik	2	9,5	6	28,6	8	38,1	5	23,8	**21**	**100**
Hukuk ve Hukuksal Alan	1	33,3	--	--	1	33,3	1	33,3	**3**	**100**
Memur	6	46,2	1	7,7	4	30,8	2	15,4	**13**	**100**
İşçi	6	14,6	10	24,4	11	26,8	14	34,1	**41**	**100**
Serbest Meslek	4	19,0	9	42,9	7	33,3	1	4,8	**21**	**100**
Emekli	2	18,2	2	18,2	7	63,6	--	--	**11**	**100**
Toplam	**21**	**14,6**	**35**	**24,3**	**50**	**34,7**	**38**	**26,4**	**144**	**100**

X=37,18, sd=21, p=.016

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 50'de görüldüğü gibi farklı meslek gurubuna sahip babaların çocuklarının karne ortalamaları bir birinden farklılık göstermektedir. Eğitim öğretim, sağlık, mühendislik, hukuksal alan gibi yüksek öğretim gerektiren mesleklere sahip babaların çocuklarının karne ortalamaları memur, işçi, serbest meslek gibi genelde yüksek öğretim gerektirmeyen mesleklere sahip babaların çocuklarının karne ortalamalarından daha yüksektir. Gözlenen bu farklılığın anlamlı olduğu bulunmuştur (X=37,18, sd=21, p=.016).

Karne ortalamaları ile babaların meslekleri arasında anlamlı bir ilişki vardır. Bu ilişki araştırmaya göre yüksek öğretim gerektiren mesleklere sahip babaların çocuklarının karne ortalamalarının diğerlerine göre daha yüksek olduğunu göstermektedir.

5-Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyleri ile öğrencilerin karne ortalamaları arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 51'de verilmiştir.

Tablo 51: Öğrencilerin Annelerin Eğitim Düzeyine Göre Öğrencilerin Karne Ortalamalarına Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Karne Ortalaması								Toplam	
	45–54 arası		55–69 arası		70–84 arası		85–100 arası			
Annenin Eğitim Düzeyi	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
İlkokul mezunu	6	28,6	5	23,8	7	33,3	3	14,3	**21**	**100**
Ortaokul mezunu	3	21,4	2	14,3	7	50,0	2	14,3	**14**	**100**
Lise mezunu	7	10,8	15	23,1	26	40,0	17	26,2	**65**	**100**
Üniversite mezunu	5	11,4	13	29,5	10	22,7	16	36,4	**44**	**100**
Toplam	**21**	**14,6**	**35**	**24,3**	**50**	**34,7**	**38**	**26,4**	**144**	**100**

X=15,50, sd=9, p=.565

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 51'de görüldüğü gibi öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyi ile karne ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

6-Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin annelerinin mezun olduğu alan ile öğrencilerin karne ortalamaları arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 52'de verilmiştir.

Tablo 52: Öğrencilerin Annelerin Mezun Olduğu Alana Göre Öğrencilerin Karne Ortalamalarına Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Karne Ortalaması								Toplam	
	45–54 arası		55–69 arası		70–84 arası		85–100 arası			
Annenin Mezun olduğu alan	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Fen Alanı	5	10,6	11	23,4	15	31,9	16	34,0	**47**	**100**
Sosyal Alan	15	15,8	24	24,2	35	36,8	22	23,2	**96**	**100**
Toplam	**20**	**14,0**	**35**	**24,5**	**50**	**35,0**	**38**	**26,6**	**144**	**100**

X=5,33, sd=6, p=.502

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 52'de görüldüğü gibi öğrencilerin annelerinin mezun olduğu alan ile karne ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

7-Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin annelerinin mesleği ile öğrencilerin karne ortalamaları arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 53'de verilmiştir.

Tablo 53: Öğrencilerin Annelerin Mesleğine Göre Öğrencilerin Karne Ortalamalarına Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Karne Ortalaması								Toplam	
	45–54 arası		55–69 arası		70–84 arası		85–100 arası			
Annenin Mesleği	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Eğitim-Öğretim	2	13,3	4	26,7	6	40,0	3	20,0	**15**	**100**
Sağlık	--	--	2	25,0	2	25,0	4	50,0	**8**	**100**
Mühendislik	3	21,4	2	14,3	3	21,4	6	42,9	**14**	**100**
Hukuk ve Hukuksal Alan	1	7,7	3	23,1	3	23,1	6	46,2	**13**	**100**
Memur	1	20,0	--	--	2	40,0	2	40,0	**5**	**100**
İşçi	--	--	3	42,9	2	28,6	2	28,6	**7**	**100**
Serbest Meslek	2	16,7	4	33,3	4	33,3	2	16,7	**12**	**100**
Emekli	1	11,1	2	22,2	5	55,6	1	11,1	**9**	**100**
Ev Kadını	11	18,0	15	24,6	23	37,7	12	19,7	**61**	**100**
Toplam	**21**	**14,6**	**35**	**24,3**	**50**	**34,7**	**38**	**26,4**	**144**	**100**

X=17,95, sd=24, p=.807

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 53'de görüldüğü gibi öğrencilerin annelerinin mesleği ile karne ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

8-Araştırmanın bir başka amacı da "velilerin ebeveyn okul boyutu beşinci sorusuna verdikleri cevaplar ile öğrencilerin karne ortalamaları arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 54'de verilmiştir.

Tablo 54: Velilerin Ebeveyn Okul Boyutu Beşinci Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Öğrencilerin Karne Ortalamalarına Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Karne Ortalaması								Toplam	
	45–54 arası		55–69 arası		70–84 arası		85–100 arası			
Ebeveyn Okul Beşinci Soru	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Her Dönem Katılırım	18	14,8	28	23,0	42	34,4	34	27,9	**122**	**100**
Senede bir kez katılırım	3	20,0	4	26,7	5	33,3	3	20,0	**15**	**100**
Hiç katılmam	--	--	1	100	--	--	--	--	**1**	**100**
Diğer ebeveyn katılır	--	--	2	33,3	3	50,0	1	16,7	**6**	**100**
Toplam	**21**	**14,6**	**35**	**24,3**	**50**	**34,7**	**38**	**26,4**	**144**	**100**

X=5,58, sd=9, p=.781

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 54'de görüldüğü gibi velilerin ebeveyn okul boyutu beşinci sorusuna verdikleri cevaplar ile karne ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Veli toplantılarına her dönem katılmanın karne ortalamalarını etkilediği söylenemez.

9-Araştırmanın bir başka amacı da "velilerin ebeveyn çocuk boyutu 12. sorusuna verdikleri cevaplar ile öğrencilerin karne ortalamaları arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 55'de verilmiştir.

Tablo 55: Velilerin Ebeveyn Çocuk Boyutu 12. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Öğrencilerin Karne Ortalamalarına Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Karne Ortalaması								Toplam	
	45–54 arası		55–69 arası		70–84 arası		85–100 arası			
Ebeveyn Çocuk 12. soru	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Evet	16	13,3	27	22,5	42	35,0	35	29,2	**120**	**100**
Hayır	5	20,8	8	33,3	8	33,3	3	12,5	**24**	**100**
Toplam	**21**	**14,6**	**35**	**24,3**	**50**	**34,7**	**38**	**26,4**	**144**	**100**

X=3,85, sd=3, p=.277

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 55'de görüldüğü gibi velilerin ebeveyn çocuk boyutu 12. sorusuna verdikleri cevaplar ile öğrencilerin karne ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Bu durum çocuğun kendisine ait bir odasının olmasının karne ortalamalarını etkilemediği anlamını taşımamaktadır.

10-Araştırmanın bir başka amacı da "velilerin anketin 15. sorusuna verdikleri cevaplar ile öğrencilerin karne ortalamaları arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 56'da verilmiştir.

Tablo 56: Velilerin Anketin 15. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Öğrencilerin Karne Ortalamalarına Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Karne Ortalaması								Toplam	
	45–54 arası		55–69 arası		70–84 arası		85–100 arası			
Anket 15. soru	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Hayır	3	37,5	1	12,5	3	37,5	1	12,5	**8**	**100**
Bazen	11	16,9	16	24,6	19	29,2	19	29,2	**65**	**100**
Evet	7	9,9	18	25,4	28	39,4	18	25,4	**71**	**100**
Toplam	**21**	**14,6**	**35**	**24,3**	**50**	**34,7**	**38**	**26,4**	**144**	**100**

X=6,55, sd=3, p=.364

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 56'da görüldüğü gibi velilerin anketin 15. sorusuna verdikleri cevaplar ile öğrencilerin karne ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Bu verilere göre ebeveynin çocuğuna fazla zaman ayırması ile çocuğun ders başarısının arttığını söyleyemeyiz.

11-Araştırmanın bir başka amacı da "velilerinin anketin 22. sorusuna verdikleri cevaplar ile öğrencilerin karne ortalamaları arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 57'de verilmiştir.

Tablo 57: Velilerin Anketin 22. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Öğrencilerin Karne Ortalamalarına Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Karne Ortalaması								Toplam	
	45–54 arası		55–69 arası		70–84 arası		85–100 arası			
Anket 22. soru	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Hayır	1	50,0	--	--	1	50,0	--	--	**2**	**100**
Bazen	7	33,3	2	9,5	8	38,1	4	19,0	**21**	**100**
Evet	13	10,7	33	27,3	41	33,9	34	28,1	**121**	**100**
Toplam	**21**	**14,6**	**35**	**24,3**	**50**	**34,7**	**38**	**26,4**	**144**	**100**

X=12,13, sd=6, p=.050

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 57'de görüldüğü gibi velilere sorulan çocuğunuzun okula devamlılığını düzenli kontrol eder misiniz sorusuna verilen cevapların dağılımı ile öğrencilerin karne ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki vardır (*X=12,13, sd=6, p=.050)*. Buna göre devamı takip eden velilerin çocuklarının karne ortalamaları daha yüksektir.

12-Araştırmanın bir başka amacı da "velilerin anketin 25. sorusuna verdikleri cevap ile öğrencilerin karne ortalamaları arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 58'de verilmiştir.

Tablo 58: Velilerin Anketin 25. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Öğrencilerin Karne Ortalamalarına Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Karne Ortalaması								Toplam	
	45–54 arası		55–69 arası		70–84 arası		85–100 arası			
Anket 25. soru	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Hayır	6	20,7	9	31,0	9	31,0	5	17,2	**29**	**100**
Bazen	15	17,2	16	18,4	31	35,6	26	28,7	**87**	**100**
Evet	--	--	10	35,7	10	35,7	8	28,6	**28**	**100**
Toplam	**21**	**14,6**	**35**	**24,3**	**50**	**34,7**	**38**	**26,4**	**144**	**100**

X=9,83, sd=6, p=.132

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 58'de görüldüğü gibi velilerin anketin 25. sorusuna verdikleri cevaplar ile öğrencilerin karne ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki yoktur. İlişkinin olmaması çocukların okula devamlılığını sürekli takip etmenin karne ortalamalarını artırdığını göstermez.

13-Araştırmanın bir başka amacı da "velilerin anketin 35. sorusuna verdikleri cevaplar ile öğrencilerin karne ortalamaları arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 59'da verilmiştir.

Tablo 59: Velilerin Anketin 35. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Öğrencilerin Karne Ortalamalarına Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Karne Ortalaması								Toplam	
	45–54 arası		55–69 arası		70–84 arası		85–100 arası			
Anket 35. soru	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Hayır	8	15,4	12	23,1	18	34,6	14	26,9	**52**	**100**
Bazen	12	15,8	14	18,4	30	39,5	20	26,3	**76**	**100**
Evet	1	6,3	9	56,3	2	12,5	4	25,0	**16**	**100**
Toplam	**21**	**14,6**	**35**	**24,3**	**50**	**34,7**	**38**	**26,4**	**144**	**100**

X=11,48, sd=6, p=.075

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 59'da görüldüğü gibi velilerin anketin 35. sorusuna verdikleri cevaplar ile öğrencilerin karne ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

14-Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin annelerinin çalışma durumu ile velilerin anketin 14. Sorusuna verdikleri cevaplar arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 60'da verilmiştir.

Tablo 60: Öğrencilerin Annelerinin Çalışma Durumuna Göre Velilerin Anketin 14. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	**Anketin 14. Sorusu**						**Toplam**	
	Hayır		**Bazen**		**Evet**			
Annenin çalışma durumu	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Evet	35	53,0	23	34,8	8	12,1	**66**	**100**
Hayır	28	35,9	40	51,3	10	12,8	**78**	**100**
Toplam	**63**	**43,8**	**63**	**43,8**	**18**	**12,5**	**144**	**100**

X=4,61, sd=2, p=.099

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 60'da görüldüğü gibi öğrencilerin annelerinin çalışma durumu ile velilerin anketin 14. sorusuna verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

İlişkinin olmaması annenin çalışmasının çocuklarının başarısını olumsuz etkilediğini düşündüklerini göstermez.

15-Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin annelerinin çalışma durumu ile velilerin anketin 15. sorusuna verdikleri cevaplar arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 61'de verilmiştir.

Tablo 61: Öğrencilerin Annelerinin Çalışma Durumuna Göre Velilerin Anketin 15. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Anketin 15. Sorusu						Toplam	
	Hayır		Bazen		Evet			
Annenin çalışma durumu	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Evet	1	1,5	32	48,5	33	50,0	**66**	**100**
Hayır	7	9,0	33	42,3	38	48,7	**78**	**100**
Toplam	**8**	**5,6**	**65**	**45,1**	**71**	**49,3**	**144**	**100**

X=3,89, sd=2, p=.143

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 61'de görüldüğü gibi öğrencilerin annelerinin çalışma durumu ile velilerin anketin 15. sorusuna verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Bu verilere göre annenin çalışmasının yeterince zaman ayırmama ile ilgili bir olumsuzluk doğurduğu söylenemez.

16-Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin babalarının çalışma durumu ile velilerin anketin 14. sorusuna verdikleri cevaplar arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 62'de verilmiştir.

Tablo 62: Öğrencilerin Babalarının Çalışma Durumuna Göre Velilerin Anketin 14. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Anketin 14.Sorusu						Toplam	
	Hayır		Bazen		Evet			
Babanın çalışma durumu	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Evet	57	43,8	58	44,6	15	11,5	130	100
Hayır	6	42,9	5	35,7	3	21,4	14	100
Toplam	63	43,8	63	43,8	18	12,5	144	100

X=122, sd=2, p=.543

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 62'de görüldüğü gibi öğrencilerin babalarının çalışma durumu ile velilerin anketin 14. sorusuna verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

17-Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin babalarının çalışma durumu ile velilerin anketin 15. Sorusuna verdikleri cevaplar arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 63'de verilmiştir.

Tablo 63: Öğrencilerin Babalarının Çalışma Durumuna Göre Velilerin Anketin 15. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	**Anketin 15. Sorusu**						**Toplam**	
	Hayır		**Bazen**		**Evet**			
Babanın çalışma durumu	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Evet	6	4,6	61	46,9	63	48,5	**130**	**100**
Hayır	2	14,3	4	28,6	8	57,1	**14**	**100**
Toplam	**8**	**5,6**	**65**	**45,1**	**71**	**49,3**	**144**	**100**

X=3,26, sd=2, p=.196

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 63'de görüldüğü gibi öğrencilerin babalarının çalışma durumu ile velilerin anketin 15. sorusuna verilen cevaplar arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Bu veriler babanın çalışmasının yeterince zaman ayırmama ile ilgili bir olumsuzluk doğurduğunu göstermez.

18-Araştırmanın bir başka amacı da "Araştırmaya katılan velilerin cinsiyetleri ile velilerin anketin 15. Sorusuna verdikleri cevaplar arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 64'de verilmiştir.

Tablo 64: Velilerin Cinsiyetlerine Göre Velilerin Anketin 15. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Anketin 15. Sorusu						Toplam	
	Hayır		Bazen		Evet			
Cinsiyet	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Kadın	5	5,3	38	40,0	52	54,7	95	100
Erkek	3	6,1	27	55,1	19	38,8	49	100
Toplam	8	5,6	65	45,1	71	49,3	144	100

X=3,34, sd=2, p=.188

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 64'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan velilerin cinsiyetleri ile velilerin anketin 15. sorusuna verilen cevaplar arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

19-Araştırmanın bir başka amacı da "Araştırmaya katılan velilerin cinsiyetleri ile velilerin anketin 16. Sorusuna verdikleri cevaplar arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 65'de verilmiştir.

Tablo 65: Velilerin Cinsiyetlerine Göre Velilerin Anketin 16. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Anketin 16. Sorusu						Toplam	
	Hayır		Bazen		Evet			
Cinsiyet	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Kadın	57	60,0	21	22,1	17	17,9	**95**	**100**
Erkek	25	51,0	16	32,7	8	16,3	**49**	**100**
Toplam	**82**	**56,9**	**37**	**25,7**	**25**	**17,4**	**144**	**100**

X=1,93, sd=2, p=.386

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 65'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan velilerin cinsiyetleri ile velilerin anketin 16. sorusuna verilen cevaplar arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

İlişkinin olmaması anne ya da babanın kız ya da erkek çocuğuna farklı destekler verdiklerini göstermez.

20-Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin babalarının mesleği ile öğrencilerin eğitim alanları arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 66'da verilmiştir.

Tablo 66: Öğrencilerin Babaların Mesleğine Göre Öğrencilerin Eğitim Alanlarına Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Öğrencilerin Eğitim Alanları								Toplam	
	Sayısal alan		Eşit ağırlık		Sözel alan		Dil alanı			
Babanın Mesleği	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Eğitim-Öğretim	7	58,3	5	41,7	--	--	--	--	**12**	**100**
Sağlık	12	60,0	4	20,0	2	10,0	2	10,0	**20**	**100**
Mühendislik	11	52,4	9	42,9	1	4,8	--	--	**21**	**100**
Hukuk ve Hukuksal Alan	--	--	1	50,0	1	50,0	--	--	**2**	**100**
Memur	1	50,0	--	--	1	50,0	--	--	**2**	**100**
İşçi	17	42,5	14	35,0	5	12,5	4	10,0	**40**	**100**
Serbest Meslek	1	14,3	3	42,9	2	28,6	1	14,3	**7**	**100**
Emekli	3	37,5	5	62,5	--	--	--	--	**8**	**100**
Toplam	**52**	**46,4**	**41**	**36,6**	**12**	**10,7**	**7**	**6,3**	**144**	**100**

X=25,50, sd=28, p=.600

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 66'da görüldüğü gibi öğrencilerin babalarının meslekleri ile öğrencilerin eğitim gördükleri alanlar arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Bu sonuca göre çocukların babaların mesleklerinden etkilenerek alan belirlediklerini söyleyemeyiz.

21-Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin babalarının mesleği ile velilerin ebeveyn çocuk boyutunun yedinci sorusuna verdikleri cevaplar arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 67'de verilmiştir.

Tablo 67: Öğrencilerin Babalarının Mesleğine Göre Velilerin Ebeveyn Çocuk Boyutunun Yedinci Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Ebeveyn çocuk boyutunun yedinci sorusu												Toplam	
	Babanın görüşü benimsenir		Annenin görüşü benimsenir		Anne-babanın ortak görüşü benimsenir		Kararları kendisi verir		Anne baba ve çocuğun ortak görüşü benimsenir		Hiç birisi			
Babanın Mesleği	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Eğitim-Öğretim	--	--	--	--	1	7,7	5	38,5	7	53,8	--	--	**13**	**100**
Sağlık	--	--	--	--	4	19,0	2	9,5	15	71,4	--	--	**21**	**100**
Mühendislik	--	--	--	--	1	4,8	9	42,9	11	52,4	--	--	**21**	**100**
Hukuk ve Hukuksal Alan	--	--	1	33,3	1	33,3	--	--	1	33,3	--	--	**3**	**100**
Memur	2	15,4	--	--	2	15,4	4	30,8	4	30,8	1	7,7	**13**	**100**
İşçi	2	4,9	1	2,4	7	17,1	8	19,5	23	56,1	--	--	**41**	**100**
Serbest Meslek	--	--	2	9,5	6	28,6	3	14,3	10	47,6	--	--	**21**	**100**
Emekli	--	--	--	--	1	9,1	3	27,3	7	63,6	--	--	**11**	**100**
Toplam	**4**	**2,8**	**4**	**2,8**	**23**	**16,0**	**34**	**23,6**	**78**	**54,2**	**1**	**0,7**	**144**	**100**

X=53,24, sd=35, p=.025

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 67'de görüldüğü gibi öğrencilerin babalarının meslekleri ile velilerin ebeveyn çocuk boyutundaki "çocuklarınızın eğitimi ile ilgili kararlar alırken daha çok neyi tercih edersiniz" sorusuna verilen cevaplar arasında anlamlı bir ilişki vardır (X=53,24, sd=35, p=.025). Buna göre aşağı yukarı tüm meslek gruplarındaki babalar çocuklarının eğitim öğretimi ile ilgili kararlar alırken anne-baba ve çocuk ortak görüşünü benimsemektedirler. Bunun yanında özellikle üniversite eğitimi gerektiren mesleklerde

çalışan babalarda çocuklarının eğitimi ile ilgili kararlar alırken karar vermeyi çocuklarına bırakmaktadırlar.

Çocuklarının fikirlerini önemseyen bu tutum çocukların birey olmasında ve ihtiyaçlarını belirleme konusunda gelişimlerine yardımcı olacaktır.

22-Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin babalarının mesleği ile velilerin ebeveyn çocuk boyutunun sekizinci sorusu verilen cevaplar arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 68'de verilmiştir.

Tablo 68: Öğrencilerin Babalarının Mesleğine Göre Velilerin Ebeveyn Çocuk Boyutunun Sekizinci Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Ebeveyn çocuk boyutunun sekizinci sorusu												Toplam	
	Öğretmen ile görüşerek sorunun ne olduğunu tespit etmeye çalışırım		Sorunu kendim çözmeye çalışırım		Öğretmeni ile ortak tavır alırım		Okulun rehber öğretmeninden destek alırım		Başarılı olmasını sağlamak için ders çalışmaya zorlarım		Sorununu kendisinin çözmesini beklerim			
Babanın Mesleği	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Eğitim-Öğretim	9	69,2	--	--	2	15,4	1	7,7	--	--	1	7,7	**13**	**100**
Sağlık	14	66,7	--	--	4	19,0	2	9,5	--	--	1	4,8	**21**	**100**
Mühendislik	10	47,6	--	--	3	14,3	3	14,3	1	4,8	4	19,0	**21**	**100**
Hukuk ve Hukuksal Alan	3	100	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	**1**	**100**
Memur	3	23,1	1	7,7	2	15,4	4	30,8	1	7,7	2	15,4	**13**	**100**
İşçi	21	51,2	1	2,4	3	7,3	10	24,4	3	7,3	3	7,3	**41**	**100**
Serbest Meslek	6	28,6	1	4,8	3	14,3	5	23,8	4	19,0	2	9,5	**21**	**100**
Emekli	6	54,5	--	--	1	9,1	3	27,3	--	--	1	9,1	**11**	**100**
Toplam	**72**	**50,0**	**3**	**2,1**	**18**	**12,5**	**28**	**19,4**	**9**	**6,3**	**14**	**9,7**	**144**	**100**

X=30,94, sd=35, p=.664

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 68'de görüldüğü gibi öğrencilerin babalarının meslekleri ile velilerin ebeveyn çocuk boyutundaki sekizinci soruya verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

İlişkinin olmaması ebeveynin genel olarak davranışlarında ortak tutumlar sergiledikleri sonucunu ortaya koyabilir.

23-Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin babalarının mesleği ile velilerin ebeveyn çocuk boyutunun 10. sorusu verdikleri cevaplar arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 69'da verilmiştir.

Tablo 69: Öğrencilerin Babalarının Mesleğine Göre Velilerin Ebeveyn Çocuk Boyutunun 10. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Ebeveyn çocuk boyutunun 10. sorusu								Toplam	
	Yetenek ve ilgilerine uygun bir meslek seçmeli		Anne ve baba mesleğini tercih etmeli		Saygınlığı olan bir meslek seçmeli		Kazancı yüksek bir meslek seçmeli			
Babanın Mesleği	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Eğitim-Öğretim	12	92,3	--	--	1	7,7	--	--	**13**	**100**
Sağlık	17	81,0	--	--	1	4,8	3	14,3	**21**	**100**
Mühendislik	16	76,2	--	--	3	14,3	2	9,5	**21**	**100**
Hukuk ve Hukuksal Alan	3	100	--	--	--	--	--	--	**1**	**100**
Memur	10	76,9	--	--	2	15,4	1	7,7	**13**	**100**
İşçi	30	73,2	1	2,4	2	4,9	8	19,5	**41**	**100**
Serbest Meslek	17	81,0	--	--	1	4,8	3	14,3	**21**	**100**
Emekli	10	90,9	--	--	--	--	1	9,1	**11**	**100**
Toplam	**115**	**79,9**	**1**	**0,7**	**10**	**6,9**	**18**	**12,5**	**144**	**100**

X=12,06, sd=21, p=.938

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 69'da görüldüğü gibi öğrencilerin babalarının meslekleri ile ebeveyn çocuk boyutundaki 10. soruya verilen cevaplar arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Ebeveynin mesleklerinin türleri çocuklarının meslek seçiminde izlediği yollarda farklılık yaratmamaktadır.

24-Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin babalarının mesleği ile velilerin anketin 15. Sorusuna verdikleri cevaplar arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 70'de verilmiştir.

Tablo 70: Öğrencilerin Babalarının Mesleğine Göre Velilerin Anketin 15. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Anketin 15. sorusu						Toplam	
	Hayır		Bazen		Evet			
Babanın Mesleği	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Eğitim-Öğretim	1	7,7	3	23,1	9	69,2	**13**	**100**
Sağlık	--	--	10	47,6	11	52,4	**21**	**100**
Mühendislik	2	9,5	8	38,1	11	52,4	**21**	**100**
Hukuk ve Hukuksal Alan	1	33,3	1	33,3	1	33,3	**3**	**100**
Memur	1	7,7	8	61,5	4	30,8	**13**	**100**
İşçi	--	--	20	48,8	21	51,2	**41**	**100**
Serbest Meslek	2	9,5	14	66,7	5	23,8	**21**	**100**
Emekli	1	9,1	1	9,1	9	81,8	**11**	**100**
Toplam	**8**	**5,6**	**65**	**45,1**	**71**	**49,3**	**144**	**100**

X=24,58, sd=14, p=.039

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 70'de görüldüğü gibi öğrencilerin babalarının meslekleri ile anketin 15. Sorusu olan "çocuğunuzun başarısına katkı sağlamak için yeterli zaman ayırabiliyor musunuz" sorusuna verilen cevaplar arasında anlamlı bir ilişki vardır (X=24,58, sd=14, p=.039).

Bu sonuca göre emekli olan babalar diğer meslek gruplarındaki babalara göre çocuklarının okul derslerine daha çok zaman ayırmaktadırlar. Yine işçi, eğitim-öğretim,

sağlık ve mühendislik alanlarında meslekleri olan babalar diğer meslek alanlarına göre çocuklarının okul derslerine daha çok vakit ayırmaktadırlar.

Kısaca babalar çalışmaktan vakit buldukça çocuklarına vakit ayırmaktalar. Bunun en güzel örneği emekli babalar ile ilgili sonuçtur.

25-Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin babalarının mesleği ile velilerin anketin 22. sorusu verdikleri cevaplar arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 71'de verilmiştir.

Tablo 71: Öğrencilerin Babalarının Mesleğine Göre Velilerin Anketin 22. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Anketin 22. sorusu						Toplam	
	Hayır		Bazen		Evet			
Babanın Mesleği	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Eğitim-Öğretim	--	--	1	7,7	12	92,3	**13**	**100**
Sağlık	--	--	--	--	21	100	**21**	**100**
Mühendislik	--	--	2	9,5	19	90,5	**21**	**100**
Hukuk ve Hukuksal Alan	--	--	--	--	3	100	**3**	**100**
Memur	--	--	4	30,8	9	69,2	**13**	**100**
İşçi	1	2,4	6	14,6	34	82,9	**41**	**100**
Serbest Meslek	1	4,8	8	38,1	12	57,1	**21**	**100**
Emekli	--	--	--	--	11	100	**11**	**100**
Toplam	**2**	**1,4**	**21**	**14,6**	**121**	**84,0**	**144**	**100**

X=22,80, sd=14, p=.064

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 71'de görüldüğü gibi öğrencilerin babalarının meslekleri ile velilerin anketin 22. sorusuna verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

İlişkinin olmaması ebeveynin meslekleri ne olursa olsun çocuklarının okula devamlılığını takipte ortak bir tutum içinde olduklarını gösterebilir.

25-Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin babalarının mesleği ile velilerin anketin 25. sorusu verdikleri cevaplar arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 72'de verilmiştir.

Tablo 72: Öğrencilerin Babalarının Mesleğine Göre Velilerin Anketin 25. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Anketin 25. sorusu						Toplam	
	Hayır		Bazen		Evet			
Babanın Mesleği	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Eğitim-Öğretim	3	23,1	5	38,5	5	38,5	**13**	**100**
Sağlık	4	19,0	10	47,6	7	33,3	**21**	**100**
Mühendislik	5	23,8	14	66,7	2	9,5	**21**	**100**
Hukuk ve Hukuksal Alan	1	33,3	2	66,7	--	--	**3**	**100**
Memur	5	38,5	7	53,8	1	7,7	**13**	**100**
İşçi	6	14,6	28	68,3	7	17,1	**41**	**100**
Serbest Meslek	3	14,3	14	66,7	4	19,0	**21**	**100**
Emekli	2	18,2	7	63,6	2	18,2	**11**	**100**
Toplam	**29**	**20,1**	**87**	**60,4**	**28**	**19,4**	**144**	**100**

X=13,26, sd=14, p=.506

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 72'de görüldüğü gibi öğrencilerin babalarının meslekleri ile velilerin anketin 25. soruya verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

İlişkinin olmaması ebeveynin çocuklarını sınavlara çalıştırma ile meslek türleri arasında bir farklılık olduğunu göstermez.

26-Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin babalarının mesleği ile velilerin anketin 34. sorusu verdikleri cevaplar arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 73'de verilmiştir.

Tablo 73: Öğrencilerin Babalarının Mesleğine Göre Velilerin Anketin 34. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Anketin 34. sorusu						Toplam	
	Hayır		Bazen		Evet			
Babanın Mesleği	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Eğitim-Öğretim	2	15,4	8	61,5	3	23,1	**13**	**100**
Sağlık	2	9,5	11	52,4	8	38,1	**21**	**100**
Mühendislik	3	14,3	12	57,1	6	28,6	**21**	**100**
Hukuk ve Hukuksal Alan	1	33,3	2	66,7	--	--	**3**	**100**
Memur	4	30,8	6	46,2	3	23,1	**13**	**100**
İşçi	3	7,3	30	73,2	8	19,5	**41**	**100**
Serbest Meslek	3	14,3	15	71,4	3	14,3	**21**	**100**
Emekli	1	9,1	6	54,5	4	36,4	**11**	**100**
Toplam	**19**	**13,2**	**90**	**62,5**	**35**	**24,3**	**144**	**100**

X=12,07, sd=14, p=.601

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 73'de görüldüğü gibi öğrencilerin babalarının meslekleri ile anketin 34. soruya verilen cevaplar arasında anlamlı bir ilişki yoktur. Ev ödevlerine yardım etme ile meslek türleri arasında bir farklılık olduğu söylenemez.

27-Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin babalarının mesleği ile velilerin anketin 35. sorusu verdikleri cevaplar arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 74'de verilmiştir.

Tablo 74: Öğrencilerin Babalarının Mesleğine Göre Velilerin Anketin 35. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Anketin 35. sorusu						Toplam	
	Hayır		Bazen		Evet			
Babanın Mesleği	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Eğitim-Öğretim	6	46,2	7	53,8	--	--	**13**	**100**
Sağlık	7	33,3	9	42,9	5	23,8	**21**	**100**
Mühendislik	8	38,1	11	52,4	2	9,5	**21**	**100**
Hukuk ve Hukuksal Alan	1	33,3	1	33,3	1	33,3	**3**	**100**
Memur	5	38,5	7	53,8	1	7,7	**13**	**100**
İşçi	11	26,8	26	63,4	4	9,8	**41**	**100**
Serbest Meslek	6	28,6	12	57,1	3	14,3	**21**	**100**
Emekli	8	72,7	3	27,3	--	--	**11**	**100**
Toplam	**52**	**36,1**	**76**	**52,8**	**16**	**11,1**	**144**	**100**

X=16,26, sd=14, p=.298

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 74'de görüldüğü gibi öğrencilerin babalarının meslekleri ile velilerin anketin 35. Sorusuna verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir ilişki yoktur. İlişkinin olmaması farklı meslek gruplarına göre çocuğun üniversitede seçeceği bölüme müdahale değişebilir sonucunu ortaya çıkarmaz.

28-Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin babalarının mesleği ile velilerin anketin 36. sorusu verdikleri cevaplar arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 75'de verilmiştir.

Tablo 75: Öğrencilerin Babalarının Mesleğine Göre Velilerin Anketin 36. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Anketin 36. sorusu						Toplam	
	Hayır		Bazen		Evet			
Babanın Mesleği	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Eğitim-Öğretim	9	69,2	3	23,1	1	7,7	**13**	**100**
Sağlık	12	57,1	8	38,1	1	4,8	**21**	**100**
Mühendislik	14	66,7	5	23,8	2	9,5	**21**	**100**
Hukuk ve Hukuksal Alan	1	33,3	1	33,3	1	33,3	**3**	**100**
Memur	8	61,5	2	15,4	3	23,1	**13**	**100**
İşçi	29	70,7	12	29,3	--	--	**41**	**100**
Serbest Meslek	9	42,9	6	28,6	6	28,6	**21**	**100**
Emekli	10	90,9	--	--	1	9,1	**11**	**100**
Toplam	**92**	**63,9**	**37**	**25,7**	**15**	**10,4**	**144**	**100**

X=23,91, sd=14, p=.047

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 75'de görüldüğü gibi öğrencilerin babalarının meslekleri ile velilerin anketin 36. sorusu olan "çocuğunuzun seçeceği meslek için alacağı yükseköğrenim tercihin de kendi meslek alanıza yönlendirir misiniz" sorusuna verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir ilişki vardır (X=23,91, sd=14, p=.047).

Bu sonuca göre babaların kendi mesleklerine göre çocuklarını yönlendirme yapmadıkları bu konuda daha çok çocuğun isteğini dikkate aldığı görülmektedir.

Özellikle emekli olan babaların çocuklarını tercih konusunda daha özgür bıraktıklarını söylemek mümkündür.

29-Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin annelerinin mesleği ile öğrencilerin eğitim alanları arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 76'da verilmiştir.

Tablo 76: Öğrencilerin Annelerinin Mesleğine Göre Öğrencilerin Eğitim Alanlarına Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Öğrencilerin Eğitim Alanları								Toplam	
	Sayısal alan		Eşit ağırlık		Sözel alan		Dil alanı			
Annenin Mesleği	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Eğitim-Öğretim	8	61,5	5	38,5	--	--	--	--	**13**	**100**
Sağlık	5	62,5	2	25,0	1	12,5	--	--	**8**	**100**
Mühendislik	7	50,0	5	35,7	--	--	2	14,3	**14**	**100**
Hukuk ve Hukuksal Alan	5	38,5	5	38,5	3	23,1	--	--	**13**	**100**
Memur	2	100	--	--	--	--	--	--	**2**	**100**
İşçi	2	33,3	3	50,0	1	16,7	--	--	**6**	**100**
Serbest Meslek	--	--	3	37,5	3	37,5	2	25,0	**8**	**100**
Emekli	4	57,1	2	28,6	1	14,3	--	--	**7**	**100**
Ev Kadını	19	46,3	16	39,0	4	9,8	2	4,9	**41**	**100**
Toplam	**52**	**46,4**	**41**	**36,6**	**12**	**10,7**	**7**	**6,3**	**144**	**100**

X=35,35, sd=32, p=.313

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 76'da görüldüğü gibi öğrencilerin annelerinin meslekleri ile öğrencilerin eğitim aldıkları alanlar arasında anlamlı bir ilişki yoktur. Bu sonuca göre öğrencilerin eğitim alanlarının seçiminde annelerinin mesleklerinin etkisi olduğu söylenemez.

30-Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin annelerinin mesleği ile velilerin ebeveyn çocuk boyutunun yedinci sorusuna verdikleri cevaplar arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 77'de verilmiştir.

Tablo 77: Öğrencilerin Annelerinin Mesleğine Göre Velilerin Ebeveyn Çocuk Boyutunun Yedinci Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Ebeveyn çocuk boyutunun yedinci sorusu												Toplam	
	Babanın görüşü benimsenir		Annenin görüşü benimsenir		Anne-babanın ortak görüşü benimsenir		Kararları kendisi verir		Anne baba ve çocuğun ortak görüşü benimsenir		Hiç birisi			
Annenin Mesleği	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Eğitim-Öğretim	1	6,7	1	6,7	1	6,7	6	40,0	6	40,0	--	--	**15**	**100**
Sağlık	--	--	--	--	1	12,5	1	12,5	6	75,0	--	--	**8**	**100**
Mühendislik	1	7,1	--	--	2	14,3	1	7,1	10	71,4	--	--	**14**	**100**
Hukuk ve Hukuksal Alan	--	--	1	7,7	2	15,4	5	38,5	5	38,5	--	--	**13**	**100**
Memur	--	--	--	--	1	20,0	2	40,0	2	40,0	--	--	**5**	**100**
İşçi	--	--	--	--	1	14,3	--	--	6	85,7	--	--	**7**	**100**
Serbest Meslek	--	--	2	16,7	1	8,3	3	25,0	6	50,0	--	--	**12**	**100**
Emekli	--	--	--	--	2	22,2	4	44,4	3	33,3	--	--	**9**	**100**
Ev Kadını	2	3,3	--	--	12	19,7	12	19,7	34	55,7	1	1,6	**61**	**100**
Toplam	**4**	**2,8**	**4**	**2,8**	**23**	**16,0**	**34**	**23,6**	**78**	**54,2**	**1**	**0,7**	**144**	**100**

X=34,05, sd=40, p=.734

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 77'de görüldüğü gibi öğrencilerin annelerinin meslekleri ile velilerin ebeveyn çocuk boyutu yedinci sorusuna verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Bu sonuca göre annelerin mesleklerinin çocukların eğitim-öğretimle ilgili kararlarında etkisi olduğu söylenemez.

31-Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin annelerinin mesleği ile velilerin ebeveyn çocuk boyutunun sekizinci sorusuna verdikleri cevaplar arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 78'de verilmiştir.

Tablo 78: Öğrencilerin Annelerinin Mesleğine Göre Velilerin Ebeveyn Çocuk Boyutunun Sekizinci Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Ebeveyn çocuk boyutunun sekizinci sorusu												Toplam	
	Öğretmen ile görüşerek sorunun ne olduğunu tespit etmeye çalışırım		Sorunu kendim çözmeye çalışırım		Öğretmeni ile ortak tavır alırım		Okulun rehber öğretmeninden destek alırım		Başarılı olmasını sağlamak için ders çalışmaya zorlarım		Sorununu kendisinin çözmesini beklerim			
Annenin Mesleği	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Eğitim-Öğretim	6	40,0	1	6,7	3	20,0	2	13,3	1	6,7	2	13,3	**15**	**100**
Sağlık	7	87,5	--	--	1	12,5	--	--	--	--	--	--	**8**	**100**
Mühendislik	8	54,1	--	--	1	7,1	4	28,6	--	--	1	7,1	**14**	**100**
Hukuk ve Hukuksal Alan	8	61,5	--	--	1	7,1	2	15,4	--	--	2	15,4	**13**	**100**
Memur	2	40,0	--	--	1	20,0	1	20,0	1	20,0	--	--	**5**	**100**
İşçi	1	14,3	--	--	1	14,3	2	28,6	1	14,3	2	28,6	**7**	**100**
Serbest Meslek	3	25,0	--	--	1	8,3	6	50,0	1	8,3	1	8,3	**12**	**100**
Emekli	4	44,4	--	--	1	11,1	2	22,2	--	--	2	22,2	**9**	**100**
Ev Kadını	33	54,1	2	3,3	8	13,1	9	14,8	5	8,2	4	6,6	**61**	**100**
Toplam	**72**	**50,0**	**3**	**2,1**	**18**	**12,5**	**28**	**19,4**	**9**	**6,3**	**14**	**9,7**	**144**	**100**

X=33,14, sd=40, p=.770

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 78'de görüldüğü gibi öğrencilerin annelerinin meslekleri ile velilerin ebeveyn çocuk boyutu sekizinci sorusuna verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Bu sonuca göre annelerin meslekleri ile çocuklarının ders başarılarında bir sıkıntı hissettiklerinde sergiledikleri davranışlar arasında bir farklılık olduğu söylenemez.

32-Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin annelerinin mesleği ile velilerin ebeveyn çocuk boyutunun 10. sorusu verdikleri cevaplar arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 79'da verilmiştir.

Tablo 79: Öğrencilerin Annelerinin Mesleğine Göre Velilerin Ebeveyn Çocuk Boyutunun 10. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Ebeveyn çocuk boyutunun 10. sorusu								Toplam	
	Yetenek ve ilgilerine uygun bir meslek seçmeli		Anne ve baba mesleğini tercih etmeli		Saygınlığı olan bir meslek seçmeli		Kazancı yüksek bir meslek seçmeli			
Annenin Mesleği	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Eğitim-Öğretim	13	86,7	--	--	1	6,7	1	6,7	**15**	**100**
Sağlık	5	62,5	--	--	--	--	3	37,5	**8**	**100**
Mühendislik	12	85,7	--	--	--	--	2	14,3	**14**	**100**
Hukuk ve Hukuksal Alan	9	69,2	--	--	1	7,7	3	23,1	**13**	**100**
Memur	5	100	--	--	--	--	--	--	**5**	**100**
İşçi	6	85,7	--	--	1	14,3	--	--	**7**	**100**
Serbest Meslek	7	58,3	1	8,3	2	16,7	2	16,7	**12**	**100**
Emekli	5	55,6	--	--	3	33,3	1	11,1	**9**	**100**
Ev Kadını	53	86,9	--	--	2	3,3	6	9,8	**61**	**100**
Toplam	**115**	**79,9**	**1**	**0,7**	**10**	**6,9**	**18**	**12,5**	**144**	**100**

X=35,55, sd=24, p=.061

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 79'da görüldüğü gibi öğrencilerin annelerinin meslekleri ile velilerin ebeveyn çocuk boyutu 10. sorusuna verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Bu sonuca göre annelerin meslekleri ile çocukların meslek seçiminde takındıkları tavır arasında farklılık olduğu söylenemez.

33-Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin annelerinin mesleği ile velilerin anketin 15. sorusu verdikleri cevaplar arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 80'de verilmiştir.

Tablo 80: Öğrencilerin Annelerinin Mesleğine Göre Velilerin Anketin 15. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Anketin 15. sorusu						Toplam	
	Hayır		Bazen		Evet			
Annenin Mesleği	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Eğitim-Öğretim	2	13,3	3	20,0	10	66,7	**15**	**100**
Sağlık	--	--	6	75,0	2	25,0	**8**	**100**
Mühendislik	--	--	8	57,1	6	42,9	**14**	**100**
Hukuk ve Hukuksal Alan	--	--	8	61,5	5	38,5	**13**	**100**
Memur	--	--	3	60,0	2	40,0	**5**	**100**
İşçi	--	--	--	--	7	100	**7**	**100**
Serbest Meslek	--	--	8	66,7	4	33,3	**12**	**100**
Emekli	3	33,3	--	--	6	66,7	**9**	**100**
Ev Kadını	3	4,9	29	47,5	29	47,5	**61**	**100**
Toplam	**8**	**5,6**	**65**	**45,1**	**71**	**49,3**	**144**	**100**

X=38,38, sd=14, p=.001

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 80'de görüldüğü gibi öğrencilerin annelerinin meslekleri ile velilerin anketin 15. sorusu olan "çocuğunuzun başarısına katkı sağlamak için yeterli zaman ayırabiliyor musunuz" sorusuna verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir ilişki vardır (X=38,38, sd=14, p=.001).

Bu sonuca göre meslek grupları arasında işçi olarak çalışan annelerin çocuklarının dersleri için % 100 zaman ayırdıkları görülmektedir. Bunun yanından eğitim-öğretim alanında çalışan annelerin diğer meslek alanlarına göre çocuklarının dersleri için daha çok vakit ayırdıkları, bunun yanında emekli ve ev kadını olarak çalışan annelerinde çocuklarının derslerine zaman ayırdıkları görülmektedir.

Özellikle sağlık alanında, hukuksal alanda, memur ve serbest meslek olarak çalışan annelerin büyük bir kısmının bazen çocuklarının dersleri için zaman ayırdıkları görülmektedir.

34- Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin annelerinin mesleği ile velilerin anketin 22. sorusu verdikleri cevaplar arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 81'de verilmiştir.

Tablo 81: Öğrencilerin Annelerinin Mesleğine Göre Velilerin Anketin 22. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Anketin 22. sorusu						Toplam	
	Hayır		Bazen		Evet			
Annenin Mesleği	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Eğitim-Öğretim	--	--	--	--	15	100	**15**	**100**
Sağlık	--	--	--	--	8	100	**8**	**100**
Mühendislik	--	--	--	--	14	100	**14**	**100**
Hukuk ve Hukuksal Alan	--	--	2	15,4	11	84,6	**13**	**100**
Memur	--	--	2	40,0	3	60,0	**5**	**100**
İşçi	--	--	--	--	7	100	**7**	**100**
Serbest Meslek	--	--	5	41,7	7	58,3	**12**	**100**
Emekli	--	--	1	11,1	8	88,9	**9**	**100**
Ev Kadını	2	3,3	11	18,0	48	78,7	**61**	**100**
Toplam	**2**	**1,4**	**21**	**14,6**	**121**	**84,0**	**144**	**100**

X=20,82, sd=16, p=.185

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 81'de görüldüğü gibi öğrencilerin annelerinin meslekleri ile velilerin anketin 22. sorusuna verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

İlişkinin olmaması meslek gruplarına göre çocuklarının okula devamlılığını takip etmede farklılık olduğu söylenemez.

35-Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin annelerinin mesleği ile velilerin anketin 25. Sorusuna verdikleri cevaplar arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 82'de verilmiştir.

Tablo 82: Öğrencilerin Annelerinin Mesleğine Göre Velilerin Anketin 25. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Anketin 25. sorusu						Toplam	
	Hayır		Bazen		Evet			
Annenin Mesleği	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Eğitim-Öğretim	2	13,3	8	53,3	5	33,3	**15**	**100**
Sağlık	--	--	3	37,5	5	62,5	**8**	**100**
Mühendislik	--	--	13	92,9	1	7,1	**14**	**100**
Hukuk ve Hukuksal Alan	4	30,8	9	69,2	--	--	**13**	**100**
Memur	--	--	4	80,0	1	20,0	**5**	**100**
İşçi	1	14,3	3	42,9	3	42,9	**7**	**100**
Serbest Meslek	3	25,0	6	50,0	3	25,0	**12**	**100**
Emekli	6	66,7	2	22,2	1	11,1	**9**	**100**
Ev Kadını	13	21,3	39	63,9	9	14,8	**61**	**100**
Toplam	**29**	**20,1**	**87**	**60,4**	**28**	**19,4**	**144**	**100**

X=39,01, sd=16, p=.001

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 82'de görüldüğü gibi öğrencilerin annelerinin meslekleri ile velilerin anketin 15. sorusu olan "çocuklarınızı sınavlara çalıştırır mısınız" sorusuna verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir ilişki vardır (X=39,01, sd=16, p=.001).

Bu sonuca göre sağlık alanında çalışan annelerin büyük bir kısmı çocuklarının sınavları zamanında onları sınavlara hazırlamada yardım ederken özellikle emekli olan annelerin büyük bir kısmı çocuklarına sınavları zamanında yardım etmemektedirler.

Yine işçi olarak çalışan annelerin büyük bir kısmı hem bazen hem de her zaman çocuklarına sınavlarını çalışırken yardım etmektedirler.

36-Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin annelerinin mesleği ile velilerin anketin 34. Sorusuna verdikleri cevaplar arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 83'de verilmiştir.

Tablo 83: Öğrencilerin Annelerinin Mesleğine Göre Velilerin Anketin 34. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Anketin 34. sorusu						Toplam	
	Hayır		Bazen		Evet			
Annenin Mesleği	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Eğitim-Öğretim	1	6,7	9	60,0	5	33,3	**15**	**100**
Sağlık	--	--	4	50,0	4	50,0	**8**	**100**
Mühendislik	--	--	11	78,6	3	21,4	**14**	**100**
Hukuk ve Hukuksal Alan	5	38,5	7	53,8	1	7,7	**13**	**100**
Memur	1	20,0	3	60,0	1	20,0	**5**	**100**
İşçi	--	--	6	85,7	1	14,3	**7**	**100**
Serbest Meslek	1	8,3	8	66,7	3	25,0	**12**	**100**
Emekli	3	33,3	5	55,6	1	11,1	**9**	**100**
Ev Kadını	8	13,1	37	60,7	16	26,2	**61**	**100**
Toplam	**19**	**13,2**	**90**	**62,5**	**35**	**24,3**	**144**	**100**

X=20,71, sd=16, p=.190

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 83'de görüldüğü gibi öğrencilerin annelerinin meslekleri ile velilerin anketin 34. sorusuna verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

37-Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin annelerinin mesleği ile velilerin anketin 35. Sorusuna verdikleri cevaplar arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 84'de verilmiştir.

Tablo 84: Öğrencilerin Annelerinin Mesleğine Göre Velilerin Anketin 35. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Anketin 35. sorusu						Toplam	
	Hayır		Bazen		Evet			
Annenin Mesleği	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Eğitim-Öğretim	8	53,3	4	26,7	3	20,0	**15**	**100**
Sağlık	3	37,5	3	37,5	2	25,0	**8**	**100**
Mühendislik	3	21,4	10	71,4	1	7,1	**14**	**100**
Hukuk ve Hukuksal Alan	2	15,4	10	76,9	1	7,7	**13**	**100**
Memur	2	40,0	3	60,0	--	--	**5**	**100**
İşçi	5	71,4	--	--	2	28,6	**7**	**100**
Serbest Meslek	2	16,7	9	75,0	1	8,3	**12**	**100**
Emekli	4	44,4	4	44,4	1	11,1	**9**	**100**
Ev Kadını	23	37,7	33	54,1	5	8,2	**61**	**100**
Toplam	**52**	**36,1**	**76**	**52,8**	**16**	**11,1**	**144**	**100**

X=23,00, sd=16, p=.114

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 84'de görüldüğü gibi öğrencilerin annelerinin meslekleri ile velilerin anketin 35. sorusuna verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

İlişkinin olmaması, annelerin mesleklerin farklılığının çocuğunun üniversitede seçeceği bölüme müdahale etme arasında farklılık oluşturduğunu göstermez.

38-Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin annelerinin mesleği ile velilerin anketin 36. Sorusuna verdikleri cevaplar arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 85'de verilmiştir.

Tablo 85: Öğrencilerin Annelerinin Mesleğine Göre Velilerin Anketin 36. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Anketin 36. sorusu						Toplam	
	Hayır		Bazen		Evet			
Annenin Mesleği	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Eğitim-Öğretim	11	73,3	3	20,0	1	6,7	**15**	**100**
Sağlık	4	50,0	3	37,5	1	12,5	**8**	**100**
Mühendislik	9	64,3	4	28,6	1	7,1	**14**	**100**
Hukuk ve Hukuksal Alan	9	69,2	4	30,8	--	--	**13**	**100**
Memur	2	40,0	1	20,0	2	40,0	**5**	**100**
İşçi	5	71,4	2	28,6	--	--	**7**	**100**
Serbest Meslek	7	58,3	2	16,7	3	25,0	**12**	**100**
Emekli	8	88,9	--	--	1	11,1	**9**	**100**
Ev Kadını	37	60,7	18	29,5	6	9,8	**61**	**100**
Toplam	**92**	**63,9**	**37**	**25,7**	**15**	**10,4**	**144**	**100**

X=15,11, sd=16, p=.516

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 85'de görüldüğü gibi öğrencilerin annelerinin meslekleri ile velilerin anketin 36. sorusuna verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

İlişkinin olmaması farklı meslek grubundan olan annelerin çocuklarının seçeceği meslek doğrultusunda kendi meslek alanına yönlendirmektedir sonucunu ortaya koymaz.

39- Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin babalarının eğitim düzeyleri ile öğrencilerin eğitim alanları arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 86'da verilmiştir.

Tablo 86: Öğrencilerin Babaların Eğitim Düzeyine Göre Öğrencilerin Eğitim Alanlarına Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Öğrencilerin Eğitim Alanları								Toplam	
	Sayısal alan		Eşit ağırlık		Sözel alan		Dil alanı			
Babanın Eğitim düzeyi	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
İlkokul	1	16,7	--	--	1	16,7	4	66,7	**6**	**100**
Ortaokul	1	16,7	4	66,7	1	16,7	--	--	**6**	**100**
Lise	16	44,4	14	38,9	6	16,7	--	--	**36**	**100**
Üniversite	34	53,1	23	35,9	4	6,3	3	4,7	**64**	**100**
Toplam	**52**	**46,4**	**41**	**36,6**	**12**	**10,7**	**7**	**6,3**	**144**	**100**

X=51,74, sd=12, p=.000

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 86'da görüldüğü gibi öğrencilerin babalarının eğitim düzeyleri ile öğrencilerin eğitim gördükleri alanlar arasında anlamlı bir ilişki vardır (X=51,74, sd=12, p=.000).

Buna göre öğrencilerin babalarının eğitim seviyesi yükseldikçe lisede sayısal alanı tercih etme durumları da değişmektedir. Bunun yanında babası ilkokul mezunu olan öğrencilerin büyük bir kısmı da lisede dil alanını seçmektedirler. Babası ortaokul mezunu olan öğrencilerin büyük bir kısmı da eşit ağırlıklı alanları tercih etmektedirler.

40-Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin babalarının eğitim düzeyi ile velilerin anketin 22. Sorusuna verdikleri cevaplar arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 87'de verilmiştir.

Tablo 87: Öğrencilerin Babalarının Eğitim Düzeylerine Göre Velilerin Anketin 22. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Anketin 22. sorusu						Toplam	
	Hayır		Bazen		Evet			
Babanın Eğitim düzeyi	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
İlkokul	--	--	8	42,1	11	57,9	**19**	**100**
Ortaokul	1	6,7	2	13,3	12	80,0	**15**	**100**
Lise	1	2,3	7	16,3	35	81,4	**43**	**100**
Üniversite	--	--	4	6,0	63	94,0	**67**	**100**
Toplam	**2**	**1,4**	**21**	**14,6**	**121**	**84,0**	**144**	**100**

X=20,25, sd=6, p=.002

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 87'de görüldüğü gibi öğrencilerin babalarının meslekleri ile velilere sorulan anketin 22. Sorusu olan "çocuğunuzun okula devamlılığını düzenli kontrol eder misiniz?" sorusuna verilen cevapların dağılımları arasında anlamlı bir ilişki vardır (*X=20,25, sd=6, p=.002)*.

Bu sonuca göre babaların eğitim seviyesi yükseldikçe çocuklarının okula devamlılıklarını takip etme oranları da artmaktadır.

41-Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyleri ile öğrencilerin eğitim alanları arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 88'de verilmiştir.

Tablo 88: Öğrencilerin Annelerinin Eğitim Düzeylerine Göre Öğrencilerin Eğitim Alanlarına Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Öğrencilerin Eğitim Alanları								Toplam	
	Sayısal alan		Eşit ağırlık		Sözel alan		Dil alanı			
Annenin Eğitim düzeyi	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
İlkokul	2	22,2	3	33,3	3	33,3	1	11,1	**9**	**100**
Ortaokul	1	16,7	2	33,3	1	16,7	2	33,3	**6**	**100**
Lise	26	46,4	23	41,1	5	8,9	2	3,6	**56**	**100**
Üniversite	23	56,1	13	31,7	3	7,3	2	4,9	**41**	**100**
Toplam	**52**	**46,4**	**41**	**36,6**	**12**	**10,7**	**7**	**6,3**	**144**	**100**

X=20,50, sd=12, p=.050

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 88'de görüldüğü gibi öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyleri ile öğrencilerin eğitim gördükleri alanlar arasında anlamlı bir ilişki vardır (X=20,50, sd=12, p=.050).

Bu sonuca göre öğrencilerin annelerinin eğitim seviyeleri yükseldikçe lisede sayısal alanı tercih etme durumları da değişmektedir. Anneleri lise mezunu olan öğrenciler lisede daha çok eşit ağılık alanını seçmektedirler. Eğitim seviyesi düştükçe lisede sözel alanı tercih etme durumları da artmaktadır.

42-Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyleri ile velilerin ebeveyn çocuk boyutunun sekizinci sorusuna verdikleri cevaplar arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 89'da verilmiştir.

Tablo 89: Öğrencilerin Annelerinin Eğitim Düzeyine Göre Velilerin Ebeveyn Çocuk Boyutunun Sekizinci Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Ebeveyn çocuk boyutunun sekizinci sorusu												Toplam	
	Öğretmen ile görüşerek sorunun ne olduğunu tespit etmeye çalışırım		Sorunu kendim çözmeye çalışırım		Öğretmeni ile ortak tavır alırım		Okulun rehber öğretmeninden destek alırım		Başarılı olmasını sağlamak için ders çalışmaya zorlarım		Sorununu kendisinin çözmesini beklerim			
Annenin Eğitim düzeyi	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
İlkokul	7	33,3	2	9,5	2	9,5	6	28,6	4	19,0	--	--	**21**	**100**
Ortaokul	6	42,9	--	--	--	--	5	35,7	1	7,1	2	14,3	**14**	**100**
Lise	32	49,2	1	1,5	10	15,4	12	18,5	3	4,6	7	10,8	**65**	**100**
Üniversite	27	61,4	--	--	6	13,6	5	11,4	1	2,3	5	11,4	**44**	**100**
Toplam	**72**	**50,0**	**3**	**2,1**	**18**	**12,5**	**28**	**19,4**	**9**	**6,3**	**14**	**9,7**	**144**	**100**

X=25,47, sd=15, p=.044

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 89'da görüldüğü gibi öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyleri ile ebeveyn çocuk boyutu sekizinci sorusu olan "çocuğunuzun ders başarısı ile ilgili bir sıkıntı hissettiğinizde nasıl davranırsınız" sorusuna verilen cevaplar arasında anlamlı bir ilişki vardır (X=25,47, sd=15, p=.044).

Bu sonuca göre eğitim seviyesi yükseldikçe çocuğunun dersinde görülen başarısızlığın çözümünde öğretmenle görüşme oranı da artmaktadır. Yine eğitim seviyesi düştükçe anneler sorunun çözümünde okul rehber öğretmenle görüşmeyi tercih etmektedirler.

Yine eğitim seviyesi düştükçe çocuklarının başarısız olması durumunda onları ders çalışmaya zorlama davranışları daha çok tercih edilmektedir.

43- Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyleri ile velilerin anketin 22. Sorusuna verdikleri cevaplar arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 90'da verilmiştir.

Tablo 90: Öğrencilerin Annelerinin Eğitim Düzeylerine Göre Velilerin Anketin 22. Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Anketin 22. sorusu						Toplam	
	Hayır		Bazen		Evet			
Annenin Eğitim düzeyi	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
İlkokul	1	4,8	8	38,1	12	57,1	**21**	**100**
Ortaokul	--	--	3	21,4	11	78,6	**14**	**100**
Lise	1	1,5	10	15,4	54	83,1	**65**	**100**
Üniversite	--	--	--	--	44	100	**44**	**100**
Toplam	**2**	**1,4**	**21**	**14,6**	**121**	**84,0**	**144**	**100**

X=20,59, sd=6, p=.002

Tablo 90'da görüldüğü gibi öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyleri ile velilere sorulan anketin 22. Sorusu olan "çocuğunuzun okula devamlılığını düzenli kontrol eder misiniz?" sorusuna verilen cevapların dağılımları arasında anlamlı bir ilişki vardır (*X=20,59, sd=6, p=.002)*.

Bu sonuca göre annelerin eğitim seviyesi yükseldikçe çocuklarının okula devamlarını takip etme oranları da artmaktadır.

44-Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin babalarının mesleği ile babaların çocuklarına yardım ettikleri ders alanları arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 91'de verilmiştir.

Tablo 91: Öğrencilerin Babalarının Mesleğine Göre Öğrencilere Yardım Edilen Alana Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Yardım Edilen Alan								Toplam	
	Sayısal		Sözel		Her ikisi		Hiç birisi			
Babanın Mesleği	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Eğitim-Öğretim	3	23,1	5	38,5	2	15,4	3	23,1	**13**	**100**
Sağlık	11	52,4	5	23,8	2	9,5	3	14,3	**21**	**100**
Mühendislik	4	19,0	12	57,1	4	19,0	1	4,8	**21**	**100**
Hukuk ve Hukuksal Alan	--	--	1	33,3	1	33,3	1	33,3	**3**	**100**
Memur	1	7,7	4	30,8	2	15,4	6	46,2	**13**	**100**
İşçi	9	22,0	16	39,0	6	14,6	10	24,4	**41**	**100**
Serbest Meslek	2	9,5	9	42,9	--	--	10	47,6	**21**	**100**
Emekli	1	9,1	6	54,5	1	9,1	3	27,3	**11**	**100**
Toplam	**31**	**21,5**	**58**	**40,3**	**18**	**12,5**	**37**	**25,7**	**144**	**100**

X=32,99, sd=21, p=.046

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 91'de görüldüğü gibi farklı meslek grupları ile babaların çocuklarının derslerinde yardım ettikleri ders alanları anlamlı şekilde farklılık göstermektedir (X=*32,99, sd=21, p=.046*). Babaların hangi meslek grubunda olursa olsun çocuklarına genelde sözel alanda yardım ettikleri görülmektedir. Fakat memur olarak çalışan babaların büyük bir kısmı hiçbir şekilde çocuklarına yardım etmemektedirler. Sağlık alanında çalışan babaların büyük bir kısmı da çocuklarına sayısal alanda yardım etmektedir.

45- Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin annelerinin mesleği ile annelerin çocuklarına yardım ettikleri ders alanları arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 92'de verilmiştir.

Tablo 92: Öğrencilerin Annelerin Mesleğine Göre Öğrencilere Yardım Edilen Alana Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Yardım Edilen Alan								Toplam	
	Sayısal		Sözel		Her ikisi		Hiç birisi			
Annenin Mesleği	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Eğitim-Öğretim	4	26,7	7	46,7	1	6,7	3	20,0	**15**	**100**
Sağlık	7	87,5	--	--	1	12,5	--	--	**8**	**100**
Mühendislik	3	21,4	6	42,9	3	21,4	2	14,3	**14**	**100**
Hukuk ve Hukuksal Alan	2	15,4	7	53,8	1	7,7	3	23,1	**13**	**100**
Memur	1	20,0	2	40,0	1	20,0	1	20,0	**5**	**100**
İşçi	2	28,6	1	14,3	1	14,3	3	42,9	**7**	**100**
Serbest Meslek	4	33,3	6	50,0	--	--	2	16,7	**12**	**100**
Emekli	2	22,2	3	33,3	1	11,1	3	33,3	**9**	**100**
Ev Kadını	6	9,8	26	42,6	9	14,8	20	32,8	**61**	**100**
Toplam	**31**	**21,5**	**58**	**40,3**	**18**	**12,5**	**37**	**25,7**	**144**	**100**

X=36,23, sd=24, p=.050

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 92'de görüldüğü gibi farklı meslek gurupları ile annelerin çocuklarının derslerinde yardım ettikleri ders alanları anlamlı şekilde farklılık göstermektedir (X=*36,23, sd=24, p=.050*).

Annelerin hangi meslek grubunda olursa olsun çocuklarına genelde sözel alanda yardım ettikleri görülmektedir. Fakat işçi olarak çalışan annelerin büyük bir kısmı hiçbir şekilde çocuklarına yardım etmemektedirler. Sağlık alanında çalışan annelerin büyük bir kısmı da çocuklarına sayısal alanda yardım etmektedir.

46- Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin babalarının eğitim düzeyi ile babaların çocuklarına yardım ettikleri ders alanları arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 93'de verilmiştir.

Tablo 93: Öğrencilerin Babalarının Eğitim Düzeyine Göre Öğrenciler Yardım Edilen Alana Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Yardım Edilen Alan								Toplam	
	Sayısal		Sözel		Her ikisi		Hiç birisi			
Babanın Eğitim Düzeyi	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
İlkokul	1	5,3	6	31,6	3	15,8	9	47,4	**19**	**100**
Ortaokul	1	6,7	5	33,3	--	--	9	60,0	**15**	**100**
Lise	9	20,9	22	51,2	4	9,3	8	18,6	**43**	**100**
Üniversite	20	20,9	25	37,3	11	16,4	11	16,4	**67**	**100**
Toplam	**31**	**21,5**	**58**	**40,3**	**18**	**12,5**	**37**	**25,7**	**144**	**100**

X=24,62, sd=9, p=.003

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 93'de görüldüğü gibi babaların eğitim düzeyleri ile babaların çocuklarının derslerinde yardım ettikleri ders alanları anlamlı şekilde farklılık göstermektedir (X=*24,62, sd=9, p=.003*).

Babaların hangi eğitim düzeyinde olursa olsunlar çocuklarına genelde sözel alanda yardım ettikleri görülmektedir. Fakat özellikle ilkokul ve ortaokul mezunu babaların büyük bir kısmı hiçbir alanda yardım etmemektedirler. Özellikle eğitim seviyesi yükseldikçe sayısal alanda yapılan yardımlarda artmaktadır.

47- Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin annelerin eğitim düzeyi ile annelerin çocuklarına yardım ettikleri ders alanları arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 94'de verilmiştir.

Tablo 94: Öğrencilerin Annelerin Eğitim Düzeyine Göre Öğrencilere Yardım Edilen Alana Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Yardım Edilen Alan								Toplam	
	Sayısal		Sözel		Her ikisi		Hiç birisi			
Annenin Eğitim Düzeyi	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
İlkokul	2	9,5	8	38,1	2	9,5	9	42,9	**21**	**100**
Ortaokul	--	--	6	42,9	2	14,3	6	42,9	**14**	**100**
Lise	15	23,1	26	40,0	8	12,3	16	24,6	**65**	**100**
Üniversite	14	31,8	18	40,9	6	13,6	6	13,6	**44**	**100**
Toplam	**31**	**21,5**	**58**	**40,3**	**18**	**12,5**	**37**	**25,7**	**144**	**100**

X=13,47, sd=9, p=.142

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 94'de görüldüğü gibi farklı eğitim düzeyleri ile annelerin çocuklarının derslerinde yardım ettikleri ders alanları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

İlişkinin olmaması eğitim düzeylerinin çocuklarının derslerine yardım edilen alanları etkilediği sonucunu ortaya koymaz.

48- Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin babalarının mezun oldukları alan ile öğrencilerin eğitim alanları arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 95'de verilmiştir.

Tablo 95: Öğrencilerin Babaların Mezun Olduğu Alana Göre Öğrencilerin Eğitim Alanlarına Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Öğrencilerin Eğitim Alanları								Toplam	
	Sayısal alan		Eşit ağırlık		Sözel alan		Dil alanı			
Babanın Alanı	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Fen Alanı	31	59,6	15	28,8	3	5,8	3	5,8	**52**	**100**
Sosyal Alan	21	35,0	26	43,3	9	15,0	4	6,7	**60**	**100**
Toplam	**52**	**46,4**	**41**	**36,6**	**12**	**10,7**	**7**	**6,3**	**144**	**100**

X=8,4, sd=4, p=.085

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 95'de görüldüğü gibi öğrencilerin babalarının mezun oldukları alan ile öğrencilerin eğitim gördükleri alanlar arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

49- Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin annelerinin mezun oldukları alan ile öğrencilerin eğitim alanları arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 96'da verilmiştir.

Tablo 96: Öğrencilerin Annelerinin Mezun Olduğu Alana Göre Öğrencilerin Eğitim Alanlarına Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Öğrencilerin Eğitim Alanları								Toplam	
	Sayısal alan		Eşit ağırlık		Sözel alan		Dil alanı			
Annenin Alanı	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Fen Alanı	26	59,1	16	36,4	1	2,3	1	2,3	**44**	**100**
Sosyal Alan	26	38,2	25	36,8	11	16,2	6	8,9	**68**	**100**
Toplam	**52**	**46,4**	**41**	**36,6**	**12**	**10,7**	**7**	**6,3**	**144**	**100**

X=9,25, sd=4, p=.050

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 96'da görüldüğü gibi öğrencilerin annelerinin mezun oldukları alan ile öğrencilerin eğitim gördükleri alanlar arasında anlamlı bir ilişki vardır (X=9,25, sd=4, p=.050). Fen alanından mezun olan annelerin çocuklarının büyük bir kısmı sayısal alanı tercih ederken, sosyal alandan mezun olan annelerin çocukları ise tüm alanlarda eğitim görmektedirler.

50- Araştırmanın bir başka amacı da "öğrencilerin velilerinin ebeveyn çocuk boyutu beşinci sorusuna verdikleri cevaplar ile velilerin ebeveyn çocuk boyutu üçüncü sorusuna verdikleri cevaplar arasında bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aramaktır.

Bu amacı test etmek için "İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test)" tekniği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 97'de verilmiştir.

Tablo 97: Öğrencilerin Velilerinin Ebeveyn Çocuk Boyutu Beşinci Sorusuna Verdikleri Cevaplar Göre Velilerin Ebeveyn Çocuk Boyutu Üçüncü Sorusuna Verdikleri Cevaplar Ait Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Yardım alınan alanlar										Toplam	
	Dersleri ne yardım		Arkadaş ilişkilerin den yardım		Maddi yardım		Psikoloj ik yardım		Öğretm enle ilgili sorunla rda yardım			
Ebeveyn çocuk boyutu 5. Soru	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**	**f**	**%**
Önce anne ile	20	35,1	3	5,3	12	21,1	8	14,0	14	24,6	**57**	**100**
Önce baba ile	2	25,0	3	37,5	--	--	--	--	3	37,5	**8**	**100**
Önce anne gerekirse sonra baba ile	29	44,6	14	21,5	11	16,9	5	7,7	6	9,2	**65**	**100**
Önce baba gerekirse sonra anne ile	1	20,0	1	20,0	--	--	1	20,0	2	40,0	**5**	**100**
Arkadaşı ile	--	--	--	--	2	66,7	1	33,3	--	--	**3**	**100**
Hiçbirisi	2	33,3	1	16,7	1	16,7	--	--	2	33,3	**6**	**100**
Toplam	**54**	**37,5**	**22**	**15,3**	**26**	**18,1**	**15**	**10,4**	**27**	**18,8**	**144**	**100**

X=30,71, sd=20, p=.050

f: Frekans, X: Kay-Kare değeri, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 97'de görüldüğü gibi "öğrencilerin velilerinin ebeveyn çocuk boyutu beşinci sorusuna verdikleri cevaplar ile velilerin ebeveyn çocuk boyutu üçüncü sorusuna verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir ilişki vardır (X=30,71, sd=20, p=.050). Buna göre öğrencilerin büyük bir kısmı dersleri ile ilgili bir problemle karşılaştıklarında önce annelerinden yardım eğer annelerinden yeterli yardım alamadıklarında babalarından yardım almayı tercih etmektedirler. Öğretmenle ilgili bir problem olduğunda yardım istedikleri ilk kişi babaları gerekirse sonra annelerinden yardım istemektedirler. Dersler konusunda ikinci yardım aldıkları kişi ise anneleridir.

SONUÇ VE GENEL DEĞERLENDİRME

Bu bölümde amaçlar doğrultusunda elde edilen bulguların tartışılması, genel değerlendirmesi ve yorumları yer almaktadır.

Araştırmamızda, ebeveynin eğitimi ve mesleklerinin çocuğun eğitimindeki başarısına etkisi incelenmiştir. Bu çalışma için yapılan literatür taramaları sonrasında ebeveyne uygulanmak üzere anket hazırlanmıştır. Anket sorularında ebeveynin çocuk ve okul ilişkisi üzerine boyutlandırma yapılarak bu iki boyut açısından Ebeveyn-Çocuk ve Ebeveyn-Okul için sorular hazırlanmıştır.

Ebeveynin demografik özellikleri, onların eğitime bakışlarını, çocuklarının eğitim hayatında nerede ve nasıl durduklarını etkileyen önemli unsurlar olduğu için bu bilgilerinde yorumlarda oldukça önemi vardır. Eğitim düzeyleri, meslekleri, gelirleri onların toplumsal statüleri açısından bir çizgi oluşturmakta ve bütün bu değişkenler çocuğun eğitim hayatının akışını oldukça hızlı değiştirmektedir. Bu bölümde demografik bilgilerin, ebeveynin okul ile ilişkisinin, ebeveynin çocuk ile ilişkisinin değerlendirilmesine yönelik frekans ve yüzdelik dağılımlarının değerlendirmeleri yapılmıştır. Ayrıca araştırmanın amaçlarına yönelik değişkenler arasındaki ilişkilerin belirlenmesi için yapılan Kay-Kare testlerinden elde edilen bulgular yardımıyla hipotezlerin değerlendirmesi yapılmıştır.

- Araştırmaya katılan kişilerin %66'sı kadın, %34'ü erkek ve %90,3'ü evlidir. Katılımın %56,3'ü 41–50 yaş aralığında, % 30,6'sı 31–40 yaş aralığında yer aldığı, çoğunluğun genç anne-baba olduğu görülmektedir.

- Araştırmaya katılan kişilerin çocuklarının % 25,7'si Anadolu Lisesinde okurken,

  % 29,2'si Genel Lisede, % 22,2'si Meslek Lisesinde, % 22,9'u da Özel Lisede okumaktadır

- Anketi cevaplayan kişilerin ankete konu olan çocuklarının cinsiyeti bakımından incelendiğinde kız ve erkek öğrencilerin eşit sayıda oldukları gözükmektedir. Ankete konu olan çocuğun eğitim gördüğü alana bakıldığında %36,1'inin sayısal alanda eğitim görmekteyken, % 28,5'i eşit ağırlıklı alanda eğitimlerine devam

etmektedir. Bu çocukların % 34,7'sinin karne ortalaması 70–84 arasında olup % 27,1'inin ortalaması ise 85–100 arasındadır.

- Anketi cevaplayan ebeveynin %32,6'sı, 2001–5000 TL aralığında aylık aile gelirine sahip olduklarını söylemişlerdir. %16'sının 1001–1500 ve %16'sının da 1501–2000 arasında aylık geliri bulunmaktadır. Ankete konu olan çocukların babalarının %46,6'sı üniversite mezunu, %29,9'u lise mezunu olup %61,1'i sosyal alandan, %38,9'u sayısal alandan mezun olmuş ve meslek açısından da %28,5'ini işçi babaları oluşturmuştur. Babaların %14,6'sı sağlık alanında, %14,6'sı mühendislik alanında ve %14,6'sı serbest meslek alanında çalışmaktadır. Babaların %89,6'sı çalışmaktadır.

- Annelerin %54,2'si çalışmamakta, %45,1'i lise mezunu, %25,7'si üniversite mezunu, %66,7'si sosyal alan mezunu, %42,4'ü ev kadını, onların ardından gelen büyük çoğunluk eğitim-öğretim sektöründe çalışmaktadır ve ebeveynin %77,8'i bir kız çocuk sahibi, %62,5', bir erkek çocuk sahibidir.

- Anketi cevaplayan ebeveynin %50'si eğitim aldığı alanla ilgili derslerde çocuğuna yardımcı olmak için günde bir saat ve bir saatten fazla bir zaman ayırmaktayken araştırmaya katılmayan diğer ebeveyn ise %42,4'ü hiç zaman ayırmadığını ifade etmişlerdir. Bu durum ebeveynin birisi çocuk için zaman ayırırken, diğer ebeveynin bu durumu kullanarak zaman ayırmadığını düşündürebilir.

- Ebeveyn çocuklarının okuluna öncelikle onların genel durumunu öğrenmek için giderken, ikinci sırada öğretmenleri ile görüşmek için gittiğini belirtmiş yani diğer nedenlerden dolayı giderim diyenler yok denecek kadar az kalmıştır. Ebeveynin okul ile etkileşimlerin incelenmesi için sorulan bu sorulara verilen cevaplardan ebeveynin planlı davranışlar içinde olmadığı, geleneksel bir tutum içinde ve sosyal etkinlikleri ders başarılarını artırmada bir yöntem olarak kullanmadığı ifade edilebilir. Veli-öğretmen görüşmelerinin okul tarafından planlandığını söyleyenler büyük çoğunluğunu oluşturması, ebeveyn-okul etkileşiminin olduğunu gösterebilir.

- Ebeveynin % 54,2'si çocuklarının eğitim öğretim ile ilgili kararları anne-baba-çocuk üçlüsünün ortak kararı ile belirlediklerini ifade etmeleri demokratik tutum sergilediklerini söyleyen ebeveyni doğrular nitelik taşımaktadır.

- Ebeveyne "Çocuğunuza hangi derslerde yardımcı olabiliyorsunuz?" sorusuna ebeveyn %29,2'lik bir oranla en fazla Türk Dili ve Edebiyatı dersine yardım ettiklerini ifade etmişlerdir. Ebeveynin yarıdan fazlasının sözel alan mezunu olduğu düşünülürse bu durum makul olarak karşılanabilir ancak %28,5'luk bir kesimin matematik derslerine yardım edebiliyor olmaları düşündürücü bir durum yaratmaktadır. Resim, Müzik, Yabancı Dil, Analitik Geometri, Kimya, Biyoloji gibi derslerine ise yok denecek kadar azınlıkta yardımcı olduklarını ifade etmişlerdir.

- Ebeveynin çocuklarının okula devamlılıklarını, sınav dönemlerini, son sınavlardan hangi notları aldıklarını, evde çalışma ortamları yaratarak eğitim-öğretimleriyle çok yakından ilgilendiklerini ifade etmeleri çocuklarının eğitimlerine önem verdiklerini göstermektedir. Bununla birlikte %19,4'ünün çocuğunu sınavlarına çalıştırması, %24,3'ünün ev ödevlerine yardımcı olabilmesi ebeveynin çocuklarının derslerine yardımcı olamadıklarını ortaya koymaktadır.

- Ebeveynin %83,3'ünün çocuğunun kendisine ait bir odası vardır. Çocuğun kendisine ait bir odasının olması ile karne ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki olmaması, çocuğun kendisine ait odasının olmasının karne ortalamalarını etkilemediği sonucunu ortaya koyabilir. Çocuğun kendisine ait bir odasının olması, çocuklarına yeterli zaman ayırma ile karne ortalaması arasında anlamlı bir ilişki çıkmaması, başarıyı etkilemediğini gösterir.

- Araştırmaya katılanların yarısı okul tarafından çocuklarıyla ilgili bilgilendirildiklerini, okuldaki faaliyetlerin kendilerine bildirildiğini söylerken okul başarısı için yapılanları yetersiz bulmaktalar.

- Ebeveynin veli toplantılarına her dönem katılmaları ile karne ortalamaları arasında anlamlı bir ilişkinin olmaması, velilerin bu toplantılara katılmalarının karne notlarını etkilemediğini göstermektedir.

- Ebeveynin çocuklarına yeterince zaman ayırmaları ile karne ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki olmaması, çok zaman ayırma ile başarının arttığını göstermemektedir.

- Çocukların okula devamlılığının sürekli takip edilmesiyle karne ortalamaları arasında anlamlı bir ilişkinin olmaması çocukların okula devamlılığını sürekli takip etmenin karne ortalamalarını artırdığını göstermez.

- Annenin ya da babanın çalışması ile çocuğuna yeterince zaman ayırma arasında anlamlı bir ilişkinin olmaması annenin ya da babanın çalışmasından dolayı çocuğuna yeterince zaman ayırmadığı sonucunu ortaya koymaz.

- Öğrencilerin babalarının meslekleri ile öğrencilerin eğitim gördükleri alanlar arasında anlamlı bir ilişki yoktur. Bu sonuca göre çocukların babalarının mesleklerinden etkilenerek alan belirlediklerini söyleyemeyiz.

- Aşağı yukarı tüm meslek gruplarındaki babalar çocuklarının eğitim öğretimi ile ilgili kararları alırken anne-baba ve çocuk ortak görüşünü benimsemektedirler. Bunun yanında özellikle üniversite eğitimi gerektiren mesleklerde çalışan babalarda çocuklarının eğitimi ile ilgili kararlarda, karar vermeyi çocuklarına bırakmaktadırlar. Çocuklarının fikirlerini önemseyen bu tutum çocukların birey olmasında ve ihtiyaçlarını belirleme konusunda gelişimlerine yardımcı olacaktır.

- Annenin çalışma durumu ile ebeveynin çalışan annenin çocuğunun daha az başarılı mıdır sorusu arasında anlamlı bir ilişki yoktur. İlişkinin olmaması annenin çalışmasının çocuklarının başarısını olumsuz etkilediğini düşündüklerini göstermez.

- Ebeveyn bu yaştaki çocuklarının düşünme ve hareket etme noktasında bireysel davranmalarını tercih etmektedirler. Meslek seçiminde ise kendi mesleklerine yönlendirme yapmadıkları görülmekte, çocuklarıyla her gün konuşmakta, onlara zaman ayırmaya çalışarak başarısına katkı sağlamak yönünde ödüllendirmektedir.

- Ebeveynin *"okulla ilgili olarak çocuğunuzla en çok hangi konularda konuşursunuz?"* sorusuna verdikleri cevaplardan birinci öncelikli olarak ve büyük çoğunlukla, "Okulda o gün neler yaptıkları ile ilgili duygu ve düşünceleri hakkında", ikinci öncelikli olarak "O gün derslerde hangi konuların işlendiği hakkında" konuştukları sonucu ortaya çıkmıştır. Buradan ebeveynin ders içeriklerini anlamadıkları için derslerle ilişkili konuşmadıkları ya da soru sormadıklarını ortaya çıkarabilir ve bunun da önemli bir sonuç olduğu söylenebilir. Ebeveyne çocuklarının kendilerinden yardım isteyip istemedikleri ve istiyorlarsa en çok hangi konuda yardım istedikleri sorulmuştur. Ebeveyn en çok derslerine yardım konusunda istek geldiğini ve daha sonrada çocuklarının öğretmenleri ile ilgili sorunlarının çözümünde yardım istediklerini ifade etmişlerdir. Bu yardım çocukların okulda aldıkları eğitimle ilişkili eksiklik duygusu hissettiklerini ve öğretmenle sorun yaşadıklarında kendilerinin çözüm üretemediklerini düşündürebilir. Araştırmaya katılan ebeveynin %68,1'i çocuklarına karşı demokratik ve destekleyici bir tutum içinde olduklarını, %43,9'u ise sevgisini hissettiren bir tutum içinde olduklarını ifade etmişlerdir. Bu cevaplar, ebeveynin, çocuklarının bir birey olduklarını hissettirerek, sevgilerini gösteren bir tutum içinde olduklarını gösterebilir. Araştırma sonuçlarından birisine göre çocuklar bir sorunu olduğunda öncelikle anneleri ile daha sonra gerekirse babaları ile konuşmaktadırlar. Çocuğun anne ile daha kolay iletişim kurulabildiği söylenebilir. Ebeveynin %86,8 oranla çocuklarına karşı sabırlı ve hoşgörülü oldukları, %77,1'inin çocukları okuldan döndüğünde onlarla konuştuklarını, %60,4'ü okul dönüşünde çocuğu karşılayan birileri olduğunu ifade etmiştir. %49,3'ü çocuklarının başarısına katkı sağlamak için yeterli zaman ayırdığını, %45,1'inin derslerinde başarılı olduklarında onları ödüllendirdiğini ama %3,5'nun başarısızlık gördüklerinde cezalandırdıkları, başarı ile ilgili arkadaş ya da kardeşlerinin kısmen örnek gösterdiklerini, ebeveynin çocuğuna destek konusunda cinsiyet ayrımı yapmaması ebeveynin çocuklarıyla ilgilenerek, iletişim içinde olduklarını gösteriri. Bununla beraber çalışan annelerin çocuklarının daha mı az başarılıdır sorusuna %43,8 oranla hayır ve aynı oranda bazen cevabının verilmesinin çalışan annelerin çocuklarıyla daha az ilgilendiğini düşündürmekte olup "*Aileleri ile iyi iletişim içerisinde olan çocukların okul başarıları yükselmektedir*" hipotezini destekler niteliktedir.

- Fen alanından mezun olan annelerin çocuklarının büyük bir kısmı sayısal alanı tercih ederken, sosyal alandan mezun olan annelerin çocukları ise tüm alanlarda eğitim görmeleri " *Ebeveynin kendi branşına göre çocuğuna katkıda bulunur* " hipotezini destekler niteliktedir.

- Babanın eğitim düzeyi, mezun olduğu alan, annenin eğitim düzeyi, mezun olduğu alan, annenin mesleği ile çocukların karne ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki çıkmamış, ancak babanın mesleğiyle anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Yüksek öğretimi gerektiren mesleklere sahip babaların çocuklarının karne ortalamalarının diğerlerine oranla daha yüksek olduğu sonucu ifade edilebilir. Baba mesleği ve çocuğun eğitiminde alınacak kararların belirlenmesi arasında da anlamlı bir ilişki olup daha çok anne-baba-çocuk ortak görüşü benimsenmekte, bununla birlikte üniversite eğitimi gerektiren meslek gruplarındakiler kararı çocuklarına bırakmaktadırlar. Öğrencilerin babalarının meslekleri ile velilerin çocukların eğitim için seçecekleri yükseköğrenim tercihlerinde yönlendirme yapma arasında anlamlı bir ilişkinin olmaması, babaların kendi mesleklerine göre çocuklarına yönlendirme yapmadıkları bu konuda daha çok çocuğun isteğini dikkate aldıkları görülmektedir. Anne mesleğiyle ilişkili anlamlı sonuçların çıkmamasından dolayı çocukların babalarından daha çok etkilendiği sonucu söylenebilir. Toplumdaki genel kabulleniş doğrultusunda annenin meslek sahibi olmadan sadece ev kadını olmasının yadsınan bir durum olmaması bunun nedeni olabileceğinden "*Ebeveyn aldıkları eğitimler doğrultusunda çocuklarının alan seçimlerine etki ederek yönlendirme yaparlar***"** Hipotezini kısmen doğrular niteliktedir. Ancak öğrencilerin babalarının meslekleri ile "çocuğunuzun seçeceği meslek için alacağı yükseköğrenim tercihin de kendi meslek alanıza yönlendirir misiniz" sorusuna verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir ilişki vardır. Bu ilişkiye göre babanın kendi mesleğine göre çocuklarına yönlendirme yapmadığı bu konuda daha çok çocuğun isteğini dikkate aldığı görülmektedir. Özellikle emekli olan babaların çocuklarını tercih konusunda daha özgür bıraktıklarını söylemek mümkündür.

- Bulgulara göre okula devamlılığı kontrol edilen çocukların karne ortalaması yüksektir denilebilir. *"Hangi konularda çocuğunuzun öğretmenleri ile yaptığınız görüşmeler ders başarısını artırıcı yönde etkilidir?"* sorusuna ebeveynin birinci öncelikli olarak, sağlıklı iletişim kurulmasının çocuğun ders başarısını artırdığı

şeklinde cevap gelmiştir. İkinci önemde ifade edilen çocuklarının özel yeteneklerinin ders başarılarını artırmada planlı bir şekilde kullanılmasını istemelerinin de dikkate alınarak çoklu zekâ kuramına uygun planlamaların yapılmasının olumlu sonuçlar doğuracağı söylenebilir. Araştırmaya katılan ebeveyn çocuklarının ders başarıları ile ilişkili bir sıkıntı hissettikleri zaman öncelikle çocuğun öğretmeni ile görüşerek sorunun ne olduğunu tespit etmeye çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Burada çocuklarının sorunlarını kendilerinin çözmesini destekleyen bir tutum sergilememeleri onların bireysel gelişimlerinde sorunların doğabilmesine neden olabilirken, "*Anne-baba ilgisini eğitim hayatlarının içinde hisseden ve sosyal destek alarak faaliyetlerini sürdüren çocuklar başarılı olurlar*" hipotezini de doğrular nitelik taşımaktadır.

- Bulgulara göre çalışan annelerin ve çalışan babaların çocuklarına yeterli zaman ayırma ve çalışan annelerin çocuklarının daha az başarılı olma gibi sonuçlarıyla anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Yani çalışmak zaman ayırma için olumsuz sonuçlar vermiyor diyebiliriz. Ayrıca çalışmanın başka bulgularına göre annelerin ve babaların hangi meslek grubunda olursa olsunlar çocuklarına genelde sözel alanda yardım ettikleri görülmektedir. Fakat memur olarak çalışan babaların büyük bir kısmı hiçbir şekilde çocuklarına yardım etmemektedirler. Yine sağlık alanında çalışan babaların büyük bir kısmı da çocuklarına sayısal alanda yardım etmektedir. Öğrencilerin annelerinin meslekleri ile "çocuğunuzun başarısına katkı sağlamak için yeterli zaman ayırabiliyor musunuz" sorusuna verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir ilişki vardır. Bu sonuca göre meslek grupları arasında işçi olarak çalışan annelerin çocuklarının dersleri için % 100 zaman ayırdıkları görülmektedir. Bunun yanında eğitim-öğretim alanında çalışan annelerin diğer meslek alanlarına göre çocuklarının dersleri için daha çok vakit ayırdıkları, emekli ve ev kadını olarak çalışan annelerinde çocuklarının derslerine zaman ayırdıkları görülmektedir. Özellikle sağlık alanında, hukuksal alanda, memur ve serbest meslek olarak çalışan annelerin büyük bir kısmının bazen çocuklarının dersleri için zaman ayırdıkları görülmektedir. Babalarının meslekleri ile "çocuğunuzun başarısına katkı sağlamak için yeterli zaman ayırabiliyor musunuz" sorusuna verilen cevaplar arasında anlamlı bir ilişki vardır. Bu sonuca göre emekli olan babalar diğer meslek gruplarındaki babalara göre çocuklarının okul derslerine daha çok zaman ayırmaktadırlar. Yine işçi, eğitim-öğretim, sağlık ve mühendislik alanlarında

meslekleri olan babalar diğer meslek alanlarına göre çocuklarının okul derslerine daha çok vakit ayırmaktadırlar. Kısaca babalar çalışmaktan vakit buldukça çocuklarına vakit ayırmaktalar. Bunun en güzel örneği emekli babalar ile ilgili örnek olup "*Ebeveynin bir işte çalışma durumuna göre çocukların okulda başarılarının artmasına katkı vardır*" hipotezini doğrulamamıştır.

- Bu çalışmaya göre, cinsiyet ile başarı için yeterli zaman ayırma ve annenin kız çocuğuna ya da babanın erkek çocuğuna daha fazla destek vermesi arasında anlamlı bir ilişki kurulamamıştır. İlişkinin olmaması "*Ebeveynin ve çocuğun cinsiyetlerine göre eğitime katkı değişmektedir.*" Hipotezini doğrulamamaktadır.

- Çoğunlukla işçi anneler ve emekli babalar diğer meslek gruplarındaki babalara göre çocuklarının okul derslerine daha çok zaman ayırmaktadırlar. Emekli babalar daha çok vakitleri olduğu için ama anneler iş statüsünden dolayı katkı sağlaması "*Anne-baba arasında katkı farkı vardır*" hipotezini doğrular niteliktedir.

- Babanın mesleğiyle öğrencinin eğitim gördüğü alan arasında anlamlı bir ilişki yoktur, öğrencilerin annelerinin mezun oldukları alan ile öğrencilerin eğitim gördükleri alanlar arasında anlamlı bir ilişki vardır. Fen alanından mezun olan annelerin çocuklarının büyük bir kısmı sayısal alanı tercih derken, sosyal alandan mezun olan annelerin çocukları ise tüm alanlarda eğitim görmesi "*Branşı doğrultusunda bir etkileşim vardır*" hipotezini doğrulamaktadır.

- Ebeveyn çocuklarını okulla ilgili takip etmekte, onlara uygun ortam sağlamaya çalışmakta, az oranda olsa da ödevlerine yardımcı olmaya çalışmaktadır. Bu durum velilerin çocuklarının eğitimlerine katılımcı bir tutum sergilediklerini göstermektedir. Eğitim seviyesi yükselen anne çocuğunun ders başarısızlıklarını öğretmenle görüşerek çözerken, seviye düştükçe rehber öğretmenle görüşmeyi tercih etmektedirler. Anne-babanın eğitim seviyesi yükseldikçe çocuklarını daha çok takip etmeleri *"Eğitim seviyesi yükselen ebeveynin çocuklarının eğitim hayatlarına katılımları artar"* hipotezini desteklemektedir.

- Annelerinin mesleği ve babanın mesleğiyle çocuklarını sınavlara çalıştırma arasında anlamlı bir ilişkinin olması "*Ebeveynin eğitim seviyesi yükseldikçe*

çocuklarının okuldaki başarıları artar." hipotezinin alt hipotezi olan "Ebeveyn kendi branşına göre çocuğuna katkıda bulunur." hipotezini doğrular niteliktedir.

- Araştırmanın bulgularına göre çocukla ilgili okul görüşmelerine %46,5 oranında anneler giderken, %45,8 gibi bir katılım oranıyla ebeveynin okula sık gidildiğinde çocuğun derslerinde başarısının kısmen arttığını düşündükleri sonucu ortaya çıkmıştır. %84,7 oranında ebeveyn veli toplantılarına her dönem katıldıklarını ifade etmiş olmalarına rağmen bunlardan %45,1'i veli toplantılarına katılmanın okul başarısını etkilediğini düşünmektedir. Yani geri kalan %39,6'lık kısım veli toplantılarının faydası olduğunu düşünmeden katılmaktadırlar. Araştırmanın bulgularından ebeveynin okula sık gittiklerinde öğrenci başarısını artırdığı sonucu çıkmıştır. Okulun velilerle ilişkili gerçekleştirdikleri uygulamalara yönelik sorulan sorulardan alınan cevapların içeriklerine göre okulun çocukla ilgili bilgilendirmeleri yaptıklarını, okuldaki faaliyetlerden aileleri haberdar ettikleri, etkili ve verimli ders çalışma teknikleri ile ilgili bilgilendirme yaptıkları, çocukların ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yönlendirme yaptıkları ifade edilmiştir. Ancak çocuğun ders başarısını artırmak için velilerle ortak çalışma yapılmadığı, öğrencilerin psikolojik gelişimleri göz önünde bulundurularak velilere yönelik seminerler düzenlenmediği de ifade edilmiştir. Bu durum ders başarılarının artırılması ile ilişkili öğrenci psikolojisi odaklı veli-okul çalışmalarının yapılmadığını ifade edebilir. Bu veriler "*Ebeveyn okul ile etkileşime girerek çocuğunun başarısını etkiler*" hipotezini doğrular niteliktedir.

- Ailelerin gelir seviyesi yükseldikçe karne ortalamaları da yükselmektedir. Yani karne ortalamaları ile gelir düzeyi arasında anlamlı bir ilişki vardır. Araştırmaya katılan velilerin büyük bir kısmının maddi imkânları çocuklarının eğitimlerini devam ettirmeye yeterlidir. Çocuklarının ders başarılarını artırmak yönünde en çok tercihleri dershaneye göndermek olmakla birlikte yarısı da özel ders desteğini tercih etmektedir. Bu desteklerin ders başarılarını artırdığını yarıdan fazlası ifade etmektedir. Ekonomik durumu iyi olan ailelerin çocuklarının eğitimlerine katkı sağlamak için ek dersler aldırmaya çalışmalarının okullarda verilen eğitimlerin yeterli görülmediğinin bir göstergesi olarak algılanabilir. Bu veriler "*Ailenin ekonomik düzeyleri yükseldikçe çocuklarının başarıları olumlu yönde artar*" hipotezini doğrular niteliktedir.

- Annelerinin eğitim düzeyleri ile eğitim gördüğü alan arasında anlamlı bir ilişki vardır. Anne ve babanın eğitim seviyesi yükseldikçe öğrenci lisede sayısal alan seçmesi, "*Ebeveyn aldıkları eğitimler doğrultusunda çocuklarının alan seçimlerine etki ederek yönlendirme yaparlar*" hipotezini destekler niteliktedir. Ancak ebeveyn çocuklarının yetenek ve ilgilerine uygun bir meslek seçmelerini istemektedirler. Bu doğrultuda çocuklarının eğitim gördüğü alanı kendilerinin seçtiğini söyleyen ebeveyn oranı %74,3'tür. %54,9'luk bir oranı çocuklarının boş vakitlerinde kitap okumalarını, %39,6'sının ise uygun bir spor dalına yönlendirdiğini söylemektedir. Kitap okumak güzel bir alışkanlık olsa da, veriler ebeveynin çocuklarını planlanmış çalışmaların içine girdirmediklerini ve genel bir çalışma önerdiklerini göstermektedir. Ailenin çocukları ile ilgili beklentilerine yönelik sorulan sorulara verilen cevaplar incelendiğinde; çocuğun okul seçimlerinde ailenin etkisinin olduğu, çocuğun üniversitede seçeceği bölüme yarıdan fazlasının müdahale etmediği, ebeveynin çocuğu kendi meslek alanına yönlendirmediği ortaya çıkmış. Bu durum ebeveynin eğitimde demokratik bir tutum sergileyerek çocukların kararlarını kendi inisiyatifleri doğrultusunda almalarını sağlayıcı yönde davrandıklarını göstermektedir denilebilir. Babaların kendi mesleklerine göre çocuklarını yönlendirme yapmadıkları bu konuda daha çok çocuğun isteğini dikkate aldığı görülmektedir. Özellikle emekli olan babaların çocuklarını tercih konusunda daha özgür bıraktıklarını söylemek mümkündür. Bu veriler hipotezi desteklememektedir.

- Ayrıca Literatür taramaları *"Ailenin sosyal özelliklerinin yüksek olmasının öğrenci başarısını artırır"* hipotezini doğrular niteliktedir.

- Annelerinin eğitim düzeyleri ve mesleklerinin öğrencinin eğitim alanıyla, çocuğun eğitiminde alınan görüşle, ders başarılarında sıkıntı hissedildiğinde nasıl bir tutum izlendiğiyle, çocuğun meslek seçimindeki davranış arasında anlamlı bir ilişki kurulamamıştır. Ayrıca okula devamlılık, ev ödevlerine yardımcı olma, üniversitede seçeceği bölüm, seçeceği meslek için gitmek istediği yükseköğrenim tercihinde kendi mesleğine yönlendirme arasında da anlamlı bir ilişki kurulamamıştır.

Bulguların hepsinden genel bir değerlendirme yapılacak olursa; ebeveyn eğitim ile ilgili kararları çocukla beraber almayı ya da onları bireysel karar verme yönünde serbest bırakmayı tercih etmektedir. Ebeveynin eğitim seviyesi yükseldikçe çocuğun kararlarının kendisinin alması daha çok tercih ediliyor. Ebeveynin mezun olduğu alan çocuğu etkiliyor ve çocuk da ebeveynin alanını tercih ediyor.

Ebeveynin eğitim seviyesi yükseldikçe lisede sayısal alanı tercih etme durumları da artmaktadır. Bunun yanında babası ilkokul mezunu olan öğrencilerin büyük bir kısmı da lisede dil alanını seçmektedirler. Babası ortaokul mezunu olan öğrencilerin büyük bir kısmı da eşit ağırlıklı alanları tercih etmektedirler. Anne-babanın meslekleri ile öğrencinin eğitim aldığı alan arasında anlamlı bir ilişki yoktur. Babanın mesleği çocuğun karne ortalamasını etkilemekte ancak annenin ki etkilememektedir. Babaları yüksek öğrenimi gerektiren mesleklere sahip çocukların karne ortalamaları diğerlerine oranla daha yüksektir. Anne-babanın eğitim düzeyi ile okula devamlılığın takibi artmaktadır. Bu durum eğitim seviyesi yükselen ebeveynin eğitime ilgisinin arttığını düşündürebilir.

Babanın mesleği çocuğunun başarısına katkı sağlamaya yetecek kadar vakit ayırmasını sağlıyorsa çocuk bundan olumlu etkileniyor. Emekli olan babalar, diğer meslek gruplarına göre çocuklarının okul derslerine daha fazla zaman ayırmaktadırlar. Babalar kendi mesleklerine göre çocuklarına yönlendirme yapmayarak bu konuda çocukların isteğini dikkate almaktadırlar. Özellikle emekli babalar çocuklarını tercih konusunda daha özgür bırakmaktadır diyebiliriz. Aynı şekilde annenin mesleğinin de zaman ayırma konusunda olumlu etkileri bulunmaktadır. Özellikle işçi anneler, emekli anneler ve ev kadını olan anneler çocuklarına daha fazla zaman ayırmaktadırlar.

Eğitim seviyesi yükselen ebeveyn çocuğunun derslerinde başarısızlık gördüğünde öğretmenle görüşmeyi tercih etmektedir. Eğitim seviyesi düştükçe okul rehber öğretmeni ile görüşme tercih edilerek çocuk ders çalışmaya zorlanmaktadır. Anne-babalar hangi meslek grubunda olurlarsa olsunlar çocuklarının genellikle sözel derslerine daha çok yardımcı olmaktadırlar. Sağlık alanında hizmet gören anne-babalar sayısal alanda yardımcı olabilirlerken, memur babaların ve işçi annelerin büyük bir kısmı çocuklarına derslerinde hiç yardımcı olamamaktadır. Babaların eğitim düzeyleri ile babaların çocuklarının derslerinde yardım ettikleri ders alanları anlamlı şekilde farklılık göstermektedir. Babalar hangi eğitim düzeyinde olursa olsunlar çocuklarına genelde sözel alanda yardım ettikleri

görülmektedir. Fakat özellikle ilkokul ve ortaokul mezunu babaların büyük bir kısmı hiçbir alanda yardım etmemektedirler. Özellikle eğitim seviyesi yükseldikçe sayısal alanda yapılan yardımlarda artmaktadır.

Bu değerlendirmeler ışığında, çocuklarının eğitim hayatlarına katılan, onları takip eden, yardım istediklerinde çocuklarına destek veren ebeveynin, çocuklarını kendi meslek alanlarına yönlendirmediği, babanın eğitim düzeyinin çocuğun karne ortalamasını etkilediği ama annenin eğitim düzeyinin etkilemediği görülmüş. Ebeveynin eğitim düzeyi yükseldikçe çocuğun lisede sayısal alanı, lise mezunu annelerin çocuklarının eşit ağırlık alanını daha çok tercih ettiği, eğitim düzeyi düştükçe sözel alan seçtikleri görülmüş. Ebeveynin mezun olduğu alanın ve mesleğinin çocuğun alan seçimlerini etkilediği, ebeveynin mesleği ne olursa olsun çocuklarının sözel derslerine yardımcı olabildiği, eğitim düzeyi yükseldikçe çocuğun eğitim-öğretim hayatının daha sıkı takip edildiği ve bütün bunların çocuğun eğitimindeki ders başarılarını olumlu etkilediği sonucuna varılmıştır.

Araştırmadan çıkan sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki öneriler getirilmiştir:

(1) Örneklemin ve evrenin büyütülerek aynı ilçede yapılmasının daha farklı sonuçlar doğurup doğurmadığı incelenebilir.

(2) Farklı ilçelerde ve farklı illerde bölgesel farklılıklarda durum değişikliğinin ne olduğu araştırılabilir.

(3) Çalışma Lise öğrencilerinin ebeveynine uygulanmış olduğundan İlköğretim okuluna çocuğu okuyan ebeveyne uygulanarak yaş değişikliğinde sonuçlarda nasıl farklılıklar oluştuğu araştırılabilir.

(4) Rastgele seçimle elde edilen ebeveyne değil de belirlenmiş meslek gruplarından aynı sayıda ebeveyne uygulanarak araştırma yapılabilir. Her iki çalışma karşılaştırılabilir.

KAYNAKÇA

Akbaşlı, S., Kavak,Y., "**Ortaöğretim Okullarındaki Okul Aile Birliklerinin Görevlerini Gerçekleştirme Düzeyleri**", Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, no. 19, 2008.

Altunışık, R., Coşkun, R., Yıldırım, E., Bayraktaroğlu, S., **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı**, Sakarya, 2002.

Ataseven, F., "**Teknolojik Gelişme, Kitle İletişim Araçları ve Okul**", Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, no. 6, 1991, ss. 87-109.

Aydoğan, İ., "**İlköğretim Okullarında Okul-Çevre İlişkilerinin Düzeyi**", Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, c. 1, no. 2 (2006): 121-136.

Aydoğan, İ., "**Okul Faaliyetlerine Aile Katılımını Engelleyen Faktörler**", Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, c. 2, no. 23, 2007, ss. 259-273.

Balay, R., "**Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim**", Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, c. 37, no. 2, 2004, ss. 61-82.

Balcı, A., **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler**, Ankara, 2007.

Barzun, J., Graff, H., **Modern Araştırmacı** (Çev. F. Dilber), Ankara, 2004.

Başaran, E., **Eğitim Psikolojisi Gelişim, Öğrenme ve Ortam**, Ankara, 2005.

Başaran, İ.E., **Eğitim Yönetimi Nitelikli Okul**, Ankara, 2000.

Bengü, S., **Okul Öncesi Eğitim**, İstanbul, 1996.

Bilge, Y., **Etkili Öğretmen**, İstanbul, 2004.

Binbaşıoğlu, C., **Eğitim Psikolojisi**, Ankara, 1978.

Bingham, A., Oğuzkan, A., F., **Çocuklarda Problem Çözme Yeteneklerinin Geliştirilmesi**, İstanbul, 1998.

Büyüköztürk, Ş., **Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı**, Ankara, 2008.

Coleman, J., S., "**Social Capital in the Creation of Human Capital**", The american Journal of Sociology, no. 94, 1988.

Dilfiruz Cömert ve Havise Güleç, "**Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Aile Katılımının Önemi: Öğretmen-Aile-Çocuk ve Kurum**", Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, c. VI, no. 1, Haziran 2004, ss. 131-145.

Çalık, C., "**Okul-Çevre İlişkisinin Okul Geliştirmedeki Rolü: Kavramsal Bir Çözümleme**", GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, c. 27, no. 3, 2007, ss. 123-139.

Çelenk, S., "**Okul Başarısının Ön Koşulu: Okul Aile Dayanışması**", İlköğretim-online, c. 2, no. 2, 2003, ss. 28-34.

Çelik, N., "**Okul - Aile İlişkilerinde Yaşanan Sorunlar**", (Yayınlanmamış) Yüksek Lisans Tezi, M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği, İstanbul, 2005.

Çelikkaya, H., **Eğitim Bilimlerine Giriş Eğitimcilik ve Öğretmenlik**, Ankara, 2009.

Çetin, K., Gülseren, H.Ö., "**Cumhuriyet Dönemi Eğitim Stratejileri**", Milli Eğitim Dergisi, no. 160, Güz 2003.

Çıvgın, İ., Yardımcı, R., **Sosyolojiye Giriş**, Ankara, 2007.

Devecioğlu, S., Sarıkaya, M., "**Sporcu Öğrencilerin Sosyo-Ekonomik Değişkenler Işığında Profillerinin Belirlenmesi**", Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, c. 16, no. 2, 2006, ss. 301-314.

Duman, B., **Eğitim Bilimine Giriş** (Ed. M. Durdu Karslı), Ankara, 2007.

Durkheim, E., **Sosyolojik Metodun Kuralları** (Çev. E. Aytekin), İstanbul, 1994.

Eker, D., Haluk Arkar, H., Yaldız, H., "**Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği'nin Gözden Geçirilmiş Formunun Faktör Yapısı, Geçerlik ve Güvenirliği**", Türk Psikiyatri Dergisi, c. 12, no. 1, 2001, ss. 17-25.

Erdoğan, İ., **Yeni Bir Binyıla Doğru Türk Eğitim Sistemi Sorunlar ve Çözümler**, İstanbul, 2004.

Ereş, F., "**Türkiye'de Kadının Statüsü ve Yansımaları**", Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi, no. 19, 2006, ss. 40-52.

Eskin, M., Ertekin, K., Harlak, H., Dereboy, Ç., "**Lise Öğrencisi Ergenlerde Depresyonun Yaygınlığı ve İlişkili Olduğu Etmenler**", Türk Psikiyatri Dergisi, c. 19, no. 4, 2008, ss. 382-389.

Fer, S., Cırık, İ., **Yapılandırmacı Öğrenme Kuramdan Uygulamaya**, İstanbul, 2007.

Genç, S., Z., "**İlköğretim 1. Kademedeki Okul-Aile İşbirliği ile İlgili Öğretmen ve Veli Görüşleri**", Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, c. 3, no. 2, Bahar 2005.

Giddens, A., **Sosyoloji** (Hazl. C.Güzel), (Çev. H. Özel ve diğerleri), Ankara, 2005.

Güçlü, N., Sotirofski, K., "**Bilgi Yönetimi**", Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, c. 4, no. 4 , 2006, ss. 351-371.

Gündüz, B., "**İlköğretim Öğretmenlerinde Tükenmişlik**", Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, c. 1, no. 1, Haziran 2005, ss. 152-166.

Gürşimşek, I., Kefi, S., Girgin, G., "**Okul Öncesi Eğitime Babaların Katılım Düzeyi ile İlişkili Değişkenlerin İncelenmesi**", Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education), no. 33, 2007, ss. 181-191.

İnanç, H., Güner, Ü., Sarısoy, S., "**Eğitimin Ekonomik Büyüme ve Kalkınma Üzerindeki Etkileri**", Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi, c.1, no. 2, 2006, ss. 59-70.

Kamalak, İ., "**Türk Eğitim Sisteminde Fırsat Eşitliği: Karşılaştırmalı Bir Bakış**", Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi , c. 4, no. 4, Aralık 2004, ss. 189-190

Karadağ, İ.,"**İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarılarının Sosyal Destek Kaynakları Açısından İncelenmesi**" (Yayınlanmamış) Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı, Adana, 2007.

Karaoğlu, N., Avşaroğlu, S., Deniz, M., E., "**Yalnız mısın? Selçuk Üniversitesi Öğrencilerinde Yalnızlık Düzeyi ile İlgili Bir Çalışma**", Marmara Medical Journal, c. 22, no. 1, 2009, ss. 19-26.

Karasar, N., **Araştırmalarda Rapor Hazırlama**, Ankara, 2007.

Karasar, N., **Bilimsel Araştırma Yöntemi**, Ankara, 2009.

Durdu Karslı, M., **Eğitim Bilimine Giriş**, Ankara, 2007.

Keskin, G., Sezgin, B., "**Bir Grup Ergende Akademik Başarı Durumuna Etki Eden Etmenlerin Belirlenmesi**", Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi, c. 4, no. 10, 2009.

Keskin, N., "**Eğitimde Reform**", Kamu Yönetimi I. Ulusal Kurultayı, Malatya, İnönü Üniversitesi, 18-19 Aralık 2003.

Kiren Gürler, Ö., Üçdoğruk, Ş., "**Türkiye'de Cinsiyete Göre Gelir Farklılığının Ayrıştırma Yöntemiyle Uygulanması**", Journal of Yasar University, c. 2, no. 6, 2007, ss. 571-589.

Kızıloluk, H., "**Sınıf Ortamında Öğretmen Öğrenci İletişiminin Yatay veya Dikey Olmasının Öğrenme Üzerindeki Etkileri**", C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi, c. 25, no. 1, Mayıs 2001, ss. 151-159.

Kızmaz, Z., "**Okullardaki Şiddet Davranışının Kaynakları Üzerine Kuramsal Bir Yaklaşım**", C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi, c. 30, no. 1, Mayıs 2006, ss. 47-70.

Kocabaş, İ., Aladağ, S., Yavuzalp N.,, "**Eğitim Sistemimizdeki Okullaşma Oranlarının Analizi**", XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya, (Yayınlanmamış), 6-9 Temmuz 2004.

Kocacık F., "**Bilgi Toplumu ve Türkiye**", C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi, c. 27, no. 1, Mayıs 2003, ss. 1-10.

Kolay,Y., "**Okul-Aile-Çevre Iş Birliğinin Eğitim Sistemindeki Yeri ve Önemi**", Milli Eğitim Dergisi, Güz, no. 164, 2004.

Kotaman, H., "**Türk Ana Babalarının Çocuklarının Eğitim Öğretimlerine Katılım Düzeyleri**", Eğitim Fakültesi Dergisi, c. XXI, no. 1, 2008, ss. 135-149.

Nelsen J., Lott, L., Glenn, S., **Sınıfta Pozitif Disiplin** (Çev. M. Koyuncu), İstanbul, 2000.

Numanoğlu, G., "**Bilgi Toplumu-Eğitim-Yeni Kimlikler-I Bilgi Toplumu ve Eğitimde Yansımalar**", A.Ü.Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, c. 32, no. 1-2 , 1999, ss. 331-339.

Numanoğlu, G., "**Bilgi Toplumu-Eğitim-Yeni Kimlikler-II Bilgi Toplumu ve Eğitimde Yeni Kimlikler**", Ankara Üniversitesi Dergiler Veritabanı , c. 32, no. 1, 1999, ss. 331-339.

Oktar, İ., Bulduk, S., "**Ortaöğretim Kurumlarında Çalışan Öğretmenlerin Davranışlarının Değerlendirilmesi**", Milli Eğitim Dergisi, no. 142, 1999.

Omurtag, Y., Karaçay, T., "**21.yy'da Yeni Dünya Düzeni ve Eğitim (Bir Utopia)**", EğitimBilim Dergisi, Ocak 2005.

Ömeroğlu E., Yaşar, M., C., "**Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Ailenin Eğitime Katılımı**", Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, c. 6, no. 62, Nisan 2005.

Öner, B., Yılmaz, S. "**Anne ve Baba Gözüyle "Çocuk Eğitimi" Bir Sosyal Temsil Ön Çalışması**", Kriz Dergisi, c. 9, no. 1, ss. 39-46.

Özdemir, M.Ç., "**Toplumsal Değişme Karşısında Aile ve Okul**", Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, c. 5, no. 2, Bahar2007, ss. 185-198.

Özdemir, O., Emel Erçevik, E., Çalışkan, D., "**Farklı Sosyoekonomik Düzeye Sahip İki İlköğretim Okulunda Öğrencilerin Büyümelerinin Değerlendirilmesi**", Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası, no. 58, 2005, ss. 23-29.

Salk, L., **Çocuğun Duygusal Sorunları Bebeklikten Yetişkinliğe**, İstanbul, 1982.

Sertelin, Ç., "**Ebeveyn Tutumlarının Sosyo-Kültürel Yapı ve Aile Fonksiyonları ile İlişkisi**", (Yayınlanmamış) Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul, 2003.

Seyidoğlu, H., **Bilimsel Araştırma ve Yazma El Kitabı**, İstanbul, 2003.

Solak, A., Çocuklarda ve Gençlerde Şiddet, Saldırganlık ve Suçluluk Duyguları Açısından Anne-Baba Eğitimi, Ankara, 2009.

Sünbül, A., M., Yavuz,Y., "**İlköğretim Okulu Öğretmen ve Velilerinin Veli Toplantıları Hakkındaki Görüş ve Beklentilerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi**", XIII.Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, Malatya: İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya, 6-9 Temmuz 2004.

Şimşek, H., Tanaydın, D., "**İlköğretimde Veli Katılımı: Öğretmen-Veli-Psikolojik Danışman Üçgeni**", İlköğretim Online, Ocak 2002.

Şişman, M., Taşdemir, İ., **Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi**, Ankara, 2008.

Tezcan, M., **Eğitim Sosyolojisi**, Ankara, 1992.

Tezel Şahin, F., Özbey, S., "**Aile Eğitim Programlarına Niçin Gereksinim Duyulmuştur? Aile Eğitim Programları Neden Önemlidir?**", Aile ve Toplum Eğitim-Kültür ve Araştırma Dergisi, 2007, ss. 7-12.

Tezel Şahin, F., Özyürek, Ö., "**5-6 Yaş Grubu Çocuğa Sahip Ebeveynlerin Demografik Özelliklerinin Çocuk Yetiştirme Tutumlarına Etkisinin İncelenmesi**", Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, c.3, no. 6, yaz 2008, ss. 395-414.

Tezel Şahin, F., Ünver N., "**Okulöncesi Eğitim Programlarına Aile Katılımı**", Kastamonu Eğitim Dergisi, c. 13, no. 1, Mart 2005, ss. 23 -30.

Tomul, E., "**Türkiye'de Ailenin Sosyo-Ekonomik Özelliklerinin Eğitime Katılım Üzerinde Göreli Etkisi**", Eurasian Journal of Educational Research, no. 30, 2008, ss. 153-168.

Tomul, E., "**Türkiye'de Eğitime Katılım Üzerinde Gelirin Etkisi**", Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, c. 2, no. 22, 2007, ss. 122-131.

Tonta, Y., "**Bilgi Toplumu ve Bilgi Teknolojisi**", Türk Kütüphaneciliği, c. 13, no. 4 , 1999, ss. 363-375.

Topkaya, İ., Serbes, Ş., "**Meslek ve Eğitim Düzeyleri Bakımından Farklılık Gösteren Velilerin Çocukları İçin Tercih Ettikleri Spor Branşları**", Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Araştırma Dergisi, c. 1, no. 1-2, 2005, ss. 36-42.

Tuğrul, C., Daş., "**Stres ve Depresyon**", Psikiyatri Dünyası, no. 4, 2000, ss.12-17.

Turan S., Şişman M., "**Okul Yöneticileri İçin Standartlar: Eğitim Yöneticilerinin Bilgi Temelleri Üzerine Düşünceler**", Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, c. 3, no. 4, 2000, ss. 68-87.

Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği, **Kariyer Yolculuğu**, Başbakanlık Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı, Ankara, 2008.

"**Türkçe Sözlük**", Türk Dil Kurumu, Ankara, 2005.

Yalçınkaya, M., Günbayı, İ., Kapuzsuzoğlu, Ş., **Sınıf Yönetimi**, İstanbul, 2006.

Yanıklar, C., **Eğitim Bilimine Giriş** (Ed. M. Durdu Karslı), Ankara, 2007.

Yıldıran, G., "**Yaşananlar, Yönelimler ve Eğitim**", Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi, cilt 19, no. 2, 2002, ss. 61-80,

Yıldırım, M., C., Dönmez, B., "**Okul-Aile İşbirliğine İlişkin Bir Araştırma (İstiklal İlköğretim Okulu Örneği)**", Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, c. 7, no. 23, 2008, ss. 98-115.

Yılman, M., Pala, A., **Eğitim Bilimine Giriş**, Ankara, 2006.

Yılmaz, A., "**Eşler Arasındaki Uyum:Kuramsal Yaklaşımlar ve Görgül Çalışmalar**", Aile ve Toplum Eğitim-Kültür ve Araştırma Dergisi, c. 1, no. 4, Aralık 2001, ss. 49-59.

Yılmaz, E., Yılmaz, E., Karaca F., "**Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Destek ve Yalnızlık Düzeylerinin İncelenmesi**", Genel Tıp Dergisi, c. 18, no. 2, Haziran 2008, ss. 71-79.

İnternet Kaynakları

Birkök, C., **Sosyolojik Düşünme ve Metodolojisi**, 1998, http://dlc.dlib.indiana.edu/archive/00001774/01/Birkok_Metodoloji.pdf (10.09.2008)

"**Büyük Türkçe Sözlük**", Türk Dil Kurumu, http://tdkterim.gov.tr/bts/?kategori=verilst&kelime=ebeveyn&ayn=tam (09.08.2009).

"**Eğitim İzleme Raporu 2007**", Sabancı Üniversitesi Eğitim Reformu Girişimi, Mart 2008, http://www.sabanciuniv.edu/ipm/tr/Yayinlar/EgitimIzlemeRaporu2007.pdf. (12.08.2009)

"**Eğitim İzleme Raporu 2008**", Sabancı Üniversitesi Eğitim Reformu Girişimi, Haziran 2009, http://su-erg.advancity.net/uploads/pdf/ERG_EgitimIzlemeRaporu2008.pdf. (12.08.2009).

Ergün, M., "**Eğitim Sosyolojisi**", http://www.egitim.aku.edu.tr/ergun8.htm. (05.04.2009)

"**İlköğretim ve Eğitim Kanunu (222 S.K.)**", Resmi Gazete, 10705; Ocak 1961, http://mevzuat.meb.gov.tr/html/24.html. (13.08.2009).

"**İstanbul Veli Eğitim Projesi**" M.E.B. İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü, http://istanbul.meb.gov.tr/IcerikDetay/1002/Il-Milli-Egitim-Mudurumuz-M-Ata-OZER-in--ISTANBUL-VELI-EGITIM-PROJESI---hakkinda.aspx. (15.08.2009).

"**Öğrenci Veli Sözleşmesi**" MEB, EARGED Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı, 2008, http://earged.meb.gov.tr/earged/dokumanlar.html. (01.08.2009).

Pembecioğlu Öcel, N., "**Okullaşmanın Anlamı: Eğitim Sistemi Çöküyor mu?**", AB Sürecinde Yeni Türk Eğitim Modeli Konferansı, U.D.D.O. Kitaplığı: Uygulamalı Dilbilim ve Dil Öğretmenliği, E-Kümesi, (Yayınlanmış), 24–25 Eylül 2005, http://www.yde.yildiz.edu.tr/uddo/belgeler/inca-npocel-okanlami.htm. (02.08.2009)

"**Politika Dokümanı Kadın ve Eğitim**", Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Eylül 2008. http://www.ksgm.gov.tr/Pdf/egitim.pdf. (12.08.2009).

Sahlberg, P., "**OECD Ülkelerinde Ortaöğretim Ortak problemler, farklı çözümler**", Avrupa Eğitim Vakfı, Eylül 17, 2007, http://www.pasisahlberg.com/downloads/Secondary%20education%20trends%20in%20OECD%20Turkish.pdf/. (03.05.2009).

Sevgi, L., "**Rakamlarla Konuşmak: Bilimde Okur/Yazarlık ve Toplumsal Algılama**", Doğuş Üniversitesi, http://www3.dogus.edu.tr/lsevgi/LSevgi/Bilim/LS_TUBA_Bilim_K%C4%B1s.pdf. (04.08.2009).

"**Türk Milli Eğitiminin Amaçları ve Temel İlkeleri**" meb.gov.tr. http://okulweb.meb.gov.tr/35/02/254185/tmeb.doc. (26.04.2009).

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.34.00.18.580/ 5789/71479 02 Temmuz 2009
Konu : **Anket.**
(Nesrin ÇAĞLI)

BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne

İlgi: a) Valilik Makamının 02/07/2009 tarih ve 5777/71219 sayılı Oluru.
b) Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı'nın Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik izin ve Uygulama Yönergesi.
c) 17/06/2009 tarih ve 2863 sayılı yazınız.

Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Yönetimi Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi **Nesrin ÇAĞLI'nın**, İlimiz Kadıköy İlçesinde bulunan liselerde öğrenim gören öğrenci velilerine uygulanmak üzere **"Ebeveynin Eğitimi ve Mesleklerinin Çocukların Eğitimindeki Başarısına Etkisi ve Bir Araştırma"** konulu anket çalışmasını yapma isteği ilgi (a) Valilik Oluru ile uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi, gereğinin ilgi (a) Valilik Oluru doğrultusunda, gerekli duyurunun anketçi tarafından yapılmasını, işlem bittikten sonra 2(iki) hafta içinde sonuçtan Müdürlüğümüz Kültür Bölümüne rapor halinde bilgi verilmesini arz ederim.

Erdem DEMİRCİ
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

EKLER :
Ek-1. İLGİ (a) Valilik Oluru.
2. Anket soruları.

EĞİTİME %100 DESTEK
NOT *: Verilecek cevapta tarih, kayıt numarası, dosya numarası yazılması rica olunur.*
Adres *: İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü A.Blok Ankara cad. No:2 Cağaloğlu 2125261382*
E-Mail *: kultur34@meb.gov.tr* ***Web*** *: http://istanbul.meb.gov.tr/bolumler/kultur*
4440632

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.34.00.18.580/ 5777/71219 02 Temmuz 2009
Konu: **Anket.**
(Nesrin ÇAĞLI)

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : a-)Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün 17/06/2009 tarih ve 2863 sayılı yazısı.
b-)Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi.
c-)Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Araştırma Geliştirme Dairesi Başkanlığı'nın 11/04/2007 tarih ve 1950 sayılı emri.
d-)Milli Eğitim Müdürlüğü Anket Komisyonu'nun 01/07/2009 tarihli tutanağı.

Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Yönetimi Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi **Nesrin ÇAĞLI'nın**, Kadıköy ilçesinde bulunan liselerde öğrenim gören öğrenci velilerine uygulanmak üzere **"Ebeveynin Eğitimi ve Mesleklerinin Çocukların Eğitimindeki Başarısına Etkisi ve Bir Araştırma"** konulu anket çalışmalarını yapma istekleri hakkındaki İlgi (a) yazı ve ekleri Müdürlüğümüzce incelenmiştir.

Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Yönetimi Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi **Nesrin ÇAĞLI'nın**, Kadıköy ilçesinde bulunan liselerde öğrenim gören öğrenci velilerine uygulanmak üzere **"Ebeveynin Eğitimi ve Mesleklerinin Çocukların Eğitimindeki Başarısına Etkisi ve Bir Araştırma"** konulu anket çalışmalarını yapması, bilimsel amaç dışında kullanılmaması koşuluyla, okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, İlgi (c) Bakanlık Emri esasları dahilinde uygulanması, sonuçtan Müdürlüğümüze rapor halinde (CD formatında)bilgi verilmesi kaydıyla Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde Olurlarınıza arz ederim.

M. Ata ÖZER
Milli Eğitim Müdürü

EKLER :
Ek-1. İLGİ (a)yazı ve ekleri

OLUR
02/07/2009
Hikmet DİNÇ
Vali a.
Vali Yardımcısı

NOT :Verilecek cevapta tarih, kayıt numarası, dosya numarası yazılması rica olunur.

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Sayı : B.30.2.BEY.0.41.72.00-500/2863 17.06.2009
Konu : Anket Hk.

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ,

Enstitümüz İşletme Yönetimi Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı öğrencisi ***Nesrin Çağlı***'nın danışmanının uygundur imzalı dilekçesi ve anketi ekte sunulmuştur. "***Ebeveynin Eğitimi ve Mesleklerinin Çocukların Eğitimindeki Başarısına Etkisi ve Bir Araştırma***" konulu tezine anket çalışması yapabilmesi için İstanbul İli Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda uygulamak üzere müsaade istemektedir.

Bilgilerinizi ve izinlerinizi saygılarımla arz ederim.

Prof. Dr. Ahmet YÜKSEL
Enstitü Müdürü

Ek: 1- Danışmanının uygundur imzalı öğrenci dilekçesi
2- Anket örneği

Beykent Üniversitesi İletişim Hattı
0212 444 1997
www.beykent.edu.tr

Beykent Üniversitesi
Beylikdüzü Yerleşkesi
Beykent, B.Çekmece-İstanbul
Faks: (0212) 867 55 66

Beykent Üniversitesi
Şişli-Ayazağa Yerleşkesi
Ayazağa, Şişli-İstanbul
Faks: (0212) 867 50 66

Beykent Üniversitesi
Taksim Yerleşkesi
Sıraselviler, Beyoğlu-İstanbul
Faks: (0212) 867 55 76

info@beykent.edu.tr

Sayın Veli;

Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bölümü'nde yüksek lisans yapmaktayım. "Ebeveynin eğitimi ve mesleklerinin çocukların eğitimindeki başarısına etkisi ve bir araştırma." konulu tez hazırlıyorum. Tez Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdür Yardımcısı Doç. Dr. Sefer Gümüş tarafından yönetilmektedir. Bu araştırma ana-babaların eğitim ve meslekleri yönünden çocuklarının eğitimlerine katkıda bulunma eğilimlerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Anketlere vereceğiniz yanıtlar yayınlanmayacak ve tamamen bilimsel anlamda kullanılacaktır. Yardımlarınız ve katkılarınız için şimdiden teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım.

Not: Lütfen anketteki soruları cevaplarken sizin için doğru olan seçeneğin yanındaki parantez ( ) içine X işareti koyunuz. (.....) ile gösterilmiş bölgeleri yazarak doldurunuz.

Nesrin ÇAĞLI
Beykent Üniversitesi
Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bölümü
Yüksek Lisans Öğrencisi

1. Cinsiyetiniz: **1.** Kadın ( ) **2.** Erkek ( )
2. Yaşınız: **a.** 17–21 ( ) **b.** 22–26 ( ) **c.** 26–30 ( ) **d.** 31–40 ( ) **e.** 41–50 ( ) **f.** 51–60 ( ) **g.** 61+ ( )
3. Medeni durumunuz: **1.** Evli ( ) **2.** Bekâr ( )
4. Kaç çocuğunuz var? **1.** Kız çocuk sayısı (...) **2.** Erkek çocuk sayısı (...)
5. Çocuklarınızın her birinin öğrenim düzeyini işaretleyiniz. İlköğretim okulu: **a.** 1. sınıf ( ) **b.** 2. sınıf ( ) **c.** 3. sınıf ( ) **d.** 4. sınıf ( ) **e.** 5. sınıf ( ) **f.** 6. sınıf ( ) **g.** 7. sınıf ( ) **h.** 8. sınıf ( ) Lise **i.** 9. sınıf ( ) **j.** 10. sınıf ( ) **k.** 11. sınıf ( ) **l.** 12. sınıf ( ) Üniversite **m.** 1. sınıf ( ) **n.** 2. sınıf ( ) **o.** 3. sınıf ( ) **p.** 4. sınıf ( ) Üniv. Mezunu **r.** ( )
6. Ankete konu olan çocuğunuzun cinsiyeti nedir? **1.** Kız ( ) **2.** Erkek ( )
7. Çocuğunuzun eğitim gördüğü lisenin türü nedir? **1.** Fen Lisesi ( ) **2.** Anadolu lisesi ( ) **3.** Genel lise ( ) **4.** Meslek lisesi ( ) **5.** Özel lise ( )
8. Çocuğunuzun eğitim gördüğü alan nedir? **1.** Sayısal ( ) **2.** Eşit ağırlık ( ) **3.** Sözel ( ) **4.** Dil ( )
9. Çocuğunuzun sene sonu karne ortalaması yüz üzerinden kaçtır? **1.** 0–24 ( ) **2.** 25–44 ( ) **3.** 45–54 ( ) **4.** 55–69 ( ) **5.** 70–84 ( ) **6.** 85–100 ( )
10. Ailenizin aylık toplam geliri ne kadardır? **1.** 0–500 TL ( ) **2.** 501–1000 TL ( ) **3.** 1001–1500 TL ( ) **4.** 1501–2000 TL ( ) **5.** 2001–5000 TL ( ) **6.** 5001–10000 TL ( ) **7.** 10001 TL ve üzeri ( )
11. Baba çalışıyor mu? **1.** Evet ( ) **2.** Hayır ( )
12. Babanın en son bitirdiği okul aşağıdakilerden hangisidir? **1.** Yok ( ) **2.** İlkokul ( ) **3.** Ortaokul ( ) **4.** Lise ( ) **5.** Ön lisans ( ) **6.** Üniversite / Bölümünüz ( ) : (.....) **7.** Yüksek lisans / Bölümünüz ( ) : (.....) **8.** Doktora / Bölümünüz ( ) : (.....)
13. Babanın mezun olduğu alan nedir? **1.** Fen ( ) **2.** Sosyal ( )
14. Babanın mesleğini yazınız: (.....)
15. Anne çalışıyor mu? 1. Evet ( ) 2. Hayır ( )
16. Annenin en son bitirdiği okul aşağıdakilerden hangisidir? **1.** Yok ( ) **2.** İlkokul ( ) **3.** Ortaokul ( ) **4.** Lise ( ) **5.** Ön lisans ( ) **6.** Üniversite / Bölümünüz ( ) : (.....) **7.** Yüksek lisans / Bölümünüz ( ) : (.....) **8.** Doktora / Bölümünüz ( ) : (.....)
17. Annenin mezun olduğu alan nedir? **1.** Fen ( ) **2.** Sosyal ( )
18. Annenin mesleğini yazınız: (.....)

A. EBEVEYN VE OKUL

1) Eğitim aldığınız alanla ilgili derslerinde çocuğunuza yardımcı olmak için günde kaç saatinizi ayırıyorsunuz?
( ) **a.** Hiç zaman ayıramıyorum ( ) **b.** Yarım saatten az ( ) **c.** Bir saat
( ) **d.** Bir-iki saat ( ) **e.** İki saatten fazla

2) Diğer ebeveyn eğitim aldığı alanla ilgili derslerinde çocuğunuza yardımcı olmak için günde kaç saatini ayırıyor?
( ) **a.** Hiç zaman ayıramıyor ( ) **b.** Yarım saatten az ( ) **c.** Bir saat
( ) **d.** Bir-iki saat ( ) **e.** İki saatten fazla

3) Çocuğunuz ile ilgili okul görüşmelerine genellikle kim gider?
( ) **1.** Anne gider ( ) **2.** Baba gider ( ) **3.** Anne-baba birlikte gider
( ) **4.** Anne-baba dışında bir kişi gider ( ) **5.** Hiç kimse gitmez

4) Okula sık gittiğiniz dönemlerde çocuğunuzun derslerinde başarısının arttığını gözlemlediniz mi?
( ) **1.** Evet ( ) **2.** Kısmen ( ) **3.** Hayır

5) Çocuğunuzun veli toplantılarına hangi sıklıkla katılırsınız?
( ) **1.** Her dönem katılırım ( ) **2.** Senede bir kez katılırım
( ) **3.** Hiç katılmam ( ) **4.** Diğer ebeveyn katılır

6) Veli toplantılarına sık katılmanın çocuğun ders başarısını artırdığını düşünüyor musunuz?
( ) **1.** Evet ( ) **2.** Kısmen ( ) **3.** Hayır

7) Çocuğunuzun ders başarısını artırmak için okuluna hangi durumlarda gidersiniz? (Sizce önemli olan 3 tanesini 1, 2, 3 şeklinde parantez içlerine yazınız)
( ) **a.** Okuldan çağırdıkları zaman
( ) **b.** Çocuğun notlarını öğrenmek için
( ) **c.** Çocuğun genel durumunu öğrenmek için
( ) **d.** Çocuğun derslerinde başarısız olduğunu fark ettiğim zaman
( ) **e.** Çocuğun öğretmenleriyle görüşmek için
( ) **f.** Katıldığı sosyal faaliyetleri takip etmek için
( ) **g.** Diğer velilerle görüşmek için
( ) **h.** Okuldaki etkinliklerin organizasyonunda görev aldığım için
( ) **ı.** Disiplinle ilgili bir sorun olduğu zaman
( ) **i.** Çocukla ilgili psikolojik ya da sosyal bir sorun oluştuğu zaman
( ) **j.** Çocuğumun dersleri çok iyi olduğu için öğretmenlerine teşekkür etmeye giderim

8) Veli – öğretmen görüşmeleri okul yönetimi tarafından planlanıyor mu?
( ) **1.** Evet ( ) **2.** Hayır

9) Aşağıdaki konularda çocuğunuzun öğretmenleriyle yaptığınız görüşmelerden hangisi ders başarısını artırıcı yönde etkilidir?
( ) **1.** Çocuğun sahip olduğu özel yeteneğin planlı şekilde kullanılması
( ) **2.** Ders başarısını artırmak için özel ders desteğinin gerekliliği
( ) **3.** Ev ödevlerinin yapılıp yapılmadığı
( ) **4.** Çocuğun psikolojik ve fizyolojik sağlığı
( ) **5.** Çocukla sağlıklı iletişim kurulması

B. EBEVEYN VE ÇOCUK

1) Okulla ilgili olarak çocuğunuzla en çok hangi konuda konuşursunuz? (Sizce önemli olan 3 tanesini 1, 2, 3 şeklinde parantez içlerine yazınız)
( ) **a.** Okulda o gün neler yaptığı ile ilgili duygu ve düşünceleri hakkında
( ) **b.** O gün derslerde hangi konuların işlendiğini
( ) **c.** Derslerde öğretmenlerin sorduğu sorulara cevap verip vermediğini
( ) **d.** Okuldan öğretmenlerin ödev verip vermediğini
( ) **e.** Okuldaki arkadaşları ile ilgili düşüncelerini ve gelişen olayları
( ) **f.** Okulla ilgili olarak konuşmayız

2) Çocuğunuz sizden okulla ilgili konularda yardım ister mi?
( ) **1.** Evet ( ) **2.** Hayır (Bu soruya cevabınız Hayır ise aşağıdaki soruyu cevaplandırmayınız)

3) Hangi konularda yardım ister?
( ) **1.** Derslerine yardım ( ) **2.** Arkadaş ilişkileri ile ilgili yardım
( ) **3.** Maddi yardım ( ) **4.** Psikolojik yardım
( ) **5.** Öğretmeni ile ilgili sorunların çözümünde

4) Çocuğunuza karşı nasıl bir tutum içindesiniz? (Sizin için uygun olanları işaretleyiniz)
( ) **1.** Demokratik ve destekleyici ( ) **2.** Disiplinli, baskı kuran, otoriter
( ) **3.** İlgisiz, umursamayan ( ) **4.** Fazla hoşgörülü ve gevşek
( ) **5.** Fazla koruyucu ( ) **6.** Sevgisini hissettiren ( ) **7.** Hiçbiri

5) Çocuğunuz bir sorunu olduğunda kiminle daha rahat konuşabilir?
( ) **1.** Önce anne ile ( ) **2.** Önce baba ile ( ) **3.** Önce anne, gerekirse sonra baba ile
( ) **4.** Önce baba, gerekirse sonra anne ile ( ) **5.** Arkadaşı ile ( ) **6.** Hiçbiri

6) Aşağıdakilerden hangisi veya hangileri çocuğunuzla ilişkinizi daha iyi tanımlıyor?
( ) **1.** Birbirimize çok yakınız ve aramızda sıcak bir ilişki var
( ) **2.** Ona güvendiğimizi hisseder
( ) **3.** Çocuğumuzu her zaman, her konuda destekleriz
( ) **4.** Çocuğumuzun derslerinde katılımcı davranmasını, okul faaliyetlerinde aktif olmasını isteriz
( ) **5.** Çocuğumuzun seçimleri bizim için önemlidir ve bu seçimlerine değer veririz
( ) **6.** Çocuğumuz bir şey yapacağı zaman bizim fikrimizi sorar

7) Çocuğumuzun eğitim-öğretimiyle ilgili kararlarında aşağıdakilerden hangisi size daha uygundur?
( ) **1.** Babanın görüşü benimsenir
( ) **2.** Annenin görüşü benimsenir
( ) **3.** Anne-babanın ortak görüşü benimsenir
( ) **4.** Kararlarını kendisi verir
( ) **5.** Anne-baba ve çocuğun ortak görüşü benimsenir
( ) **6.** Aile büyüklerinin görüşü benimsenir
( ) **7.** Hiçbiri

8) Çocuğunuzun ders başarısıyla ilgili sıkıntı hissettiğinizde nasıl davranırsınız?
( ) **1.** Öğretmeni ile görüşerek sorunun ne olduğunu tespit etmeye çalışırım
( ) **2.** Sorunu kendim çözmeye çalışırım ( ) **3.** Öğretmeni ile ortak tavır alırım
( ) **4.** Okulun rehberlik öğretmeninden destek alırım ( ) **6.** Sorununu kendisinin çözmesini beklerim
( ) **5.** Başarılı olmasını sağlamak için ders çalışmaya zorlarım

9) Çocuğunuza hangi derslerinde yardımcı olabiliyorsunuz?
( ) **1.** Matematik ( ) **2.** Geometri ( ) **3.** Analitik Geometri ( ) **4.** Fizik ( ) **5.** Kimya
( ) **6.** Biyoloji ( ) **7.** Türk Dili ve Edb. ( ) **8.** Dil ve Anlatım ( ) **9.** İngilizce
( ) **10.** Coğrafya ( ) **11.** İkinci Yabancı Dil ( ) **12.** Tarih ( ) **13.** Felsefe
( ) **14.** Resim ( ) **15.** Müzik ( ) **16.** Hiçbiri

10) Aşağıdakilerden hangisi çocuğunuzun meslek seçiminde sizce en önemlidir?
( ) **1.** Yetenek ve ilgilerine uygun bir meslek seçmeli ( ) **2.** Anne / baba mesleğini tercih etmeli
( ) **3.** Saygınlığı olan bir meslek seçmeli ( ) **4.** Kazancı yüksek bir meslek seçmeli

11) Çocuğunuzun şu anda eğitim gördüğü alanı nasıl belirlediniz?
( ) **1.** Kendisi belirledi ( ) **2.** Okul tarafından not ortalamasına göre belirlendi
( ) **3.** Baba belirledi ( ) **4.** Anne belirledi ( ) **5.** Hiçbiri

12) Çocuğunuzun kendisine ait bir odası var mı?
( ) **1.** Evet ( ) **2.** Hayır

13) Çocuğunuzu derslerinden artakalan vakitlerini değerlendirmesi konusunda nasıl yönlendirirsiniz?
( ) **1.** Kitap okumasını söylerim ( ) **2.** Ona uygun olan bir spor dalında çalışma yapmasını sağlarım
( ) **3.** Resim kurslarına gönderirim ( ) **4.** Tiyatro kurslarına gönderirim
( ) **5.** Satranç öğrenmesini isterim ( ) **6.** Müzik aleti çalması için ona ortam sağlarım
( ) **7.** El becerileri ile ilgili bir kursa gitmesini sağlarım
( ) **8.** Başarılı olduğu bilim dalında daha iyi olması için ek çalışmalar yapmasını sağlarım
( ) **9.** Hiçbiri

14) Boş zamanlarınızda aşağıdaki etkinliklerden hangilerini, hangi sıklıkla yaparsınız?

		Neredeyse her gün	Birkaç günde bir	Haftada bir	Ayda bir	Fırsat buldukça	Hiç
1	Kitap, dergi ya da gazete okumak						
2	Spor yapmak						
3	Televizyon izlemek						
4	Sinema veya tiyatroya gitmek						
5	İnterneti kullanmak						
6	Müzik dinlemek						
7	Klasik müzik konserlerine gitmek						
8	Arkadaş ziyaretleri yapmak						
9	Doğa yürüyüşleri yapmak						
9	Evde dinlenmek						
10	Aileyle birlikte farklı yerlere gezmeye gitmek						
11	Alışverişe çıkmak						

		HİÇBİR ZAMAN	NADİREN	ARA SIRA	ÇOĞU ZAMAN	HER ZAMAN
1	Okul tarafından çocuğunuzla ilgili düzenli bilgilendirilir misiniz?					
2	Çocuğunuzun okulundaki faaliyetler size düzenli bildiriliyor mu?					
3	Çocuğun ders başarısını artırmak için okulun velilerle birlikte gerçekleştirdiği çalışmalar var mı?					
4	Okul yönetimi başarılı öğrencileri desteklemek için velilerle işbirliği yapar mı?					
5	Okul yönetimi kulüp vb. etkinliklerin için velilerle görüşür mü?					
6	Okul yönetimi öğrencilerin etkili ve verimli ders çalışmasını sağlamak için velilerle toplantı yapar mı?					
7	Okul yönetimi öğrencilerin psikolojik gelişimi ve içinde bulundukları durumun daha iyi anlaşılması için velilere yönelik seminer düzenler mi?					
8	Okul yönetimi veli toplantılarına katılmayan velileri belirleyerek neden katılmadıklarını araştırır mı?					
9	Okul yönetimi, velileri, çocukların ilgi alanı ve yeteneği doğrultusunda yönlendirme amaçlı bilgilendirir mi?					
10	Çocuğunuzun okul seçiminde anne-babanın mesleklerinin etkisi var mıdır?					
11	Anne-baba olarak çocuğunuzun yeteneklerinin üstünde bir başarı beklediğinizi düşünüyor musunuz?					
12	Çocuğunuz her gün okuldan eve geldiğinde onunla konuşur musunuz?					
13	Diğer ebeveyn çocuğunuz her gün okuldan eve geldiğinde onunla konuşur mu?					
14	Sizce çalışan annelerin çocukları daha az mı başarılıdır?					
15	Çocuğunuzun başarısına katkı sağlamak için yeterli zaman ayırabiliyor musunuz?					
16	Çocuğun kendisini yetiştirmesi yönünde babanın erkek çocuğuna, annenin kız çocuğuna daha fazla destek verdiğini düşünüyor musunuz?					
17	Çocuğunuzu okul dönüşünde evde karşılayan birisi olur mu?					
18	Çocuğunuzun derslerinde başarısızlık gördüğünüzde onu cezalandırır mısınız?					
19	Çocuğunuz derslerinde başarılı olduğunda ödüllendirir misiniz?					
20	Çocuğunuz arkadaşları arasında sevilen ve aranan biri midir?					
21	Çocuğunuz arkadaşlarından ders konusunda destek alır mı? (Ödev, proje çalışması veya ders anlatma)					
22	Çocuğunuzun okula devamlılığını düzenli kontrol eder misiniz?					
23	Çocuğunuzun son sınavlarından aldığı notları bilir misiniz?					

		HİÇBİR ZAMAN	NADİREN	ARA SIRA	ÇOĞU ZAMAN	HER ZAMAN
24	Çocuğunuzun sınav dönemlerinin hangi zaman aralığında olduğunu bilir misiniz?					
25	Çocuğunuzu sınavlarına çalıştırır mısınız?					
26	Çocuğunuzun okulunda uyumlu bir kişi olmasına yardımcı oluyor musunuz?					
27	Çocuğunuzun ödevlerini yapması için çalışma ortamı sağlar mısınız?					
28	Çocuğunuz başarısız olunca alay eder misiniz?					
29	Çocuğunuza başarı konusunda kardeşi veya akranlarını örnek gösterir misiniz?					
30	Çocuğunuzun bir sorunu olduğunda çözmek için rehber öğretmenle işbirliği yapar mısınız?					
31	Çocuğunuza sabırlı ve hoşgörülü davranabiliyor musunuz?					
32	Diğer ebeveyn çocuğa sabırlı ve hoşgörülü davranabiliyor mu?					
33	Çocuğunuza bir sorunu olduğunda rehber öğretmenden destek alabileceğini söyler misiniz?					
34	Çocuğunuzun ev ödevlerine yardımcı olabiliyor musunuz?					
35	Çocuğunuzun üniversitede seçeceği bölüme müdahale eder misiniz?					
36	Çocuğunuzu, seçeceği meslek için alacağı yükseköğrenim tercihinde kendi meslek alanınıza yönlendirir misiniz?					
37	Diğer ebeveyn, çocuğu, seçeceği meslek için alacağı yükseköğrenim tercihinde kendi meslek alanına yönlendirir mi?					
38	Ekonomik seviyeniz çocuğunuzun eğitimini sürdürmeye yeterli mi?					
39	Çocuğunuzun derslerine takviye olması açısından okul kurslarından destek alıyor musunuz?					
40	Çocuğunuzun derslerine takviye olması açısından dersane desteği sağlıyor musunuz?					
41	Çocuğunuzun derslerine takviye olması açısından özel ders desteği sağlıyor musunuz?					
42	Çocuğunuzun eğitimi için ihtiyaç duyduğu kaynak kitaplar ve ders araç gereçlerini sağlayabiliyor musunuz?					
43	Kurs, dersane ya da özel öğretmenin çocuğunuzun başarısını etkilediğini düşünüyor musunuz?					
44	Çocuğunuzun okul dışında bir sosyal çevresi olmasının ders başarısını artırmada etkisi olduğunu düşünüyor musunuz?					

ÖZGEÇMİŞ

20 Haziran 1968 Kayseri doğumluyum. İlk, Orta ve Lise öğrenimimi Kayseri'de tamamladıktan sonra 1985 yılında girmiş olduğum, İ.T.Ü. Fen Edebiyat Fakültesi Matematik Mühendisliği Bölümünü 1990 yılında iyi derece ile bitirdim.

1990–1995 yılları arasında Deniz Nakliyatı T.A.Ş.'nde Sistem Programcısı olarak çalıştım ve bu süre içerisinde Yıldız Teknik Üniversitesi'nden Pedagojik Formasyon Belgesi aldım. Programcılığın ardından aynı şirketin dış alımlar bölümünde 2 yıl kadar çalıştıktan sonra, 1996 yılında Uğur Dershanesi'nde Matematik Öğretmeni olarak göreve başladım ve bir süre dershane öğretmenliği yaptım. 1999–2001 tarih aralığında bir Halkla İlişkiler Şirketinde Eğitimci Koordinatör olarak iki eğitim projesinin uygulamalarını yürüttüm ve 2001 yılında Milli Eğitim Bakanlığının öğretmenlik sınavlarını kazanarak, İstanbul'da bir Meslek Lisesinde göreve başladım. Halen Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Matematik öğretmeni olarak çalışmaktayım, aynı zamanda 2007–2009 tarih aralığında Milli Eğitimin TÜBİTAK ile ortaklaşa yürüttüğü "İlköğretim Öğrencilerine Yönelik Matematik ve Fen Bilimleri Proje Çalışması 'Bu Benim Eserim' " proje çalışmasında da proje uzmanı olarak çalıştım.

2006 yılında Beykent Üniversitesi İşletme Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi bölümünde Yüksek Lisansa başladım. 23–25 Haziran 2008'de gerçekleştirilen "ICES'08 International Conference on Educational Sciences" ve 1–3 Eylül 2008'de 17. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi'nde bildiriler sundum.

Yabancı dilim İngilizcedir.

Aday: **Nesrin ÇAĞLI**